

ΗΡΟΔΟΤΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΗ Σ ΑΠΟΔΕΞΙΣ.

Mit erklärenden Anmerkungen

von

K. W. Krüger.

~~~~~  
Drittes Heft. (V. VI.)  
~~~~~

Zweite verbesserte Auflage,

besorgt von

Dr. W. Pökel.

Das Recht zu einer Uebersetzung dieses Werkes in fremde Sprachen behalten die Erben des
Verfassers sich vor.

~~~~~
Leipzig.

K. W. Krüger's Verlagsbuchhandlung.
(K. W. Krüger's Erben.)

1875.

THEORY

OF THE

OF THE

K. W. RIGGS

THEORY

OF THE

THEORY

THEORY

K. W. RIGGS

THEORY

THEORY

Ἡροδότου Ἀλικαρνησσεὺς ἱστορίης ἀπόδεξις.

Ε΄.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσέων καταλειφθέντες ὑπὸ 1
Δαρείου, τῶν δὲ Μεγάβαζος ἦρχε, πρώτους μὲν Περινθίους Ἑλλη-
σποντίων οὐ βουλομένους ὑπηκόους εἶναι Δαρείου κατεστρέψαντο,
περιεφθέντας πρότερον καὶ ὑπὸ Παιόνων τρηχέως. οἱ γὰρ ὧν
ἀπὸ Στυμόνος Παῖονες χρήσαντος τοῦ θεοῦ στρατεύεσθαι ἐπὶ
Περινθίους καὶ ἦν μὲν ἀντικατιζόμενοι ἐπικαλέσωνταί σφεας οἱ
Περὶνθιοι οὐνομαστί βώσαντες, τοὺς δὲ ἐπιχειρέειν, ἦν δὲ μὴ
ἐπιβώσωνται, μὴ ἐπιχειρέειν, ἐποίηεν οἱ Παῖονες ταῦτα. ἀντι- 2
κατιζομένων δὲ τῶν Περινθίων ἐν τῷ προαστείῳ, ἐνθαῦτα
μουννομαχίῃ τριφασίῃ ἐκ προκλήσιός σφι ἐγένετο· καὶ γὰρ ἄνδρα
ἄνδρὶ καὶ ἵππον ἵππῳ συνέβαλον καὶ κύνα κυνί. νικῶντων δὲ
τὰ δύο τῶν Περινθίων, ὥς ἐπαιάνιζον κεχαρηκότες, συνεβάλοντο
οἱ Παῖονες τὸ χρηστήριον αὐτὸ τοῦτο εἶναι καὶ εἰπὴν κου παρὰ

C. 1 § 1. ὁ Μεγάβαζος 4, 143 f. — περιέπειν behandeln. zu 1, 73, 2. 114, 2. 2, 64, 1. 5, 81. 6, 44, 2. 8, 18 u. Di. 39 u. εἶπειν. — τρη-
χέως. Di. 2, 2, 1.*) — χρήσαντος στρατεύεσθαι zu 4, 150. — ἐπι-
καλέσωνται heran-, herausfordern, sonst προκαλεῖσθαι. — οὐνο-
μαστί für ὀνομαστί Schäfer. Di. 2, 4, 1. — βώσαντες. Di. 39 u. βοᾶν.
— τοὺς δέ. Di. 50, 1, 11 u. zu 4, 65. vgl. 6, 52, 3; über den obliquen
Causus zu 4, 68, 2. — ἐπιχειρέειν hängt noch von χρήσαντος ab: sollten
sie angreifen. — ἐπιβώσωνται synonym mit dem ἐπικαλέσωνται; das
Medium hat von att. Prosaikern wohl nur Thukydides. Kr. dort zu 3, 59, 2.
Bei ihm wie bei Her. sonst (1, 87, 1. 9, 23) zur Hülfe rufen. — οἱ
Παῖονες, Erneuerung des Subjects der Entfernung halber. Vgl. 2, 13, 2 E.
6, 13, 1. Reg. u. Epanalepsis. Cobet V. 1. (2) p. 417 streicht es.

§. 2. τριφασίῃ, herodotisch. zu 2, 17, 2. — ἐκ προκλήσιος auf
eine Herausforderung, noch 9, 75. (Sch.) — συνέβαλον transitiv auch
3, 32, 1; wohl nicht so bei Attikern. — τὰ δύο in zwei Stücken, mit
zwei Paaren der Kämpfer. Ueber den Artikel 1, 18, 1; über den Ac. Kr. zu
Xen. An. 2, 1, 1. vgl. unten 6, 113. — συνεβάλοντο. zu 1, 68, 2. —
τοῦτο. τὸ παιωνίζειν schien ihnen die namentliche Herausforderung (das
οὐνομαστί βῶσαι) der Παῖονες. — εἶναι. zu 4, 164, 2. — κου, πον.
etwa. Di. 4, 2, 1. vgl. 2, 11, 2. — παρὰ wie bei λογίζεσθαι u. ä. Spr. 68,

*) Di. bezeichnet Krüger gr. Sprachl. II, die Formlehre (4) 1862, die Syntax (3) 1872 (mit Nachweisung der gewählten Beispiele).

σφίσι αὐτοῖσι· “νῦν ἂν εἴη ὁ χρησμὸς ἐπιτελεόμενος ἡμῖν, νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον.” οὕτω τοῖσι Περινθίοισι παιωνίσασι ἐπιχειρέουσι οἱ Παῖονες καὶ πολλόν τε ἐκράτησαν καὶ ἔλιπόν σφρων 2 ὀλίγους. τὰ μὲν δὲ ἀπὸ Παιόνων πρότερον γεγόμενα ὧδε ἐγένετο· τότε δὲ ἀνδρῶν ἀγαθῶν περὶ τῆς ἐλευθερίας γινομένων τῶν Περινθίων οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μεγάβαζος ἐπεκράτησαν πλήθει. ὥς δὲ ἐχειρώθη ἡ Πέρρινθος, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ὁ Μεγάβαζος διὰ τῆς Θρηίκης, πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν ἔθνος τῶν ταύτῃ οἰκημένων ἡμερούμενος βασιλεί· ταῦτα γὰρ οἱ ἐντέταλτο ἐκ Δαρείου, Θρηίκην καταστρέφειν.

3 Θρηίκων δὲ ἔθνος μέγιστόν ἐστι, μετὰ γε Ἰνδοὺς πάντων ἀνθρώπων. εἰ δὲ ὑπ’ ἐνὸς ἄρχοιτο ἢ φρονέοι [κατὰ] τούτῳ, ἀμαχόν τ’ ἂν εἴη καὶ πολλῷ κράτιστον πάντων ἔθνέων κατὰ γνώμην τὴν ἐμήν. ἀλλὰ γὰρ τοῦτο ἄπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μή κοτε ἐγγένηται· εἰσὶ δὲ κατὰ τοῦτο ἀσθενέες. οὐνόματα δὲ πολλὰ ἔχουσι, κατὰ χώρας ἕκαστοι, νόμοισι δὲ οὗτοι παραπλησίοισι πάντες χρέωνται κατὰ πάντα, πλὴν Γετέων καὶ Τραυσῶν καὶ 4 τῶν κατύπερθε Κρησιωναίων οἰκεόντων. τουτέων δὲ τὰ μὲν

31. (35.) — νῦν — νῦν. Eben so Xen. An. 3, 4, 46. gr. Spr. 59, 1, 3. — εἴη ἐπιτελεόμενος. gr. Spr. u. Di. 56, 3, 1. (2.) — ἡμέτερον τὸ ἔργον unser ist die Aufgabe, d. h. wir können obsiegen. τό fehlt in Hs. Vgl. 6, 29. Thuk. 2, 81, 3. u. Schneider zu Xen. Mem. 3, 3, 3. — πολλόν. Di. 18, 6, 6. Ueber den Ac. gr. Spr. 48, 15, 13. vgl. 6, 138, 2. 7, 168, 2. νικᾶν τοσοῦτο zu 1, 207, 3. vgl. 8, 94, 2. 8, 60, 3. 130, 2. 9, 23. Thuk. 2, 93, 1. 3, 82, 3? 7, 34, 7. 8, 1, 3. Xe. Hiero 2, 16. “πολλὸν ἐσώθησαν 5, 102. 6, 11. πολλῷ ἐκράτησαν 5, 77, 1.” (Va.) Anaxandr. 49: ἀλαζονεία νικᾷ τὰς τέχνας πάσας πολὺ μετὰ κολακείαν. Thuk. 7, 34, 7: πολὺ ἐκρατοῦντο. vgl. dort 7, 60, 4 u. Kr. zu 3, 82, 3. — σφρων, αὐτῶν. Ohne αὐτῶν etc. erscheinen bei Her. σφέων, σφί, σφέας, (σφέα) sehr gew. auch enklitisch und demonstrativ; reflexiv jedoch σφίσι. Di. 51, 1, 16 u. 17.

C. 2. ἀπό, wie 2, 54. (Bä.) 6, 98. zu 1, 14, 3. 3, 78, 1. u. Herbst Ueber Cobets Emend. S. 19. gr. Spr. 52, 5, 1. — ὧδε für οὕτω. zu 1, 126, 3. 3, 3, 1. — περὶ. zu Xen. An. 3, 2, 15: περὶ τῆς βασιλείας ἥτε ἄνδρες ἀγαθοί. — οἰκημένων. zu 1, 27, 2. — ἡμερούμενος. zu 4, 118, 3. — ταῦτα, weil das καταστρέφειν eine Mehrheit von Thätigkeiten umfasst. gr. Spr. 44, 4, 3. 57, 10, 7. — ἐντέταλτο, Passiv des Mediums. Spr. 52, 10, 5. (11.) — ἐκ. Di. 52, 5, 1. vgl. 3, 16, 3 u. 1, 114, 2.

C. 3. μέγιστον. Anders Thuk. 2, 97, 5, vgl. Niebuhr kl. Schr. I. S. 157. 357. — ἄρχοιτο. Spr. 52, 4, 1. — κατὰ fehlt sonst in der Phrase. zu 1, 60, 1. (Kr. 56.) Es ist wohl aus dem folgenden κατὰ τοῦτο entstanden. — ἀλλὰ γάρ. Der Sinn: doch dies ist nicht zu erwarten: denn. zu 1, 147. 2, 139, 2. 3, 152. 6, 124. 8, 108, 3. 109, 3. 9, 27, 3. Matthiä gr. Gr. 615, 1 setzt nach ἐγγένηται ein Komma. — μή, in sofern im Vorhergehenden der Begriff der Furcht enthalten ist. zu 3, 65, 2. Schäfer z. Dem. II p. 322 vermuthet: οὐ μή κοτε ἐν γένηται. zu 1, 199, 3. — ἐγγένηται. zu 1, 132, 1. — δὲ. zu 1, 147. — κατὰ τοῦτο desshalb. zu 2, 169, 1. 3, 109, 2. 5, 86, 1 u. zu Thuk. 8, 66, 3. — κατὰ πάντα. τὰ πάντα? zu 1, 215. oder bloss πάντα. zu 1, 99. (Kr. 56.) Eine Hs. καὶ τὰ πάντα, nicht übel. — κατύπερθε. zu 1, 104.

C. 4. τά, ἄ. Di. 25, 5, 4. — εἴρηται 4, 94. — τοῖσι wie die. zu 2,

Γέται οἱ ἀθανατίζοντες ποιεῦσι, εἴρηται μοι. Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταῦτα τοῖσι ἄλλοισι Θρήξι ἐπιτελέουσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενόν σφι καὶ ἀπογινόμενον ποιεῦσι τοιάδε· τὸν μὲν γινόμενον περιζόμενοι οἱ προσήκοντες ὀλοφύρονται, ὅσα μιν δεῖ ἐπεῖτε ἐγένετο ἀναπλησαι κακά, ἀπηγεόμενοι τὰ ἀνθρωπῆια πάντα πάθῃ· τὸν δ' ἀπογινόμενον παίζοντές τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν ἐξαπαλλαχθεῖς ἐστι ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ. οἱ δὲ κατύπερθε Κρηστωναίων ποιεῦσι τοιάδε. 5 ἔχει γυναικας ἕκαστος πολλάς· ἐπεὰν ὦν τις αὐτέων ἀποθάνῃ, κρίσις γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν καὶ φίλων σπουδαὶ ἰσχυραὶ περὶ τοῖδε ἥτις αὐτέων ἐφιλέετο μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀνδρός· ἢ δ' ἂν κριθῇ καὶ τιμηθῇ, ἐγκωμιασθεῖσα ὑπὸ τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν σφάζεται ἐς τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκηιωτάτου ἐωυτῆς, σφαχθεῖσα δὲ συνθάπτεται τῷ ἀνδρί. αἱ δὲ ἄλλαι συμφορὴν μεγάλην ποιεῦνται· ὄνειδος γάρ σφι τοῦτο μέγιστον γίνεται.

Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηίκων ἐστὶ ὅδε ὁ νόμος· πωλεῦσι τὰ 6 τέκνα ἐπ' ἐξαγωγῇ. τὰς δὲ παρθένους οὐ φυλάσσουσι, ἀλλ' ἐῷσι τοῖσι αὐταὶ βούλονται ἀνδράσι μίσγεσθαι· τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι καὶ ὠνέονται τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. καὶ τὸ μὲν ἐστίχθαι εὐγενὲς κέκριται, τὸ δ' ἄστικτον ἀγενές. ἀργὸν εἶναι κάλλιστον, γῆς δὲ ἐργάτην ἀτιμότατον. τὸ ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ ληιστύος κάλλιστον. οὗτοι

104, 2. — τὸν jeden. Spr. 50, 2, 3. (5.) Hier jedoch, nicht im Folgenden, wäre τὸν αἰεί oder der Plu. natürlicher. — ἀπογινόμενον. zu 2, 85. Cobet V. l. (2) p. 417 will γενόμενον u. ἀπογενόμενον. — ὅσα erwägend wie viel. gr. Spr. 51, 13, 17. — μιν, αὐτόν. Di. 51, 1, 11 f. — ἐπεῖτε, ἐπειδή. Di. 54, 16, 2. Hier für ἀφ' οὗ. zu 2, 43, 3. — ἀναπλησαι κακά ist eine mehr dichterische Phrase. vgl. die Lex. u. ἀναπλήρημι u. zu 9, 87. — ἀπηγ. für ἀνηγ. Bekker. vgl. jedoch die Lex. in ἀνηγέομαι. — πάντα, eingeschoben, wie auch bei Attikern. zu 2, 82. — γῇ κρύπτειν. zu 1, 140, 1. — ἐπιλέγοντες zu 1, 214, 2. — πάσῃ lauter. Spr. 50, 8, 6. (11, 10.) — εὐδαιμονίῃ. Glaube an Unsterblichkeit? Lobeck Agl. p. 801.

C. 5. κριθῇ, φιλεῖσθαι μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Spr. 55, 4, 4. (11.) vgl. 6, 128, 2. — τιμηθῇ. προτιμηθῇ. (Sch.) — ὑπό τε. zu ἀνευ τε 1, 69, 1. — σφάζεται ἐς. zu 3, 11. 4, 62, 3. 7, 113. — οἰκηιωτάτου für οἰκηιοτάτου Schäfer. — ἐωυτῆς. zu 3, 65, 3. Gestellt erwart' ich es nach τοῦ, wie eb. (Kr. 56.) vgl. Xen. An. 3, 2, 5. 4, 7, 19. Krs. Regel Spr. 51, 4, 2. (47, 9, 12) wird von Her. ziemlich durchgängig befolgt. vgl. Di. 47, 9, 8. — σφαχθεῖσα. Di. 39 u. σφάζω. — συμφορὴν ποιεῖσθαι als ein Unglück aufnehmen, erachten, wie 1, 84, 1. 4, 79, 3. 5, 35, 3. 6, 61, 2. etc.

C. 6. ὁ könnte fehlen. (Kr. 56.) — ἐπ' ἐξαγωγῇ. zur Ausführung, zum Export. — δέ vor παρθένους fehlt in einigen Hsn. vgl. zu 2, 35, 2. — τοῖσι für οἷσι Struve 2 p. 282 s. — μίσγειν, nicht μιγνύναι sagt Her. (Sch.) — ὠνέονται. Kr. zu Xen. An. 7, 2, 38 gr. Ausg. — χρημάτων. Spr. 47, 16. (17.) — ἐστίχθαι tattowirt sein. vgl. Xen. An. 5, 4, 32. — ἀγενές. zu 1, 134, 1. — ἀργόν. Aehnliche Asyndeta zahlreich 2, 35, 2. 3, 53, 2. 4, 71, 2. — ζῆν. ζῶειν. Dindorf. vgl. Br. p. 170. — ληιστύος Räuberei kommt sonst wohl nicht vor.

μέν σφρων οἱ ἐπιφανέστατοι νόμοι εἰσὶ, θεοὺς δὲ σέβονται
 7 μούνοὺς τούσδε, Ἄρεα καὶ Διόνυσον καὶ Ἀρτεμιν. οἱ δὲ βασι-
 λέες αὐτέων, πάρεξ τῶν ἄλλων πολιητέων, σέβονται Ἑρμῆν
 μάλιστα θεῶν καὶ ὁμνύουσι μόνον τοῦτον καὶ λέγουσι γεγῶναι
 8 ἀπὸ Ἑρμέω ἐωντούς. ταφαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτέων εἰσὶ
 αἶδε. τρεῖς μὲν ἡμέρας προτιθέασι τὸν νεκρὸν καὶ παντοῖα
 σφάζαντες ἱρήια εὐωχέονται, προκλαύσαντες πρῶτον. ἔπειτα δὲ
 θάπτουσι κατακαύσαντες ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες, χῶμα δὲ χέαντες
 ἀγῶνα τιθεῖσι παντοῖον, ἐν τῷ τὰ μέγιστα ἄεθλα τίθεται κατὰ
 λόγον μουννομαχίης. ταφαὶ μὲν δὲ Θρηίκων εἰσὶ αὐται.

9 Τὸ δὲ πρὸς βορέω ἔτι τῆς χώρας ταύτης οὐδεὶς ἔχει φράσαι
 τὸ ἀτρεκές οὔτινές εἰσι ἀνθρώπων οἱ οἰκέοντες αὐτήν, ἀλλὰ τὰ
 πέρην ἤδη τοῦ Ἰστροῦ ἐρῆμος χώρα φαίνεται ἐοῦσα καὶ ἄπειρος.
 μούνοὺς δὲ δύναμαι πνυθῆσθαι οἰκέοντας πέρην τοῦ Ἰστροῦ ἀνθρώ-
 πους τοῖσι οὖνομα εἶναι Σιγύννας, ἐσθῆτι δὲ χρεωμένους Μη-
 δικῇ. τοὺς δὲ ἵππους αὐτέων εἶναι λασίους ἅπαν τὸ σῶμα, ἐπὶ
 πέντε δακτύλους τὸ βάθος τῶν τριχῶν, μικροὺς δὲ καὶ σιμοὺς
 2 καὶ ἀδυνάτους ἄνδρας φέρειν. ζευγνυμένους δὲ ὑπ' ἄρματα
 εἶναι ὀξύτατους, ἄρματηλατέειν δὲ πρὸς ταῦτα τοὺς ἐπιχωρίους.
 κατήκειν δὲ τουτέων τοὺς οὖρους ἀγχοῦ Ἑνετῶν τῶν ἐν τῷ
 Ἀδρίῃ, εἶναι δὲ Μήδων σφέας ἀποίκους λέγουσι. ὅπως δὲ οὗτοι
 Μήδων ἀποικοὶ γεγόνασι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ἐπιφράσασθαι,

C. 7. τούσδε. zu 3, 97, 1. — μούνοὺς. Di. 2, 4, 1. — πάρεξ τῶν
 abweichend von den, attisch χωρὶς τῶν. zu 1, 14, 1. — πολιητέων.
 Di. 2, 7, 6. — Ἑρμῆν. Ἑρμέην. Br. p. 220. — ἐωντούς. zu 1, 34, 1.

C. 8. ταφαί Arten der Bestattung, wie 2, 85 u. μαντηῖαι 2, 83,
 θυσίη 4, 60, 1. — εὐδαίμοσι Reichen. zu 1, 133, 1. — προτιθέασι
 stellen zur Schau aus, sonst προτίθενται. Kr. zu Thuk. 2, 34, 1. Die
 ionische Form ist eig. προτιθεῖσι. zu 3, 53, 2. — ἱρήια, ἱερεῖα. Di. 2,
 3, 3 u. 8, 2, 4. — προκλαύσαντες πρῶτον. zu 4, 145, 1. — θά-
 πτουσι hier in weiterm Sinne: bestatten. — ἄλλως anderswie, ohne
 Verbrennung. (Sch.) — χέαντες. χώσαντες Naber Mnem. 3, p. 487. vgl.
 1, 162, 2. 137, 2. 4, 71, 3. 9, 85, 2. — κατὰ λόγον nach Verhältniss
 der bezüglichen Schwierigkeiten der Kämpfe. — μουννομαχίης hängt wohl
 von ἄεθλα ab. — αὐται. Spr. 61, 6. (7.) Andre αἶδε.

C. 9 § 1. τό in Bezug auf die Strecke. Spr. 43, 4, 1. (2.) u. zu
 4, 99, 1 u. 2. — βορέω. Di. 15, 3, 2. — ἔτι weiter, zu πρὸς βορέω
 gehörig. vgl. zu 6, 53, 1. 8, 8, 1. Xen. An. 7, 5, 9: τί χρὴ ποιεῖν περὶ
 τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι. — χώρας hängt von βορέω ab: an der Nord-
 seite von diesem Lande. zu 4, 7, 2. — τὸ ἀτρεκές. zu 1, 57, 1. u. zu
 ἀτρεκίην 4, 152, 2. — ἐρῆμος. Niebuhr kl. Schr. I S. 157. 357. — ἄπει-
 ρος unendlich (πέρας); ἄπορος will Bekker. vgl. zu 4, 134, 2. — τοῖσι.
 Di. 25, 5, 4. — εἶναι hängt von λέγουσι (ohne ὥς) ab. Es konnte nach
 ὥς λέγουσι auch unten μελίσσας κατέχειν folgen. zu 1, 65, 3. — Σιγύννας.
 gr. Spr. 48, 3, 6. — ἐπὶ. zu 2, 5.

§ 2. ὀξύς feurig. Andre ὠκντάτους. — πρὸς ταῦτα desshalb.
 zu 1, 38. — οὖρους, ὄρους. Di. 2, 4, 2. — ἀγχοῦ, ἐγγύς. Di. 23, 6,
 2. — Ἀδρίῃ. zu 1, 163, 1. — σφέας, αὐτούς. Di. 51, 1, 15. — ἐπι-
 φράσασθαι, ἐπινοῆσαι. Di. 40 u. φράζω. — τῷ. zu 1, 32, 1. —

γένοιτο δ' ἂν πᾶν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ. [σιγύννας δ' ὧν καλέουσι
Λίγνες οἱ ἄνω ὑπὲρ *Μασσαλίας* οἰκέοντες τοὺς καπήλους, *Κύπριοι*
 δὲ τὰ δόρατα.] ὥς δὲ *Θρήικες* λέγουσι, μέλισσαι κατέχουσι τὰ 10
 πέτρην τοῦ Ἰστρου, καὶ ὑπὸ τουτέων οὐκ εἶναι διελθεῖν τὸ προ-
 σωτέρω. ἔμοι μὲν νυν ταῦτα λέγοντες δοκέουσι λέγειν οὐκ οἰ-
 κότα· τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνεται εἶναι δύσριγα· ἀλλὰ μοι τὰ
 ὑπὸ τὴν ἄρκτον ἀοίκητα δοκέει εἶναι διὰ τὰ ψύχεα. ταῦτα μὲν
 νυν τῆς χώρας ταύτης πέρι λέγεται, τὰ παραθαλάσσια δ' ὧν
 αὐτῆς *Μεγάβαζος* *Περσέων* κατήκοα ἐποίησε.

Δαρεῖος δὲ ὡς διαβὰς τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον ἀπῆκετο ἐς 11
Σάρδις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἰστιαίου τε τοῦ *Μιλησίου* εὐεργεσίης καὶ
 τῆς παραινέσιος τοῦ *Μυτιληναίου* *Κώεω*, μεταπεμψάμενος δέ
 σφεας ἐς *Σάρδις* ἐδίδου αὐτοῖσι αἵρεσιν. ὁ μὲν δὲ Ἰστιαῖος, ἅτε
 τυραννεύων τῆς *Μιλήτου*, τυραννίδος μὲν οὐδεμιῆς προσεχρήριζε,
 αἰτέει δὲ *Μύρκινον* τὴν Ἡδωνίδα, βουλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι.
 οὗτος μὲν δὲ ταύτην αἰρέεται, ὁ δὲ *Κώης*, οἷά τε οὐ τύραννος δημότης
 τε εἶναι, αἰτέει *Μυτιλήνης* τυραννεῦσαι. τελεωθέντων δὲ ἀμφο- 12
 τέροισι οὗτοι μὲν κατ' ἃ εἶλοντο ἐτράποντο, *Δαρεῖον* δὲ συνή-
 νεικε πρῆγμα τοιόνδε ἰδόμενον ἐπιθυμῆσαι ἐντείλασθαι *Μεγα-*
βάζῳ *Παίονας* ἐλόντα ἀνασπάστους ποιῆσαι ἐκ τῆς *Εὐρώπης*
 ἐς τὴν *Ἀσίην*. ἦν *Πίγρης* καὶ *Μαντύης* ἄνδρες *Παῖονες*, οἱ

σιγύννας — δόρατα verdächtigt We. — ὧν, οὖν. Di. 4, 3, 7. δ' ὧν
 gewiss aber ist dass. zu 2, 50, 1.

C. 10. ὑπό vor. Spr. 68, 39 (43), 3. vgl. 4, 7, 2. 105. — εἶναι sei
 es möglich. zu 2, 136, 2. 4, 77. Ein Uebergang vom Ind. z. Inf. vgl. 6,
 105 u. zu 4, 137. — τὸ προσωτέρω, zu 1, 105, 1. — ἔμοι μὲν. Als
 Ggs. schwebt vor: Andre mögen anders urtheilen. So besonders häufig Her.
 gr. Spr. 69, 35, 2. — μὲν νυν, bei Her. für und neben μὲν δὴ. Di. 69, 52,
 2. — οἰκότα, εἰκότα. Di. 39 u. εἶκω. — δύσριγα sehr frostig, wenig-
 stens von att. Prosaikern nicht gebraucht. — ὑπὸ τὴν. zu 1, 56, 2. Ueber
 die Sache Niebuhr I S. 357. — ψύχεα, zu 4, 28, 1. — δ' ὧν gewiss aber
 ist dass. zu 2, 50, 1. — *Περσέων* ὑπήκοα. Spr. 47, 25 (26), 1.

C. 11. ὡς τάχιστα. zu 1, 11, 1. — εὐεργεσίης 4, 137 f. — παραι-
 νέσιος 4, 97. — *Μυτιλ.* für *Μιτυλ.* Ga. — προσεχρήριζε für προσ-
 ἐχρήριζε Schäfer u. Bekker. Den Ge. hat χρήριζω bei Her. öfter; selten die
 att. Prosa, wie Xen. Kyr. 4, 5, 22. — οἷά τε für ἅτε. wie 2, 175, 3. 5,
 93. 6, 5. — δημότης δέ Bekker. — αἰτέει mit dem Inf., wie gewöhn-
 licher αἰτεῖσθαι. Plat. Rep. 399, c: οὐκ ἄλλας αἰτεῖς λείπειν. vgl. Thuk. 1,
 132, 6. — *Μυτιλ.* für *Μιτυλ.* Ga. — τελεωθέντων als die Dinge
 (Bitten) gewährt waren. gr. Spr. 47, 4, 3 u. 5. zu 1, 126, 3. — κατ' ἃ
 für κατὰ Kr., da es nicht adverbial steht, sondern heisst: nach den Ort-
 schaften welche. gr. Spr. 51, 13, 6. Das sonst noch zugefügte τὰ ist
 mit Struve 2 p. 304 nach einigen Hsn. gestrichen, da Her. κατὰ stets elidirt.
 Di. 25, 5, 4.

C. 12 § 1. συνήνεικε, συνέβη. zu 1, 73, 2. Ueber die Form Di. 40
 u. φέρω. — ἰδόμενον. Di. 52, 8, 2. — ἀνασπάστους. zu 3, 93. — ἦν.
 Spr. 63, 4. vgl. Di. 63, 3, 4. vgl. Xen. An. 7, 1, 40 u. Isai. 4, 24: οὐκ

ἐπεῖτε Δαρεῖος διέβη ἐς τὴν Ἀσίην, αὐτοὶ ἐθέλοντες Παιόνων
 τυραννεύειν ἀπικνέονται ἐς Σάρδεις, ἅμα ἀγόμενοι ἀδελφεὴν
 2 μεγάλην τε καὶ εὐειδέα. φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον
 ἐς τὸ προάσκειον τὸ τῶν Λυδῶν ἐποίησαν τοιόνδε σκευάσαντες
 τὴν ἀδελφεὴν ὥς εἶχον ἄριστα ἐπ' ὕδωρ ἔπεμπον ἄγγος ἐπὶ τῇ
 κεφαλῇ ἔχουσαν καὶ ἐκ τοῦ βραχίονος ἵππον ἐπέλκουσιν καὶ
 κλώθουσιν λίνον. ὥς δὲ παρεξήιε ἡ γυνή, ἐπιμελὲς τῷ Δαρείῳ
 ἐγένετο· οὔτε γὰρ Περσικὰ ἦν οὔτε Λύδια τὰ ποιούμενα ἐκ τῆς
 3 γυναικὸς οὔτε πρὸς τῶν ἐκ τῆς Ἀσίας οὐδαμῶν. ἐπιμελὲς δ' ὥς
 οἱ ἐγένετο, τῶν δορυφόρων τινὰς πέμπει κελεύων φυλάξαι ὃ τι
 χρήσεται τῷ ἵππῳ ἢ γυνή. οἱ μὲν δὲ ὀπισθε εἶποντο· ἡ δὲ
 ἐπεῖτε ἀπῖκετο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ἤρσε τὸν ἵππον, ἄρσασα δὲ
 καὶ τὸ ἄγγος τοῦ ὕδατος ἐμπλησαμένη τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρεξήιε,
 φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἐπέλκουσα ἐκ τοῦ βρα-
 13 χίονος τὸν ἵππον καὶ στρέφουσα τὸν ἄτρακτον. θαυμάζων δὲ
 ὁ Δαρεῖος τὰ τε ἤκουσε ἐκ τῶν κατασκόπων καὶ τὰ αὐτὸς ὦρα,
 ἄγειν αὐτὴν ἐκέλευε ἑωυτῷ ἐς ὄψιν. ὥς δὲ ἤχθη, παρῆσαν καὶ
 οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς οὐκὶ πρόσω σκοπιὴν ἔχοντες τουτέων. εἰρω-
 τέωντος δὲ τοῦ Δαρείου ὁκοδαπὴ εἴη, ἔφασαν οἱ νεηνίσκοι εἶναι
 Παῖονες καὶ ἐκείνην εἶναι σφέων ἀδελφεήν. ὁ δ' ἀμείβετο,
 τίνες δὲ οἱ Παῖονες ἄνθρωποι εἰσι καὶ κοῖ γῆς οἰκημένοι καὶ
 2 τί κεῖνοι ἐθέλοντες ἔλθοιεν ἐς Σάρδεις. οἱ δὲ οἱ ἔφραζον ὥς
 ἔλθοιεν· μὲν ἐκείνῳ δώσοντες σφέας αὐτούς, εἴη δὲ ἡ Παιονίη

ἔστιν ὁ Ἄγνων οὐδ' ὁ Ἀγνόθεος τοῦ Νικοστράτου συγγενεῖς. Cobet V. 1. (2) p. 417 streicht ἦν u. οἷ. — μεγάλην. zu 1, 199, 4.

§ 2. φυλάξαντες, ἐπιτηρήσαντες. zu 1, 150. vgl. 5, 104. — προκατιζόμενον. zu 8, 67. — τοιόνδε ohne τι, wie oft. zu 1, 80, 1. — ἐπὶ τῇ κ. Spr. 68, 37 (41), 1. ἐπὶ τῆς κ. § 3. 2, 35, 2. vgl. 5, 49, 3. — παρεξήιε, wie 7, 58, 2. 109, 2. 113. 115. vgl. 3, 14, 2. 6, 117. (Sch. u. Bā.) — ἐπιμελὲς τῷ Δ. ἐγένετο erregte die Aufmerksamkeit des D. zu 1, 89, 1. — ἐκ. zu 1, 10. 2, 151, 2. 5, 23, 1. Ueber die Stellung gr. Spr. 50, 10, 2. — πρὸς οὐδαμῶν Keinen gemäss, auf kein andres Volk hindeutend. zu 7, 153, 2. Ueber οὐδαμοί Di. 24, 1, 2. — ἐκ, weil eine Richtung (Meldung) nach Hellas vorschwebt.

§ 3. τῶν δορ. τινὰς. τῶν τινὰς δορ.? (Kr. 56.) — ὃ τι χρήσεται τῷ was sie anfangen würde mit. zu 1, 132, 2. — ὀπισθε für ὀπισθεν Sch. Ungew. bei ἔπεσθαι. zu 1, 45, 1. — ἤρσε tränkete. vgl. 7, 109, 2. Attiker gebrauchten ἄρδεν in diesem Sinne wohl nicht. — ἐκ τοῦ an dem. Di. 68, 17, 3.

C. 13 § 1. ἐκ τῶν. Ein Attiker hätte ἐκ weggelassen. vgl. 3, 62, 1. — οὐκὶ für οὐχί We. Di. 9, 2 A. οὐ κη eine Hs. — σκοπιή, dichterisch. Mit πρόσω verbindet es Dobree zu einem Worte. vgl. παλινσκοπία. — ὁκοδαπή für ὁποδαπή Bekker, wie 9, 16, 1; doch ποδαπός 7, 218, 2? — ἀμείβετο erwiderte, in diesem Sinne poetisch und dialektisch; in der attischen Prosa überhaupt selten; bei Her. ohne Augment. Di. 28, 4, 4. — τίνες εἰσὶ καὶ τί ἔλθοιεν. zu 5, 97, 1.

ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη, ὃ δὲ Στρυμὼν οὐ πρόσω τοῦ Ἑλλησπόντου, εἶησαν δὲ Τευκρῶν τῶν ἐκ Τροίης [ἄποικοι]. οἱ μὲν δὴ αὐτὰ ἕκαστα ἔλεγον, ὃ δὲ εἰρώτα εἰ καὶ πᾶσαι εἶησαν αὐτόθι αἱ γυναῖκες οὕτω ἐργάτιδες. οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἔφασαν προθύμως οὕτω ἔχειν· αὐτοῖ γὰρ ὦν τούτου εἵνεκα καὶ ἐποιέετο.

Ἐνθαῦτα Δαρεῖος γράφει γράμματα πρὸς Μεγάβαζον, τὸν 14 ἔλιπε ἐν τῇ Θρηίκῃ στρατηγόν, ἐντελλόμενος ἐξαναστῆσαι ἐξ ἡθέων Παίονας καὶ παρ' ἑωυτὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτοὺς καὶ τέκνα τε καὶ γυναῖκας αὐτέων. αὐτίκα δὲ ἱππεὺς ἔθεε φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλησποντον, περαιωθεὶς δὲ διδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ. ὃ δὲ ἐπιλεξάμενος καὶ λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηίκης ἐστρατεύετο ἐπὶ τὴν Παιονίην. πυθόμενοι δὲ οἱ Παίονες 15 τοὺς Πέρσας ἐπὶ σφέας ἰέναι, ἀλίσθεντες ἐξεστρατεύσαντο πρὸς θαλάσσης, δοκέοντες ταύτῃ ἐπιχειρήσειν τοὺς Πέρσας ἐμβάλλοντας. οἱ μὲν δὴ Παίονες ἦσαν ἐτοῖμοι τὸν Μεγαβάζου στρατὸν ἐπιόντα ἐρύκειν· οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμενοι συναλίσθαι τοὺς Παίονας καὶ τὴν πρὸς θαλάσσης ἐσβολὴν φυλάσσοντας, ἔχοντες ἡγεμόνας τὴν ἄνω ὁδὸν τράπονται, λαθόντες δὲ τοὺς Παίονας ἐσπίπτουσι ἐς τὰς πόλιας αὐτέων, εἰσάγοντας ἀνδρῶν ἐρήμους· οἷα δὲ κεινῇσι ἐπιπεσόντες εὐπετέως κατέσχον. οἱ δὲ Παίονες ὥς ἐπύθοντο ἔχομένας τὰς πόλιας, αὐτίκα διασκεδασθέντες κατ' ἑωυτοὺς ἕκαστοι ἐτράποντο καὶ παρεδίδοσαν σφέας αὐτοὺς τοῖσι Πέρσησι. οὕτω δὴ Παιόνων Σιροπαίωνες τε καὶ Παιόπλαι καὶ οἱ μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης ἐξ ἡθέων ἐξαναστάντες ἤγοντο ἐς τὴν Ἀσίην. οἱ δὲ περὶ τὸ Πάγγαιον οὖρος καὶ Δόβηρας καὶ 16

§ 2. πεπολισμένη, dialektisch. zu 4, 108; besiedelt mit Ortschaften. Strabo 8, p. 364: *πολίσαι τὴν χώραν* (We.) Sonst von Städten. — *ἄποικοι*. ἀπόγονοι? wenn es nicht zu streichen ist. vgl. 4, 191. — *αὐτὰ ἕκαστα*, οἷον αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν. Bekkers Anecd. p. 462, 27. vgl. Abresch z. Aisch. Pro. 949. — *καὶ πᾶσαι* auch alle übrigen. zu 1, 99. — *οὕτω ἔχειν* verdächtig Kr. — *τούτου εἵνεκα*, die Frage zu veranlassen.

C. 14. ἡθέων Sitze, nicht so in der att. Prosa. zu 1, 15. — *τέκνα* ohne Artikel. zu 1, 164, 2. 2, 30, 3. — *ἐπιλεξάμενος*, ἀναγνούς. zu 1, 124, 1. — *ἡγεμόνας* Wegweiser, wie 5, 100. 8, 35, mit τῆς ὁδοῦ 8, 31. (Va.)

C. 15. ἀλίσθεντες, ἀθροισθέντες. zu 1, 62, 1. — *πρὸς θαλάσσης*. Spr. 68, 33 (37), 1. vgl. 2, 154, 2. — *ἐμβάλλοντας*, das Particip bei ἐπιχειρεῖν wie oft bei πειραῖσθαι. zu 1, 77, 1. — *τὸν Μεγαβάζου στρατὸν* streicht Naber Mnem. 4 p. 28, vgl. ὁ ἐπιών 4, 118, 1. zu 7, 138. — *ἐρύκειν*, εἰργεῖν. zu 1, 32, 4. Noch 9, 49. — *συναλίσθαι καὶ φυλάσσοντας*. Di. 59, 2, 2. vgl. 8, 40. Ueber den Inf. bei πυνθάνεσθαι Spr. 56, 7, 6. (12.) — *ὁδὸν τρέπεσθαι* eben so 1, 11, 1. 9, 69. Thuk. 5, 10, 10. Xe. An. 3, 5, 1. Eur. Phoin. 722. gr. Spr. 46, 6, 2. — *οἷα*. zu 1, 61, 1. — *κεινῇσι*, κεναῖς. Di. 2, 3, 1. — *κατ' ἑωυτούς* nach ihren bezüglichen Ortschaften. — *οἱ μέχρι τῆς Πρ. λ.* gr. Spr. 50, 5, 8.

C. 16 § 1. Δόβηρες καὶ Ἀγριᾶνες καὶ Ὀδόμαντοι καὶ αὐτὴν τὴν λ.

Ἀγριᾶνας καὶ Ὀδομάντους καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα οὐκ ἐχειρώθησαν ἀρχὴν ὑπὸ Μεγαβάζου. ἐπειρήθη δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ λίμνῃ κατοικημένους ἐξαιρέειν ὧδε. ἱκρία ἐπὶ σταυρῶν ὑψηλῶν ἐξευγμένα ἐν μέσῃ ἔστηκε τῇ λίμνῃ, ἔσοδον ἐκ τῆς ἡπείρου στεινὴν ἔχοντα μὴ γεφύρῃ. τοὺς δὲ σταυροὺς τοὺς ὑπεστεῶτας τοῖσι ἱκρίοισι τὸ μὲν κου ἀρχαῖον ἔστησαν κοινῇ πάντες οἱ πολιῆται, μετὰ δὲ νόμῳ χρεώμενοι ἰστᾶσι τοιῶδε κομίζοντες ἐξ οὗρεος τῷ οὐνομά ἐστι Ὀρβηλος κατὰ γυναῖκα ἐκάστην ὁ γαμέων τρεῖς σταυροὺς ὑπίστησι ἄγεται δὲ ἕκαστος ² συχνὰς γυναῖκας. οἴκεῦσι δὲ τοιοῦτον τρόπον, κρατέων ἕκαστος ἐπὶ τῶν ἱκρίων καλύβης τε ἐν τῇ διαιτᾶται καὶ θύρης καταπακτῆς, διὰ τῶν ἱκρίων κάτω φεροίσης ἐς τὴν λίμνην. τὰ δὲ νήπια παῖδια δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτω, μὴ κατακυλισθῇ δειμαίνοντες. τοῖσι δὲ ἵπποισι καὶ τοῖσι ὑποζυγίοισι παρέχουσι χόρτον ἰχθύς· τῶν δὲ πλῆθος ἐστὶ τοσοῦτο ὥστε ὅταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίνῃ, κατίει σχοίνῳ σπυρίδα κεινὴν ἐς τὴν λίμνην καὶ οὐ πολλόν τινα χρόνον ἐπισχὼν ἀνασπᾷ πλήρεα ἰχθύων. τῶν δὲ ἰχθύων ἐστὶ γένηα δύο, τοὺς καλέουσι πάπρα-κάς τε καὶ τίλωνας.

- 17 Παιόνων μὲν δὴ οἱ χειρωθέντες ἦγοντο ἐς τὴν Ἀσίην, Μεγάβαζος δὲ ὅς ἐχειρώσατο τοὺς Παίονας, πέμπει ἀγγέλους ἐς Μακεδονίην ἄνδρας ἑπτὰ Πέρσας οἱ μετ' αὐτὸν κεῖνον ἦσαν δοκιμώτατοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἐπέμποντο δὲ οὗτοι παρ' Ἀμύντην αἰτήσοντες γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ. ἐστὶ δὲ ἐκ τῆς Πρασιάδος λίμνης σύντομος κάρτα ἐς τὴν Μακεδονίην.

τὴν Πρ. ἔχοντες Gatterer p. 109. — ἐχειρώθησαν, Passiv des Mediums. Spr. 52, 10, 5. (11.) — ἀρχήν. zu 2, 95. — ἐξαιρέειν vertreiben. zu 2, 30, 3. ἐξαιρέειν κατοικημένους ὧδε stellt Abicht. Valla las vor ὧδε wohl noch κατοίκηνται δέ. Ueber die auch in Seen weit verbreiteten Pfahlbauten hat man in der neuesten Zeit interessante Entdeckungen gemacht. — κου. zu 1, 98, 2. — πολιῆται. Di. 2, 7, 6. — μετὰ, μετὰ ταῦτα. zu 1, 11, 2. — κομίζοντες — ὁ γαμέων. Spr. 57, 8 u. gr. Spr. 63, 1, 3. — κατὰ für, aber distributiv.

§ 2. κρατέων, das Particip nach τοιοῦτος wie nach τοιόςδε 1, 117, 3. 2, 2, 2. — τῇ für ἡ Struve 2 p. 308 s. — καταπακτῆς. Auffallend, da sonst das Verbale πηκτός lautet; καταρράκτῆς u. unten καταρράκτῆν vermuthet Reiske, κατεπακτῆς Stein. Jedenfalls ist eine Fallthüre gemeint. — νήπιος ist eben nur poetisch. — δέουσι τοῦ. Di. 47, 12, 4. — δειμαίνοντες. zu 1, 159, 1. — ἀνακλίνῃ aufklappt, der dies eben Treibende. zu 1, 132, 1. — χόρτον ἰχθύς. So noch jetzt in kalten Küstengegenden Europas. (We.) — κατίει — καὶ οὐ für κατεῖς —, οὐ gr. Spr. 65, 10 A. u. Kr. zu Xen. An. 1, 9, 14. — σπυρίδα Reuse, Fischkorb. — τίλωνας. Hier fehlt wohl etwas mit Bezug auf ἐπειρήθη § 1. (Kr. 56.)

C. 17. ἑπτὰ, die heilige Zahl der Perser. — γῆν zu 4, 126. — σύντομος erg. ὁδός; σύντομον könnte man vermuthen (vgl. 4, 183, 1. 7, 121, 1 u. zu 4, 62, 1 E.), wenn Br.s Meinung dass ὁδός bei Her. nie zu ergänzen sei richtig sein sollte. — κάρτα, σφόδρα, πάνν. zu 1, 27, 2. Nach-

πρῶτα μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὕστερον
τουτέων τάλαντον ἀργυρίου Ἀλεξάνδρῳ ἡμέρης ἐκάστης ἐφοίτα,
μετὰ δὲ τὸ μέταλλον Δύσωρον καλεόμενον οὗρος ὑπερβάντα
εἶναι ἐν Μακεδονίῃ. οἱ ὧν Πέρσαι οἱ πεμφθέντες, οὗτοι παρὰ 18
τὸν Ἀμύντην ὡς ἀπείκοντο, αἴτεον ἐλθόντες ἐς ὅψιν τὴν Ἀμύν-
τεω Δαρείῳ βασιλεί γῆν τε καὶ ὕδωρ. ὁ δὲ ταῦτά τε ἐδίδου
καὶ σφρας ἐπὶ ξείνια καλέει, παρασκευασάμενος δὲ δεῖπνον
μεγαλοπρεπὲς ἐδέκετο τοὺς Πέρσας φιλοφρόνως. ὡς δὲ ἀπὸ
δείπνου ἐγένοντο, διαπίνοντες εἶπαν οἱ Πέρσαι τάδε. “*ξεῖνε* 2
Μακεδῶν, ἡμῖν νόμος ἐστὶ τοῖσι Πέρσησι, ἐπεὰν δεῖπνον προ-
τιθώμεθα μέγα, τότε καὶ τὰς παλλακὰς καὶ τὰς κουριδίας γυ-
ναῖκας ἐσάγεσθαι παρέδρους. σύ νυν, ἐπεὶ περ προθύμως μὲν
ἐδέξαιο μέγας δὲ ξεινίζεις, διδοῖς τε βασιλεί Δαρείῳ γῆν τε
ὕδωρ, ἔπεο νόμῳ τῷ ἡμετέρῳ.” εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης. “ὦ
Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γέ ἐστι οὐκ οὗτος, ἀλλὰ κεχωρῖσθαι
ἄνδρας γυναικῶν· ἐπεῖτε δὲ ὑμεῖς ἐόντες δεσπότες προσχρηρίζετε
τουτέων, παρέσται ὑμῖν καὶ ταῦτα.” εἶπας τοσαῦτα ὁ Ἀμύντης
μετεπέμπετο τὰς γυναῖκας· αἱ δ’ ἐπεῖτε καλεόμεναι ἦλθον,
ἐπεξῆς ἀντίαι ἴζοντο τοῖσι Πέρσησι. ἐνθαῦτα οἱ Πέρσαι ἰδόμενοι 3
γυναῖκας εὐμόρφους ἔλεγον πρὸς Ἀμύντην φάμενοι τὸ ποιηθὲν
τοῦτο οὐδὲν εἶναι σοφόν· κρέσσον γὰρ εἶναι ἀρχῇθεν μὴ ἐλθεῖν
τὰς γυναῖκας ἢ ἐλθούσας καὶ μὴ παριζομένας ἀντίας ἴζεσθαι
ἀλγηδόνας σφι ὀφθαλμῶν. ἀναγκαζόμενος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκέλευε
παρίζειν. πειθομενέων δὲ τῶν γυναικῶν αὐτίκα οἱ Πέρσαι
μαστῶν τε ἄπτοντο οἷα πλεύνως οἰνωμένοι καὶ κού τις καὶ
φιλέειν ἐπειράτο.

Ἀμύντης μὲν δὴ ταῦτα ὁρέων ἀτρέμας εἶχε, καίπερ δυσ- 19
φορέων, οἷα ὑπερδειμαίνων τοὺς Πέρσας· Ἀλέξανδρος δὲ ὁ

gestellt, wie 5, 32 u. πάνν Xen. An. 4, 7, 14. — ἔχεται τῆς stösst an
den. zu 1, 93, 2. — ἐξ οὗ. ἐκ τοῦ. Struve 2 p. 318. — ἐφοίτα kam
ein, wie 3, 90, 2. vgl. zu 3, 115. — εἶναι hängt noch von ἐστὶ ab, dies
hier synonym mit ἔξεστι, wie 1, 104.

C. 18 § 1. αἴτεον. Di. 28, 4, 2. — ξείνια für ξεινία We. zu 2, 107.
— ἐδέκετο bewirthete. zu 1, 126, 1. vgl. Di. 4, 1, 1. — ἀπὸ δείπνου.
zu 1, 126, 2.

§ 2. ἡμῖν. ἡμῖν γάρ? (Kr. 56.) vgl. 3, 83, 1. 4, 97, 2. — ἡμῖν
τοῖσι Π. Spr. 50, 6, 3. (8, 2.) — προτιθώμεθα. zu 1, 133, 1. — κουρι-
δίας eheliche, dichterisch. zu 1, 135. — ἐδέξαιο. Di. 30, 3, 1. — διδοῖς.
Di. 36, 1, 2 u. gr. Spr. 53, 1, 7. — εἶπε. zu ἀμείβεται 1, 38. — ἐπεῖτε,
eig. für ἐπειδὴ. zu 1, 14, 3. Hier caussal: da, wie z. B. 1, 39. 42, 5. 39,
2 etc. vgl. Br. 40. — προσχρηρίζετε, προσδεῖσθε. zu 5, 11. — εἶπας,
εἰπών. Di. 39 u. εἰπεῖν. — τοσαῦτα nur so viel. zu 1, 128.

§ 3. ἔλεγον φάμενοι. 6, 82, 1: ἔλεξε φάμενος. Sonst ἔλεγε φάς.
zu 1, 122, 1. — ἀρχῇθεν, ἀρχήν 3, 39, 2. zu 1, 131, 1. — μαστῶν.
zu 2, 85. 4, 202. — πλεύνως. zu 3, 34, 1.

C. 19. ἀτρέμας εἶχε. zu 8, 14. — κατέχειν sich halten, ungew.

Ἀμύντεω παρεών τε καὶ ὀρέων ταῦτα, ἅτε νέος τε ἐὼν καὶ κακῶν ἀπαθής, οὐδαμῶς ἔτι κατέχειν οἷός τ' ἦν, ὥστε δὲ βαρέως φέρων εἶπε πρὸς Ἀμύντεα τάδε. "σὺ μὲν, ὦ πάτερ, εἶκε τῇ ἡλικίῃ, ἀπιῶν τε ἀναπαύεο μηδὲ λιπάρεε τῇ πόσι· ἐγὼ δὲ προσμένων αὐτοῦ τῇδε πάντα τὰ ἐπιτήδεα παρέξω τοῖσι ξείνοισι." πρὸς ταῦτα συνεῖς ὁ Ἀμύντης ὅτι νεώτερα πρήγματα πρήξειν μέλλοι Ἀλέξανδρος, λέγει. "ὦ παῖ, σχεδὸν γάρ σευ ἀνακαιομένου συνίημι τοὺς λόγους ὅτι ἐθέλεις ἐμὲ ἐκπέμψας ποιεῖν τι νεώτερον· ἐγὼ ὦν σευ χρηίζω μηδὲν νεοχμῶσαι κατ' ἄνδρας τούτους ἵνα μὴ ἐξεργάσῃ ἡμέας, ἀλλ' ἀνέχευ ὀρέων τὰ ποιούμενα· ἀμφὶ 20 δὲ ἀπόδω τῇ ἐμῇ πείσομαι τοι." ὥς δὲ ὁ Ἀμύντης χρηίσας τουτέων οἰχώκεε, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας· "γυναικῶν τουτέων, ὦ ξεῖνοι, πολλή ἐστι ὑμῖν εὐπετεία, καὶ εἰ πάσῃσι βούλεσθε μίσγεσθαι καὶ ὀκόσῃσι ὧν αὐτέων. τούτου μὲν πέρι αὐτοὶ ἀποσημανέετε· νῦν δέ, σχεδὸν γὰρ ἤδη τῆς κοίτης ὥρη προσέρχεται ὑμῖν καὶ καλῶς ἔχοντας ὑμέας ὀρέω μέθης, γυναῖκας ταύτας, εἰ ὑμῖν φίλον ἐστί, ἅπετε λούσασθαι, λουσαμένας δὲ ὀπίσω προσδέκεσθε."

Εἶπας ταῦτα, συνέπαινοι γὰρ ἦσαν οἱ Πέρσαι, γυναῖκας μὲν ἐξελθούσας ἀπέπεμπε ἐς τὴν γυναικίην, αὐτὸς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος 21 ἴσους τῇσι γυναιξὶ ἀριθμὸν ἄνδρας λειογενεῖους τῇ τῶν γυναικῶν ἐσθῇτι σκευάσας καὶ ἐγχειρίδια δοὺς παρῆγε ἔσω, παράγων δὲ τούτους ἔλεγε τοῖσι Πέρσῃσι τάδε. "ὦ Πέρσαι, οἴκατε παν-

so. vgl. 6, 129, 2. 8, 114. Spr. 52, 2, 3. — ὥστε, ἅτε. zu 1, 8, 1. — Ἀμύντεα. Di. 15, 7, 2. — μηδέ, καὶ μή. zu 1, 45, 1. — λιπάρεε harre aus. So bei Her. öfter, nicht bei Attikern. — πόσι für πόσει Bekker. vgl. Br. 267, mit, beim Trinken. — αὐτοῦ τῇδε. zu 9, 11, 1. Sonst bei Her. αὐτοῦ ταύτῃ, beides unattisch. zu 1, 189, 2. — νεώτερα, κακά. zu 3, 62, 2. — γάρ. zu 1, 30, 2. — ἀνακαίεσθαι hitzig werden, ungew. so. — χρηίζω, δέομαι. zu 1, 112, 1. — νεοχμῶσαι. zu 4, 201, 2. — ἐξεργάσῃ, διαφθείρης. zu 3, 30, 1. So nicht in der attischen Prosa. — ἀνέχευ. Di. 30, 3, 4. — ὀρέων. zu 1, 80, 3. — ἀμφὶ ἀπόδω, περὶ ἀφόδου. Di. 68, 30, 4. — τοι, σοι. Di. 25, 1, 3.

C. 20 § 1. χρηίσας τουτέων nachdem er darum gebeten; der sachliche Ge. noch 5, 30, 3. zu 7, 53. — γυναικῶν ohne Artikel, wie unten γυναῖκας zu ἵππους 4, 9, 2. — εὐπετεία, εὐπορία, Verfügbarkeit. — καὶ εἰ — καὶ ὀκόσῃσι ὧν. Di. 59, 2, 2. vgl. zu 8, 113, 2. — ὀκόσῃσι ὧν, ὀπόσαις οὖν. Spr. 51, 13. (15, 2.) — καλῶς ἔχειν μέθης gehörig betrunken sein. gr. Spr. 47, 10, 5. — γυναῖκας ταύτας. gr. Spr. 50, 11, 22. — φίλον. zu 1, 87, 2. — ἅπετε λούσασθαι. zu 3, 75, 2: ἀπῆκε ἐωντὸν φέρεσθαι. — ὀπίσω, πάλιν. zu 1, 13. — συνέπαινοι. zu 3, 119, 1. — γυναικίην (οἰκία), sonst γυναικωνίτις. — ἀριθμόν. Di. 46, 5, 1. — λειογενεῖους unbärtige, scheint sonst nicht vorzukommen.

§ 2. οἴκατε, εἰκατε. Di. 39 u. εἶκω. — πανδαισίῃ mit einem Vollmahle, mehr poetisch wenn auch aus Isaïos angeführt; das τελέῃ liegt eig. schon in dem Worte und ist vielleicht ein Glossem: τελέῃ δαιτί. —

δαισίῃ [τελέῃ] ἰστιῆσθαι τὰ τε γὰρ ἄλλα ὅσα εἶχομεν καὶ πρὸς τὰ οἷά τε ἦν ἐξευρόντας παρέχειν, πάντα ὑμῖν πάρεστι καὶ δὴ καὶ τόδε τὸ πάντων μέγιστον, τὰς τε ἐωυτῶν μητέρας καὶ τὰς ἀδελφὰς ἐπιδαψιλευόμεθα ὑμῖν, ὥς παντελέως μάθητε τιμεώμενοι πρὸς ἡμέων τῶν πέρ ἐστε ἄξιοι, πρὸς δὲ καὶ βασιλεί τῷ πέμψαντι ἀπαγγείλητε ὥς ἀνὴρ Ἕλλην, Μακεδόνων ὑπαρχος, εὖ ὑμέας ἐδέξατο καὶ τραπέζῃ καὶ κοίτῃ.” ταῦτα εἶπας Ἀλέξανδρος παρίζει Πέρσῃ ἀνδρὶ ἄνδρα Μακεδόνα ὥς γυναῖκα τῷ λόγῳ οἱ δέ, ἐπεῖτε σφρέων οἱ Πέρσαι ψαίειν ἐπειρῶντο, διεργάζοντο αὐτούς. καὶ οὗτοι μὲν τούτῳ τῷ μόρῳ διεφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ 21 καὶ ἡ Θερραπήνῃ αὐτέων· εἶπετο γὰρ δὴ σφι καὶ ὀχήματα καὶ Θεράποντες καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή· πάντα δὴ ταῦτα ἅμα πᾶσι κείνοισι ἠφάνιστο. μετὰ δέ, χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον ζήτησις τῶν ἀνδρῶν τουτέων μεγάλη ἐκ τῶν Περσέων ἐγένετο καὶ σφεας Ἀλέξανδρος κατέλαβε σοφίῃ, χρήματά τε δούς πολλὰ καὶ τὴν ἐωυτοῦ ἀδελφεὴν τῇ οὔνομα ἦν Γυγαίῃ· δούς δὲ ταῦτα κατέλαβε ὁ Ἀλέξανδρος Βουβάρῃ, ἀνδρὶ Πέρσῃ, τῶν διζημένων τοὺς ἀπολομένους τῷ στρατηγῷ. ὁ μὲν νυν τῶν Περσέων τουτέων θάνατος οὕτω καταλαμφθεὶς ἐσιγήθη· Ἕλληνας δὲ τούτους 22 εἶναι τοὺς ἀπὸ Περδίκκew γεγονότας, κατὰ περ αὐτοὶ λέγουσι αὐτός τε [οὕτω] τυγχάνῳ ἐπιστάμενος καὶ δὴ καὶ ἐν τοῖσι ὀπισθε λόγοισι ἀποδέξω ὥς εἰσὶ Ἕλληνες, πρὸς δὲ καὶ οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ διέποντες ἀγῶνα Ἑλλήνων οὕτω ἔγνωσαν εἶναι. Ἀλεξάν-

ἰστιῆσθαι, εἰστιᾶσθαι. zu 2, 100, 2. — εἶχομεν was wir bis zu eurer Ankunft für unser Eigenthum hielten. — καὶ πρὸς. Spr. 68, 1, 1. (2, 2.) — τὰ, ἅ = ταῦτα ἅ. — οἷά τε, οἷόν τε. zu 1, 194, 3. — ἦν möglich war. Kr. zu Xen. An. 3, 4, 39. — τὰς ἐωυτῶν, τὰς ἡμετέρας αὐτῶν, die eigenen. gr. Spr. 51, 2, 15. — ἐπιδαψιλευόμεθα, mit dem Ge. bei Xen. Kyr. 2, 2, 15. Ein bei Früheren ziemlich seltenes Wort. — μάθητε τιμεώμενοι. zu ἐοῦσα 1, 5, 1. — τῶν περ, ταῦτα ὧν περ. Ueber τιμᾶν τινά τι. vgl. 5, 67, 4. 6, 57, 2 u. Kr. zu Xen. An. 1, 3, 3. — ὑπαρχος. βασιλεύς wird den Gesandten des grossen Königs gegenüber vermieden. — τῷ λόγῳ vorgeblich. Spr. 48, 12, 13. (15, 17.) Va. verdächtigt es. — διεργάζοντο. zu 5, 92, 6.

C. 21. μόρῳ, τύχῃ. zu 1, 43. — καὶ αὐτοί. zu αὐτοί 1, 174, 1. — Θερραπήνῃ Dienerschaft. gr. Spr. 43, 4, 19. — εἶπετο es waren gefolgt. vgl. ἦσαν 1, 149. οἷκεε 2, 140. — ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή eine im Ganzen zahlreiche Equipage (wobei auch die Dienerschaft zu denken). gr. Spr. 50, 8, 5. (11, 13.) vgl. zu 3, 74, 1. — ἐκ τῶν. zu 1 Prooi. — σφεας, τοὺς ζητοῦντας. — κατέλαβε hemmte, in ihren Nachforschungen. zu 3, 36, 1. — Γυγαίῃ. vgl. 8, 136. (We.) — Βουβάρῃ hängt von δούς ab. — τῷ στρατηγῷ für τῶν στρατηγῶν Va. — καταλαμφθεὶς, καταληφθεὶς. Di. 39 u. λαμβάνω: unterdrückt, vertuscht, eig. als Passiv zu dem κατέλαβε.

C. 22. οὕτω ist müssig. (Kr. 56.) von Valla nicht übersetzt. — τοῖσι ὀπισθε den spätern, 8, 137, 1. Unattisch. zu 1, 75, 1. — ὥς εἰσὶ Ἕλληνες streicht Cobet V. l. (2) p. 418. — διέπειν verwalten, noch 3, 53, 1.

δρου γὰρ ἀεθλεύειν ἐλομένον καὶ καταβάντος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, οἱ ἀντιθευσόμενοι Ἑλλήνων ἔξεργόν μιν, φάμενοι οὐ βαρβάρων ἀγωνιστέων εἶναι τὸν ἀγῶνα ἀλλ' Ἑλλήνων. Ἀλέξανδρος δὲ ἐπειδὴ ἀπέδεξε ὥς εἴη Ἀργεῖος, ἐκρίθη τε εἶναι Ἕλληνα καὶ ἀγωνιζόμενος στάδιον συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ.

- 23 Ταῦτα μὲν νυν οὕτω κη ἐγένετο, Μεγάβαζος δὲ ἄγων τοὺς Παίονας ἀπίκετο ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐνθεῦτεν δὲ διαπεραιωθείς ἀπίκετο ἐς Σάρδεις. ἅτε δὲ τειχέοντος ἤδη Ἰστιαίου τοῦ Μιλησίου τὴν παρὰ Δαρείου αἰτήσας ἔτυχε μισθὸν δωρεὴν φυλακῆς τῆς σχεδίνης, ἐόντος δὲ τοῦ χώρου τούτου παρὰ Στρυμόνα ποταμόν, τῷ οὐνομά ἐστι Μύρκινος, μαθὼν ὁ Μεγάβαζος τὸ ποιούμενον ἐκ τοῦ Ἰστιαίου, ὥς ἦλθε τάχιστα ἐς τὰς Σάρδεις ἄγων² τοὺς Παίονας, ἔλεγε Δαρεῖω τάδε. “ὦ βασιλεῦ, κοῖόν τι χρῆμα ἐποίησας, ἀνδρὶ Ἑλληνι δεινῷ τε καὶ σοφῷ δούς ἐγκτήσασθαι πόλιν ἐν Θρηίκῃ, ἵνα ἴδῃ τε ναυπηγήσιμος ἔστι ἄφθονος καὶ πολλοὶ κωπέες καὶ μέταλλα ἀργύρεα, ὅμιλός τε πολλὸς μὲν Ἕλληνα περιοικέει, πολλὸς δὲ βάρβαρος, οἱ προστάτεω ἐπιλαβόμενοι ποιήσουσι τοῦτο τὸ ἂν κεῖνος ἐξηγέηται καὶ ἡμέρης καὶ νυκτός. σύ νυν τοῦτον τὸν ἄνδρα παῦσον ταῦτα ποιεῦντα, ἵνα μὴ οἰκηίῃ πολέμῳ συνέχῃαι. τρόπον δὲ ἡπίῳ μεταπεμψάμενος παῦσον· ἐπεὰν δὲ αὐτὸν περιλάβῃς, ποιέειν ὅκως μηκέτι κεῖνος²⁴ ἐς Ἑλλήνας ἀπίξεται.” ταῦτα λέγων ὁ Μεγάβαζος εὐπετέως ἐπειθε Δαρεῖον ὥς εὔ προορέων τὸ μέλλον γίνεσθαι. μετὰ δὲ

6, 107, 2. 9, 76, 1. (Sch.) Poetisch und dialektisch. — ἀεθλεύειν, ἀθλεύειν, gew. ἀγωνίζεσθαι. — ἐλομένον. gr. Spr. 47, 4, 2; στελλομένου Dietsch. vgl. Jl. Ψ, 285: στέλλεσθε κατὰ στρατόν. Her. 3, 124: ἐστέλλετο αὐτὸς ἀπιέναι. — καταβαίνειν, in die Schranken treten. zu Xen. An. 4, 8, 27. — ἔξεργον für ἐξεῖργον Lh. Di. 39 u. εἶργω. — ἀγωνίζεσθαι στάδιον auch Xen. An. 4, 8, 27. ἀγωνιζόμενος will Va. — συνεξέπιπτε τῷ πρώτῳ er, sein Name, kam mit dem ersten heraus, bei der Verlosung der Paare. Liv. 23, 3: primum sorte nomen excidit. (Va.) Il. H, 182: ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης. (Bä.)

— C. 23 § 1. κη, πως, etwa. zu 1, 97, 2. — τειχέειν nur bei Her. (öfter), daneben τειχίζειν 1, 181, 1 u. in ἀποτειχίζειν. — τὴν παρὰ — δωρεήν, ἣν δωρεὴν μισθὸν αἰτήσας ἔτυχε. Zu ἔτυχε ist das Object (αὐτῆς) zu ergänzen. Spr. 60, 4, 2. (5, 2.) Schäfer verdächtigt μισθόν. (nur in der A. 1800); δωρεήν streichen oder vor μισθόν stellen will Dobree. Gemeint ist Myrkinos 5, 11. 124. — φυλακῆς 4, 137 ff. — τῷ, ᾧ χώρῳ. — τὸ ποιούμενον. zu Xen. An. 1, 10, 12.

§ 2. κοῖον. zu 4, 3, 2. — δεινός gewandt, geschickt, „mit σοφός öfter verbunden. Heindorf z. Plat. Phaidr. 50.“ (Bä.) — ἐγκτήσασθαι zu περιβαλέσθαι 1, 163, 2. — ἴδῃ, ὕλῃ. zu 1, 110, 2. — Ἕλληνα. gr. Spr. 57, 1, 4. — οἱ. Spr. 58, 4, 1. vgl. 8, 128, 2. — ἐπιλαβόμενοι, ἐπιτυχόντες. zu 1, 127, 1. vgl. zu 3, 36, 2. — συνέχῃαι. συνέχῃ? zu 4, 9, 2. — περιλάβῃς gefasst hast. vgl. 8, 106, 1. zu Thuk. 8, 42, 1. — ποιέειν. gr. Spr. 55, 1, 5. Streichen will es Naber Mnem. 4 p. 22. vgl. 6, 85, 2. Doch vgl. zu 1, 8, 2. — ὅκως. zu 1, 8, 3.

ἄγγελον πέμψας ὁ Δαρεῖος εἰς τὴν Μύρκινον ἔλεγε τάδε. “Ἰστιαῖε, βασιλεὺς Δαρεῖος τάδε λέγει. ἐγὼ φροντίζων εὐρίσκω ἐμοί τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι οὐδένα εἶναι σεῦ ἄνδρα εὐνοέστερον· τοῦτο δὲ οὐ λόγοισι ἀλλ’ ἔργοισι οἶδα μαθῶν. νῦν ὦν, ἐπινοέω γὰρ πρήγματα μεγάλα κατεργάσασθαι, ἀπικνέο μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ ὑπερθέωμαι.” τούτοις τοῖσι ἔπεσι πιστεύσας ὁ Ἰστιαῖος καὶ ἅμα μέγα ποιεύμενος βασιλέος σύμβουλος γενέσθαι ἀπίκετο εἰς τὰς Σάρδεις. ἀπικομένῳ δὲ οἱ ἔλεγε Δαρεῖος τάδε. “Ἰστιαῖε, ἐγὼ σε μετεπεμψάμην τῶνδε εἵνεκεν² ἐπεῖτε τάχιστα ἐνόστησα ἀπὸ Σκυθέων καὶ σὺ μοι ἐγένεο ἐξ ὀφθαλμῶν, οὐδέν κω ἄλλο χρῆμα οὕτω ἐν βραχεί ἐπεζήτησα ὥς σὲ ἰδέειν τε καὶ εἰς λόγους μοι ἀπικέσθαι, ἐγνωκὼς ὅτι κτημάτων πάντων ἐστὶ τιμιώτατον ἀνὴρ φίλος συνετός τε καὶ εὖνοος, τὰ τοι ἐγὼ ἀμφότερα συνειδὼς ἔχω μαρτυρέειν εἰς πρήγματα τὰ ἐμά. νῦν ὦν, εὖ γὰρ ἐποίησας ἀπικόμενος, τάδε τοι ἐγὼ προτείνομαι. Μίλητον μὲν ἔα καὶ τὴν νεόκτιστον ἐν Θορήκῃ πόλιν, σὺ δὲ μοι ἐπόμενος εἰς Σοῦσα ἔχε τὰ περ ἂν ἐγὼ ἔχω, ἐμός τε σύσσιτος ἐὼν καὶ σύμβουλος.”

Ταῦτα Δαρεῖος εἶπας καὶ καταστήσας Ἀρταφέρνηα, ἀδελφεὸν²⁵ ἑωυτοῦ ὁμοπάτριον, ὑπαρχον εἶναι Σαρδίων, ἀπήλαυνε εἰς Σοῦσα, ἅμα ἀγόμενος Ἰστιαῖον, Ὅτάνεα δὲ ἀποδέξας στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν, τοῦ τὸν πατέρα Σισάμνην βασιλεὺς Καμβύσης, γενόμενον τῶν βασιληίων δικαστέων, ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἀδίκον ἐδίκησε, σφάξας ἀπέδειρε πᾶσαν τὴν ἀνθρωπίνην, σπαδίξας δὲ αὐτοῦ τὸ δέρμα ἱμάντας ἐξ αὐτοῦ ἔταμε καὶ ἐνέτεινε τὸν θρόνον εἰς τὸν ἵζων ἐδίκαζε· ἐντανύσας δὲ ὁ Καμ-

C. 24 § 1. εὐνοέστερον, εὐνούστερον. — ἀπικνέο. Di. 30, 3, 5. — ὑπερθέωμαι. zu 1, 8, 1. — μέγα ποιεύμενος. zu 1, 119, 1. — ἔλεγε liess sagen, wie 1, 206, 1. 4, 126. (We.) 4, 80. zu 9, 7, 2 u. Xen. An. 1, 3, 8.

§ 2. νοστεῖν ist mehr poetisch und dialektisch, bei Her. öfter. — ἐν βραχεί in Kurzem, alsbald. — καὶ εἰς. καὶ σὲ εἰς. (Kr. 56.) — τὰ τοι — ἐμά, welche beiden Eigenschaften ich dir aus der von dir gewonnenen Kunde rücksichtlich meiner Angelegenheiten bezeugen kann. zu 7, 164, 1. — καὶ ἀμφότερα sogar (alles) beides. Kr. zu Xen. An. 5, 5, 22 vierte u. f. Aufl. — εὖ ἐποίησας ἀπικόμενος es ist schön von dir dass du gekommen bist. gr. Spr. 56, 8, 1. vgl. 6, 69, 2. — σὺ δέ. Di. 50, 1, 10.

C. 25. εἶναι, pleonastisch. Di. 55, 3, 21. vgl. 5, 29 u. Arr. 2, 12, 2. — τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν. vgl. 5, 30, 3. Kr. z. Dion. p. 352 s. u. zu Xen. An. 1, 1, 2 grosse Ausg. — ἀνδρῶν. ἀνθρώπων 7, 135, 1. (Bä.) — γενόμενον τῶν geworden (einer) von den. Spr. 47, 7 (9) 2. Ar. Wo. 107: τούτων γενοῦ μοι. — βασιληίων δ. 3, 31, 2. 7, 194, 1. (Ga.) — ἐπὶ wegen, für, bestochen. Spr. 68, 37 (41), 8. „vgl. 7, 194, 1.“ (Bä.) — ἀνθρωπίνη erg. δορά, wie bei ὁμοβοέῃ 7, 91. (Fischer.) ἀνθρωπίνην Dindorf p. XIII u. Cobet N. L. p. 492. vgl. 5, 58, 2. — σπαδίξας nachdem er abgezogen. Das Wort kommt sonst nicht vor. — ἐντανύσας, ἐντείνας. zu 2, 173, 2.

- βύσης ἀπέδεξε δικαστὴν εἶναι ἀντὶ τοῦ Σισάμνεω, τὸν ἀποκτείνας ἀπέδειρε, τὸν παῖδα τοῦ Σισάμνεω, ἐντειλάμενός οἱ μεμνησθαι
- 26 ἐν τῷ κατίζων θρόνῳ δικάζει. οὗτος ὢν ὁ Ὀτάνης, ὁ ἐγκατιζόμενος ἐς τοῦτον τὸν θρόνον, τότε διάδοχος γενόμενος Μεγαβάξω τῆς στρατηγίης Βυζαντίους τε εἶλε καὶ Καλχηδονίους, εἶλε δὲ Ἀντανδρον τὴν ἐν τῇ Τρωάδι γῇ, εἶλε δὲ Λαμπώνιον, λαβὼν δὲ παρὰ Λεσβίων νέας εἶλε Ἀῆμνόν τε καὶ Ἴμβρον, ἀμφοτέρους
- 27 ἔτι τότε ὑπὸ Πελασγῶν οἰκεομένας. οἱ μὲν δὲ Ἀῆμνιοι καὶ ἐμαχέσαντο εὖ καὶ ἀμυνόμενοι ἀνὰ χρόνον ἐκακώθησαν. τοῖσι δὲ περιεοῦσι αὐτέων οἱ Πέρσαι ὑπαρχον ἐπιστᾶσι Λυκάρητον τὸν Μαιανδρίου τοῦ βασιλεύσαντος Σάμου ἀδελφεόν· οὗτος ὁ Λυκάρητος ἄρχων ἐν Ἀῆμνῳ τελευτᾷ. [αἰτία δὲ τούτου ἦδε· πάντας ἡνδραποδίζετο καὶ κατεστρέφετο, τοὺς μὲν λιποστρατίης ἐπὶ Σκύθας αἰτιώμενος, τοὺς δὲ σίνεσθαι τὸν Δαρείου στρατὸν [τὸν] ἀπὸ Σκυθέων ὀπίσω ἀποκομιζόμενον.]
- 28 Οὗτος μὲν νυν τοσαῦτα ἐξεργάσατο στρατηγήσας, μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον ἄνεσις κακῶν ἦν καὶ ἤρχετο τὸ δεύτερον ἐκ Νάξου τε καὶ Μιλήτου Ἴωσι γίνεσθαι κακά. τοῦτο μὲν γὰρ ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προέφερε, τοῦτο δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτὴ τε ἐωυτῆς μάλιστα δὴ τότε ἀκμάσασα καὶ δὴ καὶ τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα, κατύπερθε [δὲ] τουτέων ἐπὶ δύο γενεὰς ἀνδρῶν νοσήσασα ἐς τὰ μάλιστα στάσι, μέχρι οὗ μιν Πάριοι κατήρτισαν· τούτους γὰρ καταρτιστήρας
- 29 πάντων Ἑλλήνων εἶλοντο οἱ Μιλήσιοι. κατήλλαξαν δὲ σφεας ὧδε οἱ Πάριοι. ὥς ἀπίκοντο αὐτέων ἄνδρες οἱ ἄριστοι ἐς τὴν

C. 26. διάδοχος τῆς. zu 1, 162. — εἶλε — εἶλε δέ. zu 1, 114, 1. — ἔτι τότε. Später vertrieben 6, 140.

C. 27. ἀνὰ χρόνον, (τῷ) χρόνῳ. zu 1, 173, 2. — τελευτᾷ. zu 4, 78, 1. — αἰτία ἦδε. Spr. 61, 6 (7). vgl. zu 1, 132, 1. — πάντας — στρατηγήσας. Dies Alles bezieht sich ohne Zweifel auf den Otanes; vielleicht sind einige Zeilen ausgefallen. (Va.) Sch. hat im Vorhergehenden οἱ μὲν δὲ — τελευτᾷ eingeklammert. Eltz 2 p. 329 f. will die Parenthese bei τοῖσι δὲ περιεοῦσι anfangen lassen. — λιποστρατίης. λιποστρατίου Cobet N. 1. p. 79. — σίνεσθαι. zu 1, 17, 2. Der Inf. hängt noch von αἰτιώμενον ab. Spr. 59, 2. (2, 3.) — ὀπίσω. zu 1, 80, 4. 3, 75, 2.

C. 28. ἄνεσις für ἀνεως De la Barre u. Reiske. — καὶ ἤρχετο als anfang. Kr. zu Xen. An. 7, 4, 12. — προέφερε. Spr. 52, 2, 4. — τοῦτο μὲν einerseits. zu 1, 30, 3. — ἐωυτῆς. zu 4, 181, 2. Spr. 49, 3, 1. (49, 9.) — ἀκμάσασα καὶ — ἦν. Uebergang vom Particip zum bestimmten Verbum. zu 1, 19. — καὶ δὴ καί. zu 1, 1, 1. — πρόσχημα Prachtstück. vgl. die Lexika. — κατύπερθε, πρότερον, ungew. so. — δέ ist wohl zu streichen. (Kr. 55.) So wohl Valla. — νοσήσασα zerrüttet gewesen. — ἐς τὰ μάλιστα. zu 2, 73, 1. — κατήρτισε, κατήλλαξε, brachte in Ruhe und Ordnung. vgl. zu 3, 80, 2. Den Attikern fremd, wie auch καταρτιστήρ. vgl. zu 4, 161. — πάντων aus der Zahl aller, von τούτους regiert. gr. Spr. 47, 9, 5.

Μίλητον, ὧρων γὰρ δὴ σφεας δεινῶς οἰκοφθορημένους, ἔφασαν αὐτέων βούλεσθαι διεξελθεῖν τὴν χώραν. ποιεῦντες δὲ ταῦτα καὶ διεξιόντες πᾶσαν τὴν Μιλησίην, ὅκως τινὰ ἴδοιεν ἐν ἀνεστηκυίῃ τῇ χώρῃ ἀγρὸν εὖ ἐξεργασμένον, ἀπεγραφέατο τοῦνομα τοῦ δεσπότεω τοῦ ἀγροῦ. διεξελάσαντες δὲ πᾶσαν τὴν χώραν καὶ σπανίους εὐρόντες τούτους, ὡς τάχιστα κατέβησαν ἐς τὸ ἄστυ, ἄλλήν ποιησάμενοι ἀπέδεξαν τούτους μὲν τὴν πόλιν νέμειν τῶν εὖρον τοὺς ἀγροὺς εὖ ἐξεργασμένους (δοκέειν γὰρ ἔφασαν καὶ τῶν δημοσίων οὕτω δὴ σφεας ἐπιμελήσεσθαι ὥσπερ τῶν σφετέρων), τοὺς δὲ ἄλλους Μιλησίους τοὺς πρὶν στασιάζοντας τούτων ἔταξαν πείθεσθαι.

Πάριοι μὲν νυν οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν, τότε δὲ ἐκ 30 τουτέων τῶν πολιῶν ὧδε ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίῃ. ἐκ Νάξου ἔφυγον ἄνδρες τῶν παχέων ὑπὸ τοῦ δήμου, φυγόντες δὲ ἀπίκοντο ἐς Μίλητον. τῆς δὲ Μιλήτου ἐτύγχανε ἐπίτροπος ἔων Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγόρεω, γαμβρός τε ἔων καὶ ἀνεψιὸς Ἰστιαίου τοῦ Λυσαγόρεω, τὸν ὁ Δαρεῖος ἐν Σούσοισι κατεῖχε· ὁ γὰρ Ἰστιαῖος τύραννος ἦν Μιλήτου καὶ ἐτύγχανε τοῦτον τὸν χρόνον ἔων ἐν Σούσοισι, ὅτε οἱ Νάξιοι ἦλθον, ξεῖνοι πρὶν ἑόντες τῷ Ἰστιαίῳ· ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι ἐς τὴν Μίλητον ἐδέοντο² τοῦ Ἀρισταγόρεω, εἰ κως αὐτοῖσι παράσχοι δύναμιν τινα καὶ κατέλθοιεν ἐς τὴν ἐωυτῶν. ὁ δὲ ἐπιλεξάμενος ὡς ἦν δι' ἐωυτοῦ κατέλθωσι ἐς τὴν πόλιν ἄρξει τῆς Νάξου, σκῆψιν δὲ ποιεύμενος τὴν ξεινίην τὴν Ἰστιαίου, τόνδε σφι τὸν λόγον προσέφερε. “αὐτὸς μὲν ὑμῖν οὐ φερέγγυός εἰμι δύναμιν τοσαύτην παρασχεῖν ὥστε κατάγειν ἀεκόντων τῶν τὴν πόλιν ἐχόντων Ναξίων· πυνθάνομαι γὰρ ὀκτακισχιλίην ἀσπίδα Ναξίοισι εἶναι καὶ πλοῖα μακρὰ πολλὰ· μηχανήσομαι δὲ πᾶσαν σπουδὴν ποιεύμενος. ἐπινοέω δὲ τῇδε. Ἀρταφέρνης μοι τυγχάνει ἔων φίλος,³

C. 29. ἐν haben Reiske und Abresch zugefügt. — ἀνεστηκυίῃ höher gelegen, also an sich minder fruchtbar. Andre erklären: wüst, was dem Worte nicht gemäss ist. Denn πόλις ἀνέστηκε δορί u. ä. ist verschieden. — ἀπεγραφέατο. Di. 30, 4, 8. — τούτους solche. zu 3, 155, 1. vgl. 2, 135, 2. — ἄλλήν, ἐκκλησίαν. zu 1, 125, 1. — νέμειν, διοικεῖν. zu 1, 59, 4. Ueber den Inf. Di. 55, 3, 21. — τούτων πείθεσθαι. zu 126, 3.

C. 30 § 1. παχέων Reichen, Aristokraten, so herodotisch. vgl. 5, 77, 2. 6, 91. 7, 156, 2. (Va.) Kr. zum Dion. p. 269. — ὑπό. Spr. 52, 3, 1. — πρὶν. zu 5, 58, 1.

§ 2. εἰ κως. gr. Spr. 65, 1, 10. — παράσχοι. gr. Spr. 65, 1, 10 E. (4. u. 5. Aufl.) — ἐπιλεξάμενος, λογισάμενος. zu 1, 78, 1. — φερέγγυος sicher vermögend, wie 7, 49, 1. Das Wort ist mehr poetisch. — ὀκτακισχιλίην ἀσπίδα. Spr. 44, 1, 1. (3.) So viel, meint Niebuhr kl. Schr. II S. 132, nur durch Contingente der umliegenden Kykladen, namentlich Paros und Andros. vgl. C. 31.

ὁ δὲ Ἀρταφέρνης Ὑστάσπεος μὲν ἐστὶ παῖς, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέως ἀδελφεός, τῶν δ' ἐπιθαλασσίων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἄρχει πάντων, ἔχων στρατιήν τε πολλήν καὶ πολλὰς νέας. τοῦτον ὦν δοκέω τὸν ἄνδρα ποιήσκειν τῶν ἂν χρηρίζωμεν." ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι προσέθεσαν τῷ Ἀρισταγόρῃ πρήσσειν τῇ δύναϊτο ἄριστα καὶ ὑπίσχεσθαι δῶρα ἐκέλευον καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ ὥς αὐτοὶ διαλύσοντες, ἐλπίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ἐπιφανέωσι ἐς τὴν Νάξον, πάντα ποιήσκειν τοὺς Ναξίους τὰ ἂν αὐτοὶ κελεύωσι, ὥς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας· τῶν γὰρ νήσων τουτέων τῶν Κυκλάδων οὐδεμία κω ἦν ὑπὸ Δαρείῳ.

- 31 Ἀπικόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐς τὰς Σάρδις λέγει πρὸς τὸν Ἀρταφέρνηα ὥς Νάξος εἴη νῆσος μεγάθεϊ μὲν οὐ μεγάλη, ἄλλως δὲ καλή τε καὶ ἀγαθὴ καὶ ἀγχοῦ Ἰωνίης, χρήματα δ' ἐνὶ πολλὰ καὶ ἀνδράποδα. "σὺ ὦν ἐπὶ ταύτην τὴν χώραν στρατηλάτее, κατάγων ἐς αὐτὴν τοὺς φυγάδας ἐξ αὐτῆς. καὶ τοι ταῦτα ποιήσαντι τοῦτο μὲν ἐστὶ ἐτοῖμα παρ' ἐμοὶ χρήματα μεγάλα πάρεξ τῶν ἀναισιμωμάτων τῇ στρατιῇ (ταῦτα μὲν γὰρ δίκαιον ἡμέας τοὺς ἄγοντας παρέχειν), τοῦτο δὲ νήσους βασιλεί προσκτήσεται αὐτὴν τε Νάξον καὶ τὰς ἐκ ταύτης ἡρτημένας, Πάρον καὶ Ἄνδρον καὶ ἄλλας τὰς Κυκλάδας καλευμένας. ἐνθεῦτεν δὲ ὀρμεώμενος εὐπετέως ἐπιθήσεται Εὐβοίῃ, νήσῳ μεγάλῃ τε καὶ εὐδαίμονι, οὐκ ἐλάσσονι Κύπρου καὶ κάρτα εὐπετεὶ αἰρεθῆναι. ἀποχρῶσι δὲ ἑκατὸν νέες ταύτας πάσας χειρώσασθαι." ὁ δὲ ἀμείβετο αὐτὸν τοισίδε. "σὺ ἐς οἶκον τὸν βασιλέως ἐξηγητὴς γίνεαι πρηγμάτων ἀγαθῶν καὶ ταῦτα εὖ παραινέεις πάντα, πλὴν τῶν νεῶν τοῦ ἀριθμοῦ· ἀντὶ δὲ ἑκατὸν νεῶν διηκόσιαί τοι ἐτοῖμοι ἔσονται ἅμα τῷ ἔαρι. δεῖ δὲ τούτοις καὶ αὐτὸν βασιλέα 32 συνέπαινον γίνεσθαι." ὁ μὲν δὴ Ἀρισταγόρης ὥς ταῦτα ἤκουσε, περιχαρὴς ἔων ἀπήιε ἐς Μίλητον· ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὥς οἱ πέμψαντι ἐς Σοῦσα καὶ ὑπερθέντι τὰ ἐκ τοῦ Ἀρισταγόρεω

§ 3. τῶν χρηρίζωμεν. zu 5, 20, 1. — προσέθεσαν, προσέταξαν, trugen auf, wie 1, 108, 2. 3, 62, 1. In der attischen Prosa gerade so nicht üblich. (Kr. 56.) — τῇ für ἡ Struve 2, p. 296. vgl. 8, 41, 1. 9, 60, 1. — ὑπίσχεσθαι, ὑπισχνεῖσθαι. Di. 39 u. ἔχω. — ἐπιφανέωσι ἐς. gr. Spr. 68, 21, 4. vgl. zu 4, 14, 2. — ὥς, οὕτως. zu 1, 32, 5.

C. 31 § 1. μεγάθεϊ μεγάλη. zu 1, 51, 1. — ἐνὶ für ἐνεστι, auch persönlich wie 1, 181, 2. 183, 1. 2, 155, 2. 156. 7, 112. Di. 68, 2, 7. — ἀνδράποδα mancipia futura. — στρατηλάτее, στρατεύε. zu 1, 124, 2. — ἐξ αὐτῆς. zu streichen oder τοὺς vorzusetzen? (Kr. 56.) — ἀναισιμωμάτων, δαπανημάτων, sonst wohl nirgends; über das Verbum zu 1, 72, 2. — τῇ στρατιῇ. gr. Spr. 48, 12, 4. — ταῦτα μὲν. Als Ggs. schwebt vor: Anderes aber nicht. vgl. zu 1, 140, 1.

§ 2. εὐπετεὶ αἰρεθῆναι. zu 3, 120, 2. — ἀμείβετο αὐτὸν τοισίδε. zu 1, 35, 2. — ἐτοῖμοι. zu 1, 83.

C. 32. ὑπερθέντι, κοινώσαντι, wie 3, 155, 2. zu 1, 8, 1. — λεγόμενα.

λεγόμενα συνέπαινος καὶ αὐτὸς Δαρεῖος ἐγένετο, παρεσκευάσατο μὲν διηκοσίας τριήρεας, πολλὸν δὲ κάρτα ὅμιλον Περσέων τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων, στρατηγὸν δὲ τουτέων ἀπέδεξε Μεγαβάτην ἄνδρα Πέρσῃ τῶν Ἀχαιμενιδέων, ἐωυτοῦ τε καὶ Δαρείου ἀνεψιόν, τοῦ Πausanίης ὁ Κλεομβρότεω, Λακεδαιμόνιος, εἰ δὴ ἀληθής γέ ἐστι ὁ λόγος, ὑστέρω χρόνῳ τουτέων ἡρώσατο θυγατέρα, ἔρωτα σχὼν τῆς Ἑλλάδος τύραννος γενέσθαι. ἀποδέξας δὲ Μεγαβάτην στρατηγὸν Ἀρταφέρνης ἀπέστειλε τὸν στρατὸν παρὰ τὸν Ἀρισταγόρεα.

Παραλαβὼν δὲ ὁ Μεγαβάτης ἐκ τῆς Μιλήτου τὸν τε Ἀριστα- 33 γόρεα καὶ τὴν Ἰάδα στρατιὴν καὶ τοὺς Ναξίους ἔπλεε πρόφασιν ἐπὶ Ἑλλησπόντου, ἐπεῖτε δὲ ἐγένετο ἐν Χίῳ, ἔσχε τὰς νέας ἐς Καύκασα, ὥς ἐνθεῦτεν βορέῃ ἀνέμῳ ἐς τὴν Νάξον διαβάλει. καὶ οὐ γὰρ ἔδεε τούτῳ τῷ στόλῳ Ναξίους ἀπολέσθαι, πρῆγμα τοιόνδε συνηνείχθη γενέσθαι. περιόντος Μεγαβάτεω τὰς ἐπὶ τῶν 2 νεῶν φυλακὰς ἐπὶ νεὸς Μυνδίας ἔτυχε οὐδεὶς φυλάσσω. ὁ δὲ δεινὸν τι ποιησάμενος ἐκέλευσε τοὺς δορυφόρους ἐξευρόντας τὸν ἄρχοντα ταύτης τῆς νεὸς, τῷ οὐνομα ἦν Σκύλαξ, τοῦτον δῆσαι διὰ θαλαμίας διελόντας τῆς νεὸς κατὰ τοῦτο, ἔξω μὲν κεφαλὴν ποιεῦντας ἔσω δὲ τὸ σῶμα. δεθέντος δὲ τοῦ Σκύλακος ἐξαγγέλλει τις τῷ Ἀρισταγόρῃ ὅτι τὸν ξεινὸν οἱ τὸν Μύνδιον Μεγαβάτης δῆσας λυμαίνοιτο. ὁ δ' ἐλθὼν παραιτέετο τὸν Πέρσῃ, τυγχάνων δὲ οὐδενὸς τῶν ἐδέετο αὐτὸς ἐλθὼν ἔλυσε. πυθόμενος δὲ κάρτα 3 δεινὸν ἐποιήσατο ὁ Μεγαβάτης καὶ ἐσπέρχετο τῷ Ἀρισταγόρῃ. ὁ δὲ εἶπε· “σοὶ δὲ καὶ τούτοις τοῖσι πρῆγμασι τί ἐστι; οὐ σε ἀπέστειλε Ἀρταφέρνης ἐμέο πείθεσθαι καὶ πλέειν τῇ ἂν ἐγὰ κελεύω; τί πολλὰ πρήσσεις;” ταῦτα εἶπε Ἀρισταγόρης. ὁ δὲ

zu 2, 162, 3. — ἄλλων. gr. Spr. 50, 4, 11. — ἄνδρα II. τῶν. Spr. 47, 7 (9), 1. — ἐωυτοῦ δέ? (Kr. 56). — Κλεομβρότεω für Κλεομβρότου Schäfer. — εἰ δὴ ἀληθής. Her. muss also den Brief des Pausanias bei Thuk. 1, 128, 5 nicht gekannt haben. (We.) — τουτέων. zu 4, 166. — ἡρώσατο verlobte sich. zu 3, 137, 2. Es ist offenbar (?) bloss auf den Wunsch zu beziehen. (We.) — σχὼν nachdem er gefasst hatte. zu 1, 7, 2. — γενέσθαι Spr. 50, 5 (6), 6.

C. 33 § 1. Ἀρισταγόρεα. Di. 15, 7, 2. — Ἰάδα. zu 4, 95, 1. — πρόφασιν angeblich. gr. Spr. 46, 3, 5 u. zu Thuk. 3, 111, 1. — ἐν nahe. — τὰς νέας würde bei einem Attiker fehlen. zu 6, 95, 2 u. z. Thuk. 1, 110, 2. — διαβάλει. zu 9, 114. — καὶ οὐ γάρ. zu 1, 24, 2. — ἔδεε. zu 1, 8, 1. — συνηνείχθη, συνέβη. zu 1, 19.

§. 2. δεινὸν τι. zu 1, 62, 2. — τοῦτον. gr. Spr. 51, 5, 1. So bei Her. ungew. oft. — διελόντας durchgezogen bis gegen die Mitte des Körpers. Aehnlich διαλαμβάνειν. (Sch.) zu 1, 114, 2. — κατὰ τοῦτο auf folgende Weise. vgl. 1, 216, 2. — ποιεῦντας, das Particip epexegetisch nach τοῦτο wie nach τοιόςδε. zu 1, 117, 3. 5, 16, 2.

§ 3. δεινόν. zu 1, 13. — ἐσπέρχετο, ἐθυμοῦτο. zu 1, 32, 1. — σοὶ τί ἐστι; gr. Spr. 48, 3, 9. vgl. 5, 84. — πολλὰ πρήσσεις der eig. Aus-

θυμωθεὶς τούτοις, ὥς νῦν ἐγένετο, ἔπεμπε ἐς Νάξον πλοῖον
 ἄνδρας φράσσοντας τοῖσι Ναξίοις πάντα τὰ παρεόντα σφί περ
 34 γματα· οἱ γὰρ ὧν Νάξιοι οὐδὲν πάντως προσεδέκοντο ἐπὶ σφέας
 τὸν στόλον τοῦτον ὀρμήσεσθαι. ἐπεὶ μέντοι ἐπύθοντο, αὐτίκα
 μὲν ἐσηνεύοντο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ τεῖχος, παρεσκευάσαντο
 δὲ ὥς πολιορκησόμενοι καὶ σῖτα καὶ ποτὰ καὶ τὸ τεῖχος ἐσάξαντο.
 καὶ οὗτοι μὲν παρεσκευάδατο ὥς παρεσόμενου σφί πολέμου,
 οἱ δ' ἐπεῖτε διέβαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νέας ἐς τὴν Νάξον, πρὸς
 πεφραγμένους προσεφέροντο καὶ ἐπολιόρκεον μῆνας τέσσερας.
 ὥς δὲ τὰ τε ἔχοντες ἦλθον χρήματα οἱ Πέρσαι, ταῦτα καταδε-
 δαπάνητό σφί καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρισταγόρῃ προσαναισίμωτο πολλά,
 τοῦ πλεῦνός τε ἐδέετο ἢ πολιορκίῃ, ἐνθαῦτα τείχεα τοῖσι φυ-
 γάσι τῶν Ναξίων οἰκοδομήσαντες ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν ἡπειρον,
 κακῶς πρήσσοντες.

35 Ἀρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπόσχεσιν τῷ Ἀρταφέρνηϊ
 ἐκπληρῶσαι ἅμα δὲ ἐπίεζε μιν ἢ δαπάνη τῆς στρατιῆς ἀπαιτεο-
 μένη, ἀρῶδέε τε τοῦ στρατοῦ πρήξαντος κακῶς καὶ Μεγαβάτη
 διαβεβλημένος, ἐδόκεε τε τὴν βασιληίην τῆς Μιλήτου ἀπαιρεθῆ-
 σεσθαι. ἀρῶδέων δὲ τουτέων ἕκαστα ἐβουλεύετο ἀπόστασιν.
 συνέπιπτε γὰρ καὶ τὸν ἐστιγμένον τὴν κεφαλὴν ἀπῆχθαι ἐκ Σου-
 σέων παρ' Ἰστιαίου, σημαίνοντα ἀπίσταςθαι Ἀρισταγόρῃ ἀπὸ
 2 βασιλέος. ὁ γὰρ Ἰστιαῖος βουλόμενος τῷ Ἀρισταγόρῃ σημῆναι
 ἀποστῆναι ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε ἀσφαλές σημῆναι, ὥστε
 φυλασσομενέων τῶν ὁδῶν, ὁ δὲ τῶν δούλων τὸν πιστότατον

druck von einem πολυπράγμων, der sich ohne Beruf in fremde Angelegenheiten einmischt. Kr. zum Thuk. 6, 87, 2.

C. 34. οὐδέν. οὐδέν τι? (Kr. 56). zu 5, 65, 1. — τὰ ἐκ τῶν. Spr. 50, 7, 7. (8, 14.) — ἐσάξαντο leitet Va. von ἄγειν ab, was an sich eben so wenig bedenklich scheint als προσῆξαν Thuk. 2, 97, 3. Doch könnte dabei ἐς vor τὸ τεῖχος nicht fehlen oder es müsste (καὶ) τὸ τεῖχος mit We. (nach Valla) gestrichen werden. (κατὰ τάχος will Dietsch nach Hermann). Portus u. A. leiten es von σάττω ab, was hier doch der Grundbedeutung (packen) nicht recht gemäss wäre. vgl. zu 1, 190. ἐφράξαντο will Höger Act. Mon. 3, p. 493. vgl. 9, 70, 1. 8, 51. — τὰς νέας. ταῖς ναυσὶ hätte man erwartet, wiewohl διαβάλλειν auch intransitiv in der attischen Prosa nicht häufig ist. Kr. zu Arr. An. 1, 4, 1. — τοῦ πλεῦνός. zu 4, 43, 2.

C. 35 § 1. ἐκπληρῶσαι. Andre ἐκτελέσαι, wie bei Ho. B, 286. (Papes Lex.) vgl. 8, 144, 3. — ἀρῶδέε, ὠρῶδέε. zu 1, 9, 1 u. Di. 28, 4, 4. — πρήξαντος καὶ διαβεβλημένος. zu οἰδεόντων 3, 127, 1. — διαβεβλημένος. zu 6, 64. — τὴν βασιληίην. Spr. 52, 4, 3. (6.) — ἐβουλεύετο ἀπόστασιν. zu 1, 133, 2. vgl. 5, 40. — τόν bezeichnet die Sache als eine allgemein bekannte; oder anticipirend mit Bezug auf die folgende Erzählung. zu 1, 144, 1. — σημαίνοντα ἀπίσταςθαι, der Inf. wie § 3 ἀπόστασιν: dass er abfallen solle. zu 4, 113. vgl. 6, 78. 123. Thuk. 5, 71, 3 u. zu Xen. An. 2, 2, 4. gr. Spr. 55, 3, 13. — Σουσέων. Σούων Br. p. 235.

§ 2. ὥστε, ἄτε. Di. 56, 12 A. — ὁ δέ, ἄλλά. zu 1, 117, 2. — ἀπο-

ἀποξηρήσας τὴν κεφαλὴν ἔστιξε καὶ ἀνέμεινε ἀναφῦναι τὰς τρίχας, ὥς δὲ ἀνέφυσαν τάχιστα, ἀπέπεμπε εἰς Μίλητον ἐντειλάμενος αὐτῷ ἄλλο μὲν οὐδέν, ἑπεὰν δὲ ἀπίκηται εἰς Μίλητον, κελεύειν Ἀρισταγόρην ξυρήσαντά μιν τὰς τρίχας κατιδέσθαι εἰς τὴν κεφαλὴν· τὰ δὲ στίγματα ἐσήμαινε, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀπόστασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἰστιαῖος ἐποίεε συμφορὴν ποιούμενος μεγάλην τὴν ἐωυτοῦ κατοχὴν τὴν ἐν Σούσοισι ἀποστάσιος ὧν γινόμενης πολλὰς εἶχε ἐλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ θάλασσαν, μὴ δὲ νεώτερόν τι ποιεύσης τῆς Μιλήτου οὐδαμὰ εἰς αὐτὴν ἥξειν ἔτι ἐλογίζετο.

Ἰστιαῖος μὲν νυν ταῦτα διανοούμενος ἀπέπεμπε τὸν ἄγγελον, 36 Ἀρισταγόρῃ δὲ συνέπιπτε τοῦ αὐτοῦ χρόνου πάντα ταῦτα συνελθόντα· ἐβουλεύετο ὧν μετὰ τῶν στασιωτέων, ἐκφήνας τὴν τε ἐωυτοῦ γνώμην καὶ τὰ παρὰ τοῦ Ἰστιαίου ἀπιγμένα. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι πάντες γνώμην κατὰ τὸντοῦ ἐξεφέροντο, κελεύοντες ἀπίσταςθαι· Ἐκαταῖος δ' ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ ἔα πόλεμον βασιλεί τῶν Περσέων ἀναιρέεσθαι, καταλέγων τὰ τε ἔθνεα πάντα τῶν ἦρχε Δαρεῖος καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἐπεῖτε δὲ οὐκ ἔπειθε, δεύτερα συνεβούλευε ποιέειν ὅπως ναυκρατέες [τῆς θαλάσσης] ἔσονται. ἄλλως μὲν νυν οὐδαμῶς ἔφη λέγων ἐνορᾶν ἐσόμενον τοῦτο (ἐπίσταςθαι γὰρ τὴν δύναμιν τὴν Μιλησίων εἶσεν ἀσθενέα), εἰ δὲ τὰ χρήματα καταιρεθείη τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Βραγχίδησι, τὰ Κροῖσος ὁ Λυδὸς ἀνέθηκε, πολλὰς εἶχε ἐλπίδας ἐπικρατήσκειν τῆς θαλάσσης, καὶ οὕτω αὐτοὺς τε ἔξειν χρήμασι χρᾶσθαι καὶ τοὺς πολεμίους οὐ συλήσειν αὐτά· τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μέγαλα, ὥς δεδήλωταί μοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λόγων. αὕτη μὲν δὴ οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη, ἐδόκεε δὲ ὅμως ἀπίσταςθαι, ἕνα τε αὐτέων πλώσαντα εἰς Μυοῦντα εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νάξου ἀπελθόν, ἐὼν ἐνθαῦτα, συλλαμβάνειν πειρᾶσθαι τοὺς ἐπὶ τῶν

ξηρήσας mit zwei Ac. wie ἀφαιρεῖσθαι τινά τι; doch kann τὸν πιστότατον auch von ἔστιξε abhängen. — κατιδέσθαι. Di. 52, 8, 2. —

§ 3. κατοχὴ Festhaltung, sonst so nicht. — μετήσεσθαι, passiv; sonst (—) ἐθήσεσθαι. — μὴ δέ. gr. Spr. 69, 16, 1. u. zu 7, 149, 1.

C. 36 § 1. συνέπιπτε — συνελθόντα. zu 1, 82, 1. — ἐκφήνας. zu 2, 115, 2. — ἐξεφέροντο, wie 8, 68, 1; sonst ἀπεδείκνυντο, ἀπεφαίνοντο. Spr. 52, 8, 4. (5.) — βασιλεί gegen den K. gr. Spr. 48, 10, 1. — δεύτερα demnächst. zu 1, 46, 3. — ναυκρατέες nur hier, ναυκράτορες 6, 9, 1 u. Thuk. 5, 97. 6, 18, 5. So will Cobet V. 1. (2) p. 418. — τῆς θαλάσσης ist vielleicht aus ἐπικρατήσκειν τῆς θαλάσσης § 2 entstanden.

§ 2. ἔφη λέγων bei Her. öfter so verbunden. zu 1, 114, 3. — ἐνορᾶν erg. τῷ πράγματι. zu 1, 120, 4. — καταιρεθείη, Ggs. von ἀνατιθέναι, ἀναθήματα. — τὰ ἐκ τοῦ. Spr. 50, 7, 7. (8, 14.) — εἶχε. ἔχειν Cobet V. 1. (2) p. 418. — ἐπικρατήσκειν. zu 1, 17, 2.

§ 3. πρώτῳ 1, 50, 2. 92, 2. — ἐδόκεε ἀπίσταςθαι. gr. Spr. 55, 3, 15.

- 37 νεῶν ἐπιπλέοντας στρατηγούς. ἀποπεμφθέντος δὲ Ἰητραγόρεω κατ' αὐτὸ τοῦτο καὶ συλλαβόντος δόλῳ Ὀλίαντον Ἰβανώλιος Μυλασέα καὶ Ἰστιαῖον Τύμνεω Τερμερέα καὶ Κώην Ἐρξάνδρεω, τῷ Δαρεῖος Μυτιλήνην ἐδωρήσατο, καὶ Ἀρισταγόρην Ἡρακλείδew Κυμαῖον καὶ ἄλλους συχνούς, οὕτω δὲ ἐκ τοῦ ἐμφανέος ὁ Ἀρισταγόρης ἀπεστήκεε, πᾶν ἐπὶ Δαρείῳ μηχανώμενος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μετεῖς τὴν τυραννίδα ἰσονομίην ἐποίει τῇ Μιλήτῳ, ὥς ἂν ἐκόντες αὐτῷ οἱ Μιλήσιοι συναπισταίητο, μετὰ δὲ καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἐποίει, τοὺς μὲν ἐξελαύνων τῶν τυράννων, τοὺς δ' ἔλαβε τυράννους ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλευσασέων ἐπὶ Νάξον, τούτους δὲ φίλα βουλόμενος ποιέεσθαι τῇσι πόλισι ἐξεδίδου, ἄλλον ἐς ἄλλην πόλιν παραδιδούς, ὅθεν εἶη
- 38 ἕκαστος. Κώην μὲν νυν Μυτιληναῖοι ἐπεῖτε τάχιστα παρέλαβον, ἐξαγαγόντες κατέλευσαν, Κυμαῖοι δὲ τὸν σφέτερον αὐτέων ἀπῆκαν. ὥς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλεῦνες ἀπίεσαν. τυράννων μὲν νυν κατάπαυσις ἐγένετο ἀνὰ τὰς πόλιας, Ἀρισταγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὥς τοὺς τυράννους κατέπαυσε, στρατηγούς ἐν ἑκάστη τῶν πολιῶν κελεύσας ἑκάστους καταστῆσαι, δεύτερα αὐτὸς ἐς Λακεδαίμονα τριήρεϊ ἀπόστολος ἐγένετο· ἔδεε γὰρ δὴ συμμαχίης τινός οἱ μεγάλης ἐξευρεθῆναι.
- 39 Τῆς δὲ Σπάρτης Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λέοντος οὐκέτι περιεὼν ἐβασίλευσε ἀλλὰ ἐτετελευτήκεε, Κλέομένης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδew εἶχε τὴν βασιληίην, οὐ κατ' ἀνδραγαθίην σχὼν ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδελφεῆς ἑωυτοῦ θυγατέρα καὶ ἐούσης ταύτης οἱ καταθυμίας παῖδες οὐκ ἐγίνοντο. τούτου δὲ τοιούτου ἔοντος οἱ ἔφοροι εἶπαν ἐπικαλεσάμενοι αὐτόν·

C. 37. Ἐρξάνδρεω. Ἐρξάνδρου Andre. Br. p. 234. — Μυτιλ. für Mityl. Ga. — οὕτω δὲ. zu 1, 84, 3. — ἐκ τοῦ ἐμφανέος. zu 1, 205. — ἀπεστήκεε. Di. 53, 4. — ὥς ἂν mit dem Optativ im finalen Sinne auch 1, 152, 1. 7, 176, 3. 9, 22, 2. 51, 2. — τούτους δέ. zu 1, 171, 4. — φίλα. zu 2, 152, 2. (3, 49.) — ἐξεδίδου, dem ἐξελαύνων entsprechend. Uebergang vom Particip zum bestimmten Tempus. zu 1, 19. — ὅθεν. zu 2, 137, 2.

C. 38. Μυτιλ. für Mityl. Ga. — τὸν σφέτερον, τύραννον. — αὐτέων. Spr. 51, 4, 4. (2, 10.) — ἄλλοι. gr. Spr. 47, 28, 3. — οἱ πλεῦνες. gr. Spr. 50, 4, 12. — ἀπίεσαν auch 8, 52, 1. So ἀπίει 4, 157. 5, 42, 2. 107. 6, 62. Di. 38, 1, 2. Bei Attikern bald ἀφ — bald ἡφ —. Kr. zu Thuk. 2, 49, 1. — ἀνὰ τὰς, κατὰ τὰς. — στρατηγούς, die auch Civilangelegenheiten leiteten, Präsidenten. — δεύτερα. zu 1, 46, 3. — ἀπόστολος ἐγένετο, ungew. zu 1, 21. — ἔδεε συμμαχίης ἐξευρεθῆναι. vgl. Pors. zu Eur. Med. 1396. (Sch.) gr. Spr. 61, 6, 8.

C. 39 § 1. οὐκέτι. gr. Spr. 67, 8, 4. — οὐ κατ' ἀ. Damit soll ihm die Mannhaftigkeit nicht abgestritten werden. — κατ' für κατὰ Bekker. — σχὼν adeptus. zu 1, 7, 2. — ἔχοντι καὶ ἐούσης. Spr. 59, 2 A. (56, 14, 2). — καταθυμίας nach seinem Herzen, erwünscht. vgl. 9, 45, 1. Bei Attikern eben nicht üblich.

“εἴ τοι σύ γε σεωντοῦ μὴ προορᾷς, ἀλλ’ ἡμῖν τοῦτό ἐστι οὐ περι-
οπτέον, γένος τὸ Εὐρυσθέneos γενέσθαι ἐξίτηλον. σύ νυν τὴν
μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἐπεῖτε τοι οὐ τίκτει, ἔξεο, ἄλλην δὲ γῆμον
καὶ ποιέων ταῦτα Σπαρτιήτησι ἀδήσεις.” ὁ δ’ ἀμείβετο φᾶς
τουτέων οὐδέτερα ποιήσιν, ἐκείνους τε οὐ καλῶς συμβουλεύειν
παραινέοντας, τὴν ἔχει γυναῖκα, ἐοῦσαν ἀναμάρτητον ἐωυτῷ, ταύ-
την ἀπέντα ἄλλην ἐσαγαγέσθαι οὐδέ σφι πείσεσθαι. πρὸς ταῦτα 40
οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες βουλευσάμενοι προσέφερον Ἀναξαν-
δρίδῃ τάδε. “ἐπεὶ τοίνυν περιεχόμενόν σε ὀρέομεν τῆς ἔχεις
γυναικός, σὺ δὲ ταῦτα ποίεε, καὶ μὴ ἀντίβαινε τούτοισι, ἵνα μὴ
τι ἄλλοῖον περὶ σεῦ οἱ Σπαρτιῆται βουλεύσωνται. γυναικὸς μὲν
τῆς ἔχεις οὐ προσδεόμεθα σευ τῆς ἐξέσιος· σὺ δὲ ταύτῃ τε πάντα
ὅσα νῦν παρέχεις πάρεχε καὶ ἄλλην πρὸς ταύτῃ ἐσάγαγε γυναῖκα
τεκνοποιόν.” ταῦτά κη λεγόντων συνεχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης,
μετὰ δὲ γυναῖκας ἔχων δύο διξὰς ἰστίας οἴκεε, ποιέων οὐδαμὰ
Σπαρτιητικά.

Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος ἡ ἐς ὕστερον ἐπελθοῦσα 41
γυνὴ τίκτει τὸν δὴ Κλεομένεα τοῦτον. καὶ αὕτη τε ἔφεδρον βα-
σιλέα Σπαρτιήτησι ἀπέφαινε καὶ ἡ προτέρη γυνὴ τὸν προτέρον
χρόνον ἄτοκος ἐοῦσα τότε κως ἐκύησε, συντυχίῃ ταύτῃ χρησαμένη.
ἔχουσιν δὲ αὐτὴν ἀληθεί λόγῳ οἱ τῆς ἐπελθούσης γυναικὸς οἰ-
κήιοι πυθόμενοι ὥχλεον, φάμενοι αὐτὴν κομπέειν ἄλλως, βου-

§ 2. σεωντοῦ προορᾷς. zu 1, 120, 4. — ἀλλ᾽. Spr. 69, 4, 3. (5.)
— γενέσθαι. Spr. 57, 10, 5. (7.) — ἐξίτηλον. zu 1 Prooim. — ἔξεο
für ἐκ σέο Schäfer. Di. 36, 2, 6. verstosse aus deinem Hause; ἔξες
Eltz. 2, p. 330. vgl. ἔξεσις 5, 40. — ἀδήσεις, ἀρέσεις. Di. 39 u. ἀνδάνω.
— οὐδέτερα. zu 7, 103, 3.

C. 40. περιεχόμενον, γλιχόμενον. zu 1, 71, 2 u. 3, 53, 1. — σὺ δέ.
Di. 50, 1, 11. vgl. 1, 112, 2. 7, 51, 1. — ταῦτα Folgendes, wie 5, 33, 2.
— ἀντίβαινε widerstrebe, selten so. vgl. 6, 73. Soph. El. 575: βιασθεὶς
πολλὰ κἀντιβὰς μόλις ἔθυσεν. — ἄλλοῖον, euphemistisch: Hartes. —
βουλεύσωνται consilia capiant. zu 5, 35, 1. — γυναικὸς hängt ab
von τῆς ἐξέσιος. — προσδεόμεθα mit zwei Ge. wie 8, 144, 4 u. δεῖσθαι
3, 157, 1. — ἔξεσις, wohl nur hier. vgl. zu 5, 39, 2. — σὺ δέ = ἀλλ᾽.
Di. 50, 1, 11. vgl. 7, 51, 1. — κη. zu 1, 97, 2. — λεγόντων erg. αὐτῶν.
zu 1, 3. — ἰστίας, ἐστίας für οἰκίας. vgl. 6, 86, 6. (Bä.) — Σπαρτιητικά
der spartischen Sitte Gemässes.

C. 41 § 1. διελθόντος wie 6, 86, 4. Oefter διαγίγνεσθαι. — ἐς
ὕστερον für die Zukunft. gr. Spr. 66, 1, 4. — τίκτει. zu 6, 63, 1. — τὸν
δὴ den eben erwähnten. — καὶ αὕτη τε. gr. Spr. 69, 32, 11 u. zu 2,
93, 3. — ἔφεδρον als Reserve, Nachfolger. Kr. zu Xen. An. 2, 5, 10.
Br. p. 93 will ἐπεδρον, wie 1, 17, 2 ἐπέδρης u. 5, 65, 2 ἐπέδρην. Allein
in dem technischen Ausdruck mochte sich die Aspiration auch bei den Ionern
erhalten haben. — συντυχίῃ. zu 1, 68, 1. — ἔχουσιν, ἐν γαστρὶ. zu 3,
32, 2. — ἀληθεί λόγῳ wie 1, 14, 2. 120, 2. 5, 88; sonst τῇ ἀληθείᾳ, τῷ
ὄντι, vgl. 6, 53, 2 u. 68: τίς μὲν ἐστὶ πατὴρ ὀρθῶ λόγῳ; — ὥχλεον be-
lästigten, poetisch; sonst ähnlich ὄχλον παρέχειν, wie 1, 86, 3. — κομ-

2 λομένην ὑποβαλέσθαι. δεινὰ δὲ ποιούντων αὐτέων τοῦ χρόνου
 συντάμνοντος ὑπ' ἀπιστίας οἱ ἔφοροι τίκτουςαν τὴν γυναῖκα
 περιζόμενοι ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὥς ἔτεκε Δωριέα, ἰθέως ἴσχει Λεω-
 νίδην καὶ μετὰ τοῦτον ἰθέως ἴσχει Κλεόμβροτον οἱ δὲ καὶ δι-
 δύμους λέγουσι Κλεόμβροτόν τε καὶ Λεωνίδην γενέσθαι. ἡ δὲ
 Κλεομένηα τεκοῦσα καὶ τὸ δεύτερον ἐπελθοῦσα γυνή, ἐοῦσα θυ-
 γάτῃ Πρινητάδεω τοῦ Δημαρμένου, οὐκέτι ἔτικτε τὸ δεύτερον.
 42 ὁ μὲν δὲ Κλεομένης, ὡς λέγεται, ἦν τε οὐ φρενέρης ἀκρομανῆς
 τε, ὁ δὲ Δωριεὺς ἦν τῶν ἡλικίων πάντων πρῶτος, εὖ τε ἠπίστατο
 κατ' ἀνδραγαθήν αὐτὸς σχήσων τὴν βασιληίην. ὥστε ὦν οὕτω
 φρονέων, ἐπειδὴ ὅτε Ἀναξανδρίδης ἀπέθανε καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι
 χρεώμενοι τῷ νόμῳ ἐστήσαντο βασιλέα τὸν πρεσβύτατον Κλεομένηα,
 ὁ Δωριεὺς δεινὸν τε ποιούμενος καὶ οὐκ ἀξιῶν ὑπὸ Κλεομένεος
 2 βασιλεύεσθαι, αἰτήσας λαὸν Σπαρτιήτας ἦγε εἰς ἀποικίην, οὔτε
 τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος εἰς ἣντινα γῆν κτίσων ἦ,
 οὔτε ποιήσας οὐδὲν τῶν νομιζομένων. οἷα δὲ βαρέως φέρων,
 ἀπίει εἰς τὴν Λιβύην τὰ πλοῖα κατηγέοντο δὲ οἱ ἄνδρες Θηραῖοι.
 ἀπικόμενος δ' εἰς Κύνυπα οἴκισε χῶρον κάλλιστον τῶν Λιβύων
 παρὰ ποταμόν. ἐξελαθεὶς δὲ ἐνθεῦτεν τρίτῳ ἔτεϊ ὑπὸ Μακέων
 43 τε Λιβύων καὶ Καρχηδονίων ἀπίκετο εἰς Πελοπόννησον. ἐνθαῦτα
 δὲ οἱ Ἀντιχάρης, ἀνὴρ Ἐλεώνιος, συνεβούλευσε ἐκ τῶν Λαῖου
 χρησμῶν Ἡράκλειαν τὴν ἐν Σικελίᾳ κτίζειν, φὰς τὴν Ἐρυκος χώραν

πέειν auch Thuk. 6, 17, 4 und Dichter; üblicher κομπάζειν. — ἄλλως.
 zu 3, 16, 3. — ὑποβαλέσθαι ein Kind unterschieben.

§ 2. δεινὰ ποιούντων. zu 2, 121, 11. — τοῦ χρόνου συντάμνον-
 τος als die Zeit der Niederkunft bevorstand (Sch.), schneller als man
 erwartete eintrat nach Portus. Sonst so nicht. — ἰθέως, εὐθέως. Di. 3, 4,
 4. — καὶ τό. ἡ τό? So Valla?

C. 42 § 1. φρενέρης, sonst poetisch. zu 3, 25, 1. — ἀκρομανῆς
 höchst wüthend, wohl nur von Temperament, kommt sonst wohl nicht vor.
 vgl. ὀργὴν ἄκρος 1, 73, 2. — εὖ ἠπίστατο glaubte fest, herodotisch so.
 vgl. 8, 97 u. zu 1, 3. — ἠπίστατο für ἐπ. Lh. Sonst in diesem Sinne mit
 dem Infinitiv oder ὅτι, ὡς. Vgl. über νομίζειν mit dem Particip Kr. zu Xen.
 An. 6, 4, 24. — τῷ das betreffende, über die Erbfolge. — οὐκ ἀξιῶν.
 Spr. 67, 1, 2. — βασιλεύεσθαι. Spr. 52, 4, 1.

§ 2. ἣντινα, in sofern χρησάμενος den Begriff der Anfrage enthält. —
 ἦ. Spr. 54, 7. vgl. 4, 156. — τῶν νομιζομένων von den, besonders
 religiösen, Gebräuchen, die bei Gründung einer Colonie herkömmlich waren.
 — οἷα. Di. 56, 12, 1. — ἀπίει liess in See stechen; sonst so (auch
 selten) intransitiv. Kr. zum Thuk. 7, 19, 4. — ποταμόν. Κύνυπα ist hier
 wohl ausgefallen. vgl. 4, 198 u. 175. (Kr. 56.) Der Eigennamenachzustellen,
 weil ποταμόν betont ist. vgl. 5, 118, 1. Xen. An. 5, 3, 8 u. gr. Spr. 50, 7, 1.
 — τε καὶ nach Μακέων verdächtigt We.; nur καὶ ist mit Niebuhr gestrichen.

C. 43. τῶν Λαῖου χρησμῶν, von denen wir nichts wissen. Dem
 Laios gegebene Orakel erklärt La. vgl. zu 9, 32, 2 u. Soph. OT. 906:
 Λαῖον παλαιὰ θέσφατα. Dobree will Λάσον für Λαῖον. Jener scheine

πᾶσαν εἶναι Ἡρακλειδέων αὐτοῦ Ἡρακλέος κτησαμένου. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐς Δελφοὺς οἶχeto χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ, εἰ αἰρέει ἐπ' ἣν στέλλεται χώραν ἢ δὲ Πυθίῃ οἱ χρᾶ αἰρήσειν. παραλαβὼν δὲ ὁ Δωριεὺς τὸν στόλον τὸν καὶ ἐς Λιβύην ἤγε ἐκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην.

Τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς λέγουσι Συβαρίται, σφέας τε αὐ- 44
τοὺς καὶ Τήλυν τὸν ἐωυτῶν βασιλέα ἐπὶ Κρότωνα μέλλειν στρα-
τεύεσθαι, τοὺς δὲ Κροτωνιήτας περιδεέας γενομένους δεηθῆναι
Δωριέος σφίσι τιμωρῆσαι καὶ τυχεῖν δεηθέντας· συστρατεύεσθαι
τε δὴ ἐπὶ Σύβαριν Δωριέα καὶ συνελεῖν τὴν Σύβαριν. ταῦτα μὲν
νυν Συβαρίται λέγουσι ποιῆσαι Δωριέα τε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ,
Κροτωνιῆται δὲ οὐδένα σφίσι φασὶ ξεῖνον προσεπιλαβέσθαι τοῦ
πρὸς Συβαρίτας πολέμου εἰ μὴ Καλλίην τῶν Ἰαμιδέων, μάντιν
Ἥλειον, μῶνον, καὶ τοῦτον τρόπῳ τοιῷδε· παρὰ Τήλυνος τοῦ
Συβαριτέων τυράννου ἀποδράντα ἀπικέσθαι παρὰ σφέας, ἐπείτε
οἱ τὰ ἱερὰ οὐ προεχώρει [χρηστὰ] θυομένῳ ἐπὶ Κρότωνα. ταῦτα 45
δ' αὖ οὗτοι λέγουσι. μαρτύρια δὲ τουτέων ἑκάτεροι ἀποδεικνῦσι
τάδε, Συβαρίται μὲν τέμενός τε καὶ νηὸν ἐόντα παρὰ τὸν ξηρὸν
Κρᾶθιν, τὸν ιδρύσασθαι συνελόντα τὴν πόλιν Δωριέα λέγουσι
Ἀθηναίῃ ἐπωνύμῳ Κραθίῃ· τοῦτο δὲ αὐτοῦ Δωριέος τὸν θάνα-
τον μαρτύριον μέγιστον ποιεῦνται ὅτι παρὰ τὰ μεμαντευμένα
ποιέων διεφθάρη· εἰ γὰρ δὴ μὴ παρέπρηξε μηδέν, ἐπ' ὃ δὲ
ἐστάλη ἐποίηε, εἴλε ἂν τὴν Ἐρυκίνην χώραν καὶ ἐλὼν κατέσχε,

Orakelsprüche verkauft zu haben. vgl. 7, 6, 2. — εἶναι Ἡρακλειδέων. Spr. 47, 4, 2. (6, 7.) — αὐτοῦ ohne τοῦ. zu 1, 65, 3. — αἰρέει. Das Präsens ist auffallend. zu 3, 155, 2. Aisch. Ag. 125: χρόνῳ μὲν ἄγρει (αἰρεῖ Elmsley) Πριάμον πόλιν ἄδε κέλευθος. — ἐπ' ἣν στ. χώραν, τὴν χ. ἐπ' ἣν στ. Spr. 51, 11, 2. (12.) vgl. 5, 45, 1. — τὸν καὶ. Spr. 69, 28, 6 (32, 13.) — ἤγε. Spr. 53, 2, 3. (8.) — παρὰ τὴν längs der Küste von.

C. 44. τὸν χρόνον τοῦτον. Di. 46, 4. vgl. 2, 2, 2. 7, 50, 3. (125.) 151. 181, 1. — σφέας μέλλειν, als ob λέγουσι ohne ὡς dastände. zu ἀγαγέσθαι 1, 65, 3. — περιδεέας. Di. 18, 1, 1. — τυχεῖν hätten es erlangt. — συνελεῖν habe erobern geholfen, wie 5, 45, 2. Sonst nicht so. — προσεπιλαβέσθαι, συνεπιλαβέσθαι 5, 45, 2. vgl. 3, 48, 1, Ueber den Ge. Spr. 47, 11. (12.) — Καλλίην τῶν. Spr. 47, 7 (9). 1. — προεχώρει. zu 1, 84, 1. — χρηστὰ wird Glossem sein. Kr. (56). zu Xen. An. 6, 2, 21: ἴσως ἂν τα ἱερὰ μᾶλλον προχωροίη ἡμῖν. — ἐπὶ zum Behufe eines Zuges gegen. Xen. An. 7, 8, 21: πάλιν ἐπ' αὐτὸν τεθυμένος (ἦν). vgl. Her. 9, 10.

C. 45 § 1. δ'. zu 4, 12. — αὖ für οὐκ Bekker; ὦν Schäfer; We. u. Eltz 2 p. 330 wollten es streichen. — ἀποδεικνῦσι. Di. 36, 1, 3. — ξηρόν, wohl weil er eben nur im Winter wasserreich war. vgl. 1, 145. — Κρᾶθιν u. Κραθίῃ für Κράστιν und Κραστήν We. vgl. 1, 145. — τοῦτο δέ andrerseits, wie wenn τοῦτο μὲν vorherginge. vgl. 8, 60, 2. (Hermann z. Vig. 15.) — Δωριέος τὸν θ. vgl. 7, 158, 1. 205, 1. (Va.) 8, 88, 1. 9, 27, 2. — εἰ γάρ. Fortsetzung des obliquen Verhältnisses, Angabe der Sybariten. gr. Spr. 54, 6, 4. — παρέπρηξε. Ein seltenes Wort; vgl. die Lex. — ἐπ' ὃ δέ, τοῦτο δὲ ἐφ' ὃ. zu 3, 59, 1.

- 2 οὐδ' ἂν αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὴ διεφθάρη. οἱ δ' αὖ Κροτωνιῆται ἀποδεικνῦσι Καλλίῃ μὲν τῷ Ἡλείῳ ἐξαίρετα ἐν γῇ τῇ Κροτωνιήτιδι πολλὰ δοθέντα, τὰ καὶ ἐς ἐμὲ ἔτι ἐνέμοντο οἱ Καλλίεω ἀπόγονοι, Δωριεὶ δὲ καὶ τοῖσι Δωριέος ἀπογόνοισι οὐδέν· καίτοι εἰ συνεπελάβετό γε τοῦ Συβαριτικοῦ πολέμου Δωριεύς, δοθῆναι ἂν οἱ πολλαπλήσια ἢ Καλλίῃ. ταῦτα μὲν νυν ἑκάτεροι αὐτέων μαρτύρια ἀποφαίνονται καὶ πάρεστι, ὁκοτέροισί τις πείθεται
- 46 αὐτέων, τούτοισι προσχωρέειν. συνέπλεον δὲ Δωριεὶ καὶ ἄλλοι συγκτίσται Σπαρτιητέων, Θεσσαλὸς καὶ Παραιβάτης καὶ Κελέης καὶ Εὐρυλέων, οἱ ἐπεῖτε ἀπίκοντο παντὶ στόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπέθανον μάχῃ ἐσσωθέντες ὑπὸ τε Φοινίκων καὶ Ἑγεσταίων. μῦθος δέ γε Εὐρυλέων τῶν συγκτιστέων περιεγένετο τούτου τοῦ πάθους. συλλαβὼν δὲ οὗτος τῆς στρατιῆς τοὺς περιγενομένους ἔσχε Μινώην τὴν Σελινουσίων ἀποικίην, καὶ συνηλευθέρου Σελινουσίου τοῦ μουνάρχου Πειθαγόρεω. μετὰ δέ, ὥς τοῦτον κατεῖλε, αὐτὸς τυραννίδι ἐπεχείρησε Σελινοῦντος, καὶ ἐμουνάρχησε χρόνον ἐπ' ὀλίγον· οἱ γάρ μιν Σελινούσιοι ἐπαναστάντες ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἐπὶ Διὸς ἀγοραίου βωμόν.
- 47 Συνέσπετο δὲ Δωριεὶ καὶ συναπέθανε Φίλιππος ὁ Βουτακίδεω, Κροτωνιήτης ἀνὴρ, ὃς ἀρμοσάμενος Τήλους τοῦ Συβαρίτεω θυγατέρα ἔφυγε ἐκ Κρότωνος, ψευσθεὶς δὲ τοῦ γάμου οἶχετο πλέων ἐς Κυρήνην, ἐκ ταύτης δὲ ὀρμεώμενος συνέσπετο οἰκῇ τε τριήρεϊ καὶ οἰκῇ ἀνδρῶν δαπάνῃ, ἐὼν τε Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιστος Ἑλλήνων τῶν κατ' ἐωυτόν. διὰ δὲ τὸ ἐωυτοῦ κάλλος ἠνείκατο παρ' Ἑγεσταίων τὰ οὐδεὶς ἄλλος ἐπὶ γὰρ τοῦ τάφου αὐτοῦ ἡράϊον ἰδρυσάμενοι θυσίῃσι αὐτὴν ἱλάσκονται.
- 48 Δωριεὺς μὲν νυν τρόπῳ τοιούτῳ ἐτελεύτησε· εἰ δὲ ἠνέσχετο βασιλευόμενος ὑπὸ Κλεομένεος καὶ κατέμενε ἐν Σπάρτῃ, ἐβασίλευσε ἂν Λακεδαιμόνος· οὐ γάρ τινα πολλὸν χρόνον ἤρξε ὁ Κλεομένης, ἀλλ' ἀπέθανε ἄπαις, θυγατέρα μούνην λιπών, τῇ οὖνομα ἦν Γοργώ.

§ 2. ἐς. zu 1, 52. — ἐνέμοντο. zu 1, 170, 1. — τοῖσι ist vielleicht zu streichen: (etwanigen) Nachkommen. — δοθῆναι ἂν aus ἐδόθη ἂν. Spr. 54, 6, 4. (6.) Abhängig von einem vorschwebenden λέγουσι. gr. Spr. 65, 11, 7.

C. 46. συνέπλεον. vgl. Pausan. 3, 16, 4. (We.) — μάχῃ. zu 3, 83, 1. — Φοινίκων. zu 4, 197. — συνηλευθέρου für συνελευθέρου (Lh.) — τοῦ μουνάρχου. gr. Spr. 47, 13, 3. — ἐπὶ. Di. 68, 4, 6. — μιν. zu με 1, 115, 2.

C. 47. ἠνείκατο für ἐνείκατο. Lh. — θυσίῃσι ἱλάσκονται. zu 4, 7, 1.

C. 48. ἐβασίλευσε für ἐβασίλευε Kr. (56) vgl. 7, 3, 2. — οὐ γάρ τινα πολλὸν χρόνον, wenigstens doch neunzehn Jahre. Clinton F. H. p. 208. Ueber τίς gr. Spr. 51, 16, 4. — ἄπαις ohne Sohn.

Ἀπικνέεται δ' ὧν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος ἐς τὴν 49
Σπάρτην Κλεομένεος ἔχοντος τὴν ἀρχὴν τῷ δὴ ἐς λόγους ἦε,
ὥς Λακεδαιμόνιοι λέγουσι, ἔχων χάλκεον πῖνακα ἐν τῷ γῆς ἀπά-
σης περιόδος ἐνετέμνητο καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ
πάντες. ἀπικνεόμενος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης ἔλεγε πρὸς
αὐτὸν τάδε. “Κλεόμενες, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωυμάσης²
τῆς ἐνθαῦτα ἀπίξιος· τὰ γὰρ κατήκοντά ἐστι τοιαῦτα· Ἰώνων
παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἐλευθέρων ὄνειδος καὶ ἄλγος μέγιστον
μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὅσω προέστατε τῆς
Ἑλλάδος. νῦν ὧν πρὸς θεῶν τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθε Ἴωνας ἐκ
δουλοσύνης, ἀνδρας ὁμαίμονας. εὐπετέως δὲ ὑμῖν ταῦτα οἶά τε
χωρέειν ἐστὶ· οὔτε γὰρ οἱ βάρβαροι ἄλκιμοί εἰσι, ὑμεῖς τε τὰ
ἐς τὸν πόλεμον ἐς τὰ μέγιστα ἀνήκετε ἀρετῆς [πέρι]. ἢ τε μάχη³
αὐτέων ἐστὶ τοιήδε, τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα· ἀναξυρίδας δὲ ἔχον-
τες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας καὶ κυρβασίας ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι
οὕτω εὐπετέες χειρωθῆναι εἰσι. ἐστὶ δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν
ἡπειρον ἐκείνην νεμομένοισι ὅσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασι ἄλλοισι,
ἀπὸ χρυσοῦ ἀρξαμένοισι, ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ ἐσθῆς ποικίλη
καὶ ὑποζύγιά τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ βουλόμενοι αὐτοὶ ἂν
ἔχοιτε. κατοίκηνται δὲ ἀλλήλων ἐχόμενοι ὥς ἐγὼ φράσω, Ἰώνων

C. 49 § 1. πῖναξ, geographische Charte. vgl. Diog. L. 5, 51 u. Ail. v. G. 3, 28. (Va.) — περίοδος. Natürlich waren auf dieser Charte die Wohnsitze der Völker angegeben. vgl. 4, 36.

§ 2. τὴν ἐμὴν. Man erwartet ἐμῆς vor ἐνθαῦτα. Spr. 51, 4, 7 u. zum Thuk. 2, 61, 2. — κατήκοντα, παρόντα. zu 1, 97, 1. — τοιαῦτα, τοιάδε. zu 1, 178, 1. vgl. 2, 52, 1. 4, 78, 2. 7, 5, 1. 8, 132, 2. — Ἰώνων παῖδας, eine epische Ausdrucksweise, die ahnenmässige Auszeichnung andeuten mochte. vgl. 1, 27, 1. 3, 21, 2. 7, 9, 2. — ὅσω da. gr. Spr. 51, 10, 5 u. Kr. zum Thuk. 1, 68, 2. — προέστατε. Di. 36, 3, 3. — ῥύσασθε, σώζετε. Di. 40 u. d. W. — δουλοσύνης, δουλείας. zu 1, 95, 2. — ὁμαίμων, poetisch; sonst συγγενής auch von Stammverwandten. vgl. 1, 151. 8, 144, 2. — χωρέειν von Statten gehen. zu 3, 39, 2. Gew. προχωρεῖν. — ἄλκιμοι. zu 1, 79, 2. — ἐς τὰ μέγιστα zum höchsten Grade; etwas verschieden 8, 144, 2. (Sch.) vgl. 8, 111, 2 u. z. Thuk. 4, 86, 4. Vielleicht ist 2, 111, 1 ἐς τὰ ausgefallen. (Kr. 56.) — ἀνήκειν ἐς τοῦτο θράσεος 7, 9, 4. ἐς τοσοῦτο εὐηθείης 7, 16, 4. φρενῶν ἐς τὰ πρῶτα 7, 13. vgl. 134, 2. (Sch.) Das Wort erscheint bei Attikern so nicht; bei ihnen überhaupt selten. vgl. zu 2, 104, 1. — πέρι könnte man nach den angeführten Stellen füglich entbehren. vgl. noch 7, 237: πρόσω ἀρετῆς ἀνήκει. (Kr. 56.)

§ 3. τοιήδε, τόξα. Der etwas fremdartigen Verbindung Aehnliches 1, 195, 1. 2, 75, 1. 3, 28. vgl. 2, 82. 125, 1 u. Thuk. 6, 43, 1. — αἰχμὴ, δόρυ. zu 1, 8, 1. — εὐπετέες χειρωθῆναι. zu 3, 120, 2. — τοῖσι συνάπασι. Spr. 50, 8, 5. (11, 12.) — ἄλλοισι. τοῖσι ἄλλοισι? oder οὐδὲ συνάπασι τοῖσι ἄλλοισι. — ἀπὸ χρ. ἀρξαμένοισι vom Golde an gerechnet. gr. Spr. 48, 5, 2. — θυμῷ mit βουλόμενοι verbunden, ist ziemlich abnorm; daher vermuthet Reiske βαλόμενοι, wobei man doch ἐς θυμόν erwarten würde. zu 1, 84, 3. — κατοίκηνται, κατοικοῦσιν, eig. unattisch.

μὲν τῶνδε οἶδε Λυδοί, οἰκέοντές τε χώραν ἀγαθὴν καὶ πολυαρ-
 4 γυρώτατοι ἐόντες.” δεικνὺς δὲ ἔλεγε ταῦτα ἐς τῆς γῆς τὴν
 περίοδον τὴν ἐφέρετο ἐν τῷ πίνακι ἐντετμημένην. “Λυδῶν δέ”,
 ἔφη λέγων ὁ Ἀρισταγόρης, “οἶδε ἔχονται Φρύγες οἱ πρὸς τὴν
 ἡῶ, πολυπροβατώτατοί τε ἐόντες ἀπάντων τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ
 πολυκαρπότατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχονται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμεῖς
 Συρίους καλέομεν. τούτοις δὲ πρόσουροι Κίλικες, κατήκοντες
 ἐπὶ Θάλασσαν τήνδε, ἐν τῇ ἦδε Κύπρος νῆσος κέεται, οἱ πεντα-
 5 κόσια τάλαντα βασιλεῖ τὸν ἐπέτεον φόρον ἐπιτελεῦσι. Κιλικῶν
 δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ οὗτοι ἐόντες πολυπρόβατοι,
 Ἀρμενίων δὲ Ματιηνοί, χώραν τήνδε ἔχοντες. ἔχεται δὲ τούτων
 γῇ ἦδε Κισσίη, ἐν τῇ δὴ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπεα κείμενᾶ
 ἐστὶ τὰ Σοῦσα ταῦτα, ἐνθα βασιλεὺς τε μέγας δίαίταν ποιέεται
 καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσι· ἐλόντες δὲ ταύτην
 6 τὴν πόλιν θαρσέοντες ἤδη τῷ Διὶ πλούτου πέρι ἐρίζετε. ἀλλὰ
 περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ πολλῆς οὐδὲ οὕτω χρηστῆς καὶ οὖρων
 σμικρῶν χρεῶν ἐστὶ ὑμέας μάχας ἀναβάλλεσθαι πρὸς τε Μεσση-
 νίους ἐόντας ἰσοπαλέας καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργείους, τοῖσι οὔτε
 χρυσοῦ ἐχόμενον ἐστὶ οὐδὲν οὔτε ἀργύρου, τῶν πέρι καὶ τινα
 ἐνάγει προθυμίη μαχόμενον ἀποθνήσκειν· παρέχον δὲ τῆς Ἀσίας
 πάσης ἄρχειν εὐπετέως, ἄλλο τι αἰρήσεσθε;” Ἀρισταγόρης μὲν
 ταῦτα ἔλεξε, Κλεομένης δὲ ἀμείβετο τοισίδε· “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε,
 ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ὑποκρινέεσθαι.”

50 Τότε μὲν ἐς τοσοῦτο ἤλασαν· ἐπεῖτε δὲ ἡ κυρὴ ἡμέρη ἐγένετο

zu 1, 27, 2. — Ἰώνων, ἐχόμενοι. — τῶνδε hier. gr. Spr. 50, 11, 22. — πολυάργυρος erst wieder bei Spätern.

§ 4. ἔφη λέγων. zu 1, 114, 3. — πολυπρόβατος kommt bei Andern nicht leicht vor. — Συρίους. zu 1, 72, 1. — τήνδε, das mittelländische. zu 1, 1, 1. — πεντακόσια auch 3, 90, 2. (Bä.) — τόν. gr. Spr. 50, 4, 14. — τῇ für ἡ Struve 2 p. 309. — νῆσος, οἱ. zu Thuk. 6, 80, 1. — ἐπέτεον hat Bekker hier und öfter als ionische Form gegen die Hsn. für ἐπέτειον gegeben. — ἐπιτελεῦσι. zu 8, 41, 2.

§ 5. ἔχονται. zu 1, 134, 2. — ἐνθαῦτα. Spr. 60, 5, 2. (6, 2.) — θαρσέοντες dreist. — ἐρίζετε ihr könnt euch messen, wie 4, 152, 2. (We.)

§ 6. ἀναβάλλεσθαι. ἀναλαβέσθαι Sch. vgl. 3, 69, 1. Doch mag jenes vereinzelt wie ἀναιρεῖσθαι stehen. Aehnlich Aisch. Sie. 1019: κἀνὰ κίνδυνον βαλῶ. (Bä.) — ἰσοπαλέας. zu 1, 82, 3. — ἐχόμενον. zu 1, 120, 2. — ἐνάγει antreibt, meist nur bei Her. u. Thuk. Kr. zu diesem 1, 67, 2. — παρέχον, παρόν. zu 1, 9, 2 u. Spr. 56, 8, 2. (9, 5.) So παρασχόν bei Thuk. 1, 120, 3. 5, 14, 1. 63, 1. (Va.) Synonym παρεόν 6, 72. (We.) — ἀναβάλλομαι mit dem Inf. ohne τό wie 9, 8, 1 u. Xen. Hell. 1, 6, 10: ἀεὶ ἀνεβάλλετό μοι διαλεχθῆναι. Dagegen mit τό Mem. 3, 6, 6: τὸ μὲν πλουσιωτέραν τὴν πόλιν ποιεῖν ἀναβαλούμεθα. (Matthiä.) — υποκρινέεσθαι für ἀποκρ. Bekker. zu 1, 2, 2. Ueber das Fu. gr. Spr. 53, 7, 11. vgl. 6, 86, 4.

C. 50. ἤλασαν schritten vor. vgl. 2, 124, 1. (Sch.) — ὑποκρίσιος

τῆς ὑποκρίσιος καὶ ἦλθον εἰς τὸ συγκείμενον, εἶρετο ὁ Κλεομένης τὸν Ἀρισταγόρην ὁκοσέων ἡμερέων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλέα. ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τᾶλλα ἐὼν σοφὸς καὶ διαβάλλων ἐκεῖνον εὖ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη· χρεὼν γάρ μιν μὴ λέγειν τὸ ἐόν, βουλούμενόν γε Σπαρτιήτας ἐξαγαγεῖν εἰς τὴν Ἀσίην, λέγει δ' ὦν τριῶν μηνῶν φᾶς εἶναι τὴν ἄνοδον. ὁ δὲ ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον τὸν ὁ Ἀρισταγόρης ὥρμητο λέγειν περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπε· “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλλάσσεο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου· οὐδένα γὰρ λόγον εὐπέα λέγεις Λακεδαμονίοισι, ἐθέλων σφέας ἀπὸ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγεῖν.” ὁ μὲν δὲ Κλεομένης ταῦτα εἰπας ἦγε εἰς τὰ οἰκία, ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν 51 ἱκετηρίην ἦγε εἰς τοῦ Κλεομένεος, ἐσελθὼν δὲ ἔσω, ἅτε ἱκετεύων, ἐπακοῦσαι ἐκέλευε τὸν Κλεομένεα, ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον· προσεστήκεε γὰρ δὴ τῷ Κλεομένει ἡ θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μόνον τέκνον ἐτύγχανε ἐόν, ἐτέων ὀκτὼ ἢ ἐννέα ἡλικίην. Κλεομένης δὲ λέγειν μιν ἐκέλευε τὰ βούλεται μηδὲ ἐπισχεῖν τοῦ παιδίου εἴνεκα. ἐνθαῦτα δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἦρχετο ἐκ δέκα τάλαντων ὑπισχνεόμενος, ἣν οἱ ἐπιτελέσῃ τῶν ἐδέετο. ἀνανεύοντος δὲ τοῦ Κλεομένεος προέβαινε τοῖσι χρήμασι 2 ὑπερβάλλων ὁ Ἀρισταγόρης, εἰς ὃ πεντήκοντά τε τάλαντα ὑποδέδεκτο καὶ τὸ παιδίον ἠνδάξατο· “πάτερ, διαφθερέει σε ὁ ξεῖνος, ἣν μὴ ἀποστὰς ἴης.” ὁ τε δὲ Κλεομένης ἤσθεις τοῦ παιδίου τῇ παραινέσει ἦγε εἰς ἕτερον οἶκημα καὶ ὁ Ἀρισταγόρης ἀπαλλάσσετο τὸ παρὰ πᾶν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδέ οἱ ἐξεγένετο ἐπὶ πλεόν ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ βασιλέα.

Ἐχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὧδε. σταθμοὶ τε πανταχῇ 52

für ἀποκρ. Bekker. — τὸ συγκείμενον den verabredeten Ort, wie 8, 128, 2, Xen. An. 6, 1, 4, mit χωρίον Her. 8, 128, 1 u. Hell. 3, 2, 19. 4, 1, 29. was aber darum nicht wo es fehlt zu ergänzen ist. Spr. 43, 4, 1. (2.) — εἶρετο, ἦρετο. — ἡμερέων. Spr. 47, 6, 2 (1). — διαβάλλων, ἐξαπατῶν. zu 3, 1, 3. — εὖ. zu 3, 82, 3 u. z. Thuk. 7, 48, 4. — χρεὼν, selten so wie δέον etc. gr. Spr. 57, 9, 5. Thuk. 3, 40, 4: ὑμεῖς ἂν οὐ χρεὼν ἄρχοιτε. — τὸ ἐόν. zu 1, 97, 1. — δ' ὦν. 4, 187, 2 u. zu 3, 80, 1. — φᾶς. zu 1, 122, 1. — ὑπαρπάσσειν abschneiden, wie 9, 91. (Sch.) — ὥρμητο. zu 3, 56. 6, 65, 1. — εὐπέα. Andre Hsn. εὐπετέα: keinen leichten Vorschlag. — εἰς τὰ οἰκία, οἴκαδε, dies bei Her. noch nicht. zu 1, 35, 1.

C. 51 § 1. εἰς τοῦ. So bei Her. (mit dem Artikel) 1, 92, 2. 113, 2; εἰς Ἀπόλλωνος 6, 57, 1. — ἔσω. zu 4, 34. — ἅτε, ὥσπερ. Di. 56, 12 A. — ἐτέων hängt von τέκνον ab. — ἡλικίην. Di. 46, 5, 1. vgl. 3, 50, 1. 5, 59. 60. — ἦρχετο für ἄρχετο Lh. 1, p. 37. ἄρχεται e. Hs.

§ 2. ὑπερβάλλων steigernd. — ὑποδέδεκτο, ὑπέσχετο. zu 2, 121, 13. — ἠνδάξατο. ἀνδάξατο Br. p. 310. Di. 39 u. ἀνδάω. — ἀποστὰς ἴης, eine ungew. Verbindung; sonst οἴχομαι ἀπιών. — ἐπὶ πλεόν weiter, mehr. vgl. 5, 120. Thuk. 7, 48, 2: ἐπὶ πλεόν ἢ οἱ ἄλλοι ἠσθάνετο. Mehr bei Werfer Acta Monac. 1, 258 s.

C. 52 § 1. ἀμφὶ τῇ, περὶ τῆς. Di. 68, 30, 4. — καταλύσεις Kara-

εἰσὶ βασιλήιοι καὶ καταλύσιες κάλλισται, δι' οἰκεομένης τε ἡ
 ὁδὸς ἅπασα καὶ ἀσφαλὲς. διὰ μὲν γε Λυδίας καὶ Φρυγίας
 σταθμοὶ τείνοντες εἴκοσὶ εἰσι, παρασάγγαι δὲ τέσσερες καὶ ἑ-
 νενήκοντα καὶ ἥμισυ. ἐκδέκεται δ' ἐκ τῆς Φρυγίας ὁ Ἄλυσ ποτα-
 μός, ἐπ' ᾧ πύλαι τε ἔπεισι, τὰς διεξελάσαι πᾶσα ἀνάγκη καὶ
 οὕτω διεκπερᾶν τὸν ποταμόν, καὶ φυλακτήριον μέγα ἐπ' αὐτῷ.
² διαβάντι δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην καὶ ταύτῃ πορευομένῳ μέχρι
 οὖρων τῶν Κιλικίων σταθμοὶ δυὼν δέοντές εἰσι τριήκοντα, πα-
 ρασάγγαι δὲ τέσσερες καὶ ἑκατόν. ἐπὶ δὲ τοῖσι τούτων οὖροι
 διξᾶς τε πύλας διεξελάς καὶ διξὰ φυλακτήρια παραμείψαι· ταῦτα
 δὲ διεξελάσαντι καὶ διὰ τῆς Κιλικίας ὁδὸν ποιευμένῳ τρεῖς εἰσι
 σταθμοί, παρασάγγαι δὲ πεντεκαίδεκα καὶ ἥμισυ. οὖρος δὲ
 Κιλικίας καὶ τῆς Ἀρμενίας ἐστὶ ποταμὸς νηυσιπέρητος, τῷ οὖ-
³ νομα Εὐφρήτης. ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ σταθμοὶ μὲν εἰσι καταγω-
 γέων πεντεκαίδεκα, παρασάγγαι δὲ ἑξ καὶ πεντήκοντα καὶ ἥμισυ
 καὶ φυλακτήριον ἐν αὐτοῖσι. ποταμοὶ δὲ νηυσιπέρητοι τέσσερες
 διὰ ταύτης ῥέουσι, τοὺς πᾶσα ἀνάγκη διαπορθεῦσαί ἐστι, πρῶ-
 τος μὲν Τίγρις, μετὰ δὲ δευτέρός τε καὶ τρίτος αὐτὸς οὖνομα-
 ζόμενος, οὐκ αὐτὸς εἶν ποταμὸς οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥέων· ὁ μὲν
 γὰρ πρότερος αὐτέων καταλεχθεὶς ἐξ Ἀρμενίων ῥέει, ὁ δὲ ὕστε-
⁴ ρον ἐκ Ματιηνῶν· ὁ δὲ τέταρτος τῶν ποταμῶν οὖνομα ἔχει
 Γύνδην, τὸν Κῦρος διέλαβέ κοτε ἐς διώρυχας ἐξήκοντα καὶ τριη-
 κοσίας. ἐκ δὲ ταύτης τῆς Ἀρμενίας ἐσβάλλοντι ἐς τὴν Ματιη-
 νὴν γῆν σταθμοὶ εἰσι τέσσερες . . . . . ἐκ δὲ ταύτης ἐς τὴν Κισ-
 σίην χώραν μεταβαίνουντι ἑνδεκα σταθμοί, παρασάγγαι δὲ δύο
 καὶ τεσσεράκοντα καὶ ἥμισυ ἐστὶ ἐπὶ ποταμὸν Χοάσπην, ἐόντα

vansereien. — τείνοντες. zu 2, 6. — ἐκδέκεται. zu 1, 185, 3. — πύλαι, eine Art Brückenkopf. — ἔπεισι. zu 1, 180, 2.

§ 2. διξᾶς, δισσᾶς. Di. 24, 2, 4. — διεξελάς. zu εὐρήσεις 1, 139. — παραμείψαι. zu 1, 72, 2. — νηυσιπέρητος, ναυσίπορος. zu 1, 189.

§ 3. σταθμοὶ καταγωγέων. καταγωγαὶ σταθμῶν § 4. — αὐτός mit demselben Namen. gr. Spr. 46, 13 A. u. zu ἐκεῖνος 1, 32, 4. Plat. Rep. 431, a: ὁ αὐτὸς ἐν ἅπασι τούτοις προσαγορεύεται. Gemeint ist nach Larcher und Heeren der grosse und kleine Zabatos (Zab) welchen Namen Einige für αὐτός setzen, Andre nach οὖνομαζόμενος einschieben wollen. — ἐκ τοῦ αὐτοῦ aus derselben Gegend.

§ 4. Γύνδην für Γύνδης Kr. (56). gr. Spr. 48, 3, 6. So 3, 61, 2: οὖνομα τὸ αὐτὸ εἶχε Σμέρδιν. vgl. Thuk. 3, 101, 2. Eben so unten 6, 63, 2: Δημάρητον αὐτῷ οὖνομα ἔθετο. vgl. 4, 10, 1. 7, 56. 61, 2 u. zu 1, 107. Danach ist geändert 6, 103, 2. Verschiedenartiges bei Matth. § 308. — Κῦρος 1, 189, 2. — διέλαβε, διεῖλε. zu 1, 190, 1. — ἐκ δὲ ταύτης τῆς Ἀ. — τέσσερες mit de la Barre's Ergänzung hat Stein τῆς Ἀρμενίας einklammernd oben nach ἐν αὐτοῖσι gestellt. — τέσσερες. Da die Rechnung nicht stimmt, so hat man hier eine Lücke angenommen, die De la Barre so ergänzte: τέσσερες καὶ τριήκοντα, παρασάγγαι δὲ ἑπτὰ καὶ τριήκοντα καὶ ἑκατόν. Danach jedoch, bemerkt La., würden die Matiener übermässig entfernt. vgl. Br. p. 14.

καὶ τοῦτον νηysiπέρητον, ἐπ' ᾧ Σοῦσα πόλις πεπόλισται. οὗτοι οἱ πάντες σταθμοὶ εἰσι ἑνδεκα καὶ ἑκατόν. καταγωγὰ μὲν νυν σταθμῶν τοσαῦταί εἰσι ἐκ Σαρδίῳν ἐς Σοῦσα ἀναβαίνοντι. εἰ 53 δὲ ὁρθῶς μεμέτρηται ἡ ὁδὸς ἢ βασιλῆϊη τοῖσι παρασάγγῃσι καὶ ὁ παρασάγγης δύναται τριήκοντα στάδια, ὥσπερ οὗτός γε δύναται ταῦτα, ἐκ Σαρδίῳν στάδιά· ἐστι ἐς τὰ βασιλῆϊα τὰ Μεμνόνια καλεόμενα πεντακόσια καὶ τρισχίλια καὶ μύρια, παρασαγγέων ἐόντων πεντήκοντα καὶ τετρακοσίων. πεντήκοντα δὲ καὶ ἑκατόν στάδια ἐπ' ἡμέρῃ ἐκάστη διεξιούσι ἀναισιμοῦνται ἡμέραι ἀπαρτὶ ἑνενήκοντα. οὕτω τῷ Μιλησίῳ Ἀρισταγόρῃ εἶπαντι πρὸς Κλεο- 54 μένεα τὸν Λακεδαιμόνιον εἶναι τριῶν μηνῶν τὴν ἀνοδὸν τὴν παρὰ βασιλέα ὁρθῶς εἶρητο. εἰ δέ τις τὸ ἀτρεκέστερον τουτέων ἔτι δίζηται, ἐγὼ καὶ τοῦτο σημανέω· τὴν γὰρ ἐξ Ἐφέσου ἐς Σάρδιδις ὁδὸν δεῖ προσλογίσασθαι ταύτην. καὶ δὴ λέγω σταδίους εἶναι τοὺς πάντας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούσων (τοῦτο γὰρ Μεμνόνιον ἄστνυ καλέεται) τεσσεράκοντα καὶ τετρακισχιλίους καὶ μυρίους· οἱ γὰρ ἐξ Ἐφέσου ἐς Σάρδιδις εἰσὶ τεσσεράκοντα καὶ πεντακόσιοι στάδιοι, καὶ οὕτω τρισὶ ἡμέρησι μῆκύνεται ἡ τρίμη- νος ὁδός.

Ἀπελαινόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης ἦγε ἐς 55 τὰς Ἀθήνας, γενομένης τυράννων ὥδε ἐλευθέρας. ἐπεὶ Ἰππαρχὸν τὸν Πεισιστράτου, Ἰππίεω δὲ τοῦ τυράννου ἀδελφεόν, ἰδόντα ὄψιν ἐνυπνίου τῷ ἐωυτοῦ πάθει ἐναργεστάτην κτείνουσι Ἀριστογείτων καὶ Ἀρμόδιος, γένος ἐόντες τὰ ἀνέκαθεν Γεφυραῖοι, μετὰ ταῦτα ἐτυραννεύοντο Ἀθηναῖοι ἐπ' ἔτεα τέσσερα οὐδὲν ἔσσαν ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ. ἡ μὲν νυν ὄψις τοῦ Ἰππάρχου 56 ἐνυπνίου ἦν ἡδε. ἐν τῇ προτέρῃ νυκτὶ τῶν Παναθηναίων ἐδόκεε ὁ Ἰππαρχὸς ἄνδρα οἱ ἐπιστάντα μέγαν καὶ εὐεϊδέα αἰνίσσεσθαι τάδε τὰ ἔπεα·

Anders A. v. Gutschmidt Philol. X, 666. — πεπόλισται. zu 4, 108. — ἑνδεκα καὶ ἑκατόν, nach den obigen Angaben nur ein und achtzig Stathmen; Parasangen nur dreihundert und dreizehn. (Va.)

C. 53. δύναται beträgt, wie 2, 142, 1. — ὥσπερ wie in der That. — ταῦτα, τὰ τριήκοντα στάδια. — πεντήκοντα. zu 1, 72, 2. Die geringere Zahl hier wegen der schwierigeren Wege und der grössern Entfernung. (Dahlmann.) — ἐπ' ἡμέρῃ. Di. 68, 41, 5. — ἀπαρτί. zu 2, 158, 3.

C. 54. τό. gr. Spr. 49, 2, 9 (fünfte Aufl.). ἀτρεκέστερον τουτέων eine noch genauere Angabe als diese Angaben bieten. — ἐξ Ἐφέσου ἐς Σάρδιδις. Kr. Stud. I S. 110 f.

C. 55. ἐναργεστάτην, ἐμφερεστάτην Wy. Man erklärt: sein bevorstehendes Unglück sehr klar andeutend. — κτείνουσι. Kr. zu Xen. An. 1, 1, 1 (γίγνονται). vgl. Di. 53, 1, 3. — τὰ ἀνέκαθεν. zu 1, 170, 2. — μετὰ ταῦτα, nach ἐπεὶ, wie 6, 84, 1 u. Xen. An. 1, 6, 6. 11. — ἀλλὰ καὶ μᾶλλον, pleonastisch. zu 2, 43, 2. Ueber καὶ gr. Spr. 69, 32, 18.

C. 56. ἡδε, gr. Spr. 61, 7, 2. — προτέρῃ τῶν Π. die den P. vorherging, zu Thuk. 5, 73, 3 u. Xen. 6, 2, 9 (τῆς συνόδου). — αἰνίσσεσθαι

τληῖθι λέων ἄτλητα παθὼν τετληότι θυμῷ
οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

ταῦτα δέ, ὥς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, φανερός ἦν ὑπερτιθέμενος
ὄνειροπόλοισι μετὰ δὲ ἀπειπάμενος τὴν ὄψιν ἐπεμπε τὴν πομ-
57 πὴν, ἐν τῇ δὴ τελευτᾷ. οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἦσαν οἱ φονέες
οἱ Ἰππάρχου, ὥς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐγεγόνεσαν ἐξ Ἑρετρίας τὴν
ἀρχήν, ὥς δὲ ἐγὼ ἀναπυνθανόμενος εὐρίσκω, ἦσαν Φοίνικες τῶν
σὺν Κάδμῳ ἀπικομένων Φοινίκων ἐς γῆν τὴν νῦν Βοιωτίην
καλεομένην, οἵκεον δὲ τῆς χώρας ταύτης ἀπολαχόντες τὴν Τα-
ναγρικὴν μοῖραν. ἐνθ' εὖτεν δὲ Καδμείων πρότερον ἐξαναστάντων
ὑπ' Ἀργείων, οἱ Γεφυραῖοι οὗτοι δεύτερα ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξανα-
στάντες ἐτράποντο ἐπ' Ἀθηνέων. Ἀθηναῖοι δέ σφεας ἐπὶ ῥητοῖσι
ἐδέξαντο σφέων αὐτῶν εἶναι πολιήτας, πολλῶν τέων καὶ οὐκ
ἀξιαπηγήτων ἐπιτάξαντες ἔργεσθαι.

58 Οἱ δὲ Φοίνικες οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικόμενοι, τῶν ἦσαν
οἱ Γεφυραῖοι, ἄλλα τε πολλὰ οἰκήσαντες ταύτην τὴν χώραν
ἐσήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἑλληνας καὶ δὴ καὶ γράμματα,
οὐκ ἔόντα πρὶν Ἑλλήσι ὥς ἐμοὶ δοκέειν, πρῶτα μὲν τοῖσι καὶ
ἅπαντες χρέωνται Φοίνικες· μετὰ δέ, χρόνου προβαίνοντος, ἅμα
τῇ φωνῇ μετέβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. περιοίκεον
δὲ σφεας τὰ πολλὰ τῶν χώρων τοῦτον τὸν χρόνον Ἑλλήνων
2 Ἴωνες, οἱ παραλαβόντες διδαχῇ παρὰ τῶν Φοινίκων τὰ γράμ-
ματα, μεταρῥυθμίσαντές σφεων ὀλίγα ἐχρέωντο, χρεώμενοι δὲ
ἐφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον ἔφερε, ἐσαγαγόντων Φοινίκων
ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικῆια κεκληῖσθαι. καὶ τὰς βίβλους διφθέρας
καλέουσι ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ οἱ Ἴωνες, ὅτι κοτὲ ἐν σπάνι βίβλων

Räthselhaftes aussprechen. (Sch.) — τετληότι. Di. 29, 3, 1. — οὐκ. gr. Spr. 67, 11, 2. — ὑπερτιθέμενος. zu 1, 8, 1. — ἀπειπάμενος sich nicht daran kehrend. zu 1, 59, 1. Nach We.: nachdem er Opfer zur Abwendung des Unglücks verrichtet.

C. 57. τῶν ἦσαν. Spr. 47, 7, 2. (9, 2.) vgl. 5, 58, 1. — Κάδμῳ. Diese Einwanderung ist jetzt als Fabel anerkannt. O. Müller Orch. S. 117 f. — τὴν νῦν B. zu 2, 49, 2. — ἐξαναστάντων ὑπ' Ἀ. zu 1, 15. — εἶναι. Di. 55, 3, 21. — ἐπὶ ῥητοῖσι. unter festgestellten Bedingungen. Kr. z. Thuk. 1, 13, 1. — ἔργεσθαι. zu 4, 164, 2. — πολλῶν. ὀλίγων Scheibe (oder οὐκ ἀναξιαπηγήτων) Philol. V, 172; οὐ πολλῶν Madvig Adv. cr. I, 305.

C. 58 § 1. οἰκήσαντες. zu 1, 1, 1. — διδασκάλιον, αὐτὸ τὸ μάθημα. Suidas. Ein seltenes Wort. — πρῶτα μὲν erg. ἐσήγαγον ταῦτα τὰ γράμματα. (St.) — πρὶν, πρότερον, wie 5, 30, 1. 66, 1. 8, 37, 1. Selten so in der att. Prosa. — δοκέειν. gr. Spr. 55, 1, 3. — καὶ ἅπαντες. zu 1, 57, 2. — φωνῇ Lauten? — ῥυθμὸν Form. vgl. Athen. 3, 99 p. 125 f. (Sch.) — χώρων. χωρίων We. Vielleicht ist τῶν χώρων zu streichen.

§ 2. μεταρῥυθμίσαντες σφέων ὀλίγα nachdem sie Einiges derselben (an ihnen) umgeformt hatten. — ἐφάτισαν κεκληῖσθαι verbreiteten die Sage (in der Art) dass sie hiessen. (Ae. Portus.)

ἐχρέωντο διφθέρησι αἰγέησί τε καὶ οἰέησι. ἔτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας διφθέρας γράφουσι. εἶδον 59 δὲ καὶ αὐτὸς Καδμήια γράμματα ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἰσμηνίου ἐν Θήβησι τῇσι Βοιωτῶν, ἐπὶ τρίποσι τρισὶ ἐγκεκολαμμένα, τὰ πολλὰ ὁμοῖα ἑόντα τοῖσι Ἰωνικοῖσι. ὁ μὲν δὲ εἰς τῶν τριπόδων ἐπίγραμμα ἔχει.

Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν ἑὼν ἀπὸ Τηλεβοάων.
ταῦτα ἡλικίην ἂν εἴη κατὰ Λαίον τὸν Λαβδάκου τοῦ Πολυδώρου τοῦ Κάδμου. ἕτερος δὲ τρίπους ἐν ἑξαμέτρῳ τόνῳ λέγει. 60

Σκαῖος πυγμαχέων με ἐκηβόλῳ Ἀπόλλωνι
νικήσας ἀνέθηκε τεῖν περικαλλὲς ἄγαλμα.
Σκαῖος δ' ἂν εἴη ὁ Ἰπποκόωντος, εἰ δὲ οὗτός γ' ἐστὶ ὁ ἀναθεὶς καὶ μὴ ἄλλος τῷτὸ οὐνομα ἔχων τῷ Ἰπποκόωντος, ἡλικίην κατ' Οἰδίπουν τὸν Λαίου. τρίτος δὲ τρίπους λέγει καὶ οὗτος ἐν 61 ἑξαμέτρῳ.

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸς εὐσκόπῳ Ἀπόλλωνι
μουναρχέων ἀνέθηκε τεῖν περικαλλὲς ἄγαλμα.
ἐπὶ τούτου δὲ τοῦ Λαοδάμαντος τοῦ Ἐτεοκλέος μουναρχέοντος ἐξανιστέανται Καδμεῖοι ὑπ' Ἀργείων καὶ τρέπονται ἐς τοὺς Ἐγχέλεας. οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες ὕστερον ὑπὸ Βοιωτῶν ἀναχωροῦσι ἐς Ἀθήνας· καὶ σφι ἱρὰ ἐστὶ ἐν Ἀθήνῃσι ἱδρυμένα, τῶν οὐδὲν μέτα τοῖσι λοιποῖσι Ἀθηναίοισι, ἄλλα τε, κεχωρισμένα τῶν ἄλλων ἱρῶν, καὶ δὲ καὶ Ἀχαιίης Δῆμητρος ἱρόν τε καὶ ὄργια.

Ἡ μὲν δὲ ὄψις τοῦ Ἰππάρχου ἐνυπνίου καὶ οἱ Γεφυραῖοι 62 ὄθεν ἐγεγόνεσαν, τῶν ἦσαν οἱ Ἰππάρχου φονέες, ἀπήγηταί μοι δεῖ δὲ πρὸς τούτοις ἔτι ἀναλαβεῖν τὸν κατ' ἀρχὰς ἥια λέξων λόγον, ὥς τυράννων ἡλευθερώθησαν Ἀθηναῖοι. Ἰππίεω τυραννεύοντος καὶ ἐμπικραινομένου Ἀθηναίοισι διὰ τὸν Ἰππάρχου

Das Wort ist poetisch; κεκλησθαι ähnlich 5, 68. — τὸ κατ' ἐμέ in meinem Zeitalter. zu 3, 125, 1.

C. 59. εἶδον für ἴδον Lh. — τρισὶ für τισι Dobree. — ἐγκεκολαμμένα. zu Thuk. 1, 132, 3. — ὁμοῖα, wohl wirklich ionische, nur in veralteter Form. Wolf Prolegg. p. LV. — ἑὼν. ἐλὼν Meineke; ἰὼν Bergler u. Wolf eb. — ἂν εἴη. zu 1, 2, 1. — ἡλικίην. Di. 46, 5, 1. — τοῦ. zu 1, 7, 1.

C. 60. τόνῳ. zu 1, 47, 2. — τεῖν. Di. 25, 1, 3. — τῷ Ἰπποκόωντος Σκαίῳ ist zu denken. zu 2, 44, 3 u. 6, 40.

C. 61. καὶ οὗτος ebenfalls. gr. Spr. 51, 7, 12. — αὐτός für αὐτόν Sch., αὐτόθ' Stein. — τοῦ Λ. τοῦ aus ὁ Λ. ὁ. zu 1, 7, 1. — ὑπό vor, wie bei φεύγειν, ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξαναστάντες 5, 57. (Sch.) — ἀναχωροῦσι. Kr. z. Thuk. 1, 2, 3. — μέτα, μέτεστιν. zu 1, 88, 2.

C. 62 § 1. ὄθεν, ἐξ ὧν, wie ἐνθεν 1, 111, 3. zu 2, 137, 2. — ἀπήγηται, passiv gr. Spr. 39, 14, 3. vgl. 1, 207, 4. 9, 26, 4. — ἀναλαβεῖν, wieder aufnehmen, zurückkehren zu. — ἥια λέξων. zu ἔρχομαι 1, 5, 2. vgl. 2, 35, 1. 4, 82. — ἡλευθερώθησαν für ἐλ. Bekker. — ἐμπικραι-

θάνατον, Ἀλκμαιωνίδαι, γένος ἑόντες Ἀθηναῖοι καὶ φεύγοντες Πεισιστρατίδας, ἐπεῖτε σφι ἅμα τοῖσι ἄλλοισι Ἀθηναίων φυγάσι πειρωμένοισι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐ προεχώρει κάτοδος, ἀλλὰ
 2 προσέπταιον μεγάλως πειρώμενοι κατιέναι τε καὶ ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας Λειψύδριον τὸ ὑπὲρ Παιονίης τειχίσαντες, ἐνθαῦτα οἱ Ἀλκμαιωνίδαι πᾶν ἐπὶ τοῖσι Πεισιστρατίδῃσι μηχανώμενοι παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μισθοῦνται τὸν ἐν Δελφοῖσι, τὸν νῦν ἑόντα τότε δὲ οὐκω, τοῦτον ἐξοικοδομῆσαι. οἷα δὲ χρημάτων εὖ ἤκοντες καὶ ἑόντες ἄνδρες δόκιμοι ἀνέκαθεν ἔτι, τὸν [τε] νηὸν ἐξεργάσαντο τοῦ παραδείγματος κάλλιον, τὰ τε ἄλλα καὶ συγκείμενόν σφι πωρίνου λίθου ποιέειν τὸν νηόν, Παρίου τὰ
 63 ἔμπροσθε αὐτοῦ ἐξεποίησαν. ὥς ὢν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐν Δελφοῖσι κατήμενοι ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι, ὅκως ἔλθοιεν Σπαρτιητέων ἄνδρες εἴτε ἰδίῳ στόλῳ εἴτε δημοσίῳ χρησόμενοι, προσφέρειν σφι τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῦν. Λακεδαιμόνιοι δέ, ὥς σφι αἰεὶ τωὐτὸ πρόφαντον ἐγένετο, πέμπουσι Ἀγχιμόλιον τὸν Ἀστέρος, ἑόντα τῶν ἀστῶν ἄνδρα δόκιμον, σὺν στρατῷ ἐξελῶντα Πεισιστρατίδας ἐξ Ἀθηνέων, ὅμως καὶ ξεινίους σφι ἑόντας τὰ μάλιστα· τὰ γὰρ τοῦ θεοῦ πρεσβύτερα ἐποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· πέμπουσι δὲ τούτους κατὰ θάλασσαν πλοίοισι. ὁ μὲν δὴ προσσχὼν ἐς Φάληρον τὴν

νομένον. zu 3, 146, 1. — φεύγοντες 1, 64. (Bä.) — κατὰ τὸ ἰσχυρὸν. zu 1, 76, 2. — κάτοδος, ἢ κάτοδος Schäfer. Es dürfte zu streichen sein. zu 1, 84, 1. (56).

§ 2. μεγάλως. zu 1, 16. — Παιονίης. Πάρνηθος Va. u. We. — πᾶν. zu 4, 154, 1. — ἐπὶ. zu 1, 27, 2. — μισθοῦνται nehmen den Bau in Entreprise. — τὸν νῦν ἑόντα. vgl. 2, 180. (We.) — τοῦτον. gr. Spr. 51, 7, 5. — χρημάτων εὖ ἤκοντες. zu 1, 30, 3. Wenig attisch. — ἔτι, in sofern das Ansehen noch bestand zu 8, 6. — τὸν τε. τόνδε Eltz 2. p. 339; ich streiche τε, aus τὰ τε entstanden. (Kr. 56). — παραδείγματος. Riss, Entwurf. — συγκείμενον für συγκείμενον Kr. (56) u. Cobet V. 1. (2) p. 418. gr. Spr. 56, 9, 5 u. 8. Doch vgl. z. Thuk. 1, 74, 1. — λίθου ποιέειν. Di. 47, 8, 3. — ἐξεποίησαν. zu 2, 125, 2.

C. 63 § 1. Ἀθηναῖοι. Λακεδαιμόνιοι? (Sch.) vgl. 5, 90, 1. — ἀνέπειθον χρήμασι. Kr. zum Thuk. 1, 31, 1. — ὅκως, ὅποτε. — στόλῳ. Aehnlich κοινῷ στόλῳ 6, 39. (Sch.) — χρησόμενοι um das Orakel zu befragen. zu 4, 150. — προσφέρειν. προφαίνειν Bekker. Passow vergleicht Aisch. Ag. 964 (931). Kr. z. Thuk. 5, 26, 4? — πρόφαντον Orakel, wie 9, 93, 3, sonst nur bei Dichtern. — ὅμως. gr. Spr. u. Di. 56, 13, 3. (2.) vgl. 7, 165. — ξεινίους. ξείνους Schäfer z. Greg. Cor. p. 556. vgl. Br. p. 67. — τὰ μάλιστα, wie 2, 147, 2. vgl. 148, 4. 4, 68, 1. 5, 91, 2. 7, 6, 2. 8, 79, 1. Sonst so ἐς τὰ μάλιστα. zu 1, 20. 2, 73, 1. 5, 28.

§ 2. τὰ τοῦ θεοῦ die Interessen (Befehle) der Gottheit. Spr. 47, 3, 4. (5, 9.) vgl. 9, 7, 1. (Va.) — πρεσβύτερα für ehrenwehrt, wichtiger. zu 1, 119, 1. vgl. 5, 24, 1. — ἀνδρῶν Menschen, in sofern die Weiber gar nicht in Betracht kamen, wie auch nicht bei πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. ἀνθρώπων will Cobet V. 1. (2) p. 418. — προσσχὼν für

στρατιήν ἀπέβησε, οἱ δὲ Πεισιστρατίδαι προπυνθανόμενοι ταῦτα ἐπεκαλέοντο ἐκ Θεσσαλίας ἐπικουρίην· ἐπεποιήτο γάρ σφι συμμαχίη πρὸς αὐτούς. Θεσσαλοὶ δέ σφι δεομένοισι ἀπέπεμψαν, κοινῇ γνώμῃ χρεώμενοι, χιλίην τε ἵππον καὶ τὸν βασιλέα τὸν σφέτερον Κινέην, ἄνδρα Κονιαῖον· τοὺς ἐπεῖτε ἔσχον συμμάχους οἱ Πεισιστρατίδαι, ἐμηχανέατο τοιάδε. κείραντες τῶν Φαληρέων τὸ πεδῖον καὶ ἱππάσιμον ποιήσαντες τοῦτον τὸν χῶρον ἐπῆκαν τῷ στρατοπέδῳ τὴν ἵππον· ἐμπεσοῦσα δὲ διέφθειρε ἄλλους τε πολλοὺς τῶν Λακεδαιμονίων καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμόλιον· τοὺς δὲ περιγενομένους αὐτέων ἐς τὰς νέας κάτερξαν. ὁ μὲν δὴ πρῶτος στόλος ἐκ Λακεδαίμονος οὕτω ἀπήλλαξε, καὶ Ἀγχιμολίου εἰσὶ ταφαὶ τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπεκῆσι, ἀγχοῦ τοῦ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Κυνοσάργει.

Μετὰ δὲ Λακεδαιμόνιοι μέζω στόλον στείλαντες ἀπέπεμψαν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατιῆς ἀποδέξαντες βασιλέα Κλεομένεα τὸν Ἀναξανδρίδew, οὐκέτι κατὰ θάλασσαν στείλαντες ἀλλὰ κατ' ἡπειρον, τοῖσι ἐσβαλοῦσι ἐς τὴν Ἀττικὴν χώραν ἢ τῶν Θεσσαλῶν ἵππος πρώτη προσέμιξε καὶ οὐ μετὰ πολὺ ἐτράπετο καὶ σφεων ἔπεσον ὑπὲρ τεσσεράκοντα ἄνδρας· οἱ δὲ περιγενομένοι ἀπαλλάσσοντο, ὥς εἶχον, ἰθὺς ἐπὶ Θεσσαλίας, Κλεομένης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὸ ἄστυ ἅμα Ἀθηναίων τοῖσι βουλομένοισι εἶναι ἐλευθέροισι ἐπολιόρκεε τοὺς τυράννους ἀπεργμένους ἐν τῷ Πελασγικῷ τείχεϊ. καὶ οὐδέν τι πάντως ἂν ἐξεῖλον τοὺς Πεισιστρατίδας οἱ Λακεδαιμόνιοι· οὐτὲ γὰρ ἐπέδρην ἐπενόεον ποιήσασθαι, οἱ τε Πεισιστρατίδαι σίτοισι καὶ ποτοῖσι εὖ παρεσκευάδατο· πολιορκήσαντές τε ἂν ἡμέρας ὀλίγας ἀπαλλάσ-

προσχών Schäfer. — ἀπέβησε, ἀπεβίβασεν. Di. 39 u. βαίνω. — αὐτούς, τοὺς Θεσσαλοὺς. Spr. 58, 4, 2. — χιλίην. zu 1, 27, 1. — βασιλεύς. Kr. zu Thuk. 1, 111, 1. — τοὺς, οὓς ἱππέας aus ἵππον, wie Xen. An. 1, 6, 1. — ἐμηχανέατο. Di. 30, 4, 8. Matthiä will ἐμεμηχανέατο oder ἐμηχανώατο, Lh. ἐμηχανῶντο.

§ 3. κατέρξαν. κατήραξαν? Kr. (56) reppulit Valla. (Va.) vgl. 6, 102. — ἀπήλλαξε. Spr. 52, 2, 9. (11.) — ἐκ Α. für ὁ ἐκ Α. gr. Spr. 50, 9, 9. — εἰσι ταφαί. ἐστὶ τάφος würde man erwarten. Va. vermuthet: τῶν δὲ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀγχιμολίου εἰσὶ ταφαί. Doch vgl. 2, 170. 3, 10. — τῆς Ἀττικῆς. Spr. 47, 3, 2. (5, 5.) — Ἀλωπεκῆσι. Spr. 41, 12, 19. (20.) — ἀγχοῦ, ἐγγύς. zu 1, 9, 2.

C. 64. οὐκέτι nicht auch, wie C. 63, 2. u. 7, 36, 2. zu 4, 125, 2. — τοῖσι, οἷσι. — οὐ μετὰ wie 6, 69, 4. Sonst auch häufig μετ' οὐ πολὺ. Kr. z. Thuk. 7, 36, 3. — πολὺ. πολλόν Kr. (44). Di. 18, 6, 6. — ὥς εἶχον. zu 1, 24, 3. — ἰθὺς. ἰθύ We. vgl. Br. p. 114.

C. 65 § 1. οὐδέν τι durchaus nicht. zu 1, 86, 3. Mit πάντως 6, 3. vgl. 5, 34. — ἂν ἐξεῖλον und unten ἂν ἀπαλλάσσοντο, als ob statt νῦν δέ etc. folgen sollte: εἰ μὴ συντυχίῃ ἐπεγένετο. Kr. zu Xen. An. 3, 2, 24. — ἐπέδρην Blockade, wie nur noch 1, 17, 2. — παρεσκευάδατο. Di. 30,

σοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν δὲ συντυχίῃ τοῖσι μὲν κακὴ ἐπεγένετο, τοῖσι δὲ ἢ αὐτὴ αὐτὴ σύμμαχος· ὑπεκτιθέμενοι γὰρ ἔξω τῆς χώρας οἱ παῖδες τῶν Πεισιστρατιδῶν ἤλωσαν. τοῦτο δὲ ὥς ἐγένετο, πάντα αὐτέων τὰ πρήγματα συνετετάρακτο, παρέστησαν δὲ ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοισι ἐπ' οἷσι ἐβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε ἐν πέντε ἡμέρησι² ἐκχωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς. μετὰ δὲ ἐξεχώρησαν ἐς Σίγειον τὸ ἐπὶ τῷ Σκαμάνδρῳ, ἄρξαντες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἕτεα ἕξ τε καὶ τριήκοντα, ἐόντες δὲ καὶ οὗτοι ἀνέκαθεν Πύλιοί τε καὶ Νηλεῖδαι, ἐκ τῶν αὐτέων γεγονότες καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρον τε καὶ Μέλανθον, οἱ πρότερον ἐπήλυδες ἐόντες ἐγένοντο Ἀθηναίων βασιλεῖς. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ τῷ οὐνομα ἀπεμνημόνευσε Ἰπποκράτης τῷ παιδὶ θέσθαι τὸν Πεισίστρατον, ἐπὶ τοῦ Νέστορος Πεισιστράτου ποιούμενος τὴν ἐπωνυμίην.

Οὕτω μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων ἀπαλλάχθησαν· ὅσα δὲ ἐλευθερωθέντες ἔρξαν ἢ ἔπαθον ἀξιόχρεα ἀπηγήσιος πρὶν ἢ Ἰωνίην τε ἀποστῆναι ἀπὸ Δαρείου καὶ Ἀρισταγόρεα τὸν Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Ἀθήνας χρηῖσαι σφέων βοηθέειν, ταῦτα πρῶτα φράσω.

66 Ἀθῆναι ἐοῦσαι καὶ πρὶν μεγάλαι, τότε ἀπαλλαχθεῖσαι τυράννων ἐγίνοντο μέζονες· ἐν δὲ αὐτῇσι δύο ἄνδρες ἐδυνάστευον, Κλεισθένης τε ἀνὴρ Ἀλκμαιωνίδης, ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει τὴν Πυθίην ἀναπεῖσαι, καὶ Ἰσαγόρης ὁ Τισάνδρου οἰκίης μὲν ἐὼν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν οὐκ ἔχω φράσαι· θύουσι δὲ οἱ συγγενέες αὐτοῦ Διὶ Καρίῳ. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐστασίασαν περὶ δυνάμιος, ἐσσούμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν δῆμον προσεταιρίζεται. μετὰ δὲ τετραφύλους ἐόντας Ἀθηναίους δεκαφύλους ἐποίησε,

4, 11. — νῦν δέ. Spr. 54, 10, 1. (2.) u. zu 3, 25, 2. — συντυχίῃ. zu 1, 68, 1. — ὑπεκτιθέμενοι während sie in Sicherheit gebracht würden, eben fortgeführt wurden. Das Passiv gehört zum Medium. Spr. 52, 10, 5 (11.) vgl. zu Thuk. 1, 89, 3. — παρέστησαν capitulirten. zu 3, 13, 2. — ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοισι um den Preis der Zurückgabe ihrer Kinder. zu 1, 160, 2. — ἐπ' οἷσι auf die Bedingungen auf welche. Spr. 68, 37 (41), 8. vgl. 1, 141, 3. — ἐβούλοντο, παραστῆναι αὐτούς. Spr. 55, 4, 4. (11.) — ὥστε dass sie nämlich.

§ 2. ἄρξαντες. Peisistratos und seine Söhne. (Perizon. z. Ail. 21.) — ἕτεα ἕξ τε καὶ τρ. Clinton Fasti Hell. App. II. — ἀνέκαθεν Schäfer zu L. Bos p. 482. zu 1, 170, 2. — καὶ οἱ wie die. Spr. 69, 28, 3. (32, 5.) — ἐπὶ τούτου nach diesem. zu 1, 14, 3. — ἀπεμνημόνευσε θέσθαι dessen eingedenk legte er bei, eine ungew. Ausdrucksweise. — τὸν Πει. gr. Spr. 50, 7, 5 u. zu 5, 52, 4. — ἔρξαν. Di. 40 u. ῥέζω. — χρηῖσαι für χρῆσαι Schäfer. — χρ. σφέων βοηθέειν. Spr. u. Di. 61, 6, 8. (5.) — σφέων, τῶν Ἀθηναίων.

C. 66. καὶ πρὶν. schon früher, wie 7, 1. 9, 109, 2. καὶ πρόσθε 1, 71, 1. — λόγον ἔχει. 9, 74. Sonst λόγος ἔχει τινὰ 7, 5, 2. 26, 2. 9, 78. Eur. Med. 420: οὐκέτι δυσκέλαδος φάμα γυναικάς ἔξει. So 7, 3, 1: ὥς ἡ φάτις μιν ἔχει. vgl. 8, 94, 2. Wie unsre Stelle ἔχει τινὰ φάτιν 9, 84. (We.) So sonst αἰτίαν ἔχει. (Sch.) In der att. Prosa nicht übliche Ausdrucksweisen. — ἀναπεῖσαι C. 63, 1. — Καρίῳ. vgl. 1, 171, 4. (We.) — δεκαφύλους.

τῶν Ἴωνος παίδων Γελέοντος καὶ Αἰγικόρεος καὶ Ἀργάδεω καὶ Ὀπλητος ἀπαλλάξας τὰς ἐπωνυμίας, ἐπιχωρίων δ' ἐτέρων ἡρώων ἐπωνυμίας ἐξευρών, πάρεξ Αἴαντος· τοῦτον δέ, ἅτε ἀστυγείτονα καὶ σύμμαχον, ξεῖνον ἔοντα προσέθετο.

Ταῦτα δέ, δοκέειν ἐμοί, ἐμιμέετο ὁ Κλεισθένης οὗτος τὸν 67¹ ἔωντοῦ μητροπάτορα Κλεισθένεα τὸν Σικυῶνος τύραννον. Κλεισθένης γὰρ Ἀργείοισι πολεμήσας τοῦτο μὲν ῥαψωδοὺς ἔπαυσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὀμηρείων ἐπέων εἴνεκα, ὅτι Ἀργεῖοί τε καὶ Ἀργος τὰ πολλὰ πάντα ὑμνέεται· τοῦτο δέ, ἡρώιον γὰρ ἦν καὶ ἔστι ἐν αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων Ἀδρήστου τοῦ Ταλαοῦ, τοῦτον ἐπεθύμησε ὁ Κλεισθένης ἔοντα Ἀργεῖον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας. ἐλθὼν δὲ ἐς Δελφοὺς ἐχρηστηριάζετο² εἰ ἐκβάλοι τὸν Ἀδρηστον· ἡ δέ γε Πυθίη οἱ χρᾶ φᾶσα Ἀδρηστον μὲν εἶναι Σικυωνίων βασιλέα, ἐκεῖνον δὲ λευστήρα. ἐπεὶ δὲ ὁ θεὸς τοῦτό γε οὐ παρεδίδου, ἀπελθὼν ὀπίσω ἐφρόντιζε μηχανὴν τῇ αὐτὸς ὁ Ἀδρηστος ἀπαλλάσσεται. ὥς δέ οἱ ἐξευρῆσθαι ἐδόκεε, πέμψας ἐς Θήβας τὰς Βοιωτίας ἔφη θέλειν ἐπαγαγέσθαι Μελάνιππον τὸν Ἀστακοῦ· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔδοσαν. ἐπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν Μελάνιππον, τέμενός οἱ ἀπέδεξε ἐν αὐτῷ τῷ πρυτανείῳ καὶ μιν ἴδρυσεν ἐνθαῦτα ἐν τῷ ἰσχυροτάτῳ. ἐπηγάγετο δὲ τὸν Μελάνιππον ὁ Κλεισθένης (καὶ γὰρ τοῦτο δεῖ³ ἀπηγήσασθαι) ὥς ἐχθιστον ἔοντα Ἀδρήστῳ, ὃς τὸν τε ἀδελφεόν οἱ Μηκιστέα ἀπεκτόνεε καὶ τὸν γαμβρὸν Τυδέα. ἐπεῖτε δέ οἱ τὸ τέμενος ἀπέδεξε, θυσίας τε καὶ ὀρτάς Ἀδρήστου ἀπελόμενος ἔδωκε τῷ Μελανίππῳ. οἱ δὲ Σικυῶνιοι ἐώθεσαν μεγαλωστὶ κάρτα τιμᾶν τὸν Ἀδρηστον· ἡ γὰρ χώρα ἦν αὕτη Πολύβου, ὃ⁴ δὲ Ἀδρηστος ἦν Πολύβου θυγατριδέος, ἅπαις δὲ Πολύβος τε-

K. F. Hermann Lehrbuch der gr. Staatsalt. § 111. Schoemann Ant. jur. p. Gr. p. 165. — ξεῖνον ἔοντα obgleich er ein Fremder war. zu 2, 47, 1.

C. 67 § 1. ταῦτα ἐμιμέετο τόν. gr. Spr. 46, 7. (11, 2.) vgl. 1, 176. — ἔπαυσε ἀγωνίζεσθαι. Eben so der Inf. statt des Particips 7, 54. Andres aus Dichtern bei Pape. — τὰ πολλὰ πάντα. zu 1, 203, 2. 2, 35, 1. — ὑμνέεται in diesen Gedichten. (Va.)

§ 2. εἰ ἐκβάλοι ob er vertreiben sollte. [Herm. de part. ἄν p. 90?] Der Ao. ist nicht anzutasten. Spr. 54, 7 A. (1.) Dobree wollte ἐκβάλλη. — λευστήρ, ὁ καταλευσθῆναι ἄξιος. Suidas. Nach Andern: ein mörderischer Tyrann. Casaubonus will ληστήρ nach Dion Chrys. — παρεδίδου zu 7, 18, 2. — μηχανήν, nach der Analogie von φροντίζειν φροντίδα. Spr. 46, 4. (6.) — μιν. d. h. seine Bildsäule. zu 5, 80. Bähr bezieht es auf τέμενος.

§ 3. ὀρτάς, ἐορτάς. Di. 8, 2, 4. — Ἀδρήστον. gr. Spr. 47, 13, 10. — μεγαλωστὶ noch 2, 161, 2. 6, 70. Unattisch. Kr. zum Arr. 4, 9, 1. Naber Mnem. 3 p. 491 will an allen drei Stellen μεγάλως, das auch 1, 30, 3. 31, 3. 2, 29, 3. 75, 2. 160(?) u. 8, 124, 1 stehe. Ueber τιμᾶν τὰ μέγιστα u. ä. Kr. zum Thuk. 4, 20, 3.

§ 4. ἅπαις. ἑρσενος γόνου dürfte ausgefallen sein, wenn die Angabe

λευτῶν διδοῖ Ἀδρήστῳ τὴν ἀρχήν. τὰ τε δὴ ἄλλα οἱ Σικυῶνιοι ἐτίμων τὸν Ἀδρήστον καὶ δὴ πρὸς τὰ πάθρα αὐτοῦ τραγικοῖσι χοροῖσι ἐγέραιρον, τὸν μὲν Διόνυσον οὐ τιμέωντες, τὸν δὲ Ἀδρήστον. Κλεισθένης δὲ χοροὺς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέδωκε, τὴν δὲ ἄλλην θυσίην τῷ Μελανίππῳ. ταῦτα μὲν ἐς Ἀδρήστον οἱ πε-
 68 ποίητο· φυλὰς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα δὴ μὴ αἱ αὐταὶ ἔωσι τοῖσι Σικυωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετέβαλε ἐς ἄλλα οὐνόματα. ἔνθα καὶ πλεῖστον κατεγέλασε τῶν Σικυωνίων· ἐπὶ γὰρ ὅς τε καὶ ὄνου τὰς ἐπωνυμίας μετατιθεῖς αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπέθηκε, πλὴν τῆς ἐωυτοῦ φυλῆς· ταύτῃ δὲ τὸ οὐνομα ἀπὸ τῆς ἐωυτοῦ ἀρχῆς ἔθετο. οὗτοι μὲν δὴ Ἀρχέλαοι ἐκαλέοντο, ἕτεροι δὲ Ὑᾶται, ἄλλοι δὲ Ὀνεᾶται, ἕτεροι δὲ Χοιρεᾶται. τούτοις τοῖσι οὐνόμασι τῶν φυλέων ἐχρέωντο οἱ Σικυῶνιοι καὶ ἐπὶ Κλεισθέneos ἀρχοντος καὶ ἐκείνου τεθνεῶτος ἔτι ἐπ' ἕτεα ἐξήκοντα· μετέπειτα μέντοι λόγον σφίσι δόντες μετέβαλον ἐς τοὺς Ὑλλέας καὶ Παμφύλους καὶ Δυμανάτας, τετάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέθεντο ἐπὶ τοῦ Ἀδρήστου παιδὸς Αἰγιαλέος τὴν ἐπωνυμίην ποιούμενοι κε-
 κλησθαι Αἰγιαλέας.

69 Ταῦτα μὲν νυν ὁ Σικυῶνιος Κλεισθένης ἐπεποιήκε· ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθένης, ἐὼν τοῦ Σικυωνίου τούτου θυγατριδέος καὶ τὸ οὐνομα ἐπὶ τούτου ἔχων, δοκέειν ἐμοὶ καὶ οὗτος ὑπεριδὼν Ἴωνας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἔωσι φυλαὶ καὶ Ἴωσι, τὸν ὁμώνυμον Κλεισθέnea ἐμιμήσατο. ὥς γὰρ δὴ τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρότερον ἀπωσμένον τότε πάντα πρὸς τὴν ἐωυτοῦ μοῖραν προσεθήκατο, τὰς φυλὰς μετουνόμασε καὶ ἐποίησε πλεῦνας ἐξ ἐλασσόνων· δέκα τε δὴ φυλάρχους ἀντὶ τεσσέρων ἐποίησε, δέκα δὲ καὶ τοὺς δήμους κατένεμε ἐς τὰς φυλάς· ἦν τε τὸν δῆμον

dass Adrastus eine Tochter des Polybos geheirathet gegründet ist. — τὰ ἄλλα ἐτίμων. Kr. zu Xen. An. 1, 3, 3. vgl. unten zu 6, 57, 2. — δὴ streicht Kr., καὶ fügt hinzu Naber eb. 4, 15. Doch vgl. 2, 13, 2; καὶ πρὸς und ausserdem? — ἀπέδωκε gab als Schuldiges. Kr. zu Xen. An. 1, 2, 11. Ueber die Sache Lobeck Agl. p. 616 s. — τὴν ἄλλην. gr. Spr. 50, 4, 11.

C. 68. πλεῖστον. Di. 46, 6, 4. — κατεγέλασε τῶν. zu 3, 37. — ὅς τε χοίρου καὶ ὄνου. ὄνου καὶ χοίρου Schäfer (nach Va.), wohl nothwendig. — αὐτά, μόνα. (Sch.) gr. Spr. 51, 6, 7. vgl. 7, 130, 1 u. zu 5, 85. — τὰ τελευταῖα die Endungen. (Va.) — λόγον σφίσι δόντες. zu 1, 34, 2. — Δυμανάτας, die bei Andern Δυμᾶνες heissen. (Bä.) — κεκλησθαι. zu 5, 58, 2.

C. 69. καὶ οὗτος, wie der Sikyoner die Argeier C. 68. — σφίσι, τοῖς Ἀθηναίοις. (St.) Spr. 58, 4, 3. — ἀπωσμένον. Di. 40 u. ὠθέω. Der Sinn ist wohl: das ihn zurückgesetzt hatte. — πάντα, πάντως? Bekker. — προσεθήκατο, προσέθετο. Di. 36, 3, 2 u. zu 1, 53, 1. — δέκα δέ wird (nach Valla?) zu streichen (so auch Madvig Adv. cr. I, p. 305) oder δέκα nach τὰς zu stellen sein. Sonst kann es zu φυλάς nicht gezogen werden

προσθέμενος πολλῶ κατύπερθε τῶν ἀντιστασιωτέων. ἐν τῷ 70
μέρει δὲ ἔσσούμενος ὁ Ἰσαγόρης ἀντιτεχνᾷται τάδε· ἐπικαλέεται
Κλεομένεα τὸν Λακεδαιμόνιον, γενόμενον ἑωυτῷ ξεῖνον ἀπὸ
τῆς Πεισιστρατιδέων πολιορκίης. τὸν δὲ Κλεομένεα εἶχε αἰτίη
φοιτᾶν παρὰ τοῦ Ἰσαγόρεω τὴν γυναῖκα. τὰ μὲν δὴ πρῶτα
πέμπων ὁ Κλεομένης ἐς τὰς Ἀθήνας κήρυκα ἐξέβαλλε Κλει-
σθένεα καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίων, τοὺς ἐναγέας
ἐπιλέγων. ταῦτα δὲ πέμπων ἔλεγε ἐκ διδαχῆς τοῦ Ἰσαγόρεω·
οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμαιωνίδαι καὶ οἱ συστασιῶται αὐτέων εἶχον
αἰτίην τοῦ φόνου τούτου, αὐτὸς δὲ οὐ μετεῖχε οὐδ' οἱ φίλοι
αὐτοῦ. οἱ δ' ἐναγέες Ἀθηναίων ὧδε οὐνομάσθησαν. ἦν Κύλων 71
τῶν Ἀθηναίων ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης. οὗτος ἐπὶ τυραννίδι ἐκό-
μησε, προσποιησάμενος δὲ ἑταιρηίην τῶν ἡλικιωτέων καταλαβεῖν
τὴν ἀκρόπολιν ἐπειρήθη, οὐ δυνάμενος δὲ ἐπικρατῆσαι ἰκέτης ἵζετο
πρὸς τῷγαλμα. τούτους ἀνιστέασι μὲν οἱ πρυτάνιες τῶν ναυ-
κράρων, οἵπερ ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας, ὑπεγγύους πλὴν θανα-
τάτου· φονεῦσαι δὲ αὐτοὺς αἰτίη ἔχει Ἀλκμαιωνίδας. ταῦτα πρὸ
τῆς Πεισιστράτου ἡλικίης ἐγένετο.

Κλεομένης δὲ ὡς πέμπων ἐξέβαλλε Κλεισθένεα καὶ τοὺς 72
ἐναγέας, Κλεισθένης μὲν αὐτὸς ὑπεξέσχε· μετὰ δὲ οὐδὲν ἔσσον
παρῆν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλεομένης, οὐ σὺν μεγάλῃ χειρὶ, ἀπι-
κόμενος δὲ ἀγηλατέει ἐπτακόσια ἐπίστια Ἀθηναίων, τὰ οἱ ὑπέ-

(Kr. 56). Bake Bibl. crit. 4 p. 272 will καὶ δὴ καὶ für δέκα δέ. — κατύ-
περθε, καθυπέρτερος. zu 1, 67, 1, vgl. 1, 65, 1.

C. 70. ἐν τῷ μέρει in seiner Tour, seinerseits. Kr. zu Xen. An. 3, 4, 23. — εἶχε, wie 5, 71. vgl. 6, 115. Sonst εἶχε αἰτίαν. Aehnlich φάτις ἔχει τινά. zu 5, 66. — φοιτᾶν. zu 1, 182. — τὰ πρῶτα. Der Ggs. (δεύ-
τερα) verschwebt in andern Wendungen. vgl. 5, 72, 1. — ἐξέβαλλε ver-
wies, versuchte (forderte) die Vertreibung. Kr. zu Xen. An. 1, 3, 1. —
τούς, gr. Spr. 50, 3, 1. vgl. zu 1, 68, 2. — ἐναγέας. zu 1, 61, 1. — ἐ-
πιλέγων. zu 1, 214, 2. — Ἀθηναίων. Spr. 47, 7, 1. (47, 9.) — αὐτός, Isagoras (Steph.) — οὐνομάσθησαν für ὄνομα. Bekker.

C. 71. Ὀλυμπιονίκης, Ol. 35 im Diaulos. z. Thuk. 1, 126, 2. — ἐπὶ
τ. ἐκόμησε, μέγα ἐφρόνησε, überhob sich zur Usurpation der T.
vgl. die Lex. unter κομᾶν. — ἑταιρηίην. Ueber politische Verbindungen
der Art Kr. z. Dion. p. 363 ss. — τῷγαλμα, der Athene. — τούτους,
den K. und seine Anhänger. — ἀνιστέασι? Di. 36, 1, 3. zu 1, 195. be-
wegen sie das Asyl zu verlassen. Kr. z. Thuk. 1, 126, 6. — οἱ πρυ-
τάνιες τῶν ναυκράρων. K. F. Hermann § 99 u. Schoem. antiquitates V, 7.
— ἔνεμον, zu 1, 59, 4. — ὑπεγγύους unter der Bestimmung dass
sie gerichtet und gestraft werden sollten. Das Wort ist sonst nur
dichterisch. — πλὴν θανάτου nur dass man sie nicht tödten solle.
Kr. zu Xen. An. 2, 4, 27.

C. 72 § 1. αὐτός von selbst. gr. Spr. 51, 6, 8. u. zu 7, 191. — ἔσσον
für ἡσσον Schäfer. — παρῆν ἐς. zu 5, 108. — ὑπεξέσχε entwich, wie
6, 74, 8, 132, 1. (Sch.) Bei den Attikern nicht so. — ἀγηλάτσε vertrieb,
noch bei Soph. OT. 402 (von ἄγος oder ἄγος). — ἐπίστια Familien, noch
C. 73. Nicht so bei Attikern ἐφέστια. vgl. 1, 176.

θετο ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας δεύτερα τὴν βουλὴν κατα-
 λύνειν ἐπειρᾶτο, τριηκοσίοισι δὲ τοῖσι Ἰσαγόρεω στασιώτησι τὰς
 ἀρχὰς ἐνεχείριζε. ἀντισταθείσης δὲ τῆς βουλῆς καὶ οὐ βουλο-
 μένης πείθεσθαι ὃ τε Κλεομένης καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ στα-
 2 σιῶται αὐτοῦ καταλαμβάνουσι τὴν ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ
 λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες ἐπολιόρκεον αὐτοὺς ἡμέρας δύο·
 τῇ δὲ τρίτῃ ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς χώρας ὅσοι ἦσαν
 αὐτέων Λακεδαιμόνιοι. ἐπετελέετο δὲ τῷ Κλεομένει ἡ φήμη·
 ὥς γὰρ ἀνέβη ἐς τὴν ἀκρόπολιν μέλλων δὴ αὐτὴν κατασχῆσαι,
 ἦε ἐς τὸ ἄδυτον τῆς θεοῦ ὥς προσερέων· ἡ δὲ ἱρεὴ ἐξανα-
 στάσα ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμείψαι, εἶπε·
 “ὦ ξεῖνε Λακεδαιμόνιε, πάλιν χώρει μὴδ’ ἐσιθι ἐς τὸ ἱρόν· οὐ
 γὰρ θεμιτὸν Δωριεῦσι παριέναι ἐνθαῦτα.” ὁ δὲ εἶπε· “ὦ γύναι,
 3 ἀλλ’ οὐ Δωριεύς εἰμι ἀλλ’ Ἀχαιός.” ὁ μὲν δὴ τῇ κληδόνι οὐδὲν
 χρεώμενος ἐπεχείρησέ τε καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε μετὰ τῶν
 Λακεδαιμονίων· τοὺς δὲ ἄλλους Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ἐπὶ
 θανάτῳ, ἐν δὲ αὐτοῖσι καὶ Τιμησίθεον τὸν Δελφόν, τοῦ ἔργα
 χειρῶν τε καὶ λήματος ἔχοιμ’ ἂν μέγιστα καταλέξαι.

73 Οὗτοι μὲν νυν δεδεμένοι ἐτελεύτησαν, Ἀθηναῖοι δὲ μετὰ
 ταῦτα Κλεισθένεα καὶ τὰ ἐπτακόσια ἐπίστια τὰ διωχθέντα ὑπὸ
 Κλεομένεος μεταπεμψάμενοι πέμπουσι ἀγγέλους ἐς Σάρδις, συμ-
 μαχίην βουλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας· ἐπιστέατο γὰρ
 σφι πρὸς Λακεδαιμονίους τε καὶ Κλεομένεα ἐκπεπολεμῶσθαι.
 ἀπικομένων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδις καὶ λεγόντων τὰ ἐν-
 τεταλμένα, Ἀρταφέρνης ὁ Ὑστάσπεος, Σαρδίων ὑπαρχος, ἐπει-
 ρώτα τίνες ἐόντες ἄνθρωποι καὶ κῆ γῆς οἰκημένοι δεοίατο Περ-
 σέων σύμμαχοι γενέσθαι, πυθόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων
 ἀπεκορύφου σφι τάδε· εἰ μὲν διδοῦσι βασιλεῖ Δαρείῳ Ἀθηναῖοι
 γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι συνετίθετο, εἰ δὲ μὴ
 διδοῦσι, ἀπαλλάσσεσθαι αὐτοὺς ἐκέλευε. οἱ δὲ ἀγγελοι ἐπὶ
 σφέων αὐτέων βαλόμενοι δίδοναι ἔφασαν, βουλόμενοι τὴν συμ-

§ 2. τὰ αὐτὰ φρόν. zu 1, 60, 1. — ἡ die im Folgenden erwähnte.
 — φήμη. zu 1, 43. — προσερέων anzubeten vgl. die Lex. — ἀμείψαι,
 παρελθεῖν. Aisch. Cho. 564: ἀμείψω βηλὸν ἔρκειον πυλῶν. (We.) Das
 Wort ist meist dichterisch und dialektisch.

§ 3. κληδόνι, κληδών ist in der att. Prosa sehr selten. — τὴν ἐπὶ
 zu 1, 109, 1. — Δελφόν für ἀδελφεόν Paulmier. vgl. Paus. 6, 8, 4. — λῆμα,
 θράσος, Muth, noch 5, 111, 1, 7, 99, 1, 9, 62. (Sch.) Sonst poetisch.

C. 73. ἐπιστέατο. zu 2, 53. — πρὸς ist zu streichen; oder kann ἐκ-
 πεπολεμῶσθαι impersonal heissen: es sei Verfeindung eingetreten? (Sch.)
 — κῆ für πῆ, ποῖ Bekker; ποῦ hätte hier ein Attiker gesagt. — οἰκημένοι.
 zu 1, 27, 2. — ἀπεκορύφου, unattisch und überhaupt selten, hier für
 ἐκεφαλαίου. — ὁ δέ. zu 4, 65, 1. — συνετίθετο, συντίθεσθαι ἔφη. Kr.
 Stud. I S. 228 f. — βαλόμενοι. zu 3, 71, 3.

μαχίην ποιήσασθαι. οὗτοι μὲν δὴ ἀπελθόντες ἐς τὴν ἐωυτῶν αἰτίας μεγάλας εἶχον· Κλεομένης δὲ ἐπιστάμενος περιωβρίσθαι 74 ἔπεσι καὶ ἔργοισι ὑπ' Ἀθηναίων συνέλεγε ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατόν, οὗ φράζων ἐς τὸ συλλέγει, τίσασθαι τε ἐθέλων τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων καὶ Ἰσαγόρην βουλόμενος τύραννον καταστῆσαι· συνεξῆλθε γάρ οἱ οὗτος ἐκ τῆς ἀκροπόλιος. Κλεομένης τε δὴ στόλῳ μεγάλῳ ἐσέβαλε ἐς Ἐλευσίνα καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συνθήματος Οἰνόην αἰρέουσι καὶ Ὑσιάς, δῆμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς, Χαλκιδέες τε ἐπὶ τὰ ἕτερα ἐσίνοντο ἐπιόντες χάρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δέ, καίπερ ἀμφιβολίῃ ἐχόμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδέων ἐς ὕστερον ἐμελλον μνήμην ποιήσασθαι, Πελοποννησίοισι δέ, ἐοῦσι ἐν Ἐλευσίνι, ἀντία ἔθεντο τὰ ὄπλα. μελλόντων δὲ συνάψειν τὰ στρατόπεδα ἐς μάχην, 75 Κορίνθιοι μὲν πρῶτοι σφίσι αὐτοῖσι δόντες λόγον ὥς οὐ ποιεοίεν τὰ δίκαια μετεβάλλοντό τε καὶ ἀπαλλάσσαντο, μετὰ δὲ Δημάρετος ὁ Ἀρίστωνος, ἐὼν καὶ οὗτος βασιλεὺς Σπαρτιητέων, καὶ συνεξαγαγὼν τε τὴν στρατιὴν ἐκ Λακεδαιμόνος καὶ οὐκ ἐὼν διάφορος ἐν τῷ πρόσθε χρόνῳ Κλεομένει. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς 2 διχοστασίης ἐτέθη νόμος ἐν Σπάρτῃ μὴ ἐξεῖναι ἔπεσθαι ἀμφοτέρους τοὺς βασιλέας ἐξιούσης τῆς στρατιῆς· τέως γὰρ ἀμφοτέροι εἶποντο· παραλυσμένου δὲ τουτέων τοῦ ἑτέρου καταλείπεσθαι καὶ τῶν Τυνδαριδέων τὸν ἕτερον· πρὸ τοῦ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι ἀμφοτέροι ἐπὶ κλητοὶ σφι ἐόντες εἶποντο. τότε δὴ ἐν τῇ Ἐλευσίνι ὁρέωντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τοὺς τε βασιλέας τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ὁμολογέοντας καὶ Κορινθίους ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, οἶχοντο καὶ αὐτοὶ ἀπαλλασσόμενοι, τέταρτον δὲ τοῦτο 76 ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Δωριέες, δῖς τε ἐπὶ πολέμῳ ἐσβα-

C. 74. ἐπιστάμενος. zu 1, 3. — ἐς τό, ἐφ' ὃ, wozu. — τίσασθαι, τιμωρεῖσθαι. zu 1, 10. — ἀπὸ συνθήματος nach Verabredung, ἐκ σ. 6, 121. (Bä.) — ἀμφιβολίῃ mehrseitige Bedrängniss. Den Attikern ist das Wort fremd. — μνήμην ποιεῖσθαι gedenken. zu Thuk. 2, 54, 2. — ἀντία. zu 1, 62, 2.

C. 75 § 1. μελλόντων, αὐτῶν. zu 1, 3. — συνάψειν τὰ στρ. (zu 5, 112) ἐς μάχην, eine ungew. Phrase; attisch (sonst auch bei Her.) μάχην συνάπτειν. — λόγον. zu 1, 97, 1. u. 8, 9. — ποιεοίεν. Di. 34, 4 u. A. 3. — μετεβάλλοντο schlugen um. Lys. 31, 9: ἐνιοι τινες τῶν πολιτῶν μετεβάλλοντο, ἐπειδὴ ἐώρων τοὺς ἀπὸ Φυλῆς εὐτυχοῦντας.

§ 2. διχοστασίης, selten bei Attikern. — ἐξεῖναι. Spr. 50, 5 (6), 6. vgl. 1, 82, 4. 2, 136, 2. — βασιλέας für βασιλῆας hier u. unten Struve 2 p. 344. — παραλυσμένου indem er von der Heerführung entbunden würde, daheim bliebe. (Sch.) vgl. zu 7, 38, 2. — τῶν Τυνδαριδέων, ihrer Bildsäulen. Plut. π. φιλαδ. Anf.: τὰ παλαιὰ τῶν Διοσκούρων ἀφιδρύματα οἱ Σπαρτιάται δόκανα καλοῦσι. ἔστι δὲ δύο ξύλα παράλληλα δυοὶ πλαγίοις ἐξενγμένα. (We.) zu 5, 80. — ἐπὶ κλητοὶ, als Schutzgottheiten, σωτῆρες καγαθοὶ παραστάται. Dichter bei Ail. v. G. 1, 30. (Va.)

C. 76. ἀπικόμενοι Δωριέες. gr. Spr. 56, 9, 1. — οὗτος. Ueber das

λόντες καὶ δις ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πλήθους τοῦ Ἀθηναίων, πρῶτον μὲν ὅτε καὶ Μέγαρα κατοίκισαν (οὗτος ὁ στόλος ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων ὁρθῶς ἂν καλέοιτο), δεύτερον δὲ καὶ τρίτον ὅτε ἐπὶ Πεισιστρατιδέων ἐξέλασιν ὁρμηθέντες ἐκ Σπάρτης ἀπίκοντο, τέταρτον δὲ τότε ὅτε ἐς Ἐλευσίνα Κλεομένης ἄγων Πελοποννησίους ἐσέβαλε· οὕτω τέταρτον τότε Δωριέες ἐσέβαλον ἐς Ἀθήνας.

- 77 Διαλυθέντος ὦν τοῦ στόλου τούτου ἀκλεῶς, ἐνθαῦτα Ἀθηναῖοι τίνυσθαι βουλόμενοι πρῶτα στρατηγὴν ποιεῦνται ἐπὶ Χαλκιδέας. Βοιωτοὶ δὲ τοῖσι Χαλκιδεῦσι βοηθέουσι ἐπὶ τὸν Εὐριπον. Ἀθηναίοισι δὲ ἰδοῦσι τοὺς βοηθοὺς ἔδοξε πρότερον τοῖσι Βοιωτοῖσι ἢ τοῖσι Χαλκιδεῦσι ἐπιχειρέειν. συμβάλλουσί τε δὴ τοῖσι Βοιωτοῖσι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πολλῷ ἐκράτησαν, κάρτα δὲ πολλοὺς² φρονεύσαντες ἐπτακοσίους αὐτέων ἐζώγησαν. τῆς δὲ αὐτῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Εὐβοίαν συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Χαλκιδεῦσι, νικήσαντες δὲ καὶ τούτους τετρακισχιλίους κληρούχους ἐπὶ τῶν ἵπποβοτέων τῇ χώρῃ λείπουσι· οἱ δ' ἵπποβοταὶ ἐκαλέοντο οἱ παχέες τῶν Χαλκιδέων. ὅσους δὲ καὶ τουτέων ἐζώγησαν, ἅμα τοῖσι Βοιωτῶν ἐζωγρημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ, ἐν πέδαις δήσαντες· χρόνῳ δὲ ἔλυσάν σφεας δίμνεως³ ἀποτιμησάμενοι. τὰς δὲ πέδας αὐτέων, ἐν τῇσι ἐδεδέατο, ἀνεκρέμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν, αἵπερ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ἦσαν περιεοῦσαι, κρεμάμεναι ἐκ τειχέων περιπεφλευσμένων πυρὶ ὑπὸ τοῦ Μήδου, ἀντίον [δὲ] τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἐσπέρην τετραμμένου. καὶ τῶν λύτρων τὴν δεκάτην ἀνέθηκαν, ποιησάμενοι τέθριππον χάλκεον, τὸ δὲ ἀριστερῆς χειρὸς ἔστηκε πρῶτον ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκροπόλει· ἐπιγέγραπται δὲ οἱ τάδε·

Asyndeton zu 2, 46, 2. — ὁρθῶς. πρῶτος ἂν will Naber Mnem. 3 p. 482. — ἂν καλέοιτο dürfte gesetzt werden. — ἐξέλασιν ὁρμηθέντας. Spr. 46, 4.(6) — ἐσέβαλε. zu 1, 14, 3. — τέταρτον. Eig. πέμπτον. vgl. Paus. 1, 39. Her. 5, 63. 64. 72. 74. 75. Die 5, 72, 1: οὐ σὺν μεγάλῃ χειρὶ wird nicht gerechnet. (Sch.)

C. 77 § 1. τίνυσθαι. Di. 40 u. dem W. — πολλῷ. zu 5, 1, 2.

§ 2. ἡμέρης. gr. Spr. 47, 2, 4. — ἐπὶ τῇ zur Besitznahme des. — οἱ ἵπποβοταὶ ist Prädicat, mit dem Artikel weil sie eben erwähnt sind. zu 1, 68, 3. Das Wort war wohl antik und eben nur in Chalkis einheimisch. vgl. Kr. z. Dion. p. 270. — οἱ παχέες. zu 5, 30, 1. — ἐν πέδαις. zu 1, 66, 2. Doch ist der Ausdruck, durch die Form (πέδαις für πέδησιν) verdächtig, vielleicht ein Glossem (Kr. 56). — δίμνεως für διμνέως, διμναίους, Lobeck Phryn. p. 554. Zwei Minen das Lösegeld auch 6, 79. (We.)

§ 3. ἀνεκρέμασαν ἐς. gr. Spr. 68, 31, 4. — περιπεφλευσμένων. Di. 40 u. φλύω. — ἀντίον. zu 1, 133, 2. — δέ streicht Kr. (56 Zus.) — μεγάρου. zu 1, 47, 2. — τὸ δὲ für τὸ δέ Kr. (56). — ἀριστερῆς χειρὸς. zu 2, 169, 2. — τάδε, verfasst von Simonides dem Keer nach Ansteid. II

ἔθνεα Βοιωτῶν καὶ Χαλκιδέων δαμάσαντες
παῖδες Ἀθηναίων ἔργμασιν ἐν πολέμῳ,
δεσμῷ ἐν ἀχλυόεντι σιδηρέῳ ἔσβεσαν ὕβριν·
τῶν ἵππους δεκάτην Παλλάδι τάσδ' ἔθεσαν.

Ἀθηναῖοι μὲν νυν ἠϋΰξηντο· δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἐν μῶνον 78
ἀλλὰ πανταχῇ ἡ ἰσηγορίη ὥς ἐστὶ χρῆμα σπουδαῖον, εἰ καὶ
Ἀθηναῖοι τυραννευόμενοι μὲν οὐδαμῶν τῶν σφέας περιοικεόντων
ἦσαν τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπαλλαχθέντες δὲ τυράννων μακρῷ
πρῶτοι ἐγένοντο. δηλοῖ ὧν ταῦτα ὅτι κατεχόμενοι μὲν ἐθελοκά-
κεον ὥς δεσπότη ἐργαζόμενοι, ἐλευθερωθέντων δὲ αὐτὸς ἕκαστος
ἑωυτῷ προεθυμέετο κατεργάζεσθαι.

Οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἐπρησσον, Θηβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα ἐς 79
θεὸν ἐπεμπον, βουλόμενοι τίσασθαι Ἀθηναίους. ἡ δὲ Πυθίη
ἀπὸ σφέων μὲν αὐτέων οὐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶναι τίσιν, ἐς πολύ-
φημον δὲ ἐξενείκαντας ἐκέλευε τῶν ἄγχιστα δέεσθαι. ἀπελθόν-
των ὧν τῶν θεοπρόπων ἐξέφερον τὸ χρηστήριον ἀλήην ποιη-
σάμενοι· ὥς ἐπυνθάνοντο δὲ λεγόντων αὐτέων τῶν ἄγχιστα
δέεσθαι, εἶπαν οἱ Θηβαῖοι ἀκούσαντες τουτέων· “οὐκῶν ἄγχιστα
ἡμέων οἰκέουσι Ταναγραῖοί τε καὶ Κορωναῖοι καὶ Θεσπιέες,
καὶ οὗτοί γε ἅμα ἡμῖν αἰεὶ μαχόμενοι προθύμως συνδιαφέρουσι
τὸν πόλεμον· τί δεῖ τούτων γε δέεσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ
τοῦτο ἢ τὸ χρηστήριον.” τοιαῦτα ἐπιλεγομένων εἶπε δὴ κοτε 80
μαθὼν τις· “ἐγὼ μοι δοκέω συνιέναι τὸ ἐθέλει λέγειν ἡμῖν τὸ
μαντήριον. Ἀσωποῦ λέγονται γενέσθαι θυγατέρες Θήβη τε καὶ
Αἰγίνα· τουτέων ἀδελφεῶν ἐουσέων δοκέω ἡμῖν Αἰγινητέων
δέεσθαι τὸν θεὸν χρῆσαι τιμωρητῆρων γενέσθαι.” καὶ οὐ γάρ τις
ταύτης ἀμείνων γνώμη ἐδόκεε φαίνεσθαι, αὐτίκα πέμψαντες ἐδέοντο
Αἰγινητέων, ἐπικαλεόμενοι κατὰ τὸ χρηστήριόν σφι βοηθέειν,

p. 380, nach dem Schol. dort von Agron. — ἔσβεσαν, Herakleitos b. Diog. L. 9, 2: ὕβριν χρὴ σβεννύνειν μᾶλλον ἢ πυρκαϊήν. (We.)

C. 78. ἠϋΰξηντο. αὐξάνετο Br p. 310. — εἰ, fast ein ἐπεί. vgl. zu 1, 60, 2. — ἀμείνους. Vielleicht hat Her. diese No. stets ἀμείνονες etc. geformt. (Kr. 56). vgl. Br. p. 256. — κατεχόμενοι, ὑπὸ τυράννων. zu 1, 59, 1. — ἐθελοκάκεον. zu 1. 127, 2.

C. 79. ἐς θεόν ohne Artikel wie ἐς πόλιν. gr. Spr. 50, 2, 12. — τίσιν, δίκην. zu 1, 13. — πολύφημον, ἀγοράν. vgl. Od. β. 150. (Reiske.) Dunkles Wort des Orakels, wie τὴν ἀμφιρόντον 4, 163. (Dobree.) — ἄγχιστα. Di. 23, 6, 2. So οἱ πέλας. — ἐξέφερον, οἱ Θηβαῖοι. — ἀλήην, ἐκκλησίαν. zu 1, 125, 1. — τουτέων. zu 1, 45, 1. — μᾶλλον μὴ οὐ es ist vielmehr zu fürchten dass nicht. (St.) gr. Spr. 54, 8, 13.

C. 80. ἐθέλει. zu 2, 13, 3. — ἡμῖν gehört zu γενέσθαι. — δέεσθαι hängt von χρῆσαι ab: der Gott habe uns durch das Orakel aufgefordert die Ae. zu bitten. zu 4, 150. u. z. Thuk. 1, 126, 2. — τιμωρητῆρ nur hier, gew. τιμωρός. Ueber den Ge. Spr. 55, 2, 3. (5.) — καὶ οὐ γάρ.

- ὥς ἐόντων ἀγχιστέων· οἱ δέ σφι αἰτέουσι ἐπικουρίην τοὺς Αἰα-
 81 κίδας συμπέμπειν ἔφασαν. πειρησαμένων δὲ τῶν Θηβαίων
 κατὰ τὴν συμμαχίην τῶν Αἰακιδέων καὶ τρηχέως περιεφθέντων
 ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, αὗτις οἱ Θηβαῖοι πέμψαντες τοὺς μὲν
 Αἰακίδας σφι ἀπεδίδοσαν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἐδέοντο. Αἰγινῆται
 δὲ εὐδαιμονίῃ τε μεγάλη ἐπαρθέντες καὶ ἔχθρης παλαιῆς ἀνα-
 μνησθέντες ἐχούσης ἐς Ἀθηναίους, τότε Θηβαίων δεηθέντων
 πόλεμον ἀκήρυκτον Ἀθηναίοισι ἐπέφερον· ἐπικειμένων γὰρ
 αὐτέων Βοιωτοῖσι ἐπιπλώσαντες μακρῇσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν
 κατὰ μὲν ἔσυραν Φάληρον, κατὰ δὲ τῆς ἄλλης παραλίας πολ-
 λούς δήμους, ποιεῦντες δὲ ταῦτα μεγάλως Ἀθηναίους ἐσινέοντο.
 82 Ἡ δὲ ἔχθρη ἣ προοφειλομένη ἐς Ἀθηναίους ἐκ τῶν Αἰ-
 γινητέων ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς τοιῆσδε. Ἐπιδαυρίοισι ἣ γῆ καρπὸν
 οὐδένα ἀνεδίδου. περὶ ταύτης ὧν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδαύριοι
 ἐχρέωντο ἐν Δελφοῖσι· ἣ δὲ Πυθίῃ σφέας ἐκέλευε Δαμῖης τε
 καὶ Αὐξησίης ἀγάλματα ἰδρύσασθαι καὶ σφι ἰδρυσάμενοισι
 ἄμεινον συνοίσεσθαι. ἐπειρώτεον ὧν οἱ Ἐπιδαύριοι κότερα
 χαλκοῦ ποιέωνται τὰ ἀγάλματα ἢ λίθου· ἣ δὲ Πυθίῃ οὐδέτερα
 τούτων ἔα, ἀλλὰ ξύλου ἡμέρης ἐλαίης. ἐδέοντο ὧν οἱ Ἐπιδαύριοι
 Ἀθηναίων ἐλαίην σφι δοῦναι ταμέσθαι, ἱροτάτας δὲ κείνας
 2 νομίζοντες εἶναι· λέγεται δὲ καὶ ὥς ἐλαῖαι ἦσαν ἄλλοθι γῆς
 οὐδαμοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἢ ἐν Ἀθήνησι. οἱ δὲ ἐπὶ τοι-
 σίδε δώσειν ἔφασαν ἐπ' ᾧ ἀπάξουσιν ἔτεος ἐκάστου τῇ Ἀθηναίῃ
 τε τῇ πολιάδι ἱρὰ καὶ τῷ Ἐρεχθεῖ. καταινέσαντες δ' ἐπὶ τού-
 τοισι οἱ Ἐπιδαύριοι τῶν τε ἐδέοντο ἔτυχον καὶ ἀγάλματα ἐκ
 τῶν ἐλαιέων τουτέων ποιησάμενοι ἰδρύσαντο· καὶ ἣ τε γῆ σφι
 83 ἔφερε καὶ Ἀθηναίοισι ἐπετέλεον τὰ συνέθεντο. τοῦτον δ' ἔτι

zu 1, 24, 2, — τοὺς Αἰακίδας, deren Bildsäulen, wie 8, 83. zu 5, 75, 2. (Bä.) vgl. zu μιν 5, 67, 2. z. Thuk. 2, 13, 4. 5, 23, 5.

C. 81. αὗτις für αὐθις Schäfer. vgl. zu 3, 16, 2. — τῶν ist wohl nicht der Artikel, sondern wie in οἱ δέ zu 1, 17, 2 pronominal: sondern baten sie um Männer. vgl. Di. 50, 1, 4. Ueber die zwei Ge. zu 3, 157, 1 u. 5, 40. — ἐχούσης ἐς. zu 1, 65, 3. 8, 144, 3. (Ga.) — ἐπιπλώσαντες. Di. 40 u. πλώω. — κατὰ μὲν ἔσυραν — κατὰ δέ. Di. 63, 47, 3. — ἐσινέοντο. Di. 39 u. d. W.

C. 82 § 1. προοφειλομένη schon früher verschuldete. Kr. zum Thuk. 1, 32, 1. — Δαμῖης, der Demeter, Αὐξησίης, der Persephone. (Va.) Anders Müller Aeginett. p. 171 s. — ἀμεινον συνοίσεσθαι. zu 4, 15, 2. vgl. 7, 8, 1. (Bä.) — χαλκοῦ. Di. 47, 8, 3. — ποιέωνται für ποιέονται Va. Dies vertheidigt Herm. de part. ἄν p. 93. — ἀλλά erg. ἐκέλευε. 7, 104, 3. 9, 2 u. z. Thuk. 5, 41, 2. — ξύλου, ποιεῖσθαι. — ἡμέρης. gr. Spr. 22, 3 A u. Lobeck Parall. p. 467, 17. — κείνας, κείνων τὰς ἐλαίας. gr. Spr. 58, 4, 4. vgl. zu 2, 40, 1.

§ 2. ἣ ἐν Ἀθήνησι streicht Cobet V. l. (2) p. 418. — ἐπὶ τοισίδε, — ἐπ' ᾧ τε (mit dem Inf.) 7, 154, 2. Der Begriff der Mehrheit ist in ἐπὶ τοισίδε verwischt. — ἀπάξουσιν. Di. 65, 2, 2. — καταινέσαντες. zu 1, 98, 1. — τὰ συνέθεντο, ἐπιτελέειν. vgl. 5, 84 u. Spr. 55, 4, 4 (11.)

τὸν χρόνον καὶ προ τοῦ Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον, τὰ τε ἄλλα καὶ δίκας διαβαίνοντες ἐς Ἐπίδαυρον ἐδίδουσάν τε καὶ ἐλάμβανον παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινῆται. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε νέας τε πηξάμενοι καὶ ἀγνωμοσύνη χρησάμενοι ἀπέστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπιδαυρίων. ἅτε δὲ ἔόντες διάφοροι, ἐδηλέοντο αὐτούς, ὥστε δὴ θαλασσοκράτορες ἔόντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τε Δαμίας καὶ τῆς Αὐξησίης ὑπαιρέονται αὐτέων, καὶ σφεα² ἐκόμισάν τε καὶ ἰδρύσαντο τῆς σφετέρης χώρας ἐς τὴν μεσόγαιαν, τῇ Οἷῃ μὲν ἐστὶ οὖνομα, στάδια δὲ μάλιστα κη ἀπὸ τῆς πόλιος ὡς εἴκοσι ἀπέχει. ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ θυσίησί τε σφεα καὶ χοροῖσι γυναικηίοισι κερτόμοισι ἱλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδεικνυμένων ἑκατέρῃ τῶν δαιμόνων δέκα ἀνδρῶν· κακῶς δὲ ἡγόρευον οἱ χοροὶ ἄνδρα μὲν οὐδένα, τὰς δὲ ἐπιχωρίας γυναῖκας. ἦσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι αἱ τοιαῦται ἱουργίαι· εἰσὶ δὲ σφι καὶ ἄρρητοι ἱουργίαι.

Κλεφθέντων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων οἱ Ἐπιδαυριοὶ τοῖσι 84 Ἀθηναίοισι τὰ συνέθεντο οὐκ ἐπετέλεον. πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμῆνιον τοῖσι Ἐπιδαυρίοισι· οἱ δὲ ἀπέφαινον λόγῳ ὥς οὐκ ἀδικοῖεν· ὅσον μὲν γὰρ χρόνον εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ἐπιτελέειν τὰ συνέθεντο, ἐπεὶ δὲ ἐστερῆσθαι αὐτέων, οὐ δίκαιοι εἶναι ἀποφέρειν ἔτι, ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας πρήσσεσθαι ἐκέλευον. πρὸς ταῦτα Ἀθηναῖοι ἐς Αἶγιναν πέμψαντες ἀπαίτεον τὰ ἀγάλματα· οἱ δὲ Αἰγινῆται ἔφασαν σφίσι τε καὶ Ἀθηναίοισι εἶναι οὐδὲν πρῆγμα. Ἀθηναῖοι μὲν νυν 85 λέγουσι μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῆναι τριήρεϊ μιῇ τῶν ἀστῶν

C. 83 § 1. δίκας. Ihre Prozesse wurden also vor epidaurischen Gerichten entschieden, wie später vor den Athenern die der Bundesgenossen. — ἐδίδουσάν, ἀλλήλοις aus παρ' ἀλλήλων. — λαμβάνειν. Sonst δέχεσθαι. Kr. zu Thuk. 1, 28, 2. — οἱ Αἰγινῆται streicht Cobet V. 1. (2) 418, so wie unten τῆς τε Δ. — Αὐξησίης. — ἄλλα καὶ δὴ καὶ Va. — τοῦδε. τούτου würde man hier erwarten (Kr. 56) zu 1, 4, 1. 137. 4, 10, 2. Synonym τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον 5, 86, 2. — ἀγνωμοσύνη. zu 4, 94, 1. — ἐδηλέοντο. Di. 39 u. d. W. — ὥστε, ἅτε. — αὐτέων. gr. Spr. 47, 13, 10.

§ 2. σφεα. Di. 51, 1, 15. — στάδια δὲ ἀπέχει. Spr. 60, 5, 1. (6, 1.) — κη. zu 1, 76, 1. — κέρτομος wie κερτόμιος dichterisch; erklärt durch κακῶς δὲ ἡγόρευον etc. — αἱ τοιαῦται. gr. Spr. 50, 4, 6. — ἄρρητοι geheime.

C. 84. κλεφθέντων, κλαπέντων, dies bei Her. gar nicht, jenes sonst nicht. (Br. p. 349.) gr. Spr. 40 u. κλέπτω. — τὰ συνέθεντο, ἐπιτελεῖν. Spr. 55, 4, 4. (11.) — ἐμῆνιον. Noch 7, 229, 2. 9, 7, 3. Hier: sprachen ihren Groll aus. (Sch.) Das Wort ist dichterisch. — λόγῳ. τῷ λόγῳ 1, 129, 2. Aehnlich jedoch ohne Artikel 5, 94. 8, 61. (Sch.) vgl. 6, 70, 1. — ἀδικοῖεν? Di. 43, 4 u. A. 3. — ἐπιτελέειν. Spr. 53, 2, 4 (9.) — ἐπεὶ ἐστερῆσθαι. gr. Spr. 55, 4, 9. — δίκαιοι zu 1, 32, 5. — σφίσι. zu 5, 33, 3. — εἶναι οὐδὲν πρῆγμα, hätten nichts mit einander zu schaffen.

C. 85. τούτους wird ein schlechtes Glossem sein. (Kr. 56.) gr. Spr.

[τούτους] οἱ ἀποπεμφθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ καὶ ἀπικόμενοι ἐς Αἴγιναν τὰ ἀγάλματα ταῦτα ὡς σφετέρων ξύλων ἔόντα ἐπειρῶντο ἐκ τῶν βάθρων ἐξανασπᾶν, ἵνα σφέα ἀνακομίσωνται. οὐ δυναμένους δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ αὐτέων κρατῆσαι περιβαλόντας σχοινία ἔλκειν τὰ ἀγάλματα καὶ σφι ἔλκουσι βροντὴν τε καὶ ἅμα τῇ βροντῇ σεισμὸν ἐπιγενέσθαι· τοὺς δὲ τριηρίτας τοὺς ἔλκοντας ὑπὸ τουτέων ἀλλοφρονῆσαι, παθόντας δὲ τοῦτο κτείνειν ἀλλήλους ἅτε πολεμίους, ἐς ὃ ἐκ πάντων ἓνα λειφθέντα ἀνακομισθῆναι αὐτὸν ἐς Φάληρον.

- 86 Ἀθηναῖοι μὲν νυν οὕτω λέγουσι γενέσθαι, Αἰγινῆται δὲ οὐ μὴ νηὶ ἀπικέσθαι Ἀθηναίους (μίαν μὲν γὰρ καὶ ὀλίγῳ πλεῦνας μίῃς, καὶ εἴ σφι μὴ ἔτυχον ἐοῦσαι νέες, ἀπαμύνασθαι ἂν εὐπέ- τέως), ἀλλὰ πολλῇσι νηυσὶ ἐπιπλέειν σφι ἐπὶ τὴν χώραν, αὐτοὶ δὲ σφι εἶξαι καὶ οὐ διαναυμαχῆσαι. οὐκ ἔχουσι δὲ τοῦτο διαση- μῆναι ἀτρεκέως, οὔτε εἰ ἔσσανες συγγινωσκόμενοι εἶναι τῇ ναυ-
 2 μαχίῃ κατὰ τοῦτο εἶξαν, οὔτε εἰ βουλόμενοι ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἐποίησαν. Ἀθηναίους μὲν νυν, ἐπεῖτε σφι οὐδεὶς ἐς μάχην κατίστατο, ἀποβάντας ἀπὸ τῶν νεῶν τραπέσθαι πρὸς τὰ ἀγάλ- ματα, οὐ δυναμένους δὲ ἀνασπάσαι ἐκ τῶν βάθρων αὐτὰ οὕτω δὴ περιβαλομένους σχοινία ἔλκειν, ἐς ὃ ἐλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφοτέρω τῶν τοῦ ποιῆσαι, ἐμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λέγοντες, ἄλλῳ δὲ τεῷ· ἐς γούνατα γὰρ σφι αὐτὰ πεσέειν, καὶ τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον διατελέειν οὕτω ἔχοντα. Ἀθηναίους μὲν δὴ ταῦτα ποιέειν·
 3 σφέας δὲ Αἰγινῆται λέγουσι πυθομένους τοὺς Ἀθηναίους ὡς μέλλοιεν ἐπὶ σφέας στρατεύεσθαι, ἐτοίμους Ἀργεῖους ποιέεσθαι. τοὺς τε δὴ Ἀθηναίους ἀποβεβάναι ἐς τὴν Αἰγιναίην καὶ πα- ρεῖναι βοηθέοντάς σφι τοὺς Ἀργεῖους, καὶ λαθεῖν τε ἐξ Ἐπι-

47, 28, 2. vgl. jedoch Madvig Adv. cr. I, 305. — ξύλων ἔόντα. Spr. 47, 6, 3. (8, 2.) — ὑπὸ τουτέων, durch den Donner und das Erd- beben. Spr. 52, 3, 1. — ἀλλοφρονῆσαι seien irrsinnig geworden. Spr. 53, 5, 1. Ein dichterisches Wort; anders 7, 205, 2. — ἅτε, ὥσπερ. — αὐτόν allein. gr. Spr. 51, 6, 7. μῦθον C. 87, 1. — ἐς ὃ ἀνακομισθῆναι. zu 2, 102, 1.

C. 86 § 1. καὶ εἰ. Spr. 65, 5, 9 (15.) — ἀπαμύνασθαι ἂν, ἀπη- μύναντ' ἂν. Spr. 54, 6, 4. (6.) — συγγινωσκόμενοι εἶναι. zu 1, 45, 2. — τῇ ν. zu der S. — ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἐποίησαν zu 2, 49, 1. vgl. 3, 16, 1: βουλόμενοι ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἐποίησαν. Das καὶ bildet einen Ggs. zu βουλόμενοι: was sie nicht bloss wollten sondern auch ausführten. — κατὰ τοῦτο, wie sonst διὰ τοῦτο. zu 2, 169, 1. — εἰ βουλόμενοι, εἰ εἶξαν βουλόμενοι. (St.)

§ 2. λέγοντες schliesst sich an Αἰγινῆται erg. λέγουσι an. — ἄλλῳ δέ τεῳ. zu 4, 42, 2.

§ 3. σφέας δέ. zu 1, 4, 1. — Αἰγινῆται λέγουσι streicht Cobet V. 1. (2) p. 418. — τοὺς Ἀ. ὡς. zu τὸν Μῆδον 1, 163, 2. — ἐτοίμους ver- fügbar ihnen zu helfen. — ἀποβεβάναι. Di. 39 u. βαίνω. — τὴν Αἰ-

δαύρου διαβάντας ἐς τὴν νῆσον καὶ οὐ προακηκοόσι τοῖσι Ἀθη-
ναίοισι ἐπιπεσέειν ὑποταγομένους τὸ ἀπὸ τῶν νεῶν, ἅμα τε ἐν
τούτῳ τὴν βροντὴν τε γενέσθαι καὶ τὸν σεισμόν αὐτοῖσι.

Λέγεται μὲν νυν ὑπ' Ἀργείων τε καὶ Αἰγινήτων τάδε, 87
ὁμολογέεται δὲ καὶ ὑπ' Ἀθηναίων ἓνα μῦθον τὸν ἀποσωθέντα
αὐτέων ἐς τὴν Ἀττικὴν γενέσθαι· πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λέγουσι
αὐτέων τὸ Ἀττικὸν στρατόπεδον διαφθειράντων τὸν ἓνα τοῦτον
περιγενέσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ τοῦ δαιμονίου· περιγενέσθαι μὲν-
τοι οὐδὲ τοῦτον τὸν ἓνα, ἀλλ' ἀπολέσθαι τρόπῳ τοιῷδε.
κομισθεὶς γὰρ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγειλε τὸ πάθος· πυθο-
2 μένας δὲ τὰς γυναῖκας τῶν ἐπ' Αἰγίνα στρατευσαμένων
ἀνδρῶν, δεινὸν τι ποιησαμένας κεῖνον μῦθον ἐξ ἀπάντων σω-
θῆναι, πέριξ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον λαβούσας καὶ κεντεύσας τῇσι
περόνησι τῶν ἱματίων εἰρωτᾶν ἑκάστην αὐτέων ὅκη εἶη ὁ ἑωυτῆς
ἀνὴρ. καὶ τοῦτον μὲν οὕτω διαφθαρήναι, Ἀθηναίοισι δὲ ἔτι
τοῦ πάθους δεινότερόν τι δόξαι εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον.
ἄλλῳ μὲν δὴ οὐκ ἔχειν ὅτεω ζημιώσωσι τὰς γυναῖκας, τὴν δὲ
ἐσθῆτα μετέβαλον αὐτέων ἐς τὴν Ἰάδα· ἐφόρεον γὰρ δὴ πρὸ
τοῦ αἰ τῶν Ἀθηναίων γυναῖκες ἐσθῆτα Δωρίδα, τῇ Κορινθίῃ
παραπλησιωτάτην· μετέβαλον ὧν ἐς τὸν λίνεον κιθῶνα, ἵνα δὴ
περόνησι μὴ χρέωνται. ἔστι δὲ ἀληθεὶ λόγῳ χρεωμένοισι οὐκ 88
Ἰὰς αὕτη ἢ ἐσθῆς τὸ παλαιὸν ἀλλὰ Κάειρα, ἐπεὶ ἢ γε Ἑλληνικὴ
ἐσθῆς πᾶσα ἢ ἀρχαίη τῶν γυναικῶν ἢ αὕτη ἦν τὴν νῦν Δωρίδα
καλέομεν. τοῖσι δὲ Ἀργείοισι καὶ τοῖσι Αἰγινήτησι καὶ πρὸς
ταῦτα ἔτι [τόδε ποιῆσαι] νόμον εἶναι [παρὰ σφίσι] ἑκατέροισι
τὰς περόνας ἡμιολίας ποιέεσθαι τοῦ τότε κατεστεῶτος μέτρου
καὶ ἐς τὸ ἱρὸν τῶν θεῶν τουτέων περόνας μάλιστα ἀνατιθέναι
τὰς γυναῖκας, Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφέρειν πρὸς τὸ
ἱρὸν μήτε κέραμον, ἀλλ' ἐκ χυτρίδων ἐπιχωριέων νόμον τὸ λοι-
πὸν αὐτόθι εἶναι πίνειν. Ἀργείων μὲν νυν καὶ Αἰγινήτων αἱ
γυναῖκες ἐκ [τε] τόσου κατ' ἔριν τὴν Ἀθηναίων περόνας ἔτι καὶ

γυναίην erg. χώραν, das aig. Gebiet. — τὸ ἀπό auf der Seite von. zu 4, 99, 1.

C. 87 § 1. τάδε für ταῦτα, wie 1, 137. 206, 1. 210, 1. 3, 48, 2. — ἐς τὴν Ἀ. ist mit ἀποσωθέντα zu verbinden. — τοῦ δαιμονίου erg. διαφθειραντος (St.)

§ 2. πέριξ in ihre Mitte. — ὁ ἑωυτῆς. Di. 51, 2, 10. — ἄλλῳ. gr. Spr. 51, 10, 10. — ζημιώσωσι. Spr. 54, 7. (7, 1.) — Ἰάδα. zu 4, 95, 1. Ueber die Sache Wachsmuth Hell. Alterthumsk. II, 2 S. 32 f. — παραπλησιωτάτην. Di. 23, 2, 5.

C. 88. ἀληθεὶ λόγῳ. zu 1, 14, 2. — ἢ γε — ἢ. gr. Spr. 50, 9, 1. — τὴν. zu τὸν 2, 79. — πρὸς ταῦτα in Bezug auf diese Vorfälle. — τόδε ποιῆσαι ist mir verdächtig; nicht unanständig auch καὶ πρὸς ταῦτα ἔτι. — εἶναι hängt noch von λέγεται C. 87, 1 ab. — παρὰ σφίσι würd' ich gern entbehren. — ἐκ τόσου seit so lange. Di. 25, 8, 1. Das τέ wird

- 89 ἐς ἐμὲ ἐφόρεον μέζοντας ἢ πρὸ τοῦ, τῆς δὲ ἔχθρης τῆς πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοισι γενομένης ἀρχὴ κατὰ εἴρηται ἐγένετο. τότε δὲ δὴ Θηβαίων ἐπικαλεομένων προθύμως τῶν περὶ τὰ ἀγάλματα γενομένων ἀναμιμνησκόμενοι οἱ Αἰγινῆται ἐβοήθεον τοῖσι Βοιωτοῖσι. Αἰγινῆταί τε δὴ ἐδήριεν τῆς Ἀττικῆς τὰ παρὰ θαλάσσια, καὶ Ἀθηναίοισι ὀρμευόμενοις ἐπ' Αἰγινήτας στρατεύεσθαι ἦλθε μαντήιον ἐκ Δελφῶν ἐπισχόντας ἀπὸ τοῦ Αἰγινητέων ἀδικίου τριήκοντα ἔτεα τῷ ἐνὶ καὶ τριηκοστῷ Αἰακῷ τέμενος ἀποδέξαντας ἄρχεσθαι τοῦ πρὸς Αἰγινήτας πολέμου² καὶ σφι χωρήσειν τὰ βούλονται· ἦν δὲ αὐτίκα ἐπιστρατεύωνται, πολλὰ μὲν σφεας ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ χρόνου πείσεσθαι πολλὰ δὲ καὶ ποιήσιν, τέλος μέντοι καταστρέψεσθαι. ταῦτα ὥς ἀπειχθέντα ἤκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν Αἰακῷ τέμενος ἀπέδεξαν τοῦτο τὸ νῦν ἐπὶ τῆς ἀγορῆς ἴδρυνται, τριήκοντα δὲ ἔτεα οὐκ ἀνέσχοντο ἀκούσαντες ὅπως χρεῶν εἴη ἐπισχεῖν πεπονθότας.
- 90 πρὸς Αἰγινητέων ἀνάρσια. ἐς τιμωρίην δὲ παρασκευαζομένοις αὐτοῖσι ἐκ Λακεδαιμονίων πρῆγμα ἐγειρόμενον ἐμπόδιον ἐγένετο. πυθόμενοι γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐκ τῶν Ἀλκμαιωνιδέων ἐς τὴν Πυθίην μεμηχανημένα καὶ τὰ ἐκ τῆς Πυθίης ἐπὶ σφέας τε καὶ τοὺς Πεισιστρατίδας συμφορὴν ἐποιεῦντο διπλῆν, ὅτι τε ἄνδρας ξείνους σφι ἑόντας ἐξεληλάκεσαν ἐκ τῆς ἐκείνων καὶ ὅτι ταῦτα ποιήσασι χάρις οὐδεμία ἐφαίνετο πρὸς Ἀθηναίων. ἔτι τε πρὸς τούτοις ἐνῆγόν σφεας οἱ χρησμοὶ λέγοντες πολλὰ τε καὶ ἀνάρσια ἔσεσθαι αὐτοῖσι ἐξ Ἀθηναίων, τῶν πρότερον μὲν ἦσαν ἀδαέες, τότε δὲ Κλεομένεος κομίσαντος ἐς Σπάρτην ἐξέμαθον. ἐκτῆσατο δὲ ὁ Κλεομένης ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλιος τοὺς χρησμούς, τοὺς ἐκτῆντο μὲν πρότερον οἱ Πεισιστρα-

zu streichen sein. (Kr. 56.) Eine Hs. ἐκ τότε, wie Spätere sprachen. — τὴν Ἀθηναίων. gr. Spr. 47, 7, 5.

C. 89 § 1. κατὰ für κατὰ τὰ Struve II p. 304. — δὴ. δὲ δὴ? (Kr. 55.) — ἐδήριεν für ἐδῆον oder ἐδῆεν Br. p. 174. — ἐπισχόντας für ἐπισχοῦσι. Spr. 55, 2, 5. (7.) — ἀδικίου, ἀδικήματος; noch bei Lexikographen. — ἐνί. Spr. 24, 2, 8. (12.) — ἀπὸ τοῦ seit dem, nach der Zeit des. — ἄρχεσθαι von ἦλθε μαντήιον abhängig. Spr. 50, 5 (6), 6. vgl. 4, 178. 8, 114 u. z. Thuk. 1, 103, 3 u. oben zu 4, 150. — χωρήσειν. zu 3, 39, 2.

§ 2. ἀνέσχοντο. Di. 39 u. ἔχω. — ἀκούσαντες wird nicht appositiv sondern prädicativ mit ἀνέσχοντο zu verbinden sein: sie ertrugen es nicht zu hören (und sich gefallen zu lassen) dass sie 30 Jahre lang ruhig sein sollten. — ὅπως, ὅτι. zu 1, 37. — ἀνάρσια. zu 1, 114, 3. vgl. 3, 74, 1.

C. 90 § 1. ἐγειρόμενον angeregt, veranlasst. vgl. 7, 148, 1. — τῆς κείνων deren Vaterland, der Peisistratiden. Kr. zu Xen. An. 2, 2, 8.

§ 2. ἔτι τε. ἔτι δέ? (Kr. 56.) eb. 3, 1, 23. ἔτι τε auch Apostelgesch. 21, 28. — οἱ χρησμοὶ die bekannten Staatsorakel. vgl. 7, 6, 1 u. 2. (We.) Lobeck Agl. p. 965 s. — ἀδαέες, ἄπειροι, auch 2, 49, 1. 9, 46. eig. poetisch. — ἐξέμαθον, αὐτά. Spr. 60, 5 (6), 2.

τίδαι, ἐξελαυνόμενοι δὲ ἔλιπον ἐν τῷ ἱερῷ· καταλειφθέντας δὲ ὁ Κλεομένης ἀνέλαβε. τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακεδαιμόνιοι 91 τοὺς χρησμούς καὶ τοὺς Ἀθηναίους ὥρων αὐξομένους καὶ οὐδαμῶς ἐτοίμους ἔοντας πείθεσθαι σφί, νόῳ λαβόντες ὡς ἐλευθερον μὲν εἶναι τὸ γένος τὸ Ἀττικὸν ἰσόρροπον τῷ ἐκόντων γίνοιτο, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τυραννίδος ἀσθενὲς καὶ πειθαρχέεσθαι ἐτοῖμον, μαθόντες δὲ τούτων ἕκαστα μετεπέμποντο Ἰππίην τὸν Πεισιστράτου ἀπὸ Σιγείου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ, ἐς τὸ καταφεύγουσι οἱ Πεισιστρατίδαι. ἐπεῖτε δὲ σφί Ἰππίης καλεόμενος ἦκε, μεταπεμψάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγέλους ἔλεγον σφί Σπαρτιῇται τάδε·

“Ἄνδρες σύμμαχοι, συγγινώσκωμεν αὐτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασιν 2 ὁρθῶς· ἐπαρθέντες γὰρ κιβδήλοισι μαντηίοισι ἄνδρας ξείνους ἔοντας ἡμῖν τὰ μάλιστα καὶ ἀναδεκομένους ὑποχειρίας παρέξειν τὰς Ἀθήνας, τούτους ἐκ τῆς πατρίδος ἐξηλάσαμεν, καὶ ἔπειτα ποιήσαντες ταῦτα δήμῳ ἀχαρίστῳ παρεδώκαμεν τὴν πόλιν, ὃς ἐπεῖτε δι’ ἡμέας ἐλευθερωθεὶς ἀνέκνυψε, ἡμέας μὲν καὶ τὸν βασιλέα ἡμέων περιυβρίσας ἐξέβαλε, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνεται, 3 ὥστε ἐκμεμαθήκασιν μάλιστα μὲν οἱ περίοικοι αὐτέων Βοιωτοὶ καὶ Χαλκιδέες, τάχα δὲ τις καὶ ἄλλος ἐκμαθήσεται ἁμαρτών. ἐπεῖτε δὲ ἐκεῖνα ποιήσαντες ἡμάρτομεν, νῦν πειρησόμεθα σφεα ἅμα ὑμῖν ἀκεόμενοι [τίσασθαι]· αὐτοῦ γὰρ τούτου εἵνεκεν τόνδε τε Ἰππίην μετεπεμψάμεθα καὶ ὑμέας ἀπὸ τῶν πολιῶν, ἵνα κοινῶ τε λόγῳ καὶ κοινῶ στόλῳ ἐσαγαγόντες αὐτὸν ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποδῶμεν τὰ καὶ ἀπειλόμεθα.”

Οἱ μὲν ταῦτα ἔλεγον, τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος οὐκ 92 ἐνεδέκετο τοὺς λόγους. οἱ μὲν νυν ἄλλοι ἡσυχίην ἤγον, Κορίν-

C. 91 § 1. νόῳ. zu 3, 41. — πειθαρχέεσθαι. Sonst πειθαρχέειν. Dies will Cobet V. I. (2) p. 419. — δὲ für δέ Kr. (56). Denn μαθόντες ist Epanalepsis des νόῳ λαβόντες. gr. Spr. 65, 9, 2. — ἐς τό für ἐς ὃ Struve 2 p. 315. vgl. zu 4, 56. — καταφεύγουσι. Spr. 53, 1, 3. Doch ist das Pr. so anstößig dass ich καταπεφεύγεσαν vermuthete. (Kr. 56.) Den ganzen Satz verdächtigte mit We. Schäfer 1800, nicht 1824.

§ 2. συγγινώσκωμεν, σύνισμεν. Di. 56, 7, 7. — αὐτοῖσι ἡμῖν. zu 1, 24, 2. — τούτους. zu 2, 147, 2. — ἀνέκνυψε. Der Ggs. ὑποκύνειν 1, 130, 1.

§ 3. δόξαν φύσας nachdem er Dünkel gewonnen. (Sch.) Aehnlich φύειν φρένας Soph. El. 1463 u. OK. 804. (We.) Analog dem ὁδόντας φύειν etc. zu 2, 68, 2. — ἐκμεμαθήκασιν erg. ἁμαρτόντες aus dem folgenden ἁμαρτών: geirrt, insofern sie nicht berechnet wie gefährlich die Athener jetzt seien. Sonst müsste ὡς γε für ὥστε stehen, wie Stephan. übersetzt. — σφεα für σφεας Eltz 2 p. 332. — ἀκεόμενοι. vgl. 1, 167, 1. Einige Hsn. ἀπικόμενοι. — τίσασθαι streicht Eltz mit einer Hs. u. Cobet a. a. O. Ueber das Particip zu 1, 77, 1. — τόνδε Ἰππίην. gr. Spr. 50, 11, 22. — λόγῳ Beschluss. — τὰ καὶ. gr. Spr. 69, 32, 13.

C. 92 § 1. ἐνεδεθε, κάτω, bei Her. mehrfach. Di. 47, 29, 2. — νο-

Θιος δὲ Σωσικλῆης ἔλεξε τάδε. “ἡ δὲ ὅ τε οὐρανὸς ἔσται ἔνερθε τῆς γῆς καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἄνθρωποι νομὸν ἐν θαλάσῃ ἔξουσι καὶ οἱ ἰχθύες τὸν πρότερον ἄνθρωποι, ὅτε γε ὑμεῖς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἰσοκρατίας καταλύοντες τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις κατάγειν παρασκευάζεσθε, τοῦ οὔτε ἀδικώτερον οὐδὲν ἐστὶ κατ’ ἀνθρώπους οὔτε μαιφρονώτερον. εἰ γὰρ δὴ τοῦτό γε δοκέει ὑμῖν εἶναι χρηστὸν ὥστε τυραννεύεσθαι τὰς πόλεις, αὐτοὶ πρῶτοι τύραννον καταστησάμενοι παρὰ σφίσι αὐτοῖσι οὕτω καὶ τοῖσι ἄλλοισι δίζησθε κατιστάναι· νῦν δὲ αὐτοὶ ἄπειροι ἐόντες τυράννων καὶ φυλάσσοντες δεινότατα τοῦτο ἐν τῇ Σπάρτῃ μὴ γενέσθαι, παραχρᾶσθε ἐς τοὺς συμμάχους. εἰ δὲ αὐτοὶ ἔμπειροι ἔατε κατὰ περ ἡμεῖς, εἴχετε ἂν περὶ αὐτοῦ γνῶμας ἀμείνονας συμβαλέσθαι ἢ περ νῦν. Κορινθίοισι γὰρ ἦν πόλιος κατάστασις τοιήδε. ἦν ὀλιγαρχία, καὶ οὗτοι Βακχιάδαι καλεόμενοι ἔνεμον τὴν πόλιν, ἐδίδοσαν δὲ καὶ ἤγοντο ἐξ ἀλλήλων. Ἀμφίονι δὲ ἐόντι τουτέων τῶν ἀνδρῶν γίνεται θυγάτηρ χολή· οὐνομα δὲ οἱ ἦν Λάβδα. ταύτην Βακχιαδέων γὰρ οὐδεὶς ἤθελε γῆμαι, ἴσχει Ἡετίων ὁ Ἐχεκράτεος, δήμου μὲν ἐκ Πέτρης ἐών, ἀτὰρ τὰ ἀνέκαθεν Λαπίθης τε καὶ Καινείδης. ἐκ δὲ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς οὐδ’ ἐξ ἄλλης παῖδες ἐγίνοντο. ἐστάλη ὦν ἐς Δελφοὺς περὶ γόνου. ἐσιόντα δὲ αὐτὸν ἰθέως ἡ Πυθίη προσαγορεύει τοισίδε τοῖσι ἔπεσι.

⁴ Ἡετίων, οὔτις σε τίει πολύτιμον ἐόντα.

Λάβδα κύει, τέξει δ’ ὀλοοίτροχον· ἐν δὲ πεσεῖται

ἀνδράσι μουνάρχοισι, δικαιώσει δὲ Κόρινθον.

ταῦτα χρησθέντα τῷ Ἡετίωνι ἐξαγγέλλεται κως τοῖσι Βακχιάδῃσι,

μός Wohnsitz, wie 5, 102, der attischen Prosa fremd. — τὸν πρότερον, ὃν νομὸν πρότερον εἶχον. — ὅτε. gr. Spr. 54, 16, 3. — ἰσοκρατία, sehr selten. vgl. zu 4, 26. — κατάγειν, das eig. Wort von Zurückführung Verbannter. Spr. 68, 42 (46), 10. — τοῦ, οὐ πράγματος. Ueber die Sache 3, 80.

§ 2. ὥστε nach τοῦτο ungew.; nach δοκεῖν ohne τοῦτο Thuk. 8, 79, 1. — τυραννεύεται πόλις. Spr. 52, 4, 1. — σφίσι, ὑμῖν. gr. Spr. 51, 2, 15. — φυλάσσοντες μή. Spr. 67, 12, 4. (3.) vgl. zu 1, 65, 3 u. z. Thuk. 3, 23, 1. 7, 17, 1. — παραχρᾶσθε. zu 1, 108, 2. — ἔατε. Di. 38, 2, 9. — συμβαλέσθαι beitragen, zu den Abstimmungen Andrer. (Sch.) vgl. 8, 61. — ἢ περ, ἢ. Di. 69, 36.

§ 3. οὗτοι, οἱ ὀλίγοι, die Oligarchen. Di. 43, 3, 7. οἱ oder οἱ τότε B. verm. Madvig Adv. cr. I, 306. — ἐδίδοσαν, Töchter zur Verheirathung, gew. ἐκδιδόναι. vgl. 2, 47, 1 u. Thuk. 8, 21, 2. (Va.) — ἐξ ἀλλήλων (in die und) aus ihren Familien gegenseitig. zu 3, 84, 2. — γίνεσθαι. zu 3, 160. — ταύτην B. γάρ. zu 1, 24, 2. — ἴσχει, γυναικα. zu 3, 31, 3. — δήμου. zu 3, 55, 1. vgl. 9, 73. — ἐκ δὲ οἱ ταύτης. Di. 47, 9, 8. vgl. 6, 63, 1. — οὐδέ für οὔτε — οὔτε: weder von dieser noch von einer andern Frau. (Valla.) gr. Spr. 69, 50, 1.

§ 4. ὀλοοίτροχον einen Felsblock, verderblich für die Bakchiaden. zu Xen. An. 4, 2, 3. — δικαιώσει. zu 1, 100. — ἄσημον. zu 1, 86, 3.

τοῖσι το μὲν πρότερον γενόμενον χρηστήριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄσημον, φέρον τε ἐς τὸντο καὶ τὸ τοῦ Ἡετίωνος καὶ λέγον ὥδε·
αἰετὸς ἐν πέτρῃσι κύει, τέξει δὲ λέοντα
καρτερόν ὤμησθήν· πολλῶν δ' ὑπὸ γούνατα λύσει.
ταῦτά νυν εὖ φράζεσθε, Κορίνθιοι, οἱ περὶ καλήν
Πειρήνην οἰκεῖτε καὶ ὀφρυόεντα Κόρινθον.

τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γενόμενον ἦν ἀτέκμαρτον·⁵
τότε δὲ τὸ Ἡετίωνι γενόμενον ὥς ἐπύθοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρό-
τερον συνῆκαν ἐὼν συνωδὸν τῷ Ἡετίωνος. συνέντες δὲ καὶ τοῦτο
εἶχον ἐν ἡσυχίῃ, ἐθέλοντες τὸν μέλλοντα Ἡετίωνι γενέσθαι γόνον
διαφθεῖραι. ὥς δὲ ἔτεκε ἡ γυνὴ τάχιστα, πέμπουσι σφέων
αὐτέων δέκα ἐς τὸν δῆμον ἐν τῷ κατοίκητο Ἡετίων, ἀποκτε-
νέοντας τὸ παιδίον. ἀπικόμενοι δὲ οὗτοι ἐς τὴν Πέτρην καὶ
παρελθόντες ἐς τὴν αὐλήν τοῦ Ἡετίωνος αἶτεον τὸ παιδίον· ἡ
δὲ Λάβδα εἰδυῖά τε οὐδὲν τῶν εἵνεκα ἐκεῖνοι ἀπικοίατο καὶ
δοκέουσά σφεας φιλοφροσύνης τοῦ πατρὸς· εἵνεκεν αἰτέειν φέ-
ρουσα ἐνεχείρισε αὐτέων ἐνί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβεβούλευτο κατ'⁶
ὁδὸν τὸν πρῶτον αὐτέων λαβόντα τὸ παιδίον προσουδίσαι. ἐπεῖτε
ὦν ἔδωκε φέρουσα ἡ Λάβδα, τὸν λαβόντα τῶν ἀνδρῶν θείῃ
τύχῃ προσεγέλασε τὸ παιδίον, καὶ τὸν φρασθέντα τοῦτο οἰκτός
τις ἴσχει ἀποκτεῖναι, κατοικτεῖρας δὲ παραδιδοῖ τῷ δευτέρῳ, ὃ
δὲ τῷ τρίτῳ. οὕτω δὲ διεξῆλθε διὰ πάντων τῶν δέκα παραδι-
δόμενον, οὐδενὸς βουλομένου διεργάσασθαι. ἀποδόντες ὦν ὀπίσω
τῇ τεκούσῃ τὸ παιδίον καὶ ἐξελθόντες ἔξω, ἐστεῶτες ἐπὶ τῶν
θυρέων ἀλλήλων ἄπτοντο καταιτιώμενοι, καὶ μάλιστα τοῦ πρῶ-
του λαβόντος, ὅτι οὐκ ἐποίησε κατὰ τὰ δεδογμένα, ἐς ὃ δὴ σφι
χρόνου ἐγγινομένου ἔδοξε αὐτὶς παρελθόντας πάντας τοῦ φόνου
μετίσχειν. ἔδει δὲ ἐκ τοῦ Ἡετίωνος γόνου Κορίνθῳ κακὰ ἀνα-⁷
βλαστεῖν. ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα ἤκουε ἐστεῶσα πρὸς αὐ-

— φέρον ἐς. zu 1, 120, 2. — καὶ τό. wie das. — πέτρῃσι. Anspielung auf ἐκ Πέτρης § 3. — ὑπό. Di. 68, 2, 1. — ὀφρυόεντα K., Akrokorin-
thos. (We.)

§ 5. ἀτέκμαρτον nicht deutbar. Kr. zu Thuk. 4, 63, 1. — τὸ Ἡ. für τῷ Ἡ. Va. — συνῆκαν ἐόν. Spr. 56, 7, 1. Eine bei συνιέναι sehr
seltene Construction. Plut. Alex. 22: ἔλεγε συνιέναι θνητὸς ὦν. — εἶχον.
Di. 52, 2, 3. — μέλλοντα γενέσθαι. zu 1, 34, 1. — γόνος. vgl. § 3
u. zu 2, 43, 1. — τοῦ Ἡ. τὸν Ἡ? τὴν Ἡ. Dietsch?

§ 6. ἄρα ersichtlich. vgl. zu 6, 62. — τὸν πρῶτον λαβόντα. Spr.
57, 5, 3. — προσουδίσαι an den Boden schleudern, auch bei Eur.
Iph. A. 1151 u. bei Spätern. — θείῃ τύχῃ. zu 1, 126, 3. — καὶ τόν, καὶ
τοῦτον. zu 4, 5, 2. — φρασθέντα, αἰσθόμενον. zu 7, 46, 1. — ἀπο-
κτεῖναι. Spr. 50, 5 (6), 6. Ohne μή. gr. Spr. 67, 12, 5. vgl. Xen. An. 3,
1, 20. — διεργάσασθαι tödten; öfter so bei Her., wie 1, 213, nicht so
und überhaupt selten in der attischen Prosa. — ἔξω. zu 3, 16, 1.

§ 7. ἔδει. zu 1, 8, 1. — ἐς τό, ἐς τοῦτο ὁ. gr. Spr. 51, 13, 6. vgl.

τῇσι τῇσι θύρῃσι· δείσασα δὲ μή σφι μεταδόξη καὶ τὸ δεύτερον λαβόντες τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, φέρουσα κατακρύπτει ἐς τὸ ἀφραστότατόν οἱ ἐφαίνετο εἶναι, ἐς κυψέλην, ἐπισταμένη ὥς εἰ ὑποστρέψαντες ἐς ζήτησιν ἀπικοίατο πάντα ἐρευνήσιν μέλ-
λοιεν, τὰ δὲ καὶ ἐγένετο. ἐλθοῦσι δὲ καὶ διζημένοισι αὐτοῖσι ὥς οὐκ ἐφαίνετο, ἐδόκεε ἀπαλλάσσεσθαι καὶ λέγειν πρὸς τοὺς ἀποπέμψαντας ὥς πάντα ποιήσειαν τὰ ἐκεῖνοι ἐνετείλαντο. οἱ μὲν δὲ ἀπελθόντες ἔλεγον ταῦτα, Ἡετίωνι δὲ μετὰ ταῦτα ὁ παῖς αὐξάνετο καὶ οἱ διαφυγόντι τοῦτον τὸν κίνδυνον ἀπὸ τῆς κυψέ-
λης ἐπωνυμίην Κύπελος οὖνομα ἑτέθη. ἀνδρωθέντι δὲ καὶ μαν-
τευομένῳ Κυψέλῳ ἐγένετο ἀμφιδέξιον χρηστήριον ἐν Δελφοῖσι, τῷ πίσυνος γενόμενος ἐπεχείρησέ τε καὶ ἔσχε Κόρινθον. ὁ δὲ χρησμὸς ὅδε ἦν·

ὄλβιος οὗτος ἀνὴρ ὃς ἐμὸν δόμον ἐσκαταβαίνει,

Κύπελος, Ἡετίδης, βασιλεὺς κλεινοῖο Κορίνθου,

αὐτὸς καὶ παῖδες, παίδων γε μὲν οὐκέτι παῖδες.

τὸ μὲν δὲ χρηστήριον τοῦτο ἦν, τυραννεύσας δὲ ὁ Κύπελος τοι-
οῦτος δὴ τις ἀνὴρ ἐγένετο· πολλοὺς μὲν Κορινθίων ἐδίωξε,
πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπεστέρησε, πολλῶ δ' ἔτι πλείστους τῆς
9 ψυχῆς. ἄρξαντος δὲ τούτου ἐπὶ τριήκοντα ἔτεα καὶ διαπλέξαν-
τος τὸν βίον εὖ, διάδοχός οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς Περίανδρος
γίνεται. ὁ τοίνυν Περίανδρος κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἡπιώτερος τοῦ
πατρός, ἐπεῖτε δὲ ὠμίλησε δι' ἀγγέλων Θρασυβούλῳ τῷ Μιλήτου
τυράννῳ πολλῶ ἔτι ἐγένετο Κυψέλου μαιφονώτερος. πέμψας
γὰρ παρὰ Θρασίβουλον κήρυκα ἐπυνθάνετο ὄντινα ἂν τρόπον
ἀσφαλέστατον καταστησάμενος τῶν πρηγμάτων κάλλιστα τὴν
10 πόλιν ἐπιτροπεύοι. Θρασύβουλος δὲ τὸν ἐλθόντα παρὰ τοῦ
Περίανδρου ἐξῆγε ἔξω τοῦ ἄστεος, ἐσβὰς δὲ ἐς ἄρουραν ἐσπαρ-
μένην ἅμα τε διεξήιε τὸ λήιον, ἐπειρωτῶν τε καὶ ἀναποδίζων

zu 2, 122, 1. — ἀφραστός unentdeckbar, ein dichterisches Wort. — κυψέλην. Ueber das Weihgeschenk Pausan. 5, 17—19. (Va.) Dion. Chrys. 11 p. 163, b. (We.) — ἐπωνυμίην. zu 4, 6. Ac. des Bezuges, wie 1, 14, 3. vgl. Passows Lex. u. d. W. u. Spr. 52, 4, 6.

§ 8. ἀμφιδέξιος zweideutig, ein der attischen Prosa fremdes Wort. In wiefern das Orakel zweideutig war ist unklar. — πίσυνος. hat von attischen Prosakern nur Thuk. Kr. dort zu 2, 89, 4. — ἐπεχείρησε, τῇ Κορίνθῳ. Spr. 60, 4 (5), 1. — ὅδε. gr. Spr. 61, 7, 2. — δόμον. Di. 46, 3, 1. — γε μὲν. Di. 69, 44, 2. — τυραννεύσας Tyrann geworden. zu 1, 14, 1. — δ' ἔτι. δέ τι Kr. (55.) Di. 48, 15, 10. — πλείστους. πλείους oder πλεῦνας Bekker.

§ 9. ἐπὶ. zu 1, 18, 1. — διαπλέξαντος. zu 4, 205. — τῶν πρηγμάτων hängt ab von τρόπον: welche Verfassung des Staates als die sicherste.

§ 10. ἄρουραν, poetisch. — ἅμα τε. Dem entspricht καὶ ἐκόλουε. zu 4, 150. (Bä.) — λήιον. zu 1, 19. — ἀναποδίζων, τὰ πρότερα ἐρωτῶν.

τὸν κήρυκα κατὰ τὴν ἀπὸ Κορίνθου ἄπιξιν, καὶ ἐκόλουε αἰεὶ ὅπως τινὰ ἴδοι τῶν ἀσταχύων ὑπερέχοντα, κολούων δὲ ἑρρίπτε, ἐς ὃ τοῦ ληίου τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθύτατον διέφθειρε τρόπῳ τοιούτῳ· διεξελθὼν δὲ τὸ χωρίον καὶ ὑποθέμενος ἔπος οὐδὲν ἀποπέμπει τὸν κήρυκα. νοστήσαντος δὲ τοῦ κήρυκος ἐς τὴν Κόρινθον ἦν πρόθυμος πυνθάνεσθαι τὴν ὑποθήκην ὁ Περίανδρος. ὁ δὲ οὐδὲν οἱ ἔφη Θρασύβουλον ὑποθέσθαι, θωυμάζειν τε αὐτοῦ παρ' οἷόν μιν ἄνδρα ἀποπέμψειε, ὥς παραπλήγᾳ τε καὶ τῶν ἐωντοῦ σινάμωρον, ἀπηγεόμενος τὰ περ πρὸς Θρασυβούλου ὁπώπεε. Περίανδρος δὲ συνεῖς τὸ ποιηθὲν καὶ νόῳ σχὼν¹¹ ὥς οἱ ὑπετίθετο Θρασύβουλος τοὺς ὑπειρόχους τῶν ἀστῶν φονεύειν, ἐνθαῦτα δὴ πᾶσαν κακότητα ἐξέφαινε ἐς τοὺς πολίτας. ὅσα γὰρ Κύψελος ἀπέλιπε κτείνων τε καὶ διώκων, Περίανδρός σφεα ἀπετέλεσε, μὴ δὲ ἡμέρη ἀπέδυσε πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας διὰ τὴν ἐωντοῦ γυναῖκα Μέλισσαν. πέμψαντι γάρ οἱ ἐς Θεσπρωτοὺς ἐπ' Ἀχέροντα ποταμὸν ἀγγέλους ἐπὶ τὸ νεκυομαντήριον παρακαταθήκης πέρι ξεινικῆς οὔτε σημανέειν ἔφη ἡ Μέλισσα ἐπιφανεῖσα οὔτε κατερεῖν ἐν τῷ κέεται χώρῳ ἡ παρακαταθήκη· ῥιγοῦν τε γὰρ καὶ εἶναι γυμνή· τῶν γάρ οἱ συγκατέ-¹²θαψε εἰμάτων ὄφελος εἶναι οὐδὲν οὐ κατακαυθέντων· μαρτύριον δὲ οἱ εἶναι ὥς ἀληθέα ταῦτα λέγει, ὅτι ἐπὶ ψυχρὸν τὸν ἵπνον Περίανδρος τοὺς ἄρτους ἐπέβαλε. ταῦτα δὲ ὥς ὀπίσω ἀπηγγέλθη τῷ Περιάνδρῳ, (πιστὸν γάρ οἱ ἦν τὸ συμβόλαιον, ὅς νεκρῷ εὐόσῃ Μελίσσῃ ἐμίγη), ἰθέως δὴ μετὰ τὴν ἀγγελίην κήρυγμα ἐποιήσατο ἐς τὸ Ἡραῖον ἐξιέναι πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας. αἱ μὲν δὴ ὥς ἐς ὄρετὴν ἦσαν κόσμῳ τῷ καλλίστῳ χρεώμενοι, ὁ δ' ὑποστήσας τοὺς δορυφόρους ἀπέδυσε σφεας πάσας

Bekker An. 1 p. 83, 2 genauer ausfragend, sonst nicht so, ähnlich jedoch Aischin. 3, 192. vgl. Br. p. 17. — κατὰ τὴν in Bezug auf den Grund der. — ἐκόλουε. Object ist der folgende Satz: τοὺς ἀστάχους ὅπως τινὰ ἴδοι. — ἔπος, λόγον. zu 1, 36, 2. — ἀστάχους für στάχους auch bei Homer. — ἐς ὃ, ἕως. Di. 54, 16, 2. — αὐτοῦ. gr. Spr. 47, 10, 9. — τῶν ἐωντοῦ gegen das Seinige, der Ge. wie bei δηλήμων. zu 2, 74. — σινάμωρον zerstörerisch, nicht in der attischen Prosa. — πρὸς Θ. von Seiten des Th., vom Th. Gethanes.

§ 11. νόῳ. Sonst sagt Her. ἐν νόῳ ἔχει. vgl. jedoch zu 3, 41. — ὑπειρόχος, poetisch. — σφεα. zu 2, 144. vgl. zu 2, 135, 2. — ἀπέδυσε zog aus, die Kleider, wie § 12. Kr. zu Xen. An. 5, 8, 23. — νεκυομαντήριον findet sich erst bei Spätern wieder.

§ 12. ῥιγοῦν. gr. Spr. 32, 3, 5. — εἰμάτων, poetisch für ἐσθῆς. — ὅτι die Erinnerung dass; der Satz Subject zu μαρτύριον. gr. Spr. 57, 10, 14 u. 15. — τὸ συμβόλαιον Wahrzeichen. (Lg.) Nämlich die Andeutung durch οὐ ἐπὶ ψυχρὸν — ἐπέβαλε. — νεκρῷ. νεκρῷ Ald., wofür Höger Act. Mon. 3 p. 497 Stellen aus Späteren anführt. Dagegen Bekker Anecd. I p. 109, 16: νεκρόν, τὴν γυναῖκα. Δίφιλος. — ἐξιέναι dass ausziehen

ὁμοίως, τὰς τ' ἐλευθέρας καὶ τὰς ἀμφιπόλους, συμφορήσας δὲ
 13 ἐς ὄρυγμα Μελίσση ἐπευχόμενος κατέκαιε. ταῦτα δὲ οἱ ποιή-
 σαντι καὶ τὸ δεύτερον πέμψαντι ἔφρασε τὸ εἶδωλον τὸ Μελίσ-
 σης ἐς τὸν κατέθηκε χῶρον τοῦ ξείνου τὴν παρακαταθήκην.
 τοιοῦτο μὲν ἐστὶ ὑμῖν ἡ τυραννίς, ὃ Λακεδαιμόνιοι, καὶ τοι-
 ούτων ἔργων. ἡμέας δὲ τοὺς Κορινθίους τό τε ἀντίκα θῶνμα
 μέγα εἶχε ὅτε ὑμέας εἶδομεν μεταπεμπομένους Ἰππίην, νῦν τε
 δὴ καὶ μεζόνως θωνμάζομεν λέγοντας ταῦτα, ἐπιμαρτυρόμεθά
 τε ἐπικαλέμενοι ὑμῖν θεοὺς τοὺς Ἑλληνίους μὴ κατιστάναι τυ-
 ραννίδας ἐς τὰς πόλεις. οὐκ ὦν παύσεσθε ἀλλὰ πειρήσεσθε
 παρὰ τὸ δίκαιον κατάγοντες Ἰππίην; ἴστε ὑμῖν Κορινθίους γε
 οὐ συναινέοντας."

93 Σωσικλῆς μὲν ἀπὸ Κορίνθου πρεσβεύων ἔλεξε τάδε, Ἰππίης
 δὲ αὐτὸν ἀμείβετο τοὺς αὐτοὺς ἐπικαλέσας θεοὺς κείνῳ, ἥ μὲν
 Κορινθίους μάλιστα πάντων ἐπιποθήσειν Πεισιστρατίδας, ὅταν
 σφί ἤκωσι ἡμέραι αἱ κύρια ἀνιᾶσθαι ὑπ' Ἀθηναίων. Ἰππίης
 μὲν τούτοισι ἀμείψατο, οἷά τε τοὺς χρησμούς ἀτρεκέστατα ἀν-
 δρῶν ἐξεπιστάμενος· οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων τέως μὲν εἶχον
 ἐν ἡσυχίᾳ σφέας αὐτούς, ἐπεῖτε δὲ Σωσικλέος ἤκουσαν εἰπαντος
 ἐλευθέρως, ἅπας τις αὐτέων φωνὴν ῥήξας αἰρέετο τοῦ Κοριν-
 θίου τὴν γνώμην, Λακεδαιμονίοισι τε ἐπεμαρτυρέοντο μὴ ποιεῖν
 μηδὲν νεώτερον περὶ πόλιν Ἑλλάδα.

94 Οὕτω μὲν ταῦτα ἐπαύθη, Ἰππίη δὲ ἐνθεῦτεν ἀπελαννομέ-
 νῳ ἐδίδου μὲν Ἀμύντης ὁ Μακεδὼν Ἀνθεμοῦντα, ἐδίδουσαν δὲ
 Θεσσαλοὶ Ἰωλκόν. ὁ δὲ τουτέων μὲν οὐδέτερα αἰρέετο, ἀνεχώρεε
 δὲ ὀπίσω ἐς Σίγειον, τὸ εἶλε Πεισίστρατος αἰχμῇ παρὰ Μυτι-
 ληναίων, κρατήσας δὲ αὐτοῦ κατέστησε τύραννον εἶναι παῖδα

sollten. Spr. 50, 5, (6) 6. vgl. 8, 41, 1. 9, 80, 1. — ὡς ἐς vermeintlich zu. gr. Spr. 69, 63, 4. — συμφορήσας, τὰ εἴματα.

§ 13. τοιοῦτο. Spr. 43, 4, 4. (11.) 4, 99, 3: τοιοῦτο ἡ Ταυρικὴ ἐστὶ. — ὑμῖν. gr. Spr. 48, 6, 5. — ἔργων. gr. Spr. 47, 6, 10. So. Alead. 103 (80): τί ταῦτα πολλῶν ῥημάτων ἐτ' ἐστὶ σοι; vgl. z. Thuk. 5, 9, 6. — μεζόνως. zu 2, 49, 1. — ὑμῖν gehört zu ἐπιμαρτυρόμεθα wir beschwören euch. vgl. 5, 93. (Bä.) — Ἑλλήνιος kommt in der attischen Prosa wohl nicht vor. — ἴστε. Ueber das Asyndeton zu αἰρέεται 1, 11, 3 u. zu 4, 118, 2.

C. 93. ἡ μὲν. Di. 69, 44, 1. — ἐπιποθήσειν regretter. „Il. A, 240: ἡ ποτ' Ἀχιλλῆος ποθὴ ἴξεται νῆας Ἀχαιῶν.“ (Dobree.) — ἀνιᾶσθαι. Der Inf. bei ἡμέραι αἱ κύριαi wie sonst bei καιρός oder ὥρα. — τοὺς χρησμούς 5, 90 f. — οἷά τε. zu 5, 11. — τέως μὲν. zu 1, 11, 2. — ἅπας τις. gew. πᾶς τις. zu 1, 50, 1. — ῥήξας. zu 1, 85, 2. — ἐπεμαρτύροντο Br. u. Cobet V. l. (2). p. 419. — νεώτερον. zu 3, 62, 2. — Ἑλλάδα. zu 4, 78, 1.

C. 94. ἐδίδου bot an, wie 9, 109, 2. vgl. 3, 148, 2. (Sch.) gr. Spr. 53, 1, 7. — οὐδέτερα. zu 7, 103, 3. — αἰχμῇ durch Kampf, wie 7, 152. (Sch.) Oft so bei Pindar. (Bä.) Wir: durchs Schwert. vgl. zu 1, 8, 1. — Μυτιλ. für Μιτυλ. Ga. So auch im Folgenden. — εἶναι. Di. 55, 3, 21.

τὸν ἑωυτοῦ νόθον Ἡγησίστρατον, γεγονότα ἐξ Ἀργείης γυναικός, ὃς οὐκ ἀμαχητὶ εἶχε τὰ παρέλαβε παρὰ Πεισιστράτου· ἐπολέμεον γὰρ ἔκ τε Ἀχιλληίου πόλιος ὀρμεώμενοι καὶ Σιγείου χρόνον ἐπὶ συχνὸν Μυτιληναῖοί τε καὶ Ἀθηναῖοι, οἱ μὲν ἀπαιτέοντες τὴν χώραν, Ἀθηναῖοι δὲ οὔτε συγγινωσκόμενοι, ἀποδεικνύντες τε λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Αἰολεῦσι μετεὸν τῆς Ἰλιάδος χώρας ἢ οὐ καὶ σφίσι καὶ τοῖσι ἄλλοις, ὅσοι Ἑλλήνων συνεπρήξαντο Μενέλεω τὰς Ἑλένης ἀρπαγὰς. πολεμεόντων δὲ σφρων παντοῖα 95 καὶ ἄλλα ἐγένετο ἐν τῇσι μάχησι, ἐν δὲ δὴ καὶ Ἀλκαῖος ὁ ποιητῆς συμβολῆς γενομένης καὶ νικούντων Ἀθηναίων αὐτὸς μὲν φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δὲ οἱ ὅπλα ἴσχουσι Ἀθηναῖοι καὶ σφρα ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ. ταῦτα δὲ Ἀλκαῖος ἐν μέλει ποιήσας ἐπιτιθεῖ ἐς Μυτιλήνην, ἐξαγγελλόμενος τὸ ἑωυτοῦ πάθος Μελανίππῳ, ἀνδρὶ ἑταίρῳ. Μυτιληναίους δὲ καὶ Ἀθηναίους κατήλλαξε Περίανδρος ὁ Κυψέλου· τούτῳ γὰρ διαιτητῇ ἐπετράποντο· κατήλλαξε δὲ ὧδε, νέμεσθαι ἑκατέρους τὴν ἔχουσι. Σίγειον μὲν νυν οὕτω ἐγένετο ὑπὲρ Ἀθηναίοις, Ἰππίας 96 δὲ ἐπεῖτε ἀπῆκετο ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος ἐς τὴν Ἀσίην, πᾶν χρῆμα ἐκίνεε, διαβάλλων τοὺς τε Ἀθηναίους πρὸς τὸν Ἀρταφέρνηα καὶ ποιέων ἅπαντα ὅπως αἱ Ἀθῆναι γενοίαιτο ὑπὲρ ἑωυτῶν τε καὶ Δαρείῳ. Ἰππίας τε δὴ ταῦτα ἔρησε καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι ταῦτα πέμπουσι ἐς Σάρδις ἀγγέλους, οὐκ ἑῶντες τοὺς Πέρσας πείθεσθαι Ἀθηναίων τοῖσι φυγάσι. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ἐκέλευε σφρας, εἰ βουλοίαιτο σοοὶ εἶναι, καταδέκεσθαι ὀπίσω Ἰππίην. οὐκ ὦν δὴ ἐνεδέκοντο τοὺς λόγους ἀποφερομένους Ἀθηναῖοι· οὐκ ἐνδεκομένοις δὲ σφί δέδοκτο ἐκ τοῦ φανεροῦ τοῖσι Πέρσῃσι πολεμίους εἶναι.

Νομίζουσι δὴ ταῦτα καὶ διαβεβλημένοις ἐς τοὺς Πέρσας, 97 ἐν τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ ὁ Μιλήσιος Ἀρισταγόρης ὑπὸ Κλεομένεος

— ἀμαχητί. zu 1, 174, 3. — ἐπολέμεον. Darüber Plehn Lesb. p. 51 ss. — ἐπί. zu 1, 81. — συγγινωσκόμενοι, συγχωροῦντες ἐκείνων εἶναι. zu 9, 41, 2. — μετεόν. zu 2, 178, 2. — ἢ οὐ. zu 4, 113, 2. — συνεπρήξαντο halfen rächen. συνεξεπρήξαντο? (Kr. 56). vgl. 7, 169 u. Cobet V. 1. (2) p. 413. So ἐκπράττεσθαι 7, 158, 1.

C. 95. φεύγων ἐκφεύγει. vgl. zu 4, 23, 2. — τὰ δὲ οἱ ὅπλα. Di. 47, 9, 8. — ταῦτα dieses Ereigniss. — ποιεῖν poetisch darstellen. zu 4, 13. — ἐπιτιθεῖ ἐς er schickt das Gedicht nach. zu 3, 42, 2. (Va.) — ἐπετράποντο. zu 7, 164. — δέ. zu 1, 64. — ὧδε, νέμεσθαι. gr. Spr. 57, 10, 9 u. zu 3, 4, 2. Doch ist vielleicht δ' ἐπ' ᾧ τε für δὲ ὧδε zu lesen. (Kr. 56).

C. 96. σοοὶ. zu 1, 66, 2. — ἐκ τοῦ φανεροῦ, φανερώς, wie 8, 126. 9, 1. (Sch.) 6, 77, 1. So ἐκ τοῦ ἐμφανέος. zu 1, 205.

C. 97 § 1. νομίζουσι, auf δέδοκτο zu beziehen, schliesst sich an ἀπῆκετο an. gr. Spr. 48, 5, 1. Aehnlich 1, 62, 1. — ἐν τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ

τοῦ Λακεδαιμονίου ἐξελαθεὶς ἐκ τῆς Σπάρτης ἀπὶκετο ἐς Ἀθή-
 νας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις τῶν λοιπέων ἐδυνάστευε μέγιστον. ἐπελ-
 θὼν δὲ ἐπὶ τὸν δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης ταῦτά ἔλεγε τὰ καὶ ἐν τῇ
 Σπάρτῃ περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ καὶ τοῦ πολέμου
 τοῦ Περσικοῦ, ὥς οὔτε ἀσπίδα οὔτε δόρυ νομίζουσι, εὐπετέες
 2 τε χειρωθῆναι εἶησαν. ταῦτά τε δὴ ἔλεγε καὶ πρὸς τοῖσι τάδε,
 ὥς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ ἄποικοι καὶ οἰκός σφεας
 εἶη ῥύεσθαι δυναμένους μέγα· καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ὑπίσχετο, οἷα
 κάρτα δεόμενος, ἐς ὃ ἀνέπεισέ σφέας. πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι
 εὐπετέστερον διαβάλλειν ἢ ἓνα, εἰ Κλεομένεα μὲν τὸν Λακεδαι-
 μόνιον μόνον οὐκ οἷός τε ἐγένετο διαβαλεῖν, τρεῖς δὲ μυριά-
 δας Ἀθηναίων ἐποίησε τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὴ ἀναπεισθέν-
 τες ἐψηφίσαντο εἴκοσι νέας ἀποστεῖλαι βοηθοὺς Ἴωσι, στρατη-
 γὸν ἀποδέξαντες αὐτέων εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν
 ἑόντα τὰ πάντα δόκιμον· αὐταὶ δὲ αἱ νέες ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο
 Ἑλλησί τε καὶ βαρβάροισι.

- 98 Ἀρισταγόρης δὲ προπλώσας καὶ ἀπικόμενος ἐς τὴν Μίλη-
 τον, ἐξευρὼν βούλευμα ἀπ' οὗ Ἴωσι μὲν οὐδεμία ἔμελλε ὠφελίῃ
 ἔσεσθαι, οὐδ' ὧν οὐδὲ τούτου εἵνεκα ἐποίησε, ἀλλ' ὅπως βασιλέα
 Λαρεῖον λυπήσειε, ἔπεμψε ἐς τὴν Φρυγίην ἄνδρα ἐπὶ τοὺς Παί-
 ονας τοὺς ἀπὸ Στυμόνος ποταμοῦ αἰχμαλώτους γενομένους ὑπὸ
 Μεγαβάζου, οἰκέοντας δὲ τῆς Φρυγίης χῶρόν τε καὶ κώμην ἐπ'
 ἑωυτῶν, ὃς ἐπεῖτε ἀπὶκετο ἐς τοὺς Παίονας, ἔλεγε τάδε. “ἄν-
 δρες Παῖονες, ἔπεμψέ με Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύραννος σω-
 τηρίην ὑμῖν ὑποθησόμενον, ἣν περ βούλησθε πείθεσθαι. νῦν
 γὰρ Ἰωνίῃ πᾶσα ἀπέστηκε ἀπὸ βασιλέος καὶ ὑμῖν παρέχει σώ-

nach dem Particip wie sonst ἐνταῦθα δῆ. gr. Spr. 56, 10, 2. — μέγιστον. vgl. 6, 66. So bei δύνασθαι 7, 5, 1. 9, 9. Xen. An. 2, 6, 21. Lys. 30, 14. Isokr. 15, 136. 18, 23. — ἐπελθὼν nachdem er sich gewendet, aufgetreten war. zu 7, 142, 1. 9, 7, 1 u. z. Thuk. 1, 90, 4. — ταῦτά für ταῦτα Sch. — ἐν τῇ Σ. 5, 49, 3. — δόρυ, nur αἰχμὴ βραχέα eb. — νομίζουσι. zu 1, 142, 1. 2, 92, 1. Daneben εἶησαν, wie ὥς — εἰσι καὶ εἶη § 2. vgl. 5, 13, 1. 7, 208, 1. 9, 54. 69. Kr. zu Xen. An. 2, 2, 15. — εὐπετέες χειρωθῆναι. zu 3, 120, 2.

§ 2. τοῖσι. Einige Hsn. τούτοις. Di. 50, 1, 3? Oder ist es zu streichen? = und ausserdem Folgendes. — οὐδὲν ὅ τι οὐκ alles Mögliche. gr. Spr. 51, 10, 11. — σφέας bezieht sich auf die Milesier, δυναμένους auf die Athener. — διαβάλλειν. zu 5, 50. — εἰ. zu 1, 60, 2. 129, 2. 212, 1. — τρεῖς. Die Zahl scheint zu gross, da in andern Angaben nur etwa von zwei Myriaden die Rede ist. vgl. jedoch Ar. Ekk. 1133. (Va.) — ἐποίησε τοῦτο, διέβαλε. zu 4, 166 u. zum Thuk. 2, 49, 3. — εἶναι. Di. 55, 3, 21. — ἀρχὴ κακῶν. Kr. zum Thuk. 2, 12, 3. Cobet V. 1. (2) p. 420 emendirt ἀρχέκακοι aus Plut. de malign. Her. 861 a.

C. 98 § 1. οὐδ' ὧν οὐδέ. zu 2, 134, 1. — ἀλλ' ὅπως. Concinner. wäre: τῷ δὲ βασιλέα λυπεῖν ἐβούλετο. — ἐπ' ἑωυτῶν. zu 2, 2, 2. —

ζεσθαι ἐπὶ τὴν ὑμετέραν αὐτέων, μέχρι μὲν θαλάσσης αὐτοῖσι ὑμῖν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου ἡμῖν ἤδη μελήσει." ταῦτα δὲ ἀκούσαν-²τες οἱ Παῖονες κάρτα τε ἀσπαστὸν ἐποιήσαντο καὶ ἀναλαβόντες παῖδας τε καὶ γυναῖκας ἀπεδίδρυσκον ἐπὶ θάλασσαν· οἱ δὲ τινες αὐτέων καὶ κατέμειναν ἀρρώδησαντες αὐτοῦ. ἐπεῖτε δὲ οἱ Παῖονες ἀπικέατο ἐπὶ θάλασσαν, ἐνθεῦτεν ἐς Χίον διέβησαν. ἐόντων δὲ ἤδη ἐν Χίῳ κατὰ πόδας ἐληλύθεε Περσέων ἵππος πολλὴ διώκουσα τοὺς Παίονας. ὥς δὲ οὐ κατέλαβον, ἐπηγγέλλοντο ἐς τὴν Χίον τοῖσι Παίοσι ὅπως ἂν ὀπίσω ἀπέλθοιεν. οἱ δὲ Παῖονες τοὺς λόγους οὐκ ἐνεδέκοντο, ἀλλ' ἐκ Χίου μὲν Χιοί σφεας ἐς Λέσβον ἤγαγον, Λέσβιοι δὲ ἐς Δορίσκον ἐκόμισαν· ἐνθεῦτεν δὲ πεζῇ κομιζόμενοι ἀπικέατο ἐς Παιονίην.

Ἀρισταγόρης δέ, ἐπειδὴ οἱ τε Ἀθηναῖοι ἀπικέατο εἴκοσι⁹⁹ νηυσί, ἅμα ἀγόμενοι Ἐρετριέων πέντε τριήρεας, οἱ οὐ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἐστρατεύοντο ἀλλὰ τὴν αὐτέων Μιλησίων, ὀφειλόμενά σφι ἀποδιδόντες (οἱ γὰρ δὴ Μιλήσιοι πρότερον τοῖσι Ἐρετριεῦσι τὸν πρὸς Χαλκιδέας πόλεμον συνδιήνεικαν, ὅτε περ καὶ Χαλκιδεῦσι ἀντία Ἐρετριέων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἐβοήθεον), οὗτοι ὦν, ἐπεῖτε σφι ἀπικέατο καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρῆσαν, ἐποιέετο στρατηγὴν ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδεις. αὐτὸς μὲν δὴ οὐκ ἐστρατεύετο ἀλλ' ἔμενε ἐν Μιλήτῳ, στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἀπέδεξε Μιλησίων εἶναι, τὸν ἑωυτοῦ τε ἀδελφεὸν Χαροπῖνον καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν Ἑρμόφαντον. ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ¹⁰⁰ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορησσῷ τῆς Ἐφεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιούμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπεῖτε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο, αἰρέουσι Σάρδεις οὐδενός σφι ἀντιωθέντος, αἰρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τὰλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης, ἔχων δύ-

αὐτέων. μέχρι. Bekkers Komma beseitigt ein unerträgliches Asyndeton. — αὐτοῖσι ὑμῖν nicht: durch euch selbst, was der persönliche Dativ nicht gestattet. Vielmehr ist es mit παρέχει σώζεσθαι zu verbinden: es ist euch vergönnt euch selbst zu retten.

§ 2. ἐποιήσαντο. zu 1, 119, 1. — παῖδας. gr. Spr. 50, 3, 8. vgl. 1, 164, 2. — κατὰ πόδας. zu 9, 89, 2. — ὅπως ἂν an bei ἐπηγγέλλοντο wie bei δέεσθαι 2, 126. vgl. zu 1, 75, 3.

C. 99. οἱ τε Ἀθην. wird nach der Parenthese durch οὗτοι erneuert; dem τέ entspricht καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι. — τὴν Ἀ. χάριν. Der Artikel wird gew. nicht zugefügt. gr. Spr. 47, 7, 8. Oefter so beim Possessiv, wie Eur. Hek. 1176: τοιάδε χάριν σπένδων πέπονθα τὴν σὴν. — τὸν πρὸς Χ. πόλεμον. Kr. zum Thuk. 1, 15, 3. — ἀντία gegen. zu 3, 160. vgl. zu 1, 80, 3. — ὦν. zu 1, 69, 1. — τῶν ἀστῶν. Spr. 47, 7. (9, 1.)

C. 100. χειρί. zu 1, 174, 2. — ἀπίκοντο, vor Sardes. — ἀντιωθέντος. zu 1, 76, 2. — αἰρέουσι δέ. zu ἐπαιζε 1, 114, 1. vgl. zu 1, 64.

- 101 ναμιν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγην. τὸ δὲ μὴ ληλατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τόδε. ἦσαν ἐν τῇσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμιναι, ὅσαι δ' αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς. τουτέων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὥς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἰὸν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ ἄστει πᾶν. καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν, ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρὸς καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρουν ἐς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμόν, ὅς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμῶλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἐς τὸν Ἑρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὃ δὲ ἐς θάλασσαν· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι. οἱ δὲ Ἴωνες ὁρέοντες τοὺς μὲν ἀμυνομένους τῶν πολεμίων, τοὺς δὲ σὺν πλήθει πολλῶ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ οὖρος τὸ Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.
- 102 Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης, τὸ σκηπτόμενοι Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἑλλήσι ἱρά. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἄλκος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες προπυνθανόμενοι ταῦτα συνηλίζοντο καὶ ἐβοήθειον τοῖσι Λυδοῖσι. καί κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἐόντας τοὺς Ἴωνας εὐρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. καὶ πολλοὺς αὐτέων οἱ Πέρσαι φονεύουσι, ἄλλους τε οὐνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκιδέα στρατηγέοντα Ἑρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιοηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηρίου πολλὰ αἰνεθέντα. οἱ δὲ αὐτέων ἀπέφυγον τὴν μάχην ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλεις.

C. 101 § 1. τὸ μὴ λ. zu 1, 158. Ueber τό Di. 55, 3, 19. — καλάμον — ὀροφάς. αἱ ὀροφαὶ ἅς εἶχον καλάμον (καλάμιναι) ἦσαν. gr. Spr. 47, 8, 3. — τῶν τις. gr. Spr. 47, 9, 20. — περιέσχατα. zu 1, 86, 4. τα περὶ τὰ ἔσχατα 1, 191, 4. (We.) Erst wieder bei Spätern. — ἔχοντες für ἔχοντος We. Di. 56, 14, 3. vgl. 9, 111, 1. — ἐξήλυσιν, ἔξοδον. zu 3, 117, 2.

§ 2. ψῆγμα. Spr. 44, 1, 1. — ἐκδιδοῖ, ἐμβάλλει. Di. 52, 2, 9. — ὃ δέ, einem relativen Satze ein selbständiger angefügt. gr. Spr. 59, 2, 6. — τὸ Τμῶλον. τὸν Τμ. mehrere Hsn. Derselbe Fehler in ἐς τὴν 1, 191, 2. Das (zweite) τό gehört zu καλεόμενον.

C. 102. τό, dessen Verbrennung. — ἐντός diesseits. vgl. 1, 6, 1. — νομός nach Heeren: militairische Cantons. Irrig. zu 5, 92, 1. — κατὰ στίβον. zu 4, 123. — πολλόν. zu 5, 1, 2. — ἐν δὲ δὴ. zu 1, 74, 1. Ebenso nach ἄλλος τε 1, 185, 1. (2, 172, 1.) 3, 38, 1. — ἀγῶνας ἀναιρεῖν Siege in Wettkämpfen davon tragen, für das gew. ἀγ. νικᾶν so noch 6, 36. vgl. Il. Ψ, 736; das Medium zu 6, 70, 2. — πολλά, wie 1, 90, 1. vgl. 5, 103. Spr. 46, 7 A. (11, 2.) — αἰνεθέντα, ἐπαινεθέντα. gr. Spr. 40 u. d. W. — ἀνὰ, κατὰ. Di. 68, 20, 3.

Τότε μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ Ἀθηναῖοι μὲν τὸ 103
παρὰ πᾶν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας ἐπικαλεομένου σφέας πολλὰ
δι' ἀγγέλων Ἀρισταγόρῳ οὐκ ἔφασαν τιμωρήσειν σφίσι, Ἴωνες
δὲ τῆς Ἀθηναίων συμμαχίης στερηθέντες (οὕτω γάρ σφι ὑπῆρχε
πεποιημένα ἐς Δαρεῖον) οὐδὲν δὴ ἔσσον τὸν πρὸς βασιλέα πό-
λεμον ἐσκευάζοντο. πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλήσποντον Βυζάν-
τιόν τε καὶ τὰς ἄλλας πόλεις ἀπάσας τὰς ταύτῃ ὑπ' ἐωντοῖσι
ἐποιήσαντο, ἐκπλώσαντές τε ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον Καρίης τὴν
πολλὴν προσεκτήσαντο σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν Καῦ-
νον πρότερον οὐ βουλομένην συμμαχεῖν, ὥς ἐνέπρησαν τὰς
Σάρδεις, τότε σφι καὶ αὕτη προσεγένετο. Κύπριοι δὲ ἐθέλονταί 104
σφι πάντες προσεγένοντο πλὴν Ἀμαθουσίων· ἀπέστησαν γὰρ
καὶ οὗτοι ὧδε ἀπὸ Μήδων. ἦν Ὀνήσιλος Γόργου μὲν τοῦ Σαλα-
μινίων βασιλέος ἀδελφεὸς νεώτερος, Χέρσιος δὲ τοῦ Σιρώμου
τοῦ Εὐέλθοντος παῖς. οὗτος ὦνῆρ πολλάκις μὲν καὶ πρότερον
τὸν Γόργον παρηγορέετο ἀπίσταςθαι ἀπὸ βασιλέος· τότε δ',
ὥς καὶ τοὺς Ἴωνας ἐπύθετο ἀπεστάναι, πάγχυ ἐπικείμενος ἐνῆγε.
ὥς δὲ οὐκ ἔπειθε τὸν Γόργον, ἐνθαῦτά μιν φυλάξας ἐξελθόντα
τὸ ἄστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ Ὀνήσιλος ἅμα τοῖσι ἐωντοῦ στασιώ-
τησι ἀπεκλήρισε τῶν πυλέων. Γόργος μὲν δὴ στερηθεὶς τῆς πό-
λιος ἔφευγε ἐς Μήδους, Ὀνήσιλος δὲ ἦρχε Σαλαμῖνος καὶ ἀνέ-
πειθε πάντας Κυπρίους συναπίσταςθαι. τοὺς μὲν δὴ ἄλλους
ἀνέπεισε, Ἀμαθουσίου δὲ οὐ βουλομένους οἱ πείθεσθαι ἐπο-
λιόρκεε προσκατήμενος.

Ὀνήσιλος μὲν νυν ἐπολιόρκεε Ἀμαθοῦντα· βασιλεί δὲ Δα- 105
ρείῳ ὥς ἐξηγγέλθη Σάρδεις ἀλούσας ἐμπεπρῆσθαι ὑπὸ τε Ἀθη-
ναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγεμόνα γενέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥστε
ταῦτα συνυφανθῆναι, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λέ-

C. 103. οὕτω, dass sie das Aeusserste verwirkt hatten und daher das Aeusserste wagen mussten. — ποιεῖν ἐς, wie 1, 41. 3, 49. (Bä.) vgl. 2, 141, 1. 3, 152 u. zu 1, 85, 1 u. 4, 165. — ἔσσον für ησσον Schäfer. — ἐσκευάζοντο, wie noch 6, 100, 2 für παρεσκευάζοντο. (We.) — ἔξω τὸν Ἑ. noch 7, 58, 1. (Sch.) Sonst auch bei Her. stets der Ge. Der Acc. hängt vielleicht von dem verbundenen ἔξω ἐκπλεῖν = πλέοντας ἐκλείπειν ab und ist wie bei ἐξελθόντα 5, 104 zu erklären. Ueber ἐκ — ἔξω zu 3, 16, 1. — εἶναι. Di. 55, 3, 21. vgl. 7, 51, 1. — Καρίης τὴν πολλήν. zu 1, 24, 1. — τὴν Καῦνον — προσεγένετο, eine harte Anakoluthie; den Ac. veranlasste τὴν πολλήν, indem noch προσεκτήσαντο vorschwebte.

C. 104. ἐθέλονταί, Andre ἐθέλοντί. — ὦνῆρ. Di. 14, 10, 7. — παρηγορεῖν, εἶσθαι, für παραινεῖν, ein poetischer und dialektischer Ausdruck. — πάγχυ, πάνν. zu 1, 31, 1. — ἐνῆγε trieb an, Her. öfter so, von Attikern Thukydides. Kr. dort zu 1, 67, 2. — φυλάξας, ἐπιτηρήσας. zu 5, 12, 2. — ἐξελθόντα τὸ ἄστυ, eine ungewöhnliche Construction, nach der Analogie von ἐκλείπειν; noch so 7, 29, 1.

C. 105. συλλογῆς Zusammenziehung und Verbindung der

γεται αὐτόν, ὥς ἐπύθετο ταῦτα, Ἰώνων οὐδένα λόγον ποιησάμε-
 νον, εὖ εἰδότα ὥς οὗτοί γε οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες, εἴρε-
 σθαι οἵτινες εἶεν οἱ Ἀθηναῖοι, μετὰ δὲ πυνθόμενον αἰτῆσαι τὸ
 τόξον, λαβόντα δὲ καὶ ἐπιθέντα ὀιστόν ἄνω ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπει-
 ναι καὶ μιν ἐς τὸν ἥερα βαλόντα εἰπεῖν. “ὦ Ζεῦ, ἐκγενέσθαι
 μοι Ἀθηναίους τίσασθαι.” εἰπαντα δὲ ταῦτα προστάξαι ἐνὶ τῶν
 θεραπόντων δείπνου προκειμένου αὐτῷ ἐς τρεῖς ἐκάστοτε εἰπεῖν.
 106 “δέσποτα, μέμνεο τῶν Ἀθηναίων.” προστάξας δὲ ταῦτα εἶπε
 καλέσας ἐς ὄψιν Ἰστιαῖον τὸν Μιλήσιον, τὸν ὁ Δαρεῖος κατεῖχε
 χρόνον ἤδη πολλόν. “πυνθάνομαι Ἰστιαῖε ἐπίτροπον τὸν σόν, τῷ
 σὺ Μίλητον ἐπέτρεψας, νεώτερα ἐς ἐμὲ πεποιηκέναι πρήγματα.
 ἄνδρας γάρ μοι ἐκ τῆς ἐτέρης ἡπείρου ἐπαγαγὼν καὶ Ἴωνας σὺν
 αὐτοῖσι, τοὺς δώσοντας ἐμοὶ δίκην τῶν ἐποίησαν, τούτους ἀνα-
 γνάσας ἅμα ἐκείνοισι ἐπεσθαι Σαρδίῳ με ἀπεστέρηκε. νῦν ὦν
 κῶς τοι φαίνεται ταῦτα ἔχειν καλῶς; κῶς δ’ ἄνευ τῶν σῶν
 βουλευμάτων τοιοῦτό τι ἐπρήχθη; ὄρα μὴ ἐξ ὑστέρης σεωυτὸν
 2 ἐν αἰτίῃ σχῆς.” εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ἰστιαῖος. “βασιλεῦ, κοῖον
 ἐφθέγγξαι ἐπος, ἐμὲ βουλευσάιν πρήγμα ἐκ τοῦ σοί τι ἢ μέγα ἢ
 σμικρὸν ἐμελλε λυπηρὸν ἀνασχῆσαι; τί δ’ ἂν ἐπιδιζήμενος ποιέ-
 ομι ταῦτα, τεῦ δὲ ἐνδεῆς ἐών; τῷ πάρα μὲν πάντα ὅσα περ σοί,
 πάντων δὲ πρὸς σέο βουλευμάτων ἐπακούειν ἀξιεῦμαι. ἀλλ’ εἴ-
 περ τι τοιοῦτο οἷον σὺ εἴρηκας πρήσσει ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος, ἴσθαι
 αὐτὸν ἐπ’ ἐωυτοῦ βαλόμενον πεπρηχέναι. ἀρχὴν δὲ ἔγωγε οὐδὲ
 ἐνδέχομαι τὸν λόγον, ὅπως τι Μιλήσιοι καὶ ὁ ἐμὸς ἐπίτροπος

Truppen. — λόγον. zu 1, 4, 2. — οὐ καταπροΐξονται ἀποστάντες sie sollen nicht ungestraft abgefallen sein. vgl. 3, 156, 2. 7, 17: ohne Particip 3, 36, 4, wenn dort nicht τοὺς zu streichen ist. (Kr. 56.) In der attischen Prosa wird der Ausdruck nicht vorkommen, wohl aber bei Aristophanes. — μιν, τὸν ὀιστόν. zu 1, 36, 2. — ἐκγενέσθαι, wünschend. gr. Spr. 55, 1, 4. — οἱ Ἀθην. die fraglichen A. — προκειμένου. zu προτιθέσθαι 1, 133, 1. — ἐς τρεῖς. gr. Spr. 66, 1, 3. vgl. 1, 86, 2. — μέμνεο. Di. 39 u. μιμνήσκω.

C. 106 § 1. πολλόν seit 5, 23 f. — τοὺς sie die. gr. Spr. 50, 7, 12. — τῶν. zu 2, 118, 2. — ἀναγνώσας. zu 1, 68, 4. — ἐπρήχθη. zu διέβησαν 1, 75, 3. — ἐξ ὑστέρης in Zukunft. zu 1, 108, 2. Wohl nicht so bei Attikern. — σεωυτὸν ἐν αἰτίῃ σχῆς d. h. es zu bereuen findest. So bei Attikern ἐαυτὸν αἰτιᾶσθαι. Kr. zu Xen. An. 7, 1, 11. Anders ἐν αἰτίᾳ ἔχειν bei Thuk. Kr. dort zu 1, 35, 2.

§ 2. κοῖον. zu 4, 3, 2. — ἐπος, λόγον. zu 1, 36, 2. — βουλευσάιν. gr. Spr. 57, 10, 6. — ἢ μέγα ἢ σμικρόν. zu 3, 62, 2. — ἀνασχῆσαι erstehen, intransitiv, die Metapher vielleicht von der aufgehenden Sonne (ἥλιος ἀνίσχων) entlehnt. zu 7, 14. — ἐπιδιζήμενος zu dem mir Verliehenen suchend. vgl. 1, 95, 1 u. Di. 39 u. δίζημαι. — πάρα. zu 1, 42. — πρὸς σέο ist durch ein Hyperbaton, wie sich manche finden, von ἀξιεῦμαι getrennt. — ἀξιεῦμαι. Spr. 60, 5 (6), 1. vgl. zu 2, 115, 2. — βαλόμενον. zu 3, 71, 3. — ἀρχήν. zu 2, 95.

νεώτερον πρήσσουσι περὶ πρήγματα τὰ σά. εἰ δ' ἄρα τι τοι-
οὔτο ποιεύσι καὶ σὶ τὸ ἐόν ἀκήκοας, ὦ βασιλεῦ, μάθε οἷον
πρήγμα ἐργάσαο ἐμὲ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπαστον ποιήσας. Ἴωνες
γὰρ οἴκασι ἐμεῦ ἐξ ὀφθαλμῶν σφι γενομένου ποιῆσαι τῶν πά-
λαι ἡμερον εἶχον· ἐμέο δ' ἂν ἐόντος ἐν Ἰωνίῃ οὐδεμία πόλις
ὑπεκίνησε. νῦν ὦν ὡς τάχος με ἄπες πορευθῆναι ἐς Ἰωνίην,⁴
ἵνα τοι κεῖνά τε πάντα καταρτίσω ἐς τωῦτό καὶ τὸν Μιλήτου
ἐπίτροπον τοῦτον τὸν ταῦτα μηχανησάμενον ἐγχειρίθεται παρα-
δῶ. ταῦτα δὲ κατὰ νόον τὸν σὸν ποιήσας θεοὺς ἐπόμενυμι τοὺς
βασιληῖους μὴ μὲν πρότερον ἐκδύσεσθαι τὸν ἔχων κιθῶνα κατα-
βήσομαι ἐς Ἰωνίην, πρὶν ἂν τοι Σαρδῶ, νῆσον τὴν μεγίστην,
δασμοφόρον ποιήσω." Ἰστιαῖος μὲν λέγων ταῦτα διέβαλλε, Δα-107
ρεῖος δὲ ἐπείθετο καὶ μιν ἀπίει, ἐντειλάμενος, ἐπεὰν τὰ ὑπέ-
σχετό οἱ ἐπιτελέα ποιήσῃ, παραγίνεσθαι οἱ ὀπίσω ἐς τὰ Σοῦσα.

Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἀγγελίῃ τε περὶ τῶν Σαρδίῳ παρὰ βασιλέα¹⁰⁸
ἀνῆκε καὶ Δαρεῖος τὰ περὶ τὸ τόξον ποιήσας Ἰστιαίῳ ἐς λόγους
ἦλθε καὶ Ἰστιαῖος μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου ἐκομίζετο ἐπὶ θά-
λασσαν, ἐν τούτῳ παντὶ τῷ χρόνῳ ἐγίνετο τάδε. πολιορκέοντι
τῷ Σαλαμινίῳ Ὀνησίλῳ Ἀμαθουσίου ἐξαγγέλλεται νηυσὶ στρατιὴν
πολλὴν ἄγοντα Περσικὴν Ἀρτύβιον, ἄνδρα Πέρσῃ, προσδόκιμον
ἐς τὴν Κύπρον εἶναι. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος κήρυ-
κας διέπεμπε ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐπικαλούμενός σφεας. Ἴωνες δὲ
οὐκ ἐς μακρὴν βουλευσάμενοι ἤκον πολλῷ στόλῳ. Ἴωνές τε δὴ
παρῆσαν ἐς τὴν Κύπρον καὶ οἱ Πέρσαι νηυσὶ διαβάντες ἐκ τῆς
Κιλικίης ἦσαν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα πεζῇ· τῇσι δὲ νηυσὶ οἱ Φοί-
νικες περιέπλων τὴν ἄκρην αἱ καλεῦνται Κληῖδες τῆς Κύπρου.

§ 3. τὸ ἐόν (die) Wahrheit, wie 9, 11, 2. zu 1, 97, 1. — ἀνάσπα-
στον. zu 3, 93. — ἡμερον, ἐπιθυμίαν. zu 1, 30, 2. — ἂν gehört zu ὑπε-
κίνησε würde sich auch nur wenig (ὑπο —) geregt haben, intransitiv.
gr. Spr. 52, 2, 12.

§ 4. ὡς τάχος für ὡς τάχιστα, wie ὅτι τάχος 9, 7, 3 u. Thuk. 7, 42, 5.
Sonst poetisch. Di. 49, 10, 2. — καταρτίσω. zu 5, 28. 9, 66, 2. — ἐς τὸ ὑτό
in dieselbe Lage in der es früher war. — ἐγχειρίθεται findet sich nur
hier. — βασιληῖους, wie 3, 65, 4, dii regum ultores Liv. 2, 6. Lobeck
Agl. p. 772. — μὴ μὲν. Di. 69, 44, 1. — ἐκδύσεσθαι für ἐκδύσασθαι Kr.
(56.) u. Naber Mnem. 4 p. 487. Vgl. Cobet N. l. p. 50. 788. V. l. (2). 420. —
κιθῶνα, χιτῶνα. Di. 4, 1, 3. Sch. erklärt es durch θώραξ. vgl. 7, 61; nicht
nöthig. — νῆσον. νήσων Naber eb. vgl. 6, 2 u. zu 1, 170, 1. — μεγίστην.
zu 1, 170, 1.

C. 107. διέβαλλε verfuhr trügerisch. — ἐπιτελέα. zu 1, 117, 3.

C. 108. ἐν ᾧ, als ob ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ nicht folgen sollte. Struve 2
p. 310. — περὶ ohne ἡ zu 7, 1. Ueber die Sache Kr. zu Clinton F. H. 496
u. Stud. 1 S. 148. — μεμετιμένος. Di. 38, 1, 7. — σφεας. Spr. 58, 4, 1. —
οὐκ ἐς μακρὴν. zu 2, 121, 4. Es gehört zu ἤκον. (Sch.) — Ἴωνές τε —
καὶ als die I. zu 4, 181, 2. — παρῆσαν ἐς kamen nach, wie 5, 72, 1. 6,
1 u. 24. Kr. zu Xen. An. 1, 2, 2. — διαβάντες, ἐς τὴν Κύπρον. (Va.) —
αἱ καλεῦνται. Spr. 61, 6, 4. (7, 8.)

109 τούτου δὲ τοιούτου γινομένου ἔλεξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου συγκαλέσαντες τῶν Ἰώνων τοὺς στρατηγούς· “ἄνδρες Ἴωνες, αἰρεσιν ὑμῖν δίδομεν ἡμεῖς οἱ Κύπριοι ὁκοτέροισι βούλεσθε προσφέρεισθαι, ἢ Πέρσῃσι ἢ Φοίνιξι. εἰ μὲν γὰρ πεζῇ βούλεσθε ταχθέντες Περσέων διαπειρᾶσθαι, ὥρῃ ἂν εἴη ὑμῖν ἐκβάντας ἐκ τῶν νεῶν τάσσεσθαι πεζῇ, ἡμέας δὲ ἐς τὰς νέας ἐμβαίνειν τὰς ὑμετέρας Φοίνιξι ἀνταγωνιευμένους· εἰ δὲ Φοινίκων μᾶλλον βούλεσθε διαπειρᾶσθαι, ποιέειν χρεὼν ἐστὶ ὑμέας ὁκότερα ἂν δὴ τουτέων ἔλῃσθε, ὅπως τὸ κατ’ ὑμέας ἐστὶ ἢ τε Ἰωνίῃ καὶ ² ἢ Κύπρῳ ἐλευθέρῃ.” εἶπαν Ἴωνες πρὸς ταῦτα· “ἡμέας δὲ ἀπέπεμψε τὸ κοινὸν τῶν Ἰώνων φυλάζοντας τὴν θάλασσαν, ἀλλ’ οὐκ ἵνα Κυπρίοισι τὰς νέας παραδόντες αὐτοὶ Πέρσῃσι πεζῇ προσφερώμεθα. ἡμεῖς μὲν νυν ἐπ’ οὗ ἐτάχθημεν, ταύτῃ πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί· ὑμέας δὲ χρεὼν ἐστὶ ἀναμνησθέντας οἷα ἐπάσχετε δουλεύοντες πρὸς τῶν Μήδων, γίνεσθαι ἀνδρας ἀγαθοὺς.”

110 Ἴωνες μὲν τούτοις ἀμείψαντο, μετὰ δὲ ἡκόντων ἐς τὸ πεδὶον τὸ Σαλαμινίων τῶν Περσέων διέτασσαν οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων, τοὺς μὲν ἄλλους Κυπρίους κατὰ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἀντιτάσσοντες, Σαλαμινίων δὲ καὶ Σολίων ἀπολέξαντες τὸ ἄριστον ἀντέτασσαν Πέρσῃσι. Ἀρτυβίῳ δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν

111 Περσέων ἐθελοντῆς ἀντετάσσετο Ὀνήσιλος. ἤλυνε δὲ ἵππον ὁ Ἀρτύβιος δεδιδαγμένον πρὸς ὀπλίτην ἵστασθαι ὀρθόν. πυθόμενος ὦν ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, ἦν γὰρ οἱ ὑπασπιστῆς γένος μὲν Κὰρ τὰ δὲ πολέμια κάρτα δόκιμος καὶ ἄλλως λήματος πλέος, εἶπε πρὸς τοῦτον· “πυνθάνομαι τὸν Ἀρτυβίου ἵππον ἱστάμενον ὀρθόν καὶ ποσὶ καὶ στόματι κατεργάζεσθαι πρὸς τὸν ἂν προσενεχθῇ. σὺ ὦν βουλευσάμενος αὐτίκα εἰπὲ ὁκότερον βούλει φυλάξας πληῆξαι, εἴτε τὸν ἵππον εἴτε αὐτὸν Ἀρτύ-

C. 109 § 1. τοιούτου γ. eben so 5, 114 u. zu 9, 47. — τύραννοι = βασιλεῖς 5, 110. 7, 90. (Bä.) — ἡμεῖς οἱ, wie ἡμέας τοὺς 5, 111, 2. Spr. 50, 6, 3. (8, 2.) — ὑμῖν ἐκβάντας. Spr. 55, 2, 5. (7.) vgl. 50, 5, 5. (6, 4.) — ποιέειν. Vollständig müsste es etwa heissen: συγχωρήσομεν καὶ τοῦτο ποιέειν δὲ χρεὼν. — ὅπως. zu 1, 8, 2. — τὸ κατ’ ὑμέας. zu 1, 124, 1.

§ 2. εἶπαν. zu 1, 38. — ἡμέας δὲ für ἡμέας einige Hs. zu 8, 142, 1. — τὸ κοινόν. zu 3, 156, 1. Andre τὰ κοινά. Doch vgl. 5, 85. 6, 14, 2. (Ga.) — ἵνα, ein finaler Satz nach einem synonymen Particip. Kr. zum Thuk. 1, 73, 1; umgekehrt eb. 4, 86, 1. — ἐπ’ οὗ. ὅκον mehrere Hsn. Gemeint ist ἐπὶ τῶν νεῶν.

C. 110. μετὰ δέ. Di. 68, 2, 3. — διέτασσαν — ἀντιτάσσοντες. zu οἰκέειν 4, 8, 1. — τὸ ἄριστον, wie τὸ καθαρόν 1, 211. Spr. 43, 4, 6. (17.) — ἀντέτασσαν für ἀντιτάσσοντες. zu 1, 19.

C. 111 § 1. ὀρθόν. Xen. An. 4, 8, 20: ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι — λήματος. zu 5, 72, 3. — κατεργάζεσθαι niedermachen. zu 1, 24, 2. — πρὸς τόν, τοῦτον πρὸς ὄν. gr. Spr. 51, 13, 7. — αὐτόν ohne Artikel.

βιον.” εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ ὀπάων αὐτοῦ. “ὦ βασιλεῦ, ἑτοῖμος μὲν ἐγὼ εἶμι ποιεῖν καὶ ἀμφοτέρω καὶ τὸ ἕτερον αὐτέων καὶ πάντως τὸ ἂν ἐπιτάσῃς σύ· ὥς μέντοι ἔμοιγε δοκέει εἶναι² τοῖσι σοῖσι πρήγμασι προσφερέστερον, φράσω. βασιλέα μὲν καὶ στρατηγὸν χρεὼν εἶναι φημι βασιλεῖ τε καὶ στρατηγῷ προσφε-
ρεσθαι. ἦν τε γὰρ κατέλῃς ἄνδρα στρατηγόν, μέγα τοι γίνεται, καὶ δεύτερα, ἦν σὲ ἐκεῖνος, τὸ μὴ γένοιτο, ὑπ’ ἀξιοχρεῶ καὶ ἀπο-
θανεῖν ἡμίσεα συμφορῇ. ἡμέας δὲ τοὺς ὑπηρέτας ἑτέροισί τε ὑπηρέτησι προσφέρεσθαι καὶ πρὸς ἵππον, τοῦ σὺ τὰς μηχανὰς μηδὲν φοβηθῆς. ἐγὼ γάρ τοι ὑποδέκομαι μή μιν ἀνδρὸς ἔτι γε μηδενὸς στήσεσθαι ἐναντίον.”

Ταῦτα εἶπε καὶ μεταντίκα συνέμισγε τὰ στρατόπεδα πεζῇ¹¹² καὶ νηυσί. νηυσὶ μὲν νυν Ἴωνες ἄκροι γενόμενοι ταύτην τὴν ἡμέ-
ρην ὑπερεβάλλοντο τοὺς Φοίνικας, καὶ τουτέων Σάμιοι ἠρίστευ-
σαν. πεζῇ δέ, ὥς συνῆλθον τὰ στρατόπεδα, συμπεσόντα ἐμά-
χοντο. κατὰ δὲ τοὺς στρατηγοὺς ἀμφοτέρους τάδε ἐγένετο. ὥς
προσεφέρετο πρὸς τὸν Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτύβιος ἐπὶ τοῦ ἵππου κα-
τήμενος, ὁ Ὀνήσιλος κατὰ συνεθήκατο τῷ ὑπασπιστῇ παῖει προς-
φερόμενον αὐτὸν τὸν Ἀρτύβιον. ἐπιβαλόντος δὲ τοῦ ἵππου
τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν Ὀνησίλου ἀσπίδα, ἐνθαῦτα ὁ ὀπάων δρε-
πάνῳ πλήξας ἀπαράσσει τοῦ ἵππου τοὺς πόδας. Ἀρτύβιος μὲν
δὴ ὁ στρατηγὸς τῶν Περσέων ὁμοῦ τῷ ἵππῳ πίπτει αὐτοῦ
ταύτῃ, μαχομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων Στησήνωρ, τύραννος ἐὼν¹¹³
Κουρίου, προδιδοῖ, ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν περὶ ἑωυτὸν οὐ σμι-
κρήν· οἱ δὲ Κουριέες οὗτοι λέγονται εἶναι Ἀργείων ἀποικοι.
προδόντων δὲ τῶν Κουριέων αὐτίκα καὶ τὰ Σαλαμινίων πολε-
μιστήρια ἄρματα τωὐτὸ τοῖσι Κουριεῦσι ἐποίησαν. γινομένων δὲ
τουτέων κατυπέρτεροι ἦσαν οἱ Πέρσαι τῶν Κυπρίων. τετραμ-
μένου δὲ τοῦ στρατοπέδου ἄλλοι τε ἔπεσον πολλοὶ καὶ δὴ καὶ

zu 1, 65, 3. — ὀπάων. ὀπέων Dindorf hier u. C. 112. vgl. 9, 50. 51, 2. Das Wort ist dichterisch. — ἑτοῖμός εἶμι. zu 1, 42. — σύ. gr. Spr. 51, 1, 1.

§ 2. προσφερέστερον für προσφορώτερον, sonst beispiello; προφερέ-
στερον mit einer Hs. Schäfer nur 1801. Di. 23, 2, 3. — ἦν τε. Dem ent-
sprechend würd' ich unten ἦν τε σέ ohne καὶ δεύτερα erwarten. Doch vgl.
Kr. z. Dion. p. 268? — καὶ ἀποθανεῖν sogar der Tod. — προσφέ-
ρεσθαι hängt noch von χρεὼν εἶναι ab. (Valla.) — φοβηθῆς. zu λεγόν-
των. 1, 89, 2.

C. 112. μεταντίκα. zu 2, 161, 1. — στρατόπεδα, στρατεύματα. wie
1, 77, 1. 9, 51, 2. 53, 2. (Sch.) 5, 75, 1. 6, 111, 2. — νηυσί will Schäfer
(1822) mit ὑπερεβάλλοντο verbinden; warum nicht wenigstens auch mit ἄκροι
γενόμενοι? — ἄκροι ausgezeichnet. S. die Lex. — συνῆλθον. Di. 63,
2, 2. — αὐτοῦ ταύτῃ. zu 1, 189, 2.

C. 113. προδιδοῖ. zu 3, 45, 2. — κατυπέρτεροι. zu 1, 65, 1. —
δ εἰ. δὴ Kr. (56). Doch vgl. 6, 127, 2. Ein Fragment in Bergks poetae lyr. p. 344.

Ὀνήσιλός τε ὁ Χέρσιος, ὅσπερ τὴν Κυπρίων ἀπόστασιν ἔπρηξε, καὶ ὁ Σολίων βασιλεὺς Ἀριστόκυπρος ὁ Φιλοκύπρου, Φιλοκύπρου δὲ τούτου τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος εἰς Κύπρον ἐν ἔπεσι αἶνεσε τυράννων μάλιστα.

114 Ὀνησίλου μὲν νυν Ἀμαθούσιοι, ὅτι σφέας ἐπολιόρκησε, ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν ἐκόμισαν εἰς Ἀμαθοῦντα καὶ μιν ἀνεκρέμασαν ὑπὲρ τῶν πυλέων. κρεμαμένης δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ εὐούσης ἤδη κοίλης, ἐσμὸς μελισσέων ἐσθὺς εἰς αὐτὴν κηρίων μιν ἐνέπλησε. τούτου δὲ γενομένου τοιούτου (ἐχρέωντο γὰρ περὶ αὐτῆς οἱ Ἀμαθούσιοι) ἐμαντεύθη σφι τὴν μὲν κεφαλὴν κατελόντας θάψαι, Ὀνησίλῳ δὲ θύειν ὡς ἥρῳι ἀνὰ πᾶν ἔτος, καὶ σφι ποιεῦσι ταῦτα ἄμεινον συνοίσεσθαι. Ἀμαθούσιοι μὲν νυν ἐποίεουν

115 ταῦτα καὶ τὸ μέχρι ἐμεῦ. Ἴωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχήσαντες ἐπεῖτε ἔμαθον τὰ πρήγματα τὰ Ὀνησίλου διεφθαρμένα καὶ τὰς πόλεις τῶν Κυπρίων πολιορκευμένας τὰς ἄλλας πλὴν Σαλαμῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ προτέρῳ βασιλεί τοὺς Σαλαμινίους παραδόντας, ἀντίκα μαθόντες οἱ Ἴωνες ταῦτα ἀπέπλωον εἰς τὴν Ἰωνίην. τῶν δὲ ἐν Κύπρῳ πόλεων ἀντέσχε χρόνον ἐπὶ πλεῖστον πολιορκευμένη Σόλοι, τὴν πέριξ ὑπορύσσοντες τὸ τεῖχος πέμπτῳ μηνὶ εἶλον οἱ Πέρσαι.

116 Κύπριοι μὲν δὴ ἐνιαυτὸν ἐλεύθεροι γενόμενοι αὐτὶς ἐκ νέης κατεδεδούλωντο. Δαυρίσης δὲ ἔχων Δαρείου θυγατέρα καὶ Ὑμέης τε καὶ Ὀτάνης καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοί, ἔχοντες καὶ οὗτοι Δαρείου θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τοὺς εἰς Σάρδεις στρατευσαμένους Ἰώνων καὶ ἐσαράξαντές σφεας εἰς τὰς νέας, τῇ μάχῃ ὡς ἐπεκράτησαν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπιδιελόμενοι τὰς πόλεις ἐπόρθεον.

117 Δαυρίσης μὲν τραπόμενος πρὸς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεις εἶλε μὲν Δάρδανον, εἶλε δὲ Ἀβυδὸν τε καὶ Περκώτην καὶ Λάμψακον καὶ Παισόν. ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρης ἐκάστης αἶρεε, ἀπὸ δὲ Παισοῦ ἐλαύνοντί οἱ ἐπὶ Πάριον πόλιν ἦλθε ἀγγελίη τοὺς Κᾶρας τὸντὸ Ἴωσι φρονήσαντας ἀπεστάναι ἀπὸ Περσέων. ἀπο-

C. 114. ἐσμὸς, attisch ἐσμός. — μιν auf ein Femininum bezogen auch 1, 31, 3. — θάψαι bei ἐμαντεύθη, wie bei ἀνεῖλε 1, 13, bei χοῦ 4, 150. — ἄμεινον συνοίσεσθαι. zu 4, 15, 2. 156. — καὶ τὸ auch, noch in der Zeit.

C. 115. ἐν bei. — ἀντίκα. zu 1, 79, 1. 2, 146, 2. — μαθόντες, Epianalepsis des ἐπεῖτε ἔμαθον. — ἀντέσχε, ἀντίσχε Kr. — ἐπὶ. Di. 68, 4, 6. — πολιορκευμένη erg. ἡ πόλις οἱ. — πέμπτῳ. gr. Spr. 50, 2, 16.

C. 116. αὐτὶς ἐκ νέης. zu 1, 60, 1. — ἄλλοι. 5, 121. — ἐσαράξαντες. zu 4, 128. — τὸ ἐνθεῦτεν. zu 1, 9, 2. — ἐπιδιελόμενοι. zu 1, 150.

C. 117. ἐπ' ἡμέρη ἐκάστη? (Kr. 56.) Di. 68, 41, 5. Jede an einem Tage. (Valla). — τὸντὸ φρονήσαντας. zu 1, 60, 1. — ἦλυνε τὸν στρατόν. zu 1, 164, 1.

στρέψας ὦν ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου ἤλανε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν
Καρίην. καὶ κως ταῦτα τοῖσι Καρσὶ ἐξηγγέλθη πρότερον ἢ τὸν 118
Λαυρίσιν ἀπικέσθαι. πνυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες συνελέγοντο ἐπὶ
Λευκάς τε στήλας καλεομένας καὶ ποταμὸν Μαρσύην, ὃς ῥέων
ἐκ τῆς Ἰδριάδος χώρας ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδοῖ. συλλεχθέν-
των δὲ τῶν Καρῶν ἐνθαῦτα ἐγίνοντο βουλαι ἄλλαι τε πολλαὶ
καὶ ἀρίστη γε δοκέουσα εἶναι ἐμοὶ Πιξωδάρου τοῦ Μανσώλου,
ἀνδρὸς Κυινδέος, ὃς τοῦ Κιλίκων βασιλέος Συεννέσιος εἶχε θυ-
γατέρα. τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἡ γνώμη ἔφερε διαβάντας τὸν Μαί- 2
ανδρον τοὺς Κᾶρας, καὶ κατὰ νώτου ἔχοντας τὸν ποταμὸν, οὕτω
συμβάλλειν, ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσω φεύγειν οἱ Κᾶρες αὐτοῦ τε
μένειν ἀναγκαζόμενοι γενοίαιτο ἔτι ἀμείνονες τῆς φύσιος. αὕτη
μὲν νυν οὐκ ἐνίκα ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρσησι κατὰ νώτου
γίνεσθαι τὸν Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι, δηλαδὴ ἦν φυγὴ τῶν
Περσέων γένηται καὶ ἐσσωθέωσι τῇ συμβολῇ, ὥς οὐκ ἀπονο-
στήσουσι ἐς τὸν ποταμὸν ἐσπίπτοντες.

Μετὰ δὲ παρεόντων καὶ διαβάντων τὸν Μαίανδρον τῶν 119
Περσέων, ἐνθαῦτα ἐπὶ τῷ Μαρσύῃ ποταμῷ συνέβαλόν τε τοῖσι
Πέρσησι οἱ Κᾶρες καὶ μάχην ἐμαχέσαντο ἰσχυρὴν καὶ ἐπὶ χρό-
νον πολλόν, τέλος δὲ ἐσώθησαν διὰ πλῆθος. Περσέων μὲν δὴ
ἔπεσον ἄνδρες ἐς δισχιλίους, Καρῶν δὲ ἐς μυρίους. ἐνθεῦτεν
δὲ οἱ διαφυγόντες αὐτέων κατειλήθησαν ἐς Λάβραυνδα ἐς Διὸς
στρατίου ἱρόν, μέγα τε καὶ ἅγιον ἄλσος πλατανίστων· μῦνοι
δὲ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν Κᾶρές εἰσι οἱ Διὶ στρατίῳ θυσίας ἀνάγουσι.
κατειληθέντες δὲ ὦν οὗτοι ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο περὶ σωτηρίας,
ὁκότερα ἢ παραδόντες σφέας αὐτοὺς Πέρσησι ἢ ἐκλιπόντες τὸ
παρὰ πᾶν τὴν Ἀσίην ἄμεινον πρήξουσι. βουλευομένοισι δέ σφι 120
ταῦτα παραγίνονται βοηθέοντες Μιλήσιοί τε καὶ οἱ τούτων σύμ-
μαχοι. ἐνθαῦτα δὲ τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρες ἐβουλεύοντο με-
τήκαν, οἱ δὲ αὖτις πολεμεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀρτέοντο. καὶ ἐπιούσι τε
τοῖσι Πέρσησι συμβάλλουσι καὶ μαχεσάμενοι ἐπὶ πλεῦν ἢ πρό-

C. 118 § 1. συλλεχθέντων. gr. Spr. 40 (39) unter λέγω sammle. — ἀρίστη. ἢ ἀρίστη? gr. Spr. 50, 12, 1 u. 2. — γε. Spr. 69, 12 (15), 1.

§ 2. ἔφερε. zu 3, 77. 5, 125. Aus Attikern mir so nicht erinnerlich. — τῆς φύσιος als sie von Natur seien. gr. Spr. 47, 27, 2, vgl. 4, 50 u. zu 7, 103, 3. — ἀλλὰ sondern es siegte der Vorschlag dass — solle.

C. 119. ἐπὶ χρόνον. χρόνον ἐπὶ? wie Her. in dieser Formel vielleicht immer gestellt hat. Di. 68, 4, 6. — κατειλήθησαν. zu 1, 80, 4. — πλατανίστος, bei Attikern πλάτανος. — δὲ ὦν. δὴ ὦν Va. — ἀνάγουσι. zu 2, 40, 1. — ὁκότερα ἢ. Bei Attikern ὁπότερα εἶτε — εἶτε. Kr. zu Xen. An. 7, 7, 18. — ἄμεινον, Comparativ zu εὖ. Spr. 23, 9, 1.

C. 120. οἱ δέ. zu 1, 72, 2. — ἀρτέεσθαι für παρασκευάζεσθαι noch 7, 143, 2. 8, 97. (Sch.) Sonst wohl nirgends. vgl. zu 1, 90, 1. — ἐπὶ πλεῦν,

- τερον ἐσώθησαν· πεσόντων δὲ τῶν πάντων πολλῶν Μιλήσιοι
 121 μάλιστα ἐπλήγησαν. μετὰ δὲ τοῦτο τὸ τρώμα ἀνέλαβόν τε καὶ
 ἀνεμαχέσαντο οἱ Κᾶρες· πυθόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ὀρμέ-
 αται οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφέων, ἐλόχησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ
 ὁδόν, ἐς τὴν ἐμπεσόντες οἱ Πέρσαι νυκτὸς διεφθάρησαν καὶ αὐ-
 τοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτέων, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισι-
 μάκης· σὺν δέ σφι ἀπέθανε καὶ Μύρσος ὁ Γύγεω. τοῦ δὲ λό-
 χου τούτου ἡγεμὼν ἦν Ἡρακλείδης Ἰβανώλιος, ἀνὴρ Μυλασεύς.
 122 Οὗτοι μὲν νυν τῶν Περσέων οὕτω διεφθάρησαν, Ὑμέης δέ,
 καὶ αὐτὸς ἐὼν τῶν ἐπιδιωξάντων τοῖς ἐς Σάρδεις στρατευσαμέ-
 νους Ἰώνων, τραπόμενος ἐς τὴν Προποντίδα εἶλε Κίον τὴν
 Μυσίην. ταύτην δὲ ἐξελών, ὡς ἐπύθετο τὸν Ἑλλήσποντον ἐκ-
 λελοιπέναι Δαυρίσην καὶ στρατεύεσθαι ἐπὶ Καρίης, καταλιπὼν
 τὴν Προποντίδα ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἦγε τὸν στρατόν, καὶ εἶλε
 μὲν Αἰολέας πάντας ὅσοι τὴν Ἰλιάδα νέμονται, εἶλε δὲ Γέργι-
 θας τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν ἀρχαίων Τευκρῶν· αὐτὸς τε Ὑμέης
 123 αἰρέων ταῦτα τὰ ἔθνηα νούσῳ τελευτᾷ ἐν τῇ Τρωάδι. οὗτος
 μὲν δὴ οὕτω ἐτελεύτησε, Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος καὶ
 Ὀτάνης ὁ τρίτος στρατηγὸς ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην καὶ τὴν
 προσεχέα Αἰολίδα στρατεύεσθαι. Ἰωνίης μὲν νυν Κλαζομενᾶς
 αἰρέουσι, Αἰολέων δὲ Κύμην.
 124 Ἀλίσκομενέων δὲ τῶν πολίων, ἦν γάρ, ὡς διέδεξε, Ἀριστα-
 γόρης ὁ Μιλήσιος ψυχὴν οὐκ ἄκρος, ὃς ταράξας τὴν Ἰωνίην καὶ
 ἐγκερασάμενος πρήγματα μεγάλα δρησμὸν ἐβούλενε ὀρέων ταῦτα·
 πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀδύνατα ἐφάνη βασιλέα Δαρεῖον ὑπερβαλέσθαι.

μᾶλλον. zu 5, 51, 2. Gehören wird es zu ἐσώθησαν. — τῶν πάντων im Ganzen. (Va.) zu 1, 163, 1. 214, 2. 3, 74, 1. Im No.: ἐπεσον οἱ πάντες πολλοί. — ἐπλήγησαν von einer Niederlage auch 8, 130. (Sch.) Von Attikern so Thuk. Kr. dort zu 3, 18, 2.

C. 121. τοῦτο τὸ τρώμα ἀνέλαβον sie ersetzten diese Niederlage. vgl. 7, 231. 8, 109, 1: ἀναμάχεσθαι τε καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτέραν κακότητα. Andre verbinden τοῦτο τὸ τρώμα mit μετὰ und ergänzen ἐωυτοὺς zu ἀνέλαβον. (Sch.) So μετὰ τὸ τρώμα τοῦτο 4, 160, 2. Intransitiv, ἐαυτήν ergänzend, nimmt Stallbaum ἀναλαβεῖν auch in Plat. Rep. 467, b. Ueber τρώμα zu 1, 18. — ὀρμέαται. Di. 30, 4 u. A. 7 f. — λοχῶν. noch 6, 37, 1. 87. 138, 1. (Sch.) Mit dem Object ὁδόν nur hier. Bei den Attikern üblicher ist ἐνεδρεύνειν. — ἐν Πηδάσῳ. ἐπὶ Μυλάσοισι. We. nach Valla. — σφι, bei einer Präposition findet sich auch bei Her., wie bei Ho., wohl nur bei eingeschobenem δέ. Di. 51, 1, 16. vgl. 6, 8 u. 22.

C. 122. εἶλε μὲν. zu 1, 114, 1. — Αἰολέας. vgl. 1, 151 Αἰολίδες πόλεις. — Τευκρῶν. So nennt Her. die Troer als geschichtliches Volk wie 2, 120, 2. 7, 43. — τελευτᾷ. zu 4, 78, 1.

C. 124. Ueber die Sache Kr. Stud. 1 S. 147 ff. — διέδεξε. zu 2, 134, 2. Bei Attikern scheint das Wort nicht vorzukommen. — ἄκρος kräftig. vgl. 1, 73, 2. 7, 111. (We.) vgl. Arr. Tact. p. 91. (Blanc.) — ὃς erzeugt eine harte Anakoluthie; vielleicht ist es zu streichen. (Kr. 56.) — ἀδύνατα. zu 1, 91, 1.

πρὸς ταῦτα δὴ ὧν συγκαλέσας τοὺς συστασιώτας ἐβουλευέτο, λέγων ὡς ἄμεινόν σφι εἶη κρησφύγετόν τι ὑπάρχον εἶναι, ἣν ἄρα ἐξωθέωνται ἐκ τῆς Μιλήτου, εἴτε δὴ ὧν ἐς Σαρδὼν ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἄγοι ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκινον τὴν Ἡδωνῶν, τὴν Ἰστιαῖος ἐτείχεε παρὰ Δαρείου δωρεὴν λαβών. ταῦτα ἐπειρώτα ὁ Ἀρισταγόρης. Ἐκαταίου μὲν νυν τοῦ Ἡγησάνδρου, ἀν-125 δρὸς λογοποιοῦ, τουτέων μὲν ἐς οὐδετέραν στέλλειν ἔφερε ἡ γνώμη, ἐν Λέρῳ δὲ τῇ νήσῳ τεῖχος οἰκοδομησάμενον ἡσυχίην ἄγειν, ἣν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς Μιλήτου· ἔπειτα δὲ ἐκ ταύτης ὀρμεώμενον κατελεύσεσθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὴ Ἐκαταῖος συνεβούλευε, αὐτῷ δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλείστη γνώμη ἦν ἐς τὴν126 Μύρκινον ἀπάγειν. τὴν μὲν δὴ Μίλητον ἐπιτρέπει Πυθαγόρῃ, ἀνδρὶ τῶν ἀστῶν δοκίμῳ, αὐτὸς δὲ παραλαβὼν πάντα τὸν βουλούμενον ἔπλεε ἐς τὴν Θρηίκην καὶ ἔσχε τὴν χώραν ἐπ' ἣν ἐστάλη. ἐκ δὲ ταύτης ὀρμεώμενος ἀπόλλυται ὑπὸ Θρηίκων, αὐτὸς τε ὁ Ἀρισταγόρης καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ, πόλιν περικατήμενος καὶ βουλομένων τῶν Θρηίκων ὑποσπόνδων ἐξιέναι.

— πρὸς ταῦτα. zu 1, 91, 3 u. 7, 173, 1. — κρησφύγετον auch 8, 51. 9, 15, 2. 96, 2. (Sch.) καταφυγή, ἀποστροφή sagen die Attiker. — ὑπάρχον εἶναι. Di. 56, 1, 2.

C. 125. ἐς οὐδετέραν, in der att. Prosa οὐδ' ἐς ἑτέραν. Di. 68, 4, 8. vgl. Kr. z. Thuk. 2, 67, 5. — στέλλειν. zu 4, 147, 1. — οἰκοδομησάμενον, τὸν Ἀρισταγόρην. — κατελεύσεσθαι. Di. 40 u. ἔρχομαι. Ab hängt es nicht mehr von γνώμῃ ἔφερε, sondern von einem gedachten εἶπε. gr. Spr. 65, 11, 7.

C. 126. Ἀρισταγόρῃ. zu 3, 77. — πλείστη die entschiedenste, ähnlich den Ausdrücken zu 1, 120, 3. vgl. zu 8, 100, 1. — ἀπάγειν, τοὺς ἑωυτοῦ seine Leute. vgl. zu Xen. An. 4, 8, 12. — περικατήμενος καὶ βουλομένων. Spr. 59, 2 A. gr. Spr. 56, 14, 2. (3.) vgl. 8, 52.

Z.

- 1 Ἀρισταγόρης μὲν νυν Ἰωνίην ἀποστήσας οὕτω τελευτᾷ, Ἰστιαῖος δὲ ὁ Μιλήτου τύραννος μεμετιμένος ὑπὸ Δαρείου παρῆν ἐς Σάρδεις. ἀπιγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν Σούσων εἶρετο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος κατὰ κοῖόν τι δοκέοι Ἴωνας ἀπεστάναι. ὁ δὲ οὔτε εἰδέναι ἔφη ἐθώυμαζέ τε τὸ γεγονός ὥς οὐδὲν δῆθεν τῶν παρεόντων πρηγμάτων ἐπιστάμενος. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὁρέων αὐτὸν τεχνάζοντα εἶπε, εἰδὼς τὴν ἀτρεκίην τῆς ἀποστάσιος, “οὕτω τοι Ἰστιαῖε ἔχει κατὰ ταῦτα τὰ πρήγματα· τοῦτο τὸ ὑπό-
- 2 δημα ἔρραψας μὲν σύ, ὑπεδήσατο δὲ Ἀρισταγόρης.” Ἀρταφέρνης μὲν ταῦτα ἐς τὴν ἀπόστασιν ἔχοντα εἶπε, Ἰστιαῖος δὲ δείσας ὥς συνιέντα Ἀρταφέρνηα ὑπὸ τὴν πρώτην ἐπελθοῦσαν νύκτα ἀπέδρη ἐπὶ θάλασσαν, βασιλέα Δαρεῖον ἐξηπατηκώς· ὃς Σαρδῶ, νῆσον τὴν μεγίστην, ὑποδεξάμενος κατεργάσεσθαι, ὑπέδυνε τῶν Ἰώνων τὴν ἡγεμονίην τοῦ πρὸς Δαρεῖον πολέμου. διαβὰς δὲ ἐς Χίον ἐδέθη ὑπὸ Χίων, καταγνωσθεὶς πρὸς αὐτέων νεώτερα πρήσσειν πρήγματα ἐς ἑωυτοὺς ἐκ Δαρείου. μαθόντες μέντοι οἱ Χῖοι τὸν πάντα λόγον, ὥς πολέμιος εἴη βασιλεί, ἔλυσαν αὐτόν. ἐνθαῦτα δὲ εἰρωτεύμενος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἰστιαῖος κατ’ ὅ τι προθύμως οὕτω ἐπέστειλε τῷ Ἀρισταγόρῃ ἀπίστασθαι ἀπὸ βασιλέος καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἴωνας ἐξεργασμένος, τὴν μὲν γενομένην αὐτοῖσι αἰτίην οὐ μάλα ἐξέφαινε, ὁ

C. 1. τελευτᾷ. zu 4, 78, 1. — μεμετιμένος. Di. 38, 1, 7. — παρῆν ἐς. zu 5, 108. — κατὰ κοῖόν τι auf welche Veranlassung. vgl. 4, 48, 1. 6, 3. Ueber τὸ gr. Spr. 51, 16, 3. — δῆθεν. zu 1, 59, 3. — ἐπιστάμενος glaubend. zu 1, 3, 1. — ἀτρεκίην. zu 4, 152, 2. vgl. 6, 82, 2. — τοι, σοι. vgl. 7, 161, 1. — σύ. gr. Spr. 51, 1, 1.

C. 2. ἔχοντα. zu 1, 65, 3. — τὴν μεγίστην. zu 5, 106, 4. — κατεργάσεσθαι. zu 1, 201. — τῶν Ἰώνων τὴν ἡγεμονίην τοῦ. gr. Spr. 47, 9, 6. vgl. 6, 67. 7, 3, 2. 8, 78. Kr. zu Xen. An. 6, 1, 1. — καταγνωσθείς. gr. Spr. 52, 4, 4. — ἑωυτοὺς, da Χῖοι Gedankensubject ist. gr. Spr. 51, 2, 6. — ἐκ Δ. im Auftrage des D. — τὸν πάντα λόγον. zu 1, 21.

C. 3. οὕτω, nachgestellt, wie öfter. Kr. zu Xen. An. 2, 4, 7. — αὐτοῖσι gehört zu ἐξέφαινε. (We.) — οὐ μάλα. Spr. 67, 1, 3. — ὁ δέ. zu 1, 17, 2. —

δὲ ἔλεγέ σφι ὥς βασιλεὺς Δαρεῖος ἐβουλεύσατο Φοίνικας μὲν ἑξαναστήσας ἐν τῇ Ἰωνίῃ κατοικίσαι, Ἴωνας δὲ ἐν τῇ Φοινίῃ, καὶ τουτέων εἵνεκα ἐπιστείλειε, οὐδέν τι πάντως ταῦτα βασιλέος βουλευσαμένου δειματῶν τοὺς Ἴωνας.

Μετὰ δὲ ὁ Ἰστιαῖος δι' ἀγγέλου ποιεύμενος Ἑρμίππου ἀν-4
δρὸς Ἀταρνείτῳ τοῖσι ἐν Σάρδισι ἐοῦσι Περσέων ἔπεμπε βιβλία ὥς προλελεσχηνευμένων αὐτῷ ἀποστάσιος πέρι. ὁ δὲ Ἑρμιππος, πρὸς τοὺς μὲν ἀπεπέμφθη, οὐ διδοῖ, φέρων δὲ ἐνεχείρισε τὰ βιβλία Ἀρταφέρνηϊ. ὁ δὲ μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον ἐκέλευε τὸν Ἑρμιππον τὰ μὲν παρὰ τοῦ Ἰστιαίου δοῦναι φέροντα τοῖσι περ ἔφερε, τὰ δὲ ἀμοιβαῖα τὰ παρὰ τῶν Περσέων ἀντιπεμπόμενα Ἰστιαίῳ ἑωυτῷ δοῦναι. τουτέων δὲ γενομένων φανερῶν ἀπέκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀρταφέρνης.

Περὶ Σάρδισ μὲν δὴ ἐγένετο ταραχή, Ἰστιαῖον δὲ ταύτης 5
ἀποσφαλέντα τῆς ἐλπίδος Χῖοι κατήγον ἐς Μίλητον, αὐτοῦ Ἰστιαίου δεηθέντος. οἱ δὲ Μιλήσιοι ἄσμενοι ἀπαλλαχθέντες καὶ Ἀρισταγόρῳ, οὐδαμῶς πρόθυμοι ἦσαν ἄλλον τύραννον δέκεσθαι ἐς τὴν χώραν, οἷά τε ἐλευθερίας γευσάμενοι. καὶ δὴ, νυκτὸς γὰρ εὐρύσης βίῃ ἐπειρᾶτο κατιῶν ὁ Ἰστιαῖος ἐς τὴν Μίλητον, τιτρώσκεται τὸν μηρὸν ὑπὸ τευ τῶν Μιλησίων. ὁ μὲν δὴ ὥς ἀπωστὸς τῆς ἑωυτοῦ γίνεται, ἀπικνέεται ὀπίσω ἐς τὴν Χίον· ἐνθεῦτεν δέ, οὐ γὰρ ἐπειθε τοὺς Χίους ὥστε ἑωυτῷ δοῦναι νέας, διέβη ἐς Μυτιλήνην καὶ ἔπεισε Λεσβίους δοῦναί οἱ νέας. οἱ δὲ πληρώσαντες ὀκτὼ τριήρεας ἔπλεον ἅμα Ἰστιαίῳ ἐς Βυζάντιον, ἐνθαῦτα δὲ ἰζόμενοι τὰς ἐκ τοῦ Πόντου ἐκπλωούσας τῶν νεῶν ἐλάμβανον, πλὴν ἢ ὅσοι αὐτέων Ἰστιαίῳ ἔφασαν ἐτοῖμοι εἶναι πείθεσθαι.

ἐβουλεύσατο. zu 1, 73, 3. — ἐπιστείλειε, Ἀρισταγόρης Ἰστιαίῳ ἀπίστασθαι. — οὐδέν τι πάντως. zu 5, 65, 1. — δειματῶν für ἐδειμάτου Kr. (56.), um ein unerträgliches Asyndeton zu beseitigen. Der Sinn: indem er, obgleich der König —, die Ioner schreckte. Das Particip gehört zu ἔλεγε. Dobree will das Sätzchen streichen. Das Wort ist der attischen Prosa fremd.

C. 4. δι' ἀγγέλου ποιεύμενος durch einen Boten betreibend. So διὰ χρηστηρίων ποιεύμενος 8, 134. (We.) Sehr ungew. — προλελεσχηνευμένων als ob die Dinge vorher besprochen seien. gr. Spr. 47, 4, 5. Das Wort findet sich wohl nur hier; "λεσχηνεύω bei App. Bürg. 2, 91." (Sch.) περιλεσχήνευτος 2, 135, 3. vgl. zu 1, 153, 1. — πρὸς τοὺς, τούτοις πρὸς οὓς. Spr. 51, 12. (13.) — τὰ παρὰ τοῦ die Aufträge und Briefe des Kr. zu Xen. An. 2, 3, 4. — τοῖσι ἔφερε. zu 2, 49, 1. — τὰ ἀμοιβαῖα die Erwiderungen, Antworten.

C. 5. αὐτοῦ ohne Artikel. zu 1, 65, 3. — καὶ Ἀρ. schon Ar. — οἷά τε. zu 5, 11. — ἐπειρᾶτο κατιῶν. zu 1, 77, 1. — τευ τῶν. τῶν τευ? — ἀπωστὸς γίνεται. zu 1, 71, 2. 2, 119, 2 u. Di. 56, 1, 7. — τῆς ἑωυτοῦ. Soph. Ai. 1020: τέλος ἀπωστὸς γῆς ἀπορρίφθήσομαι. OT. 641: ἢ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβών. (We.) — ὥστε. Kr. zu Thuk. 2, 2, 4. — Μυτιλ. für Μιτυλ. hier u. C. 6 Ga. — ἐκπλωούσας. Di. 40 u. πλώω.

- 6 Ἰστιαῖος μὲν νυν καὶ Μυτιληναῖοι ἐποίουν ταῦτα, ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατὸς προσδόκιμος· συστραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἐν ποιήσαντες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι, τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἦσαν προθυμότατοι, συνεστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωστὶ
- 7 κατεστραμμένοι καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι. οἱ μὲν δὲ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστράτευον, Ἴωνες δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα ἔπεμπον προβούλους σφέων αὐτέων ἐς Πανιώνιον. ἀπικομένοισι δὲ τούτοισι ἐς τοῦτον τὸν χώρον καὶ βουλευομένοισι ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσησι, ἀλλὰ τὰ τείχεα ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολειπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν, πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην, προναυμαχήσοντας Μιλήτου. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος μικρὴ ἐπὶ τῇ πόλει τῇ Μιλησίων
- 8 κειμένη. μετὰ δὲ ταῦτα πεπληρωμένῃσι τῇσι νηυσὶ παρῆσαν οἱ Ἴωνες, σὺν δέ σφι καὶ Αἰολέων οἱ Λέσβον νέμονται. ἐτάσσοντο δὲ ὧδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἡῶ εἶχον κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα· εἶχοντο δὲ τουτέων Πριηνέες δυνώδεκα νηυσὶ καὶ Μνούσιοι τρισὶ νηυσί, Μνουσίων δὲ Τήιοι εἶχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσί, Τηίων δὲ εἶχοντο Χῖοι ἑκατὸν νηυσί· πρὸς δὲ τούτοισι Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαέες, Ἐρυθραῖοι μὲν ὀκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαέες δὲ τρεῖς· Φωκαέων δὲ εἶχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἐσπέρην κέρας Σάμιοι ἑξήκοντα νηυσί. πασέων δὲ τουτέων ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἐγένετο τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσiai τριήρεις.
- 9 Αὗται μὲν Ἰώνων ἦσαν, τῶν δὲ βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἦσαν ἑξακόσiai. ὥς δὲ καὶ αὗται ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην καὶ ὁ πεζὸς σφι ἅπας παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυνθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰάδων νεῶν καταρρώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι καὶ οὕτω οὔτε τὴν Μίλητον οἰοί τε ἔωσι ἐξελεῖν μὴ οὐκ ἐόντες ναυκράτορες, πρὸς τε Δα-

C. 7. πρόβουλοι Abgeordnete zur Berathung der gemeinsamen Angelegenheiten, wie 7, 172, 1. (We.) — ἀντίξοον. zu 1, 174, 2. — ῥύεσθαι. Di. 40 u. d. W. — τὴν ταχίστην. zu 1, 24, 2. — ἐπί. zu 4, 153.

C. 8. σὺν δέ σφι. zu 5, 121. — παρεχόμενοι. gr. Spr. 52, 8, 2. — εἶχοντο schlossen sich an, der eig. Ausdruck in der Taktik wie in der Chorographie. zu 1, 93, 2. — ὁ σύμπας ἅ. die Totalsumme. Spr. 50, 8, 5. (11, 13.) zu 9, 30. — ἐγένετο betrug. Kr. zu Xen. An. 1, 2, 9.

C. 9 § 1. Ἰάδων. zu 4, 95, 1. — καταρρώδησαν. Bei Attikern scheint das Compositum κατορρώδειν nicht vorzukommen. — μὴ οὐκ ἐόντες nisi essent. gr. Spr. 67, 12, 9. vgl. 6, 106, 2. — ναυκράτορες. zu 5, 36, 1. — πρὸς. Di. 52, 3, 3.

ρείου κινδυνεύσωσι κακόν τι λαβεῖν. ταῦτα ἐπιλεγόμενοι συλ-
λέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους, οἳ ὑπ' Ἀρισταγόρῳ μὲν
τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφευγον εἰς Μήδους,
ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τουτέων
τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας συγκαλέσαντες ἔλεγον σφι τάδε·
“ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλέος
οἶκον· τοὺς γὰρ ἑωυτοῦ ἕκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀπο-
σχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. προῖσχόμενοι δὲ ἐπαγγεί-
λασθε τάδε, ὥς πείσονται τε ἄχαρι οὐδὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν,
οὐδέ σφι οὔτε τὰ ἱρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, οὐδὲ βιαιότε-
ρον ἔξουσι οὐδὲν ἢ πρότερον εἶχον. εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιή-
σουσι, οἳ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε σφι λέγετε
ἐπηρεάζοντες τὰ πέρ σφεας κατέξει, ὥς ἔσωθέντες τῇ μάχῃ
ἐξανδραποδιεῦνται καὶ ὥς σφεων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσο-
μεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάστους εἰς Βάκτρα, καὶ ὥς τὴν
χώρην ἄλλοισι παραδώσομεν.” οἳ μὲν δὴ ἔλεγον ταῦτα, τῶν δὲ 10
Ἰώνων οἳ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἕκαστος εἰς τοὺς ἑωυτοῦ
ἐξαγγελλόμενος. οἳ δὲ Ἴωνες, εἰς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὐταὶ αἱ
ἄγγελίαι, ἀγνωμοσύνη τε διεχρέωντο καὶ οὐ προσίεντο τὴν προ-
δοσίην, ἑωυτοῖσί τε ἕκαστοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρ-
σας ἐξαγγέλλεσθαι.

Ταῦτα μὲν νυν ἰθὺς ἀπικομένων εἰς τὴν Μίλητον τῶν 11
Περσέων ἐγίνετο, μετὰ δὲ τῶν Ἰώνων συλληχθέντων εἰς τὴν
Λάδην ἐγίνοντο ἀγοραί, καὶ δὴ κοὶ σφι καὶ ἄλλοι ἡγορόωντο,
ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαεὺς στρατηγὸς Διονύσιος λέγων τάδε· “ἐπὶ

§ 2. ἐπιλεγόμενοι, ἐννοούμενοι. zu 1, 78, 1. — ἀρχέων. Spr. 47, 12, 4. (13, 7.) zu 1, 104. — συγκαλέσαντες, Epanalepsis des συλλέξαντες. — τις. gr. Spr. 51, 16, 10. vgl. 8, 118, 2. — ποιήσας. gr. Spr. 53, 6, 8.

§ 3. προῖσχόμενοι. zu 1, 3. — τε. τι? — ἄχαρι bezeichnet bei Her. öfter (2, 141, 2. 8, 13) euphemistisch ein hartes Unglück, wie Tod, Gefangenschaft, Verpflanzung. (Va.) zu 8, 13. — οὐδέ — οὐδέ gr. Spr. 69, 50 A. u. Kr. zu Xen. An. 3, 1, 27. — οὐ ποιήσουσι bei εἰ unterlassen werden. zu 1, 212, 2. — οἳ δέ. zu 1, 17, 2. — διὰ μάχης. zu Xen. An. 3, 2, 8. — ἐλεύσονται, ἴασιν. Di. 39 u. ἔρχομαι. — ἐπηρεάζοντες drohend, eine sonst nicht übliche Bedeutung. — κατέξει betreffen wird. vgl. 1, 65, 1. 6, 40 E. — τῇ μάχῃ. zu 3, 83, 1. — ἐξανδραποδιεῦνται. vgl. 6, 17 u. Spr. 39, 11 A. — ἐκτομίας, εὐνούχους. zu 3, 92. vgl. 6, 32. — ἀνασπάστους. zu 3, 93. Ab hängt es von ποιήσομεν. vgl. 4, 204. 5, 12, 1. 6, 32.

C. 10. εἰς, πρὸς. Spr. 68, 17. (21), 2. vgl. zu 8, 65, 3. — τοὺς ἑωυτοῦ. Spr. 47, 3, 3. (5, 2.) — ἐξαγγελλόμενος, das Angegebene. zu εἶπε 8, 137, 2. — ἀγνωμοσύνη. zu 4, 94, 1. — ἰθὺς, εὐθέως, beim Particip wie sonst εὐθύς. Spr. 56, 9, 3. (10, 3.)

C. 11. ἀγορή, bei Her. öfter, bei Attikern selten für ἐκκλησία. vgl. 6, 58, 2 u. Kr. zu Xen. An. 5, 7, 3. — ἡγορόωντο, das homerische Wort bei Her. nur hier. Anstössig ist auch die homerische Formation, noch so in κομόωσι 4, 191? Lh. vermuthet ἡγορεύοντο vgl. 9, 26, 2 oder ἡγόρευον. Allein es findet sich bei Her. vereinzelt manches Homerische. — ἐν δὲ δὴ.

ξύροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἄνδρες Ἴωνες, ἢ εἶναι ἐλευθέροισι ἢ δούλοισι, καὶ τούτοις ὡς δρηπέτησι· νῦν ὦν ὑμεῖς ἦν μὲν βούλησθε ταλαιπωρίας ἐνδέκεσθαι, τὸ παρα-
χρῆμα μὲν πόνος ὑμῖν ἔσται, οἷοί τε δὲ ἔσεσθε ὑπερβαλόμενοι
τοὺς ἐναντίους εἶναι ἐλεύθεροι· εἰ δὲ μαλακίῃ τε καὶ ἀταξίῃ
διαχρήσεσθε, οὐδεμίαν ὑμέων ἔχω ἐλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμέας
δίκην βασιλεί τῆς ἀποστάσιος. ἀλλ' ἐμοὶ τε πείθεσθε καὶ ἐμοὶ
ὑμέας αὐτοὺς ἐπιτρέψατε· καὶ ὑμῖν ἐγώ, θεῶν τὰ ἴσα νεμόν-
των, ὑποδέκομαι ἢ οὐ συμμίσξιν τοὺς πολεμίους ἢ συμμίσγοντας
πολλὸν ἐλασσώσεσθαι."

- 12 Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ἐπιτρέπουσι σφέας αὐτοὺς τῷ
Διονυσίῳ. ὁ δὲ ἀνάγων ἐκάστοτε ἐπὶ κέρας τὰς νέας, ὅπως τοῖσι
ἐρέτῃσι χρήσαιτο διέκπλοον ποιεύμενος τῇσι νηυσὶ δι' ἀλληλέων
καὶ τοὺς ἐπιβάτας ὀπλίσειε, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς νέας
ἔχεσκε ἐπ' ἀγκυρέων, παρῆχε τε τοῖσι Ἴωσι πόνον δι' ἡμέρης.
2 μέχρι μὲν νυν ἡμερέων ἑπτὰ ἐπείθοντό τε καὶ ἐποίουν τὸ κε-
λευόμενον· τῇ δὲ ἐπὶ ταύτῃσι οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαθείες ἔόντες
πόνων τοιούτων τετρυνέμενοι τε ταλαιπωρήσιν τε καὶ ἡλίῳ ἔλεξαν
πρὸς ἑωυτοὺς τάδε· "τίνα δαιμόνων παραβάντες τάδε ἀναπίμ-
πλαμεν; οἵτινες παραφρονήσαντες καὶ ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ νόου

zu 1, 74, 1. — ἐπὶ gehört zu ἀκμῆς (gr. Spr. 47, 9, 19): auf der Schärfe
eines Scheermessers, sprichwörtlich schon bei Ho. II. K 173 u. Theog.
557. (Va.) — γὰρ. zu 1, 30, 2. — ἔχεται. ἴσταται in dieser Phrase bei An-
dern. ὀχέεται will Naber Mnem. 6 p. 439. — εἶναι, der Inf. weil im
Vorhergehenden der Begriff κίνδυνος liegt. gr. Spr. 50, 6, 4. vgl. 9, 60, 1.
— καὶ τούτοις und zwar. gr. Spr. 51, 7, 13. — ὑμεῖς. Di. 25, 1, 6.
Ueber die Stellung gr. Spr. 54, 17, 7. — ἐνδέκεσθαι, in dieser Verbindung
sonst nicht üblich ist als ein möglichst mildes Wort gesucht: sich gefallen
lassen. — ὑμέων ἐλπίδα Hoffnung auf euch. vgl. 8, 140, 2 u. Kr. zu
Thuk. 2, 89, 8. Proleptisch, durch ὑμέας erneuert, ähnlich den Stellen gr.
Spr. 61, 6, 6. Doch ist dies wohl zu streichen. gr. Spr. 61, 6, 8. — τὰ ἴσα
νεμόντων wenn sie nicht parteiisch gegen uns sind, wie 6, 109, 3. Kr.
zu Thuk. 1, 71, 1. — πολλόν. zu 5, 1, 2.

C. 12 § 1. ἀνάγειν auf die hohe See führen, wie bei Her. öfter (8,
10. 15. 70. 76, 1. 2. 79, 1. 84) ohne Object sagt er, wie die Attiker, ἀνάγε-
σθαι. — ἐπὶ κέρας, ἀκολουθούσας ἀλλήλαις, wie 6, 14, 1; bei Thukydides
und Xenophon ἐπὶ κέρως. (Va.) Kr. zu Thuk. 2, 90, 3. 6, 50, 3. — ὅπως
damit hält auch Sch. im Lex. Her. für die richtige Erklärung. — διέκπλοον.
Er scheint die Schiffe in zwei Reihen geführt zu haben, die dann gewendet
einander in Front gegenüber standen und den διέκπλους durch ihre gegen-
seitigen Linien übten. (Sch.) Ueber diesen Kr. zu Thuk. 1, 49, 2. — ποιεύ-
μενος. ποιευμένοις? — ὀπλίσειε in den Waffen übe (Schneider u. Sch.),
was es doch eig. nur mittelbar heissen kann. — ἔχεσκε. Di. 53, 10, 5. —
δι' ἡμέρης. zu 1, 97, 1.

§ 2. ἐπὶ nach. Spr. 68, 37 (41), 3. — οἷα. zu 1, 61, 1. — ἑωυτοὺς,
ἀλλήλους. gr. Spr. 51, 2, 16. — τίνα δ. παραβάντες quo numine laeso.
(Portus.) Heliod. Aith. 7 E.: ἐμοὶ μελήσει ταῦτα καὶ ὄρκοις καὶ θεοῖς τοῖς
παραβαθείσιν. (We.) Gew. παραβαίνειν νόμους u. ä. — ἀναπίμπλαμεν.
zu 5, 4. — οἵτινες ut qui. Struve 2 p. 260. — ἐκπλώσαντες ἐκ τοῦ

ἀνδρὶ Φωκαεὶ ἀλαζόνι, παρεχομένῳ νέας τρεῖς, ἐπιτρέψαντες ἡμέας αὐτοὺς ἔχομεν· ὁ δὲ παραλαβὼν ἡμέας λυμαίνεται λίμῃσι ἀνηκέστοισι, καὶ δὴ πολλοὶ μὲν ἡμέων ἐς νούσους πεπτώκασι, πολλοὶ δὲ ἐπίδοξοι τὸν τοῦτο πείσεσθαι. πρό τε τούτων τῶν κακῶν ἡμῖν γε κρέσσον καὶ ὅ τι ὦν ἄλλο παθεῖν ἐστί, καὶ τὴν μέλλουσαν δουληίην ὑπομεῖναι, ἥτις ἐστί, μᾶλλον ἢ τῇ παρεούσῃ συνέχεσθαι. φέρετε, τοῦ λοιποῦ μὴ πειθώμεθα αὐτοῦ.” ταῦτα ἔλεξαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀντίκα πείθεσθαι οὐδεὶς ἤθελε, ἀλλ’ οἷα στρατιῇ σκηνὰς τε πηξάμενοι ἐν τῇ νήσῳ ἐσκητροφέοντο καὶ ἐσβαίνειν οὐκ ἐθέλεσκον ἐς τὰς νέας οὐδ’ ἀναπειρᾶσθαι. μαθόντες δὲ ταῦτα γινόμενα ἐκ τῶν Ἰώνων οἱ στρα- 13 τηγοὶ τῶν Σαμίων, ἐνθαῦτα δὴ παρ’ Αἰάκεος τοῦ Συλοσῶντος κείνους τοὺς πρότερον ἔπεμπε λόγους ὁ Αἰάκης κελευόντων τῶν Περσέων, δεόμενός σφρων ἐκλιπεῖν τὴν Ἰώνων συμμαχίην, οἱ Σάμιοι ὦν ὁρέοντες ἅμα μὲν ἐοῦσαν ἀταξίην πολλὴν ἐκ τῶν Ἰώνων ἐδέκοντο τοὺς λόγους, ἅμα δὲ κατεφαίνετό σφι εἶναι ἀδύ- νατα τὰ βασιλέος πρήγματα ὑπερβαλέσθαι, εὖ τε ἐπιστάμενοι ὥς εἰ καὶ τὸ παρεὸν ναυτικὸν ὑπερβαλοῖατο τὸ Δαρείου, ἄλλο σφι παρέσται πενταπλήσιον. προφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι, ἐπεῖτε 2 τάχιστα εἶδον τοὺς Ἴωνας ἀρνευμένους εἶναι χρηστούς, ἐν κέρδει ἐποιεῦντο περιποιῆσαι τὰ τε ἱρὰ τὰ σφέτερα καὶ τὰ ἴδια. ὁ δὲ Αἰάκης, παρ’ ὅτεν τοὺς λόγους ἐδέκοντο, παῖς μὲν ἦν Συλοσῶν- τος τοῦ Αἰάκεος, τύραννος δὲ ἐὼν Σάμου ὑπὸ τοῦ Μιλησίου

νόου. zu 3, 155, 2. — ἐκ streicht Naber Mnem. 4 p. 6. vgl. 3, 155, 2. — ἐπιτρέψαντες ἔχομεν, ἐπετρέψαμεν. (Va.) Di. 56, 1, 8 u. zu 1, 27, 2. — ἐπίδοξοι πείσεσθαι. zu 1, 89, 1.

§ 3. πρό. zu 1, 62, 1. — καὶ ὅ τι ὦν selbst was auch immer. gr. Spr. 51, 15, 3. — ἥ τις ἐστί, verdeutlichender Pleonasmus. — μᾶλλον. zu 1, 31, 2. — αὐτοῦ, αὐτῷ. zu 1, 126, 3. — οἷα, wie auch ἄτε zuweilen, ohne das Particip von εἶναι. gr. Spr. 56, 12, 3. Doch vermuth’ ich οἷως. vgl. So. Ai. 923. Ar. We. 1362 (Rav. u. Neuere οἷοις), wie Seidler u. Dobree auch Frö. 909 wollten. — στρατιῇ. ἀστρατηίης. vgl. Ar. Frie. 526 (?). Dobree. gr. Spr. 47, 2, 1. — ἀναπειρᾶσθαι exerciren, der technische Ausdruck. Kr. zu Thuk. 7, 7, 3.

C. 13 § 1. γινόμενα ἐκ. zum Prooi. vgl. 5, 21. 6, 78. — παρ’ Αἰάκεος gehört zu ἐνεδέκοντο τοὺς λόγους. (Va.) vgl. § 2. — πρότερον 6, 9, 2. — οἱ Σάμιοι ὦν — Ἰώνων, Erneuerung des μαθόντες etc. gr. Spr. 65, 9, 2. vgl. 5, 91, 1. — τοὺς λόγους, τοὺς πρότερον ἔπεμπε. — κατεφαίνετο entspricht als zweiter Grund dem ἐοῦσαν; Uebergang vom Particip zum bestimmten Verbum. zu 1, 82, 4 u. z. Thuk. 1, 129, 1. — ἀδύνατα. zu 1, 91, 1. Oder nach gr. Spr. 55, 3, 7? — τε verbindet ἐπιστάμενοι mit ὁρέωντες; doch würd’ ich es gern entbehren. (Kr. 56.) Ueber den No. gr. Spr. 45, 2, 3. vgl. 7, 177. — τὸ Δαρείου für τὸν Δαρεῖον Negriz u. Eltz 1 p. 130, τοῦ Δαρείου Va. — ἄλλο. ἀλλ’ ἄλλο? (Kr. 56.) zu 2, 172, 2.

§ 2. ἐπιλαβόμενοι. zu 3, 36, 2. — ἀρνευμένους, οὐ βουλομένους. (We.) — ἐν κέρδει ἐποιεῦντο erachteten es für einen Gewinn. vgl. zu 2, 121, 9. — ὅτεν. zu 1, 7, 2.

Ἀρισταγόρεω ἀπεστέρητο τὴν ἀρχὴν κατὰ περ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι.

- 14 Τότε ὦν ἐπεὶ ἐπέκλωον οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀντανῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας ἐπὶ κέρας. ὥς δὲ καὶ ἀγχοῦ ἐγίνοντο καὶ συνέμισγον ἀλλήλοισι, τὸ ἐνθεῦτεν οὐκ ἔχω ἀτρεκέως συγγράψαι οἵτινες τῶν Ἰώνων ἐγένοντο ἄνδρες κακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ· ἀλλήλους γὰρ καταιπιῶνται. λέγονται δὲ Σάμιοι ἐνθαῦτα, κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκεια, ἀειράμενοι τὰ ἱστία ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξιος ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἑνδεκα
2 νεῶν. τουτέων δὲ οἱ τριήραρχοι παρέμενον καὶ ἐναυμάχεον ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι· καί σφι τὸ κοινὸν τὸ Σαμίων ἔδωκε διὰ τοῦτο τὸ πρῆγμα ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρόθεν ὥς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γενομένοισι, καὶ ἔστι αὕτη ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι δὲ καὶ Λέσβιοι τοὺς προσεχέας φεύγοντας τωὐτὸ ἐποίησαν τοῖσι Σαμίοισι· ὥς δὲ καὶ οἱ πλεῦνες τῶν Ἰώνων ἐποίησαν τὰ
15 αὐτὰ ταῦτα. τῶν δὲ παραμεινάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθησαν τρηχύτατα Χῖοι ὥς ἀποδεικνύμενοί τε ἔργα λαμπρὰ καὶ οὐκ ἐθελοκακέοντες, παρείχοντο μὲν γάρ, ὥσπερ καὶ πρότερον εἰρέσθη, νέας ἑκατὸν καὶ ἐπ' ἑκάστης αὐτέων ἄνδρας τεσσεράκοντα τῶν ἀστῶν λογάδας ἐπιβατεύοντας· ὁρέοντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν συμμάχων προδιδόντας οὐκ ἐδικαίουν γενέσθαι τοῖσι κακοῖσι αὐτέων ὁμοῖοι, ἀλλὰ μετ' ὀλίγων συμμάχων μεμουνωμένοι διεκπλῶντες ἐναυμάχεον, ἐς ὃ τῶν πολεμίων ἐλόντες νέας συχνὰς ἀπέβαλον τῶν σφετέρων νεῶν τὰς πλεῦνας. Χῖοι μὲν
16 δὴ τῇσι λοιπῇσι τῶν νεῶν ἀποφεύγουσι ἐς τὴν ἑωυτῶν· ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἦσαν αἱ νέες ὑπὸ τρωμάτων, οὗτοι δὲ ὥς ἐδιώκοντο, καταφυγγάνουσι πρὸς τὴν Μυκάλην. νέας μὲν δὴ αὐτοῦ ταύτῃ ἐποκείλαντες κατέλιπον, οἱ δὲ πεζῇ ἐκομίζοντο

C. 14 § 1. ἀγχοῦ, ἐγγύς. Di. 23, 6, 2. — ἐγίνοντο kamen. gr. Spr. 62, 6, 4. — τὸ ἐνθεῦτεν. zu 1, 9, 2. — ἢ ἀγαθοὶ streicht Cobet V. 1. (2) p. 420. — ἀλλήλους wird nur bei starker Betonung vorangestellt. vgl. Plut. Demetr. 41. zw. Thuk. 8, 66, 4. — κατὰ τὰ συγκ. der Uebereinkunft gemäss. zu Xen. An. 7, 2, 7.

§ 2. τοῖς στρ., ungew. für den Ge. Di. 47, 10, 7. — ἔδωκε verlieh die Auszeichnung. vgl. 1, 163, 2. — πατρόθεν. Der Vaternamen wurde mit Auszeichnung zugefügt. Kr. zum Thuk. 7, 69, 2. — ἰδόμενοι. Di. 52, 8, 2. — προσεχέας, ἐχομένους. zu 3, 13, 2. — τωὐτὸ τοῖσι. Spr. 48, 11, 3. (13, 8.) — ὥς δέ. zu 1, 32, 5. — οἱ πλεῦνες. gr. Spr. 50, 4, 12.

C. 15. περιέφθησαν. zu 5, 1. — πρότερον 6, 8, 1. — εἰρέσθη. Di. 39 u. εἰπεῖν. — προδιδόντας. zu 3, 45, 2. — ἐδικαίουν. zu 1, 89, 1. — μετ' ὀλίγων μονωθεῖς auch Thuk. 6, 101, 5. (We.) Abresch Dilucc. p. 658.

C. 16. τρωμάτων Beschädigungen, selten so. Kr. z. Thuk. 4, 14, 1. — οὗτοι δέ. zu 2, 26. — καταφυγγάνουσι, eine auch attische Form. Kr. z. Thuk. 7, 44, 8. — αὐτοῦ ταύτῃ. zu 1, 189, 2. — οἱ δέ, die Mann-

διὰ τῆς ἡπείρου. ἐπεὶ δὲ ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἐφεσίην κομιζόμενοι οἱ Χῖοι, νυκτός τε ἀπικέατο ἐς αὐτὴν καὶ ἐόντων τῇσι γυναιξὶ αὐτόθι θεσμοφορίων. ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἐφέσιοι, οὔτε προακηκοότες ὥς εἶχε περὶ τῶν Χίων, ἰδόντες τε στρατὸν ἐς τὴν χώραν ἐσβεβληκότα, πάγχυ σφέας καταδόξαντες εἶναι κλῶπας καὶ ἰέναι ἐπὶ τὰς γυναῖκας ἐξεβοήθεον πανδημεὶ καὶ ἔκτεινον τοὺς Χίους.

Οὗτοι μὲν νυν τοιαύτησι περιέπιπτον τύχησι. Διονύσιος δὲ 17 ὁ Φωκαεὺς ἐπεῖτε ἔμαθε τῶν Ἰώνων τὰ πρήγματα διεφθαρμένα, νέας ἐλὼν τρεῖς τῶν πολεμίων ἀπέπλωε ἐς μὲν Φώκαιαν οὐκέτι, εὖ εἰδὼς ὥς ἀνδραποδιεῖται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ· ὁ δὲ ἰθάως ὥς εἶχε ἔπλωε ἐς Φοινίκην, γαυλοὺς δὲ ἐνθαῦτα καταδύσας καὶ χρήματα λαβὼν πολλὰ ἔπλωε ἐς Σικελίην, ὁρμεώμενος δὲ ἐνθεῦτεν ληιστῆς κατεστήκεε Ἑλλήνων μὲν οὐδενός, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

Οἱ δὲ Πέρσαι ἐπεῖτε τῇ ναυμαχίῃ ἐνίκων τοὺς Ἴωνας, τὴν 18 Μίλητον πολιορκέοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ὑπορύσσοντες τὰ τείχεα καὶ παντοίας μηχανὰς προσφέροντες αἰρέουσι κατ' ἄκρης ἔκτω ἔτεϊ ἀπὸ τῆς ἀποστάσιος τῆς Ἀρισταγόρεω· καὶ ἡνδραποδίσαντο τὴν πόλιν, ὥστε συμπεσέειν τὸ πάθος τῷ χρηστηρίῳ τῷ ἐς Μίλητον γενομένῳ. χρεωμένοισι γὰρ Ἀργείοισι 19 ἐν Δελφοῖσι περὶ σωτηρίας τῆς πόλιος τῆς σφετέρης ἐχρήσθη ἐπίκοινον χρηστήριον, τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς Ἀργεῖους φέρον, τὴν δὲ παρενθήκην ἔχρησε ἐς Μιλησίους. τὸ μὲν νυν ἐς τοὺς Ἀργεῖους ἔχον, ἐπεὰν κατὰ τοῦτο γένωμαι τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοισι οὐ παρεοῦσι ἔχρησε ἔχει ὧδε.

καὶ τότε δὴ, Μίλητε, κακῶν ἐπιμήχανε ἔργων,
πολλοῖσιν δεῖπνόν τε καὶ ἀγλαὰ δῶρα γενήσῃ,

schaft. vgl. zu 1, 17, 2. — πεζῇ. πεζοί eine Hs. — κομιζόμενοι marschierend, auf ihrem Wege. — νυκτός τε καὶ ἐόντων. Spr. 59, 2 A. (2, 3.) — ἀπικέατο. Di. 30, 4, 9. — πάγχυ, πάνυ. zu 1, 31, 1. — καταδόξαντες. zu 1, 22, 2. — κλῶπας. zu 1, 41.

C. 17. ἔμαθε διεφθαρμένα. Spr. 56, 7, 1. — ὥς εἶχε. zu 1, 24, 3.

C. 18. κατ' ἄκρης völlig. Di. 68, 24, 2. — ἔκτω. τετάρτῳ H. Weissenborn. Kr. Anal. 2 S. 32 Anm. — συμπεσέειν zusammentraf, übereinstimmte. (Sch.)

C. 19 § 1. ἐχρήσθη. Di. 40 u. χράω. — ἐπίκοινον. ἐπίκοινα 6, 77, 1. — φέρον hindeutend. zu 1, 120, 2. — τὴν δέ. τὸ δέ eine Hs. u. Dobree 1 p. 23. Doch s. gr. Spr. 61, 7, 1. — παρενθήκην ob hier Zugabe, wie 1, 186, 1, oder Einschaltung? vgl. 7, 5, 2. 171. — ἔχρησε, ὁ θεός oder ἡ Πυθίη aus χρηστήριον. Uebergang vom Particip zum bestimmten Tempus. zu 1, 19. — ἔχον sich Beziehendes. zu 1, 65, 3. vgl. 6, 77, 1 u. zu 7, 143, 1. — μνησθήσομαι 6, 77. Gew. mit dem Ge. in diesem Sinne. vgl. jedoch 8, 66, 2. — δῶρα, die Bedeutung des Plurals ist verwischt, wie

- σαι δ' ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις,
 νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μελήσει.
- 2 τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους κατελάμβανε, ὅτε γε ἄνδρες μὲν οἱ πλεῦνες ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσέων ἐόντων κομητέων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἐγίνοντο, ἱρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοις, ὃ νηὸς τε καὶ τὸ χρηστήριον, συληθέντα ἐνεπίμπρατο. τῶν δ' ἐν τῷ ἱρῷ τούτῳ χρημάτων πολλάκις μνήμην
- 20 ἐτέρωθι τοῦ λόγου ἐποιησάμην. ἐνθεῦτεν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἦγοντο ἐς Σοῦσα. βασιλεὺς δὲ σφεας Δαρεῖος κακὸν οὐδὲν, ἄλλο ποιήσας κατοίκησε ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ καλεομένῃ θάλασσῃ, ἐν Ἀμπῇ πόλει, παρ' ἣν Τίγρις ποταμὸς παραρρέων ἐς θάλασσαν ἐξίει. τῆς δὲ Μιλησῆς χώρας αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πεδῖον, τὰ δὲ ὑπεράκρια ἔδωσαν Καρσί Πηδασεῦσι ἐκτῆσθαι.
- 21 Παθοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοις πρὸς Περσέων οὐκ ἀπέδοσαν τὴν ὁμοίην Συβαρίται, οἱ Λάον τε καὶ Σκίδρον οἴκεον τῆς πόλιος ἀπεστερημένοι. Συβάριος γὰρ ἀλούσης ὑπὸ Κροτωνιητέων Μιλήσιοι πάντες ἡβηδὸν ἀπεκείραντο τὰς κεφαλὰς καὶ πένθος μέγα προεθήκαντο. πόλιες γὰρ αὗται μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν ἀλλήλησι ἐξεινώθησαν. οὐδ' ἀνομοίως καὶ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθεσθέντες τῇ Μιλήτου ἁλώσει τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυνίχῳ δράμα Μιλήτου ἁλωσιν καὶ διδάξαντι ἐς δάκρυά τε ἔπεσε τὸ θῆητρον

II. ψ, 297. Di. 44, 3, 4. — κομήταις. Die Barbaren nährten Haar und Bart. — Διδύμοις. Di. 46, 2. Her. musste § 2 ἐν vorsetzen.

§ 2. κατελάμβανε. zu 2, 66, 1. — τέκνα, gew. παῖδας und den γυναιξί vorangestellt; τέκνα καὶ γυν. 8, 36. 60, 3. Xen. An. 1, 4, 8. γυναῖκες καὶ παῖδες eb. 7, 4, 5. Kr. z. Dion. p. 99. — ἐν ἁ. λόγῳ, wie 6, 23, 3. 7, 222. 8, 68, 4. vgl. 3, 120, 2. zu 3, 50, 2. Xen. An. 5, 6, 13: ἐν ἀνδραπόδων χώρα ἐσόμεθα. — ἐγίνοντο geriethen, Passiv zu ποιῆσθαι. Spr. 52, 8, 1. — ἱρὸν. zu 1, 183, 1. — νηός. zu 1, 181, 2. — συληθέντα. zu ἐστὶ 4, 108. — πολλάκις 1, 92, 2. 2, 159. (Va.)

C. 20. οὐδὲν, ungeachtet der Drohung 6, 9, 2. — τῇ Ἐρυθρῇ κ. θ. dem persischen Meerbusen. zu 1, 1, 1. — Τίγρις für Τίγρης Br. p. 60. — ὑπεράκρια Berggegenden. vgl. 1, 59, 2. (Va.) Bei Attikern kommt das Wort nicht vor.

C. 21. τὴν ὁμοίην. zu 4, 119, 2. — ἡβηδόν, οἱ ἡβῶντες. zu 1, 172. — προεθήκαντο veranstalteten öffentlich. Ueber die Form Di. 36, 3. 2. Andre Hsn. προσεθήκαντο. vgl. 4, 65. — αὗται. Vollständig: αὗται ἦσαν πόλιες αἱ. Spr. 61, 6. (7.) — οὐδ' ἀνομοίως für οὐδὲν ὁμοίως Kr. (56.) — καὶ Ἀθ. zu 3, 13, 2. — ὑπεραχθέντες, das Particip bei δῆλον ποιεῖν wie bei δηλοῦν. Thuk. 3, 64, 1: δῆλον ἐποιήσατε οὐ μηδίσαντες. — ποιήσαντι Φ. als Ph. gedichtet hatte. gr. Spr. 48, 5, 1. — τῇ ἄλλῃ auf andre Weise. Der Artikel bei ἄλλῃ ist herodotisch. zu 1, 1, 1. — διδάξαντι aufführte. zu 1, 23. — ἐς δάκρυα ἔπεσε, ein von Spätern nachgeahmter Ausdruck. „Die Erkl. zum Greg. K. p. 63.“ (Jacobs.) — τὸ θῆητρον, οἱ

καὶ ἐζημίωσάν μιν ὥς ἀναμνήσαντα οἰκήσια κακὰ χιλίησι δρα-
χμήσι, καὶ ἐπέταξαν μηκέτι μηδένα χρᾶσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

Μίλητος μὲν νυν Μιλησίων ἡγήμωτο, Σαμίων δὲ τοῖσι τι 22
ἔχουσι τὸ μὲν ἐς τοὺς Μήδους ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφετέ-
ρων ποιηθὲν οὐδαμῶς ἤρεσκε, ἐδόκεε δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην
αὐτίκα βουλευομένοισι, πρὶν ἢ σφι ἐς τὴν χώραν ἀπικέσθαι τὸν
τύραννον Αἰάκεα, ἐς ἀποικίην ἐκπλέειν μηδὲ μένοντας Μήδοισι
τε καὶ Αἰάκει δουλεύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης τὸν
αὐτὸν χρόνον τοῦτον πέμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγέλους ἐπεκα-
λέοντο τοὺς Ἴωνας ἐς Καλὴν ἀκτὴν, βουλόμενοι αὐτόθι πόλιν
κτίσαι Ἰώνων· ἡ δὲ Καλὴ αὕτη ἀκτὴ καλεομένη ἔστι μὲν Σικε-
λῶν, πρὸς δὲ Τυρσηνίην τετραμμένη τῆς Σικελίης. τουτέων ὧν
ἐπικαλεομένων οἱ Σάμιοι μῦνοι Ἰώνων ἐστάλησαν, σὺν δέ σφι
Μιλησίων οἱ ἐκπεφευγότες. ἐν ᾧ τοιόνδε δὴ τι συνήνεικε γενέ-
σθαι. Σάμιοί τε γὰρ κομιζόμενοι ἐς Σικελίην ἐγίνοντο ἐν 23
κροῖσι τοῖσι Ἐπιζεφυρίοισι, καὶ Ζαγκλαῖοι αὐτοί τε καὶ ὁ βασι-
λεὺς αὐτέων, τῷ οὐνομα ἦν Σκύθης, περιεκατέατο πόλιν τῶν
Σικελῶν ἐξελεῖν βουλόμενοι. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ Ῥηγίου τύραν-
νος Ἀναξίλεως, ὥστε ἔων διάφορος τοῖσι Ζαγκλαίοισι, συμμίζας
τοῖσι Σαμίοισι ἀναπείθει ὥς χρεὼν εἶη Καλὴν μὲν ἀκτὴν, ἐπ'
ἣν ἔπλεον, ἔαν χαίρειν, τὴν δὲ Ζάγκλην σχεῖν, ἐοῦσαν ἐρῆμον
ἀνδρῶν. πειθομένων δὲ τῶν Σαμίων καὶ σχόντων τὴν Ζάγκλην, 2
ἐνθαῦτα οἱ Ζαγκλαῖοι, ὥς ἐπύθοντο ἐχομένην τὴν πόλιν [ἑωυτῶν],
ἐβοήθεον αὐτῇ καὶ ἐπεκαλέοντο Ἴπποκράτεια τὸν Γέλης τύραν-
νον· ἦν γὰρ δὴ σφι οὗτος σύμμαχος. ἐπεῖτε δὲ αὐτοῖσι καὶ ὁ
Ἴπποκράτης σὺν τῇ στρατιῇ ἦκε βοηθέων, Σκύθην μὲν τὸν μού-
ναρχον τῶν Ζαγκλαίων ἀποβαλόντα τὴν πόλιν ὁ Ἴπποκράτης

θεαταί. — οἰκήσια, da es eine Colonie betraf. — μηδένα. μηδέν? (Kr. 56.)
nämlich öffentlich. vgl. 1, 153, 2. 4, 71, 3. Denn das Lesen wird diese Censur
doch wohl nicht verboten haben. — τῷ verdächtigt Dobree: dies (Milets Er-
oberung) zu einer dramatischen Aufgabe zu machen.

C. 22. τοῖσι τι ἔχουσι den Vermögenden; sonst so wohl immer
ohne τι. Da Her. auch οἱ ἔχοντες so sonst nicht gebraucht, so vermuth' ich
τοῖσι παχέσι. (Va.) Eine Hs. τε für τι; vielleicht γε. (Kr. 56.) Spr. 52, 1, 2.
— ἐκ. zu 1, 10. — πρὶν ἢ. Di. 54, 17, 10. — οἱ ἀπό, durch πέμποντες
veranlasst. Spr. 50, 7, 7. (8, 14.) vgl. 8, 114. — αὕτη, eingeschoben, wie 4,
19. — τῆς Σικελίης hängt von Καλὴ ἀκτὴ ab, „appositiv zu Σικελῶν.“
(We. u. Sch.) vgl. gr. Spr. 47, 6, 9. „in dem Theile von Sikelia der nach
Tyrrenia hin lieget“. (Lg.) vgl. zu 1, 84, 2. Ἰταλίας will Pauw. — ἐστά-
λησαν, ἐς ἀποικίην, dies zugefügt 4, 159, 1. (St.) — σὺν δέ σφι. zu 5, 121.
— συνήνεικε. zu 1, 73, 2.

C. 23 § 1. Σάμιοί τε — καὶ als die S. etc. zu 4, 181, 2. — πε-
ριεκατέατο für περιεκαθέατο We. vgl. zu 3, 144. — ὥστε für ὅστε oder
τότε Schäfer, ἄτε Reiske. zu 1, 8, 1. — ἔαν χαίρειν aufzugeben. zu 9, 41, 2.
— σχεῖν einnehmen. zu 1, 7, 1.

§ 2. ἑωυτῶν wird mit zwei Hsn. zu streichen sein. Kr. (56.) Spr. 51, 4,

- πεδήσας καὶ τὸν ἀδελφεὸν αὐτοῦ Πυθογένεα ἐς Ἴνυκον πόλιν ἀπέπεμψε, τοὺς δὲ λοιποὺς Ζαγκλαίους κοινολογησάμενος τοῖσι
 3 Σαμίοισι καὶ ὄρκους δοὺς καὶ δεξάμενος προέδωκε. μισθὸς δὲ οἱ ἦν εἰρημένος ὅδε ὑπὸ τῶν Σαμίων, πάντων τῶν ἐπίπλων καὶ ἀνδραπόδων τὰ ἡμίσεα λαβεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει, τὰ δ' ἐπὶ τῶν ἀγρῶν πάντα Ἱπποκράτεα λαγχάνειν. τοὺς μὲν δὴ πλεῦνας τῶν Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ εἶχε δῆσας, τοὺς δὲ κορυφαίους αὐτέων τριηκοσίους ἔδωκε τοῖσι Σαμίοισι κατασφράξαι.
 24 οὐ μέντοι οἱ γε Σάμιοι ἐποίησαν ταῦτα. Σκύθης δὲ ὁ τῶν Ζαγκλαίων μούναρχος ἐκ τῆς Ἰνύκου ἐκδιδρῆσκει ἐς Ἰμέρην, ἐκ δὲ ταύτης παρῆν ἐς τὴν Ἀσίην καὶ ἀνέβη παρὰ βασιλέα Δαρεῖον. καί μιν ἐνόμισε Δαρεῖος πάντων ἀνδρῶν δικαιοτάτον εἶναι ὅσοι ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' ἐωυτὸν ἀνέβησαν· καὶ γὰρ παραιτησάμενος βασιλέα ἐς Σικελίην ἀπῖκετο καὶ αὐτὶς ἐκ τῆς Σικελίης ὀπίσω παρὰ βασιλέα, ἐς ὃ γῆραϊ μέγα ὄλβιος ἐὼν ἐτελεύτησε ἐν
 25 Πέρσῃσι. Σάμιοι δὲ ἀπαλλαχθέντες Μήδων ἀπονητὶ πόλιν καλλίστην Ζάγκλην περιεβεβλήατο. μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτου γενομένην Φοίνικες κελευσάντων Περσέων κατῆγον ἐς Σάμον Αἰάκεα τὸν Συλοσῶντος ὡς πολλοῦ τε ἄξιον γεγόμενον σφίσι καὶ μεγάλα κατεργασάμενον· καὶ Σαμίοισι μούνοισι τῶν ἀποστάντων ἀπὸ Δαρείου διὰ τὴν ἔκλειψιν τῶν νεῶν τὴν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ οὔτε ἡ πόλις οὔτε τὰ ἱρὰ ἐνεπρόήσθη. Μιλήτου δὲ ἀλούσης ἀντίκα Καρίην ἔσχον οἱ Πέρσαι, τὰς μὲν ἐθελοντήν τῶν πολίων ὑποκυψάσας, τὰς δὲ ἀνάγκῃ προσηγάγοντο.
 26 Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο, Ἰστιαίῳ δὲ τῷ Μιλησίῳ ἐόντι περὶ Βυζάντιον καὶ συλλαμβάνοντι τὰς Ἰώνων ὀλκάδας ἐκπλωούσας ἐκ τοῦ Πόντου ἐξαγγέλλεται τὰ περὶ Μίλητον γεγόμενα. τὰ μὲν δὲ περὶ Ἑλλήσποντον ἔχοντα πρήγματα ἐπιτράπει Βισάλτῃ Ἀπολλοφάνεος παιδί, Ἀβυδηνῷ, αὐτὸς δὲ ἔχων Λεσβίους ἐς Χίον ἔπλεε, καὶ Χίων φρουρῇ οὐ προσιεμένη μιν συνέβαλε ἐν Κοίλοισι καλεομένοισι τῆς Χίης χώρας. τούτων τε δὴ ἐφρόνευσε συχνούς, καὶ τῶν λοιπῶν Χίων, οἷα δὴ κεκακωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ἰστιαῖος ἔχων τοὺς Λεσβίους ἐπεκράτησε, ἐκ

2. (47, 9, 12.) zu 9, 33, 3. — πεδήσας. ἐν πέδαις (πέδησι) δῆσας. Kr. (56.) u. Naber Mnem. 3 p. 488 (πέδησι). zu 4, 69.

§ 3. εἰρημένος festgesetzt wie Hes. ε. 368. (Passows Lex.).

C. 24. παραιτησάμενος erbat die Erlaubniss dazu. — γῆραϊ für γῆρα Schäfer. — μέγα. zu 1, 32, 3.

C. 25. ἀπονητί. zu 3, 146, 1. — περιβάλλεσθαι erwerben. vgl. zu 3, 71, 3. Die Form ist wohl zu ändern. Kr. (44.) Di. 30, 4, 10. — νεῶν τὴν für νεῶν τῶν Reiske. — ἐθελοντήν. zu 1, 5, 1. — ὑποκυψάσας. zu ἐπιφέρουσι 1, 131, 1.

C. 26. ἔχοντα, ὄντα. Di. 52, 2, 3. — ἐπιτράπει. zu 3, 81, 1.

Πολίχνης τῆς Χίων ὁρμεώμενος. φιλέει δέ κως προσημαίνειν, 27
εὐτ' ἂν μέλλῃ μεγάλα κακὰ ἢ πόλι ἢ ἔθνεϊ ἔσεσθαι· καὶ γὰρ
Χίοισι πρὸ τούτων σημήια μεγάλα ἐγένετο. τοῦτο μὲν σφι πέμ-
ψασι ἐς Δελφοὺς χορὸν νεηνιέων ἑκατὸν δύο μῦνοι τουτέων
ἀπενόστησαν, τοὺς δὲ ὀκτώ τε καὶ ἐνενήκοντα αὐτέων λοιμὸς
ὑπολαβὼν ἀπήνεικε· τοῦτο δὲ ἐν τῇ πόλι τὸν αὐτὸν τοῦτον
χρόνον, ὀλίγῳ πρὸ τῆς ναυμαχίης, παισὶ γράμματα διδασκομέ-
νοισι ἐνέπεσε ἡ στέγη, ὥστε ἀπ' ἑκατὸν καὶ εἴκοσι παίδων εἰς
μῦνος ἀπέφυγε. ταῦτα μὲν σφι σημήια ὁ θεὸς προέδεξε, μετὰ
δὲ ταῦτα ἡ ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα ἐς γόνυ τὴν πόλιν ἔβαλε, ἐπὶ
δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεγένετο Ἰστιαῖος Λεσβίους ἄγων· κεκακωμέ-
νων δὲ τῶν Χίων καταστροφὴν εὐπετέως αὐτέων ἐποιήσατο.

Ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Ἰστιαῖος ἐστρατεύετο ἐπὶ Θάσον, ἄγων Ἰώνων 28
καὶ Αἰολέων συχνοὺς. περικατημένῳ δὲ οἱ Θάσον ἦλθε ἀγγε-
λίῃ ὥς οἱ Φοίνικες ἀναπλώουσι ἐκ τῆς Μιλήτου ἐπὶ τὴν ἄλλην
Ἰωνίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα Θάσον μὲν ἀπόρθητον λείπει,
αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Λέσβον ἠπείγετο ἄγων πᾶσαν τὴν στρατιήν.
ἐκ Λέσβου δὲ λιμαινούσης οἱ τῆς στρατιῆς πέρην διαβαίνει, ἐκ
τοῦ Ἀταρνέος ὡς ἀμήσων τὸν σῖτον τὸν τε ἐνθεῦτεν καὶ τὸν ἐκ
Καΐκου πεδίου τὸν τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τούτοις τοῖσι χωρίοις
ἐτύγχανε ἐὼν Ἀρπαγος, ἀνὴρ Πέρσης, στρατηγὸς στρατιῆς οὐκ
ὀλίγης, ὃς οἱ ἀποβάντι συμβαλὼν αὐτὸν τε Ἰστιαῖον ζωγρήν ἔλαβε
καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ τὸν πλέω διέφθειρε. ἐζωγρήθη δὲ ὁ 29
Ἰστιαῖος ὧδε· ὡς ἐμάχοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσησι ἐν τῇ Μα-
λήνῃ τῆς Ἀταρνείτιδος χώρας, οἱ μὲν συνέστασαν χρόνον ἐπὶ
πολλόν, ἡ δὲ ἵππος ὕστερον ὁρμηθεῖσα ἐπιπίπτει τοῖσι Ἕλλησι.
τότε δὴ ἔργον τῆς ἵππου τοῦτο ἐγένετο, καὶ τετραμμένων τῶν
Ἑλλήνων ὁ Ἰστιαῖος ἐλπίζων οὐκ ἀπολέεσθαι ὑπὸ βασιλέος διὰ
τὴν παρεοῦσαν ἁμαρτάδα φιλοψυχίην τοιήνδε τινὰ ἀναιρέεται·
ὡς φεύγων τε κατελαμβάνετο ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσεω καὶ ὡς κατα-

C. 27. προσημαίνειν eine Vorbedeutung einzutreten. Kr. z. Thuk. 2, 8, 2. — εὐτ' ἂν, ὅταν. zu 4, 78, 2. — τοῦτο μὲν. zu 1, 30, 3. — τοὺς ὀκτώ die übrigen acht. zu 1, 18, 1. — ὑπολαβὼν eben so 6, 75, 1. (Bä.) zu 7, 170, 2. Sonst nicht so; ἐπιλαβὼν 8, 115, 2. — ἀπήνεικε raffte fort. zu 3, 66, 1. — ὑπολαβοῦσα eingetreten, hier intransitiv, wie 8, 12, bei Attikern nicht so. — ἐς γόνυ ἔβαλε, eine erst von Spätern nachgeahmte Redensart. (We.) Aisch. Pers. 893: Ἀσία χθῶν — ἐπὶ γόνυ κέκλιται (Lex.).

C. 28. λιμαινούσης für δειμαινούσης Reiske u. Heringa. vgl. 7, 25. Sonst kommt es nicht vor. — ἐκ. ἐς in einigen Hsn. — ἐκ τοῦ Ἀ. vor ὡς, ähnlich den Stellen gr. Spr. 54, 17, 7. — ζωγρήν, wie 6, 37, 1. Nicht attisch. — τὸν στρατὸν τὸν πλέω. zu 1, 102, 2. 4, 136, 1.

C. 29. συνέστασαν. zu 1, 74, 1. — ἐπὶ. Di. 68, 4, 6. — τότε. τό τε Dobree. — ἔργον. zu 5, 1, 2. — ἁμαρτάδα, ἁμαρτίαν. zu 1, 91, 1. — ἀναιρέεται wird angemessen mit πόνον, πόλεμον, anstössig mit φιλοψυ-

30 ρεόμενος ὑπ' αὐτοῦ ἔμελλε συγκεντηθήσεσθαι, Περσίδα γλῶσσαν μετεῖς καταμηνύει ἑωυτὸν ὥς εἶη Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος. εἰ μὲν νυν, ὥς ἐζωγρήθη, ἦλθε ἀγόμενος παρὰ βασιλέα Δαρεῖον, ὃ δ' οὐτ' ἂν ἔπαθε κακὸν οὐδὲν δοκέειν ἐμοί, ἀπῆκε τ' ἂν αὐτῷ τὴν αἰτίην· νῦν δέ μιν αὐτέων τε τουτέων εἵνεκα, καὶ ἵνα μὴ διαφυγὼν αὐτὶς μέγας παρὰ βασιλεῖ γένηται, Ἀρταφέρνης τε ὁ Σαρδίῳ ὑπαρχος καὶ ὁ λαβὼν Ἀρπαγος, ὥς ἀπίκετο ἀγόμενος ἐς Σάρδεις, τὸ μὲν [αὐτοῦ] σῶμα αὐτοῦ [ταύτῃ] ἀνεσταύρωσαν, τὴν δὲ κεφαλὴν ταριχεύσαντες ἀνήνεικαν παρὰ βασιλέα Δαρεῖον ἐς Σοῦσα. Δαρεῖος δὲ πνυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπαιτιησάμενος τοὺς ταῦτα ποιήσαντας ὅτι μιν οἱ ζῶντα ἀνήγαγον ἐς ὄψιν τὴν ἑωυτοῦ, τὴν κεφαλὴν τὴν Ἰστιαίου λούσαντάς τε καὶ περιστείλαντας εἰ ἐνετείλατο θάψαι ὥς ἀνδρὸς μεγάλως ἑωυτῷ τε καὶ Πέρσησι εὐεργέτεω.

31 Τὰ μὲν περὶ Ἰστιαῖον οὕτω ἔσχε, ὃ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Περσέων χειμερίσας περὶ Μίλητον τῷ δευτέρῳ ἔτεϊ ὥς ἀνέπλωσε, αἵρεει εὐπετέως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κειμένας, Χίον καὶ Λέσβον καὶ Τένεδον. ὅκως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων, ὥς ἐκάστην αἵρέοντες οἱ βάρβαροι ἔσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους. σαγηνεύουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον· ἀνὴρ ἀνδρὸς ἀψάμενος τῆς χειρὸς ἐκ θαλάσσης τῆς βορηίης ἐπὶ τὴν νοτίην διήκουσι καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου διέρχονται ἐκθηρεύοντες τοὺς ἀνθρώπους. αἵρεον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλιας τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά, πλὴν οὐκ ἔσαγήνευον τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ 32 οἷά τ' ἦν. ἐνθαῦτα Περσέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπειλὰς τὰς ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἴωσι στρατοπεδευομένοισι ἐναντία σφίσι. ὥς γὰρ δὴ ἐπεκράτησαν τῶν πολλῶν, παῖδάς τε τοὺς

χίην verbunden. — καταιρεόμενος niedergeworfen werdend. — συγκεντηθήσεσθαι. συγκεντήσεσθαι? — μετεῖς. Sonst ἵεναι γλῶσσαν, φωνήν. Einigermassen ähnlich "μετιέναι δάκρυα 9, 16, 2, βλαστόν 6, 37, 2." (Sch.) vgl. die Lex.

C. 30. ἦλθε für ἄχθη (ἡχθη) Kr. (56.) Die von We. verglichenen Stellen beweisen nichts; selbst nicht 6, 34, wo ἰόντες in τὴν ἰσθμὴν ὁδὸν eine eigne Bestimmung hat. — ὃ δ'. Di. 50, 1, 11. — μιν hängt von ἀνεσταύρωσαν u. ἀνήνεικαν ab; appositiv dazu τὸ σῶμα u. τὴν κεφαλὴν. — ἀπῆκε, βασιλεύς. zu 1, 33. — μέγας einflussreich. zu Thuk. 1, 138, 2. — μὲν αὐτοῦ. Di. 47, 9, 8. vgl. 2, 133, 1. 6, 111, 2. 7, 129, 1. Eine Hs. μὲν σῶμα αὐτοῦ ἀνεσταύρωσαν. — περιστείλαντας. zu 1, 98, 1. 2, 147, 2. Als Subject ist wohl τινὰς zu denken. Spr. 55, 2, 4. (6.) — εὐ gehört zu περιστείλαντας. Ungewöhnliche und also nachdrucksvolle Stellung. — μεγάλως in hohem Grade. gr. Spr. 50, 8, 15 (19).

C. 31. ἔσχε. zu 1, 79, 2. — ὅκως, ὁπότε. zu 1, 11, 1. — τινὰ τῶν. τῶν τινὰ? — ὥς ἐκάστην. zu 1, 114, 1. — διήκουσι ziehen sich aus einander, διεστᾶσιν. — κατὰ τὰ αὐτά auf dieselbe Art.

C. 32. οὐκ ἐψεύσαντο hielten, erfüllten. So ψεύδεσθαι ξυμμαχίαν Thuk. 5, 83, 4. — ἐναντία. Sonst (bei Her.) ἀντία. zu 1, 80, 3. —

εὐειδεστάτους ἐκλεγόμενοι ἐξέταμνον καὶ ἐποίουν ἀντὶ τοῦ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους καὶ παρθένους τὰς καλλιστενούσας ἀνασπάστους παρὰ βασιλέα· ταῦτά τε δὴ ἐποίουν καὶ τὰς πόλεις ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι ἱεροῖσι. οὕτω δὴ τὸ τρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατὸς τὰ ἐπ' 33 ἀριστερὰ ἐσπλέοντι τοῦ Ἑλλησπόντου αἶρεε πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ δεξιὰ αὐτοῖσι Πέρσησι ὑποχείρια ἦν γεγονότα κατ' ἡπειρον. εἰσὶ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἶδε τοῦ Ἑλλησπόντου, Χερσόνησός τε, ἐν τῇ πόλεις συχναὶ ἐνεῖσι, καὶ Πέρινθος καὶ τὰ τείχεα τὰ ἐπὶ Θρηίκης καὶ Σηλυβρίῃ τε καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μὲν νυν καὶ οἱ πέρηθε Καλχηδόνιοι οὐδ' ὑπέμειναν ἐπιπλέοντας τοὺς Φοίνικας, ἀλλ' οἶχοντο ἀπολιπόντες τὴν σφετέρην ἔσω ἐς τὸν Εὐξεινον πόντον, καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μεσαμβρίην οἶκησαν· οἱ δὲ 2 Φοίνικες κατακαύσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς καταλεχθείσας τράπονται ἐπὶ τε Προκόννησον καὶ Ἀρτάκην, πυρὶ δὲ καὶ ταύτας νείμαντες ἐπλωον αὐτὶς ἐς τὴν Χερσόνησον, ἐξαιρήσοντες τὰς ἐπιλοίπους τῶν πολιῶν, ὅσας πρότερον προσσχόντες οὐ κατέσυραν. ἐπὶ δὲ Κύζικον οὐδὲ ἐπλωσαν ἀρχήν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἔτι πρότερον τοῦ Φοινίκων ἔσπλου ἐγεγόνεσαν ὑπὸ βασιλεί, Οἰβάρεϊ τῷ Μεγαβάζου ὁμολογήσαντες, τῷ ἐν Δασκυλείῳ ὑπάρχῳ. τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίας πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες.

Ἐτυράννευε δὲ αὐτέων μέχρι τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος 34 τοῦ Στησαγόρεω, κτησαμένου τὴν ἀρχὴν ταύτην πρότερον Μιλτιάδεω τοῦ Κυψέλου τρόπῳ τοιῷδε. εἶχον Δόλογχοι Θρήικες τὴν Χερσόνησον ταύτην. οὗτοι ὧν οἱ Δόλογχοι πιεσθέντες πολέμῳ ὑπ' Ἀψινθίων ἐς Δελφούς ἐπεμψαν τοὺς βασιλέας περὶ τοῦ πολέμου χρησομένους. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἀνεῖλε οἰκιστὴν ἐπά-

ἀντὶ τοῦ für ἀντί Va. zu 1, 210, 2. — ἐνόρχιας noch 8, 105 u. bei Lucian. — καλλιστενούσας. zu 1, 196, 2. — ταῦτά τε ἐποίουν καί. zu 4, 181, 2. — τοῖσι nach αὐτοῖσι hat Bekker gestrichen. zu 2, 47, 1.

C. 33 § 1. τὰ ἐπ' ἀριστερὰ ἐσπλέοντι die zur Linken der Einfahrt gelegenen Striche. Spr. 48, 5, 2. — αὐτοῖσι im Ggs. zu der von Phoinikern gestellten und bemannten Flotte. — κατ' ἡπειρον, κατὰ γῆν, durch das Landheer. — αἶδε, weil πόλεις vorschwebt. — τὰ ἐπὶ. Spr. 68, 36 (40), 2. — πέρηθε, πέραθεν. Di. 9, 4, 2. πέρηθεν Gaisford u. Br. p. 107. Für πέραν, weil eine Richtung von Kalchedon vorschwebt. Spr. 41, 12, 13. (14.) — τὴν σφετέρην erg. χώραν. — ἔσω ἐς. zu 2, 149, 3. — οἶκησαν siedelten an. zu 1, 1, 1.

§ 2. νείμαντες übergaben, ungew. so. vgl. 3, 16, 2. — προσσχόντες für προσχόντες Schäfer. — ἀρχήν. zu 2, 95. 4, 25. — ἔτι. ἔτεῖ Dobree 1, p. 32. — ὑπὸ βασιλέῃ. Spr. 68, 40. (44.)

C. 34. μέχρι τότε. gr. Spr. 66, 1, 4. — ἀνεῖλε ἐπάγεσθαι. zu 2,

γεσθαι ἐπὶ τὴν χώραν τοῦτον ὃς ἂν σφεας ἀπιόντας ἐκ τοῦ
 ἱεροῦ πρῶτος ἐπὶ ξείνια καλέσῃ. ἰόντες δὲ οἱ Δόλογχοι τὴν ἱρὴν
 ὁδὸν διὰ Φωκέων τε καὶ Βοιωτῶν ἦσαν· καὶ σφεας ὥς οὐδεὶς
 35 ἐκάλεε, ἐκτράπονται ἐπ' Ἀθηνέων. ἐν δὲ τῇσι Ἀθήνησι τηνι-
 καῦτα εἶχε μὲν τὸ πᾶν κράτος Πεισίστρατος, ἀτὰρ ἐδυνάστευε
 καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου, ἐὼν οἰκίης τεθριπποτρόφου, τὰ μὲν
 ἀνέκαθεν ἀπ' Αἰακοῦ τε καὶ Αἰγίνης γεγονώς, τὰ δὲ νεώτερα
 Ἀθηναῖος, Φιλαίου τοῦ Αἴαντος παιδός, γενομένου πρῶτου τῆς
 οἰκίης ταύτης Ἀθηναίου. οὗτος ὁ Μιλτιάδης κατήμενος ἐν τοῖσι
 προθύροισι τοῖσι ἐωυτοῦ, ὁρέων τοὺς Δολόγκους παριόντας
 ἐσθῆτα ἔχοντας οὐκ ἐγχωρίην καὶ αἰχμὰς προσεβώσατο καὶ σφι
 2 προσελθούσι ἐπηγγείλατο καταγωγὴν καὶ ξείνια. οἱ δέ, δεξά-
 μενοι καὶ ξεινισθέντες ὑπ' αὐτοῦ ἐξέφαινον πᾶν οἱ τὸ μαντήιον,
 ἐκρήναντες δὲ ἐδέοντο αὐτοῦ τῷ θεῷ μιν πείθεσθαι. Μιλτιά-
 δεα δὲ ἀκούσαντα παραντίκα ἔπεισε ὁ λόγος, οἷα ἀχθόμενόν τε
 τῇ Πεισιστράτου ἀρχῇ καὶ βουλόμενον ἐκποδῶν εἶναι. αὐτίκα
 δὲ ἐστάλη ἐς Δελφούς, ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον εἰ ποιοίῃ
 36 τὰ περ αὐτοῦ οἱ Δόλογχοι προσεδέοντο. κελευούσης δὲ καὶ τῆς
 Πυθίης, οὕτω δὴ Μιλτιάδης ὁ Κυψέλου, Ὀλύμπια ἀναραιοῦσά
 πρότερον τουτέων τεθρίππῳ, τότε παραλαβὼν Ἀθηναίων πάντα
 τὸν βουλόμενον μετέχειν τοῦ στόλου ἔπλεε ἅμα τοῖσι Δολόγχοις
 καὶ ἔσχε τὴν χώραν· καὶ μιν οἱ ἐπαγαγόμενοι τύραννον κατε-
 στήσαντο. ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἀπετείχισε τὸν ἰσθμὸν τῆς Χερσο-
 νήσου ἐκ Καρδίας πόλιος ἐς Πακτύην, ἵνα μὴ ἔχοιέν σφεας οἱ
 Ἀψίνθιοι δηλέεσθαι ἐσβάλλοντες ἐς τὴν χώραν. εἰσὶ δὲ οὗτοι
 στάδιοι ἑξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ ἰσθμοῦ· ἀπὸ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ
 τούτου ἡ Χερσόνησος ἔσω πᾶσά ἐστι σταδίων εἴκοσι καὶ τετρα-
 κοσίων τὸ μῆκος.

52, 2. — ἐπὶ ξείνια. zu 4, 154, 2. — τὴν ἱρὴν ὁδόν, wohl eine Strasse
 die nach Delphoi führte. vgl. Strabon 9 p. 422, c. (We.) — σφεας ὥς. gr.
 Spr. 54, 17, 7.

C. 35 § 1. ἐὼν οἰκίης. zu 1, 99. — τεθριπποτρόφου. Das Verbum
 6, 125, 3, beides nur herodotisch. — τὰ ἀνέκαθεν. zu 1, 170, 2. — αἰχμὰς.
 zu 1, 8, 1. — προσεβώσατο rief zu sich heran, nur bei Her. vgl. Di.
 39 u. βοάω.

§ 2. μιν. zu σφεας 1, 141, 2. — ἔπεισε ὁ λόγος, ungew. Verbindung.
 — ποιοίῃ. ποιῇ Dobree 1, p. 32 Z. 2, ποιέῃ Herm. de part. ἂν p. 90. Spr.
 54, 7 u. Di. 34, 2, 5.

C. 36. καὶ τῆς Π., wie ihn selbst gelüstete. — ἀναραιοῦσά. zu 5,
 102. — πάντα τὸν β. zu 2, 135, 2. — δηλέεσθαι, dialektisch und poe-
 tisch für κακοῦν. Di. 39 u. d. W. — οὗτοι dies. zu 2, 9. — τε καί. Di.
 69, 70. 3. Sieben und dreissig Stadien nach Xen. Hell. 3, 2, 10, vierzig nach
 Andern. (We.) — τοῦ ἰσθμοῦ. zu πεδίου 7, 199. — σταδίων. Spr. 47,
 6, 3. (8, 2.)

Ἀποτειχίσας ὦν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ Μιλτιάδης 37
καὶ τοὺς Ἀψινθίους τρόπῳ τοιούτῳ ὡσάμενος τῶν λοιπῶν πρώ-
τοις ἐπολέμησε Λαμψακηνοῖσι· καὶ μιν οἱ Λαμψακηνοὶ λοχή-
σαντες αἰρέουσι ζωγρίῃ. ἦν δὲ ὁ Μιλτιάδης Κροίσῳ τῷ Ἀνδῶ
ἐν γνώμῃ γεγονώς· πυθόμενος ὦν ὁ Κροῖσος ταῦτα πέμπων
προηγόρευε τοῖσι Λαμψακηνοῖσι μετιέναι Μιλτιάδεα· εἰ δὲ μή,
σφέας πίτυος τρόπον ἀπείλεε ἐκτρίψειν. πλανωμένων δὲ τῶν 2
Λαμψακηνῶν ἐν τοῖσι λόγοις τί θέλει τὸ ἔπος εἶναι τό σφι
ἠπείλησε ὁ Κροῖσος, πίτυος τρόπον ἐκτρίψειν, μόγισ κοτὲ μα-
θῶν τῶν τις πρεσβυτέρων εἶπε τὸ ἔόν, ὅτι πίτυς μούνη δεν-
δρέων πάντων ἐκκοπεῖσα βλαστὸν οὐδένα μετίει ἀλλὰ πανώλε-
θρος ἐξαπόλλυται. δείσαντες ὦν οἱ Λαμψακηνοὶ Κροῖσον λύ-
σαντες μετῆκαν Μιλτιάδεα. οὗτος μὲν δὴ διὰ Κροῖσον ἐκφεύγει, 38
μετὰ δὲ τελευτᾷ ἅπαις, τὴν ἀρχὴν τε καὶ τὰ χρήματα παραδούς
Στησαγόρῃ τῷ Κίμωνος ἀδελφεοῦ παιδὶ ὁμομητρίου. καὶ οἱ τε-
λευτήσαντι Χερσονησῖται θύουσι ὡς νόμος οἰκιστῇ, καὶ ἀγῶνα
ἵππικόν τε καὶ γυμνικὸν ἐπιστᾶσι, ἐν τῷ Λαμψακηνῶν οὐδενὶ
ἐγγίνεται ἀγωνίζεσθαι. πολέμου δὲ ἔόντος πρὸς Λαμψακηνοὺς
καὶ Στησαγόρεα κατέλαβε ἀποθανεῖν ἅπαιδα, πληγέντα τὴν κε-
φαλὴν πελέκει ἐν τῷ πρυτανηίῳ πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν
τῷ λόγῳ πολεμίου δὲ καὶ ὑποθερμοτέρου τῷ ἔργῳ. τελευτή- 39
σαντος δὲ καὶ Στησαγόρεω τρόπῳ τοιῷδε, ἐνθαῦτα Μιλτιάδεα
τὸν Κίμωνος, Στησαγόρεω δὲ τοῦ τελευτήσαντος ἀδελφεόν, κα-
ταλαμψόμενον τὰ πρήγματα ἐπὶ Χερσονήσου ἀποστέλλουσι τριή-

C. 37 § 1. λοχήσαντες. zu 5, 121. — ἐν γνώμῃ, γνώριμος. (Sch.)
Beliebt, meint Koraes, schwerlich richtig. Ein sonst nicht nachgewiesener
Ausdruck. Aehnlich ἐν πείρᾳ γενέσθαι τινί Xen. An. 1, 9, 1. — ἀπείλεε.
zu 4, 81, 3.

§ 2. πλανωμένων da sie unsicher waren. (Sch.) — ἐν τοῖσι λόγοις
in den Besprechungen über den Sinn des Ausdruckes. — τί für τό Ste-
phanus. — θέλει. zu 2, 13, 3. — εἶναι. εἶπαι. Abicht. — ἠπείλησε für ἀπ.
Lh.; ἀπειλεῖν ἔπη auch Eur. Hik. 542. μῦθον Il. A, 388. — πίτυος τρ.
ἐκτρ. streicht Naber Mnem. 3 p. 24. — τῶν τις. gr. Spr. 47, 9, 20. —
βλαστὸν οὐδένα. Parum vere nach Gell. 8, 4. (Va.) vgl. Saumaise de ho-
monymis hyles iatricae p. 81. — μετίει. zu 6, 29. — πανώλεθρος noch
6, 85, 2, eig. dichterisch. Ueber den prädicativen Gebrauch Spr. u. Di. 57, 5, 4.
Aehnlich πρόρριζος 3, 40, 2. Zugleich eine Anspielung auf den alten Namen
der Stadt, Πιτυοῦσσα? — Μιλτιάδεα. Di. 15, 7, 2. — διὰ Κρ. mit Hülfe
des Kr. (Abresch Animadv. p. 95.)

C. 38. τελευτᾷ. zu 4, 78, 1. — ἅπαις. zu 5, 48. — ὡς νόμος, θύειν.
(Va.) Spr. 55, 4, 4. (11.) Xen. An. 1, 2, 15: ἐκέλευσε τοὺς Ἑλληνας, ὡς νόμος
αὐτοῖς ἐς μάχην, οὕτω ταχθῆναι. — ἐπιστᾶσι feiern, wie 1, 167, 2. (Sch.)
— ἐγγίνεται gestattet wird. zu 1, 132, 1. — κατέλαβε betraf es. zu
3, 65, 1. — ὑποθερμοτέρου etwas zu hitzig. „Aehnlich das ὑπο- wie
in ὑπομαργότερος 3, 29, 1.“ (We.)

C. 39. τοιῷδε, τοιούτῳ. zu 1, 164, 1. — ἐπὶ nach — hin. Spr. 68,
36 (40), 3. — ὁῦθεν anscheinend. zu 1, 59, 3. — Κίμωνος streicht

ρεῖ οἱ Πεισιστρατίδαι, οἳ μιν καὶ ἐν Ἀθήνησι ἐποίευν εὖ ὥς οὐ συνειδότες δῆθεν τοῦ πατρὸς Κίμωνος αὐτοῦ τὸν θάνατον, τὸν ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ σημανέω ὥς ἐγένετο. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσόνησον εἶχε κατ' οἴκους, τὸν ἀδελφὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἐπιτιμέων. οἳ δὲ Χερσονησῖται πυνθανόμενοι ταῦτα συνελέχθησαν ἀπὸ πασέων τῶν πόλιων οἳ δυναστεύοντες πάντοθεν, κοινῶ δὲ στόλῳ ἀπικόμενοι ὥς συλλυπηθησόμενοι ἐδέθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Μιλτιάδης τε δὴ ἴσχει τὴν Χερσόνησον, πεντακοσίους βόσκων ἐπικούρους, καὶ γαμέει Ὀλόρου τοῦ Θρηίκων βασιλέος θυγατέρα Ἡγησιπύλην.

- 40 Οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης νεωστὶ μὲν ἐληλύθεε ἐς τὴν Χερσόνησον, κατελάμβανε δέ μιν ἐλθόντα ἄλλα τῶν κατεχόντων πρηγμάτων χαλεπώτερα. τρίτῳ μὲν γὰρ ἔτει τουτέων Σκύθας ἐκφεύγει. Σκύθαι γὰρ οἱ νομάδες ἐρεθισθέντες ὑπὸ βασιλέος Δαρείου συνεστράφησαν καὶ ἤλασαν μέχρι τῆς Χερσονήσου ταύτης. τούτους ἐπιόντας οὐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης ἔφευγε ἀπὸ Χερσονήσου, ἐς ὃ οἳ τε Σκύθαι ἀπαλλάχθησαν καὶ μιν οἱ Δόλογχοι κατήγαγον ὀπίσω. ταῦτα μὲν δὴ τρίτῳ ἔτει
- 41 πρότερον ἐγεγόνεε τῶν τότε μιν κατεχόντων· τότε δὲ πυνθανόμενος εἶναι τοὺς Φοίνικας ἐν Τενέδῳ πληρώσας τριήρεας πέντε χρημάτων τῶν παρεόντων ἀπέπλεε ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ ὥσπερ ὠρμήθη ἐκ Καρδίας πόλις, ἔπλεε διὰ τοῦ Μέλανος κόλπου παραμείβετό τε τὴν Χερσόνησον καὶ οἱ Φοίνικες οἱ περιπίπτουσι τῇσι νηυσί. αὐτὸς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῇσι τέσσερσι τῶν νεῶν καταφεύγει ἐς Ἴμβρον, τὴν δὲ οἱ πέμπτην τῶν νεῶν
- 2 κατεῖλον διώκοντες οἱ Φοίνικες. τῆς δὲ νεὸς ταύτης ἔτυχε τῶν

Cobet V. 1. (2) p. 421. — ἄλλῳ 6, 103, 2. (We.) — εἶχε hielt sich. Di. 52, 2, 3. vgl. zu 1, 82, 3. — ἐπιτιμέων nachehrend, wäre eine nicht erweisliche Bedeutung; Plut. Art. 14 liest man jetzt ἐτίμησε. Hier wollte Koen ἔτι τιμέων, Cobet a. a. O. πενθέων. — πυνθανόμενοι. gr. Spr. u. Di. 56, 9, 2. (1.) — ἀπὸ πασέων τῶν πόλεων ist vielleicht Glossem zu πάντοθεν. — οἳ δυναστεύοντες appositiv wie οἳ δυνατώτατοι Thuk. 1, 2, 3. — κοινῶ στόλῳ. zu 5, 63, 1. — συλλυπηθησόμενοι. συλλυπησόμενοι? — βόσκων, in der attischen Prosa eben nicht von Menschen. Kr. zu Thuk. 7, 48, 5.

C. 40. δέ. δῆ. (Kr. 56.) — ὁ Κίμωνος M. gr. Spr. 47, 5, 3. vgl. 2, 44, 3. 3, 74, 2. 5, 60 u. zu 3, 68, 1. — δὴ τρίτῳ ἔτει u. τῶν τότε μιν κατεχόντων streicht Dobree. — τῶν κατεχόντων πρ. als die Dinge die ihn betroffen hatten, als Pf. zu καταλαμβάνειν. vgl. unten und 1, 65, 1 u. zu 6, 9, 3. — τουτέων nach diesen Ereignissen. vgl. zu 6, 46. — συνεστράφησαν vereinigten sich; vielleicht nach Her. Weise συνεστράφησαν. (Va.) vgl. jedoch 6, 6. (Sch.)

C. 41 § 1. τότε τε —. Dies schliesst sich enge an C. 33 an. (Bä.) — ὥσπερ ὠρμήθη. z. Thuk. 8, 23, 1. — παραμείβετο. zu 1, 72, 2. — σὺν τῇσι. zu 1, 18, 1. — οἳ. Di. 47, 9, 8. — κατεῖλον von einem Schiffe wäre neu: vielleicht schrieb Her. κατήγον. (Va.). Kr. zu Xen. An. 5, 1, 11. Oder εἶλον καταδιώκοντες? (Kr. 56).

Μιλτιάδεω παίδων ὁ πρεσβύτατος ἄρχων Μητίοχος, οὐκ ἐκ τῆς Ὀλόρου τοῦ Θρήικος ἐὼν θυγατρὸς ἀλλ' ἐξ ἄλλης· καὶ τοῦτον ἅμα τῇ νηὶ εἶλον οἱ Φοίνικες καὶ μιν πυθόμενοι ὥς εἴη Μιλτιάδεω παῖς ἀνήγαγον παρὰ βασιλέα, δοκέοντες χάριτα μεγάλην καταθήσεσθαι, ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπεδέξατο ἐν τοῖσι Ἴωσι πείθεσθαι [κελεύων] τοῖσι Σκύθησι, ὅτε οἱ Σκίθαι προσεδέοντο λύσαντας τὴν σχεδὴν ἀποπλέειν ἐς τὴν ἐωντῶν. Δαρεῖος δέ, ὥς οἱ Φοίνικες Μητίοχον τὸν Μιλτιάδεω ἀνήγαγον, ἐποίησε κακὸν μὲν οὐδὲν Μητίοχον, ἀγαθὰ δὲ συχνά· καὶ γὰρ οἶκον καὶ κτῆσιν ἔδωκε καὶ Περσίδα γυναῖκα, ἐκ τῆς οἱ τέκνα ἐγένετο τὰ ἐς Πέρσας κεκοσμέαται. Μιλτιάδης δὲ ἐξ Ἴμβρου ἀπικνέεται 42 ἐς τὰς Ἀθήνας.

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τῶν Περσέων οὐδὲν ἐπὶ πλεόν ἐγένετο τουτέων ἐς νεῖκος φέρον Ἴωσι, ἀλλὰ τάδε μὲν χρήσιμα κάρτα τοῖσι Ἴωσι ἐγένετο τούτου τοῦ ἔτεος. Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπαρχος μεταπεμψάμενος ἀγγέλους ἐκ τῶν πόλεων συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἴωνας ἠνάγκασε ποιεέσθαι, ἵνα δωσίδικοι εἶεν καὶ μὴ ἀλλήλους φέροιέν τε καὶ ἄγοιεν. ταῦτά τε ἠνάγκασε ποιεῖν καὶ τὰς χώρας σφέων μετρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς καλέουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια, κατὰ δὲ τούτους μετρήσας φόρους ἔταξε ἐκάστοισι, οἱ κατὰ χώραν διατελέουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰεὶ ἔτι καὶ ἐς ἐμὲ ὥς ἐτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνηος· ἐτάχθησαν δὲ σχεδὸν κατὰ τὰ αὐτὰ τὰ καὶ πρότερον εἶχον. καὶ σφι ταῦτα μὲν εἰρηναῖα ἦν. ἅμα δὲ τῷ 43 ἔαρι τῶν ἄλλων καταλελυμένων στρατηγῶν ἐκ βασιλέος Μαρδό-

§ 2. χάριτα, χάριν. Di. 17, 2, 2. — καταθήσεσθαι. zu 7, 178. — κελεύων ist vielleicht ein Glossem. Kr. (56). vgl. Cobet V. l. (2) p. 421. Ueber die Sache 4, 137. — ἐς Π. κεκοσμέαται unter die P. aufgenommen werden. (Valla.) Aehnlich 3, 91, 1. (Va.) Unattisch. zu 1, 59, 5. κεκόσμηται will Br. p. 334.

C. 42 § 1. ἐπὶ für ἔτι einige Hsn. wie 9, 41, 1; ähnlich 2, 171. 5, 51, 2. 120. Vielleicht ist auch 9, 107, 2 u. 121 ἐπὶ für ἔτι zu lesen. (Sch.) — νεῖκος Kampf, wie bei Homer so auch bei Her. öfter. (We.) Das Wort ist überhaupt mehr poetisch. — φέρον. zu 3, 133. 4, 90. — σφίσι αὐτοῖσι, ἀλλήλοις. gr. Spr. 51, 2, 16. vgl. 6, 12, 2. — δωσίδικοι oder δοσιδίκοι, wie andre Hsn. haben, findet sich wohl erst wieder bei Polybios. — φέροιεν. zu 3, 39, 2.

§ 2. τούς wie. gr. Spr. 46, 13. — τὰ τριήκοντα je dreissig. gr. Spr. 50, 2, 10. vgl. 4, 62, 2. — κατὰ δὲ τούτους, epanaleptisch, wie besonders bei Her. oft. — κατὰ χώραν bei dem Ansatz. z. Thuk. 4, 76, 4. — ἔχοντες. Di. 52, 2, 3. Ueber die Sache Kr. hist. phil. Stud. I S. 91 ff. — τὰ καὶ für κατὰ τὰ καὶ in derselben Weise in welcher sie sich befanden. gr. Spr. 51, 11, 1. vgl. 2, 30, 2: κατὰ ταῦτα ἔχουσιν ὥς καὶ ἐπὶ Φαμμητίχον ἦσαν. — εἰρηναῖα friedliche Maassregeln. vgl. 6, 57, 1. Das Wort noch 2, 68, 3, selten bei Attikern. Kr. zu Thuk. 1, 29, 3.

C. 43 § 1. καταλελυμένων erg. τῆς στρατηγίας, nachdem sie ihrer

νιος ὁ Γωβρύεω κατέβαινε ἐπὶ θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πεζὸν ἅμα ἀγόμενος πολλὸν δὲ ναυτικόν, ἡλικίην τε νέος ἔων καὶ νεωστὶ γεγαμηκὼς βασιλέος Δαρείου θυγατέρα Ἀρτοζώστρην. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόνιος ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν τῇ Κιλικίῃ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νεὸς ἐκομίζετο ἅμα τῇσι ἄλλῃσι νηυσί, στρατιὴν δὲ τὴν πεζὴν ἄλλοι ἡγεμόνες ἤγον² ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὥς δὲ παραπλέων τὴν Ἀσίην ἀπῆκετο ὁ Μαρδόνιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐνθαῦτα μέγιστον θῶνμα ἐρέω τοῖσι μὴ ἀποδεκομένοισι Ἑλλήνων Περσέων τοῖσι ἐπτὰ Ὀτάνεα γνώμην ἀποδέξασθαι ὥς χρεὼν εἴη δημοκρατέεσθαι Πέρσας· τοὺς γὰρ τυράννους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας ὁ Μαρδόνιος δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλεις. ταῦτα δὲ ποιήσας ἠπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον.

Ὡς δὲ συνελέχθη μὲν χρῆμα πολλὸν νεῶν, συνελέχθη δὲ καὶ πεζὸς στρατὸς πολλός, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύοντο διὰ τῆς Εὐρώπης, ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἐρέ-
 44 τριαν καὶ Ἀθήνας. αὐταὶ μὲν ὧν σφι πρόσχημα ἦσαν τοῦ στόλου· ἀτὰρ ἐν νόῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιντο καταστρέφειν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, τοῦτο μὲν [δὲ] τῇσι νηυσὶ Θασίους οὐδὲ χεῖρας ἀνταειραμένους κατεστρέψαντο, τοῦτο δὲ τῷ πεζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι δούλους προσεκλήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἔθνεα πάντα σφι ἤδη ἦν ὑποχείρια γεγονότα. ἐκ μὲν δὲ Θάσου διαβαλόντες πέρην ὑπὸ τὴν ἠπειρον ἐκομίζοντο μέχρι Ἀκάνθου, ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὀρμεώμενοι τὸν² Ἀθῶν περιέβαλλον. ἐπιπесὼν δὲ σφι περιπλέουσι βορῆς ἄνεμος μέγας τε καὶ ἄπορος κάρτα τρηχέως περιέσπε πλήθει πολ-

Befehlsherrschaft entbunden waren. zu 1, 104. — ναυτικόν zur Bemannung von Schiffen geeignet. (Cas.)

§ 2. ἐνθαῦτα μ. θ. ἐρέω für ἐνταῦθα ἐγένετο ὅπερ μ. θ. ἐρέω. vgl. Kr. zu Xen. An. 3, 3, 13. — ἀποδεκομένοισι Annehmenden, Glaubenden. Ueber die Sache Kr. Leben des Thuk. S. 23. (Kr. Anal. 1 S. 21 f.) — καταπαύσας, τῆς τυραννίδος oder ἀρχῆς. (Va.) — Ὀτάνεα 3, 80. — κατίστα. κατίστη Br. p. 397. vgl. ἀνίστη 1, 196, 2. ἐνίστη 2, 102, 2; dagegen 2, 106, 1. 6, 61, 3. — χρῆμα Masse. zu 3, 109, 2.

C. 44 § 1. ὅσας ἂν πλείστας δ. so viele sie irgend könnten. gr. Spr. 49, 10, 4. — δύνωνται für δύναιντο einige Hsn. Di. 30, 4, 12. Doch vertheidigt Herm. de part. ἂν p. 151 den Optativ. — ἀνταειραμένους zur Gegenwehr erhebend. Her. öfter, auch bei Attikern. Kr. zu Thuk. 3, 32, 1. — δὴ scheint unstatthaft, eingefälscht von Jemand der hier den Anfang eines neuen Perioden annahm. (Kr. 56.) — ἐντός. ἐκτός? (Kr. 56.) Jedenfalls sind wohl die in dem Striche vom Hellespont bis nach Makedonien gelegenen Völkerschaften gemeint. — πέρην. z. Thuk. 1, 111, 2. — περιέβαλλον, περιέπλεον, nach der Analogie von διαβάλλειν etc. (Sch.) Spr. 52, 2, 7. Selten so, noch Thuk. 8, 95, 1.

§ 2. ἄπορος, πρὸς ὃν οὐδὲνα πόρον εὐρεῖν ἐστι. (Va.) Vgl. Harpokr. u. ἀπορώτατος. (Bä.) λάβρος? vgl. jedoch zu 4, 83 u. z. Thuk. 4, 32, 4. — τρηχέως περιέσπε. zu 1, 73, 2. — πλήθει πολλὰς. zu 1, 203, 1. 7,

λὰς τῶν νεῶν ἐκβάλλων πρὸς τὸν Ἄθων. λέγεται γὰρ κατὰ
 τριηκοσίας μὲν τῶν νεῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο
 μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστε γὰρ θηριωδεστάτης εἰσόδου τῆς θα-
 λάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄθων οἱ μὲν ὑπὸ τῶν θηρίων
 διεφθείροντο ἀρπαζόμενοι, οἱ δὲ πρὸς τὰς πέτρας ἀρασσόμενοι·
 οἱ δὲ αὐτέων νέειν οὐκ ἐπιστέατο καὶ κατὰ τοῦτο διεφθείροντο,
 οἱ δὲ ῥίγεῖ. ὁ μὲν δὲ ναυτικός στρατος οὕτω ἐπρησσε, Μαρδο-
 νίῳ δὲ καὶ τῷ πεζῷ στρατοπεδευομένῳ ἐν Μακεδονίῃ νυκτὸς 45
 Βρύγοι Θρήικες ἐπεχείρησαν· καὶ σφῶν πολλοὺς φονεύουσι οἱ
 Βρύγοι, Μαρδόνιον δὲ αὐτὸν τραυματίζουσι. οὐ μὲν οὐδὲ αὐτοὶ
 δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσέων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἀπα-
 νέστη ἐκ τῶν χωρέων τουτέων Μαρδόνιος πρὶν ἢ σφῶας ὑπο-
 χειρίους ἐποιήσατο. τούτους μέντοι καταστρεψάμενος ἀπῆγε τὴν
 στρατιὴν ὀπίσω, ἅτε τῷ πεζῷ τε προσπταίσας πρὸς τοὺς Βρύ-
 γους καὶ τῷ ναυτικῷ μεγάλως περὶ τὸν Ἄθων. οὗτος μὲν νυν
 ὁ στόλος αἰσχυρῶς ἀγωνισάμενος ἀπαλλάχθη ἐς τὴν Ἀσίην.

Δευτέρῳ δὲ ἔτεϊ τουτέων ὁ Δαρεῖος πρῶτα μὲν Θασίους 46
 διαβληθέντας ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων ὥς ἀπόστασιν μηχανώατο,
 πέμψας ἄγγελον ἐκέλευε σφῶας τὸ τεῖχος περιαιρέειν καὶ τὰς
 νέας ἐς Ἀβδηρα κομίζειν. οἱ γὰρ δὲ Θάσιοι, οἷα ὑπ' Ἰστιάου
 τε τοῦ Μιλησίου πολιορκηθέντες καὶ προσόδων ἐουσέων μεγα-
 λέων ἐχρέοντο τοῖσι χρήμασι νέας τε ναυπηγεύμενοι μακρὰς καὶ
 τεῖχος ἰσχυρότερον περιβαλλόμενοι. ἡ δὲ πρόσδοδος σφί ἐγένετο
 ἐκ τε τῆς ἡπείρου καὶ ἀπὸ τῶν μετάλλων. ἐκ μὲν γε τῶν ἐκ
 Σκαπτῆς ὕλης τῶν χρυσέων μετάλλων τὸ ἐπὶ πᾶν ὀγδώκοντα
 τάλαντα προσήιε, ἐκ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ Θάσῳ ἐλάσσῳ μὲν τουτέων,
 συχνὰ δὲ οὕτω ὥστε τὸ ἐπὶ πᾶν Θασίοισι εἶναι καρπῶν ἀτε-
 λέσι προσήιε ἀπὸ τε τῆς ἡπείρου καὶ τῶν μετάλλων ἔτεος ἐκά-
 στου διηκόσια τάλαντα, ὅτε δὲ τὸ πλεῖστον προσῆλθε, τριηκόσια.

117. — κατὰ. zu 6, 79. — ὥστε, ἅτε. zu 1, 8, 1. — ἀρασσόμενοι. zu 2, 63, 2. — οὕτω ἐπρησσε hatte dies Schicksal. zu 3, 26, 1.

C. 45. μὲν für μέντοι einige Hsn. Di. 69, 44, 1. — δουλοσύνην, δουλείαν. zu 1, 95, 2. — πρὸς Π. von Seiten der. Eben so 1, 159, 1. 3, 19, 7, 154, 2. (St.) — οὐ πρότερον — πρὶν ἢ. Di. 54, 17, 9. — μεγάλως. zu 1, 16. — ἀπαλλάχθη entkam, so weit es nicht vernichtet war. (Sch.)

C. 46. τουτέων nach diesen Vorgängen. vgl. 7, 80. 112 u. zu 1, 91, 2 E. 184, 1 u. 6, 40. — μηχανώατο für μηχανοίατο Bekker. — σφῶας erneuert das Θασίους. — οἷα, ἅτε. zu 1, 61, 1. — πολιορκηθέντες καὶ πρ. ἐουσέων. Spr. 59, 2. (56, 14, 2.) — τῆς ἡπείρου, τῶν ἐν τῇ καταντιπέρας Θράκῃ ἐμπορίων Thuk. 1, 100, 1. — τῶν ἐκ für τῶν ἐν, veranlasst durch προσήιε. Spr. 50, 7, 7. (8, 14.) Ueber das zweite τῶν gr. Spr. 59, 9, 1. — τὸ ἐπὶ πᾶν im Allgemeinen. zu 2, 68, 3. 4, 68, 1. — προσήιε kamen ein. zu 1, 192, 2. — καρπῶν ἀτελέσι steuerfrei rücksichtlich des Ertrages der Ernten. (Abresch.) Eine sonst gew. Art von Besteuerung. Kr. z. Arr. An. 1, 16, 5.

47 εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μέταλλα ταῦτα καὶ μακρῶ ἦν αὐτέων
 θωυμασιώτατα τὰ οἱ Φοίνικες ἀνεῦρον οἱ μετὰ Θάσου κτίσαν-
 τες τὴν νῆσον ταύτην, ἣτις νῦν ἐπὶ τοῦ Θάσου τούτου τοῦ Φοί-
 νικος τὸ οὐνομα ἔσχε. τὰ δὲ μέταλλα τὰ Φοινικικὰ ταῦτα ἐστὶ
 τῆς Θάσου μεταξὺ Αἰνύρων τε χώρου καλεομένου καὶ Κοινύρων,
 ἀντίον δὲ Σαμοθρηίκης, οὗρος μέγα, ἀνεστραμμένον ἐν τῇ ζητήσι.
 48 τοῦτο μὲν νῦν ἐστὶ τοιοῦτο, οἱ δὲ Θάσιοι τῷ βασιλεί κελεύσαντι
 καὶ τὸ τεῖχος τὸ σφέτερον κατεῖλον καὶ τὰς νέας τὰς πάσας
 ἐκόμισαν ἐς Ἀβδηρα.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἀπεπειράτο ὁ Δαρεῖος τῶν Ἑλλήνων ὃ τι
 ἐν νόῳ ἔχοιεν, κότερα πολεμέειν ἐωυτῷ ἢ παραδιδόναι σφέας
 αὐτούς. διέπεμπε ὦν κήρυκας ἄλλους ἄλλη τάξας ἀνὰ τὴν Ἑλ-
 λάδα, κελεύων αἰτέειν βασιλεί γῆν τε καὶ ὕδωρ. τούτους μὲν
 δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἔπεμπε, ἄλλους δὲ κήρυκας διέπεμπε ἐς τὰς
 ἐωυτοῦ δασμοφόρους πόλιας τὰς παραθαλασσίους, κελεύων νέας
 49 τε μακρὰς καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα ποιεέσθαι. οὗτοί τε δὴ παρε-
 σκευάζοντο ταῦτα καὶ τοῖσι ἤκουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι πολλοὶ
 μὲν ἡπειρωτέων ἔδοσαν τὰ προῖσχετο αἰτέων ὁ Πέρσης, πάντες
 δὲ νησιῶται ἐς τοὺς ἀπικοίατο αἰτήσοντες. οἱ τε δὴ ἄλλοι νη-
 σιῶται διδοῦσι γῆν τε καὶ ὕδωρ Δαρείῳ καὶ δὴ καὶ Αἰγινῆται.
 ποιήσασι δὲ σφι ταῦτα ἰθέως Ἀθηναῖοι ἐπεκέατο, δοκέοντες ἐπὶ
 σφίσι ἔχοντας τοὺς Αἰγινήτας δεδωκέναι, ὥς ἅμα τῷ Πέρσῃ ἐπὶ
 σφέας στρατεύωνται. καὶ ἄσμενοι προφάσιος ἐπελάβοντο, φοι-
 τέοντές τε ἐς τὴν Σπάρτην κατηγόρεον τῶν Αἰγινητέων τὰ πε-
 50 ποιήκοιεν προδόντες τὴν Ἑλλάδα. πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγο-
 ρίην Κλεομένης ὁ Ἀναξανδρίδew, βασιλεὺς ἐὼν Σπαρτιητέων,
 διέβη ἐς Αἶγιναν, βουλόμενος συλλαβεῖν Αἰγινητέων τοὺς αἰτιω-
 τάτους. ὥς δὲ ἐπειράτο συλλαμβάνων, ἄλλοι τε δὴ αὐτῷ ἐγί-
 νοντο ἀντίξοοι τῶν Αἰγινητέων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κριὸς ὁ Πολυκρί-

C. 47. ἣτις. Struve 2 p. 263. — νῦν als ob ἔχει folgen sollte. — ἐπὶ τοῦ. zu 1, 14, 3. — τοῦ Φοίνικος aus ὁ Φοίνικος. zu 1, 7, 1. — ἔσχε erhielt. vgl. 7, 61, 2. 91. — τῆς Θάσου hängt ab von Αἰνύρων καὶ Κοινύρων. Spr. 47, 3, 2. (5, 5.) vgl. 8, 96. — ἀντίον. Di. 47, 29, 2. — ἀνεστραμμένον aufgewühlt durch den Bergbau. (Sch.)

C. 48. ἄλλη. zu 1, 1, 1. — βασιλεί, der Da., weil durch das Folgende der Begriff des Gehorchens angedeutet wird. — πλοῖα vorzugsweise von Lastschiffen, im Ggs. der (μακρὰι) νῆες Kriegsschiffe. Kr. zum Thuk. 6, 30, 1.

C. 49. προῖσχοντο. zu 1, 3. — πάντες νησιῶται ohne οἱ wie πάντες Ἑλληνες. gr. Spr. 50, 11, 9. Erg. ἔδοσαν. — διδοῦσι, διδόασι. Di. 36, 1, 3. — ἐπὶ σφίσι ἔχοντας gegen sie feindlich gesinnt. Doch ist eine ähnliche Stelle nicht nachgewiesen. (z. Thuk. 7, 48, 3?) Ich vermuthe ἔχοντα gegen sie Zielendes. Aehnlich ἔχοντα ἐς τινα. zu 1, 65, 3. (Kr. 56.)

C. 50. ἄλλοι τε — ἐν δὲ δὴ. zu 3, 38, 1. — ἀντίξοοι, ἐναντίοι. zu 1, 174, 2. — Κριὸς für Κριός Bekker. vgl. Götting Accentl. p. 170. —

του μάλιστα, ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα ἄξειν χαίροντα Αἰγινή-
τέων· ἄνευ γάρ μιν Σπαρτιητέων τοῦ κοινοῦ ποιέειν ταῦτα, ὑπ'
Ἀθηναίων ἀναγνωσθέντα χρήμασι· ἅμα γὰρ ἂν μιν τῷ ἑτέρῳ
βασίλει ἐλθόντα συλλαμβάνειν. ἔλεγε δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστολῆς
τῆς Δημαρήτου. Κλεομένης δὲ ἀπελαννόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης
εἶρετο τὸν Κριὸν ὅτι οἱ εἶη τὸ οὖνομα· ὁ δὲ οἱ τὸ ἐὸν ἔφρασε.
ὁ δὲ Κλεομένης πρὸς αὐτὸν ἔφη· “ἤδη νῦν καταχαλκοῦ, ὦ Κριέ,
τὰ κέρα, ὥς συνοισόμενος μεγάλῳ κακῷ.”

Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τοῦτον τὸν χρόνον ὑπομένων Δημάρετος 51
ὁ Ἀρίστωνος διέβαλλε τὸν Κλεομένεα, ἐὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος
Σπαρτιητέων, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδεεστέρης, κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν
ὑποδεεστέρης (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γεγόνاسι), κατὰ πρεσβυγενεὴν
δέ κως τετίμηται μᾶλλον ἢ Εὐρυσθένης. Λακεδαιμόνιοι γάρ, 52
ὁμολογέοντες οὐδενὶ ποιητῇ, λέγουσι αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν
Ἀριστομάχου τοῦ Κλεοδαίου τοῦ Ὑλλου βασιλεύοντα ἀγαγεῖν
σφέας ἐς ταύτην τὴν χώραν τὴν νῦν ἐκτέαται, ἀλλ' οὐ τοὺς Ἀρι-
στοδήμου παῖδας. μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολλὸν Ἀριστοδήμῳ τε-
κεῖν τὴν γυναῖκα, τῇ οὖνομα εἶναι Ἀργεῖην· θυγατέρα δὲ αὐτὴν
λέγουσι εἶναι Αὐτεσίωνος τοῦ Τισαμενοῦ τοῦ Θερσάνδρου τοῦ
Πολυνείκεος· ταύτην δὲ τεκεῖν δίδυμα, ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀρι-
στόδημον τὰ τέκνα νοῦσῳ τελευτᾶν. Λακεδαιμονίους δὲ τοὺς 2
τότε ἐόντας βουλευσάι κατὰ νόμον βασιλέα τῶν παίδων τὸν
πρεσβύτερον ποιήσασθαι. οὐκ ὦν δὴ σφεας ἔχειν ὁκότερον ἔλων-
ται, ὥστε καὶ ὁμοίων καὶ ἴσων ἐόντων· οὐ δυναμένους δὲ γνῶ-
ναι, ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐπειρωτᾶν τὴν τεκοῦσαν. τὴν δὲ οὐδὲ

χαίροντα. Spr. 67, 1, 2. — ἄνευ ohne Geheiss. Kr. zum Thuk. 1, 91, 4.
— ἀναγνωσθέντα, πεισθέντα. zu 1, 68, 4. — γὰρ ἂν denn sonst
würde. zu 1, 124, 1. — ἂν συλλαμβάνειν = συνελάμβανεν ὅν. Spr. 54,
6, 4. (6.) Das Präsens, um ein εἶχε mit anzudeuten. — τὸ οὖνομα. Di. 48,
3, 3 u. zu 1, 1, 2. — Κριέ Bock. — συμφέρεσθαι zusammentreffen.
Nicht leicht so bei Attikern (für προσφέρεσθαι). Nicht ganz ähnlich Plat.
Krat. 419, d: εὐ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν συμφέρεσθαι. Antiph. 5, 42:
τοῖς λόγοις συνεφέρετο ὡς ἀληθείῃσιν οὖσιν.

C. 51. τοῦ αὐτοῦ, dem Aristodemos. — πρεσβυγενεὴν Erstge-
burt des Eurysthenes. Das Wort haben erst Spätere wieder. Ueber das
poetische πρεσβυγενής s. die Lex. — τετίμηται, ein Satz einem Casus an-
gefügt. vgl. 9, 3 u. zu 1, 14, 1.

C. 52 § 1. τοῦ. zu 1, 7, 1. — δίδυμα Zwillingskinder. gr. Spr. 43,
4, 15. vgl. 6, 69, 4. 71. — τεθνεός. vgl. 1, 112, 2. — ἐπιδόντα τὰ τ.
belebt habend die Geburt der K. Kr. zu Xen. An. 3, 1, 13.

§ 2. ἐόντας. ἄρχοντας? (Kr. 56.) — βουλευσάι hätten darauf ge-
dacht. Bei Attikern üblich ist mit dem Inf. wohl nur das Medium, vielleicht
auch bei Her., wenn man 6, 61, 1 ἐβουλεύετο für ἐβούλενε τόν giebt und 3, 84, 2
ändert. (Kr. 56.) Doch s. zu Thuk. 4, 41, 1. — ὦν δὴ. zu 1, 11, 3. — σφεας.
zu 1, 4, 1. — ὥστε, ἄτε. — ὁμοίων καὶ ἴσων. zu 1, 92, 2. Die gewöhn-
lichere Folge wäre ἴσων καὶ ὁμοίων. Lobeck Path. Prolegg. p. 61 f. — ἢ καὶ
oder auch schon. (Lg.) vgl. 7, 189. — πρὸ τούτου. zu 1, 82, 5. — οὐδὲ

αὐτὴν φάναι διαγινώσκειν, εἰδυῖαν μὲν καὶ τὸ κάρτα [λέγειν ταῦτα], βουλομένην δὲ εἶ πως ἀμφοτέροι γενοίατο βασιλέες. τοὺς ἂν δὴ Λακεδαιμονίους ἀπορέειν, ἀπορέοντας δὲ πέμπειν ἐς Δελφοὺς ἐπειρησομένους ὅ τι χρήσονται τῷ πράγματι. τὴν δὲ Πυθίην κελεύειν σφέας ἀμφοτέρα τὰ παιδιά ἡγήσασθαι βασι³λέας, τιμᾶν δὲ μᾶλλον τὸν γεραίτερον. τὴν μὲν δὴ Πυθίην ταῦτά σφι ἀνελεῖν, τοῖσι δὲ Λακεδαιμονίοισι ἀπορέουσι οὐδὲν ἔσσον ὅπως ἐξεύρωσι αὐτέων τὸν πρεσβύτερον, ὑποθέσθαι ἄνδρα Μεσσήνιον τῷ οὐνομα εἶναι Πανίτην· ὑποθέσθαι δὲ τοῦτον τὸν Πανίτην τάδε τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, φυλάξαι τὴν γειναμένην ὁκότερον τῶν παιδίων πρότερον λούει καὶ σιτίζει· καὶ ἦν μὲν κατὰ ταῦτα φαίνεται αἰεὶ ποιεῦσα, τοὺς δὲ πᾶν ἔξειν ὅσον τι καὶ δίζηνται καὶ θέλουσι ἐξευρεῖν, ἦν δὲ πλανᾶται καὶ ἐκείνη ἐναλλάξ ποιεῦσα, δῆλάν σφι ἔσεσθαι ὥς οὐδὲ ἐκείνη πλέον οὐδὲν⁴ οἶδε, ἐπ' ἄλλην τέ σφεας τράπεσθαι ὁδόν. ἐνθαῦτα δὴ τοὺς Σπαρτιήτας κατὰ τὰς τοῦ Μεσσηνίου ὑποθήκας φυλάξαντας τὴν μητέρα τῶν Ἀριστοδήμου παίδων λαβεῖν κατὰ ταῦτα τιμῶσαν τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λουτροῖσι, οὐκ εἰδυῖαν τῶν εἵνεκεν ἐφυλάσσετο. λαβόντας δὲ τὸ παιδίον τὸ τιμώμενον πρὸς τῆς γειναμένης ὥς ἔον πρότερον τρέφειν ἐν τῷ δημοσίῳ· καὶ οἱ οὐνομα τεθῆναι Εὐρυσθέnea, τῷ δὲ νεωτέρῳ Προκλέα. τούτους ἀνδρωθέντας αὐτοὺς τε ἀδελφεοὺς ἔοντας λέγουσι διαφόρους εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζόης ἀλλήλοισι καὶ τοὺς ἀπὸ τούτων γενομένους ὡσαύτως διατελέειν.

53 Ταῦτα μὲν Λακεδαιμόνιοι λέγουσι μῦθοι Ἑλλήνων, τάδε δὲ κατὰ ταῦτα λεγόμενα ὑπ' Ἑλλήνων ἐγὼ γράφω· τούτους [γὰρ δὴ] τοὺς Δωριέων βασιλέας μέχρι μὲν Περσέος τοῦ Δανάης, τοῦ

αὐτὴν, καὶ αὐτὴν οὐ, zu διαγινώσκειν gehörig. gr. Spr. 51, 6, 6. — καὶ τὸ κάρτα, καὶ πάνν. zu 1, 71, 1. — λέγειν wird doch von εἰδυῖαν abhängen müssen: wissend, im Stande, dies zu sagen. Indess ist λέγειν ταῦτα vielleicht ein Glossem (Kr. 56.) — βουλομένην. ἀρνευμένην oder etwas Aehnliches würd' ich erwarten; läugnend, um zu versuchen ob (nicht). gr. Spr. 65, 1, 10. Βούλεσθαι εἶ πως konnte ein Grieche nicht füglich sagen. Oder schrieb Her. λέγειν δ' οὐ τι βουλομένην, εἶ; (Kr. 56.) erkläre: versuchend ob sie (nicht). gr. Spr. 65, 1, 10; Cobet V. l. (2) p. 421 will οὐ βουλομένην δέ. — ὅ τι χρήσονται was sie machen sollten. gr. Spr. 46, 5, 9. — ἡγήσασθαι. στήσασθαι will Cobet a. a. O.

§ 3. ὑποθέσθαι habe einen Vorschlag gemacht. vgl. 3, 36, 1 u. Spr. 52, 1, 2. — ὑποθέσθαι δέ. zu 1, 64. — τοὺς δέ. zu 5, 1, 1. — δίζηνται, ζητοῦσιν. Di. 39 u. d. W. — καὶ ἐκείνη auch sie, also unsicher wie die Lakedaimonier. gr. Spr. 51, 7, 12. — δῆλα. zu 1, 4, 1.

§ 4. πρὸς. Di. 52, 3, 2. — ἐν τῷ δημοσίῳ im Staatsgebäude. (Gr.) Substantivirtes Neutrum, ohne Ergänzung eines Substantivs. — διατελέειν, διαφόρους ὄντας. gr. Spr. 56, 16.

C. 53 § 1. κατὰ ταῦτά übereinstimmend. — κατὰ τὰ mehrere Hsn. vgl. 1, 1, 2. — γράφω. γράψω Naber Mnem. 4 p. 17. — γὰρ δὴ fehlt in

θεοῦ ἀπεόντος, καταλεγομένους [ὁρθῶς] ὑπὲρ Ἑλλήνων καὶ ἀποδεικνυμένους ὡς εἰσὶ Ἕλληνες· ἥδη γὰρ τηνικαῦτα ἐς Ἕλληνας οὗτοι ἐτέλεον. ἔλεξα δὲ μέχρι Περσέος τοῦδε εἵνεκα, ἀλλ' οὐκ ἀνέκαθεν ἔτι ἔλαβον, ὅτι οὐκ ἔπεστι ἐπωνυμίῃ Περσεί οὐδεμία πατρὸς θνητοῦ, ὥσπερ Ἡρακλεί Ἀμφιτρούων. ἥδη ὦν ὁρθῶ λόγῳ² χρεωμένῳ μέχρι τοῦ Περσέος ὁρθῶς εἰρέαται μοι· ἀπὸ δὲ Δανάης τῆς Ἀκρισίου καταλέγοντι τοὺς ἄνω αἰεὶ πατέρας αὐτέων φαινοίατο ἂν ἔόντες οἱ τῶν Δωριέων ἡγεμόνες Αἰγύπτιοι ἰθαγενέες. ταῦτα μὲν νυν κατὰ Ἕλληνες λέγουσι γεγενεηλόγηται,⁵⁴ ὡς δὲ ὁ Περσέων λόγος λέγεται, αὐτὸς ὁ Περσεύς, ἐὼν Ἀσσύριος, ἐγένετο Ἕλληνα, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσέος πρόγονοι· τοὺς δὲ Ἀκρισίου γε πατέρας ὁμολογέοντας κατ' οἰκηιότητα Περσεί οὐδέν, τούτους δὲ εἶναι, κατὰ περ Ἕλληνες λέγουσι, Αἰγυπτίους.

Καὶ ταῦτα μὲν νυν περὶ τουτέων εἰρήσθω· ἔτι δέ, ἔόντες⁵⁵ Αἰγύπτιοι, καὶ ὅτι ἀποδεξάμενοι ἔλαβον τὰς Δωριέων βασιλείας, ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτέων εἴρηται, ἐάσομεν αὐτά· τὰ δὲ ἄλλοι οὐ κατελάβοντο, τουτέων μνήμην ποιήσομαι. γέρεά [τε]⁵⁶ δὴ τάδε τοῖσι βασιλεῦσι Σπαρτιῇται δεδώκασι, ἱροσύνας δύο Διὸς τε Λακεδαιμόνος καὶ Διὸς οὐρανίου, καὶ πόλεμόν γε ἐκφέρειν ἐπ' ἣν ἂν βούλωνται χώραν, τούτου δὲ μηδένα εἶναι

mehreren Hsn. — τοῦ θεοῦ. τοῦ Διός. — ἀπεόντος nicht mit gerechnet. (We.) — καταλεγομένους der Geschlechtsfolge nach aufgeführt. — Ἕλληνες. Eine harte Anakoluthie. Es fehlt ein Verbum von dem βασιλέας abhänge. Es ist angefangen als sollte folgen: ἀπὸ Δανάης Αἰγυπτίους ἀποφαίνω, von welcher Fügung nach den Zwischensätzen abgewichen ist. (Kr. 56.) — ἐτέλεον gehörten. zu 3, 34, 2. tunc enim inter Graecos censeri coeperunt nach Dobree. — οὐκ ἀνέκαθεν ἔτι ἔλαβον bin nicht weiter zurückgegangen in der Genealogie. Ueber ἔτι zu 2, 5. 87 u. 5, 9, 1. — Ἀμφιτρούων. Ἀμφιτρούωνος würde man erwarten; jenes ist gewählt, weil man auch ὁ Ἀμφιτρούων τὸ ὄνομα sagt, was freilich hier nicht ganz passend wäre. Spr. 50, 6, 2. (7, 5.)

§ 2. ἥδη ὦν. zu 1, 209, 3. — ὁρθῶ λόγῳ. zu 5, 41. 88. — αἰεὶ. gr. Spr. 50, 8, 9. — ἰθαγενέες echte. vgl. zu 2, 17, 3. — κατὰ für κατὸ τά Struve 2 p. 304.

C. 54. ὁ Περσέων λόγος. vgl. 7, 61, 2. 150, 1. Apollod. 2, 4, 5. (Bä.) — ὁμολογέοντας οὐδέν nichts gemein habend. (Sch.) vgl. 2, 81. — δέ, das zweite, ist eine Erneuerung des ersten, wie sonst nach ὅς. zu 2, 26. — εἶναι hängt von λέγεται ab. (Bä.)

C. 55. ὅτι δέ wesshalb aber. zu 3, 27. 78, 3. — καὶ ὅτι ἀποδεξάμενοι für welche Thaten, Leistungen. Spr. 51, 15, 3. (17, 4.) Bei Her. häufig ist ἔργον ἀποδείκνυσθαι u. ä.; selten so bei Attikern. — γέρε. zu 1, 8, 1. — κατελάβοντο befasst haben, ungew. so; κατέλαβον Cobet V. 1. p. 368. N. 1. p. 414. — μνήμην. zu 1, 15.

C. 56. γέρεα. Di. 18, 8, 2. — τε. andre Hsn. δέ. — ἱροσύνας für ἱρωσύνας Bekker. zu 3, 142, 3. — καὶ — γε und sogar. Kr. zu Xen. An. 3, 2, 24. — ἐκφέρειν anzufangen, thatsächlich; nicht: anzukündigen, was Sache der Regierung war. vgl. Müller Dor. II S. 104. Es hängt gleichfalls von δεδώκασι ab, wie νέμεσθαι, 3, 160. Eben so die folg. Infinitive. —

Σπαρτιητέων διακωλυτήν, εἰ δὲ μή, αὐτὸν ἐν τῷ ἄγῃ ἐνέχεσθαι·
 στρατευομένων δὲ πρώτους ἵέναι τοὺς βασιλέας, ὑστάτους δὲ
 ἀπιέναι· ἑκατὸν δὲ ἄνδρας λογάδας ἐπὶ στρατιῆς φυλάσσειν
 αὐτούς· προβάτοισι δὲ χρᾶσθαι ἐν τῇσι ἐξοδίῃσι ὁκόσοισι ἂν
 ἐθέλωσι, τῶν δὲ θυομένων ἀπάντων τὰ δέρματά τε καὶ τὰ νῶτα
 57 λαμβάνειν σφέας. ταῦτα μὲν τὰ ἐμπολέμια, τὰ δὲ ἄλλα τὰ
 εἰρηναῖα κατὰ τάδε σφι δέδοται· ἣν θυσίην τις δημοτελῆ ποιέ-
 ηται, πρώτους ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἵζειν τοὺς βασιλέας καὶ ἀπὸ του-
 τέων πρῶτον ἄρχεσθαι, διπλήσια νέμοντας ἑκατέρῳ τὰ πάντα
 ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτυμόνεσι· καὶ σπονδαρχίας εἶναι τουτέων καὶ
 τῶν τυθέντων τὰ δέρματα. νεομηνίας δὲ ἀνὰ πάσας καὶ ἐβδό-
 μας ἱσταμένου τοῦ μηνὸς δίδοσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου ἱρήιον τέ-
 λειον ἑκατέρῳ ἐς Ἀπόλλωνος καὶ μέδιμνον ἀλφίτων καὶ οἴνου
 τετάρτην Λακωνικήν, καὶ ἐν τοῖσι ἁγῶσι πᾶσι προεδρίας ἐξαι-
 2 ρέτους· καὶ προξείνους ἀποδεικνύναι τούτοις προσκεῖσθαι τοὺς
 ἂν ἐθέλωσι τῶν ἀστῶν καὶ Πυθίους αἰρέεσθαι δύο ἑκάτερον·
 οἱ δὲ Πύθιοί εἰσι θεοπρόποι ἐς Δελφούς, σιτεόμενοι μετὰ τῶν
 βασιλέων τὰ δημόσια· μὴ ἐλθοῦσι δὲ τοῖσι βασιλεῦσι ἐπὶ τὸ
 δεῖπνον ἀποπέμπεσθαι σφι ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοῖνι-
 κας ἑκατέρῳ καὶ οἴνου κοτύλην, παρεοῦσι δὲ διπλήσια πάντα
 δίδοσθαι· τῷτὸ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἰδιωτέων κληθέντας ἐπὶ
 δεῖπνον τιμᾶσθαι. τὰς δὲ μαντηίας τὰς γινομένας τούτους φυ-

διακωλυτής ist ziemlich selten, auch das Simplex. Kr. zum Thuk. 1, 35, 3. — εἰ δὲ μή widrigenfalls. Spr. 65, 5, 8. (12.) — αὐτόν kann verdächtig scheinen, weil der wenig betonte Begriff an einer sehr betonten Stelle steht. Doch mochte die Pause bei μή kaum bemerkbar sein. (Kr. 56.) — ἐν τῷ ἄγῃ in Bann und Acht. (Lg.) — ἑκατόν. Sonst werden dreihundert erwähnt. Vielleicht waren die Hundert eine aus diesen erlesene Schaar. (We.) — στρατιῆς. στρατηίης Reiske. Allein die Formel ἐπὶ στρατιᾶς ist gesichert. Kr. zu Arr. An. 1, 1, 2 grosse Ausg. Ueber das ähnliche ἐπὶ στρατοπέδου Kr. zu Xen. An. 6, 3, 4. — χρᾶσθαι, zu Opfern. — ἐξοδία für ἐξοδος findet sich erst bei Pol. wieder; ἐξόδοισι will Cobet N. 1. p. 481 u. V. 1. (2) p. 421.

C. 57 § 1. ἐμπολέμια ein seltenes Wort. — δημοτελῆ. δημοτελέα Br. p. 257. Di. 18, 1, 1. von Staats wegen. zu Thuk. 2, 15, 3. — ἵζειν, wie die folg. Infinitive, von δέδοται abhängig. — πρῶτον ἄρχεσθαι. zu 1, 2, 1. — διπλήσια. Xen. St. d. L. 15, 4: διμοιρία ἐπὶ τῷ δείπνῳ ἐτίμησεν, οὐχ ἵνα διπλάσια καταφάγοιεν ἀλλ' ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦδε τιμῆσαι ἔχοιεν εἴ τινα βούλοιντο. (Va.) — δαιτυμόνεσι. In dem homerischen Worte (zu 1, 73, 3) wäre es bedenklich διατυμόσι zu geben. Di. 17, 4, 7. — σπονδαρχία scheint sonst nicht vorzukommen. — ἀνά. Di. 68, 4, 6. zu 8, 65, 3. — τέλειον. zu 1, 183, 1. — ἐς Ἀπόλλωνος für, zum Opfern im Tempel des A. zu 5, 51, 1.

§ 2. προσκεῖσθαι. zu 1, 118. Der Inf. hängt noch von δέδοται ab. — σιτεόμενοι, δύο καθ' ἑκάστον βασιλέα σύσσιτοι. Tim. p. 227. — τὰ δημόσια auf öffentliche Kosten. „δήμια πίνειν Il. P, 250.“ (O. Müller.) — τοῦτο τιμᾶσθαι, wie τιμᾶν τὰ ἄλλα. zu 5, 67, 3. vgl. 5, 20, 2.

λάσσειν, συνειδέναι δὲ καὶ τοὺς Πυθίους· δικάζειν δὲ μούνους³ τοὺς βασιλέας τοσάδε μούνα, πατρούχου τε παρθένου πέρι, ἐς τὸν ἱκνέεται ἔχειν, ἣν μὴ περ ὁ πατήρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ, καὶ ὁδῶν δημοσιέων πέρι· καὶ ἣν τις θετὸν παῖδα ποιέεσθαι ἐθέλῃ, βασιλέων ἐναντίον ποιέεσθαι· καὶ παρίζειν βουλεύουσι τοῖσι γέρονσι, ἑοῦσι δυῶν δέουσι τριήκοντα· ἣν δὲ μὴ ἔλθωσι, τοὺς μάλιστα σφι τῶν γερόντων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλέων γέρεα, δύο ψήφους τιθεμένους, τρίτην δὲ τὴν ἑωυτῶν.

Ταῦτα μὲν ζῶουσι τοῖσι βασιλεῦσι δέδοται ἐκ τοῦ κοινοῦ⁵⁸ τῶν Σπαρτιητέων, ἀποθανοῦσι δὲ τάδε. ἱππέες περιαγγέλλουσι τὸ γεγονός κατὰ πᾶσαν τὴν Λακωνικὴν, κατὰ δὲ τὴν πόλιν γυναῖκες περιμοῦσαι λέβητα κροτέουσι. ἐπεὰν ὧν τοῦτο γένηται τοιοῦτο, ἀνάγκη ἐξ οἰκίης ἐκάστης ἐλευθέρους δύο καταμιαίνεσθαι, ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα· μὴ ποιήσασι δὲ τοῦτο ζημίαι μεγάλαι ἐπικέεται. νόμος δὲ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι κατὰ τῶν βασιλέων τοὺς θανάτους ἐστὶ ὡύτος καὶ τοῖσι βαρβάροισι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ· τῶν γὰρ ὧν βαρβάρων οἱ πλεῖνες τούτῳ νόμῳ χρέωνται κατὰ τοὺς θανάτους τῶν βασιλέων. ἐπεὰν γὰρ ἀποθάνῃ² βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ἐκ πάσης δεῖ Λακεδαίμονος, χωρὶς Σπαρτιητέων, ἀριθμῶ τῶν περιοίκων ἀναγκαστοὺς ἐς τὸ κῆδος ἰέναι. τούτων ὧν καὶ τῶν εἰλωτέων καὶ αὐτέων Σπαρτιητέων ἐπεὰν συλληχθέουσι ἐς τούτῳ πολλὰ χιλιάδες, σύμμιγα τῇσι γυναιξὶ κόπτονται τε προθύμως καὶ οἰμωγῇ διαχρέωνται ἀπλέτῳ, φάμενοι τὸν ὕστατον αἰεὶ ἀπογενόμενον τῶν βασιλέων, τοῦτον δὴ γενέσθαι ἄριστον. ὅς δ' ἂν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλέων ἀποθάνῃ, τούτῳ δὲ εἰδῶλον σκευάσαντες ἐν κλίνῃ εὖ ἐστρωμένη ἐκ-

§ 3. πατρούχου, τῆς ὀρφανῆς καὶ ἐπικλήρου ἢ προσήκει τὰ τοῦ πατρὸς ἔχειν. Tim. p. 208 u. dort Ruhnken. — ἱκνέεται, προσήκει. zu 2, 36, 1. Es galten dabei verwandtschaftliche Ansprüche. — ἣν μὴ περ gew. ἣν περ μὴ. Di. 69, 67, 1. — θετόν adoptiv. — γέρονσι Mitgliedern des Senates der γερονσία. — τιθεμένους, jedes Mal einer für beide Könige, meint We.

C. 58 § 1, ζῶουσι für ζῶσι Bekker. — δίδοσθαι ἐκ findet sich vereinzelt auch bei Attikern. Kr. zu Xen. An. 1, 1, 6. — λέβητα. Spr. 44, 1, 2. (7.) — καταμιαίνεσθαι squalere, ungewiss ob bloss durch Trauerkleidung oder durch Beschmutzung mit Staub; κατατάμνεσθαι will Cobet V. 1. 188.

§ 2. ἐκ πάσης Λακ. aus allen lakonischen Städten. (Va.) vgl. 7, 234, 2. (Sch.) — χωρὶς noch ausser. (Va.) — ἀριθμῶ in einer bestimmten Zahl. (Va.) Anders Müller Dor. 2 p. 99. Eltz p. 333 u. Werfer Act. Mon. 1 p. 240 s. — τῶν περιοίκων erg. τινάς. Spr. 47, 15, 5. vgl. 3, 102, 1 u. Arr. An. 3, 29, 4. — σύμμιγα gemischt, kommt sonst wohl nicht vor. — κόπτονται. τὰ μέτωπα fügen fasst alle Hsn. zu. — ἀπλέτῳ. zu 1, 14, 1. — ὕστατον ist der Acc. masc. Spr. 57, 5, 3. — ἀπογενόμενον. zu 2, 85. — τούτῳ δέ. zu 2, 26. — κλίνη εὖ ἐστρωμένη. vgl.

- φέρουσι. ἔπεαν δὲ θάψωσι, ἀγορὴ δέκα ἡμερέων οὐκ ἴσταται σφι οὐδ' ἀρχαιρεσίῃ συνίζει, ἀλλὰ πενθέουσι ταύτας τὰς ἡμέρας.
- 59 Συμφέρονται δὲ ἄλλο τόδε τοῖσι Πέρσησι. ἔπεαν ἀποθάνοντος τοῦ βασιλέως ἄλλος ἐνίστηται βασιλεὺς, οὗτος δ' ἐσιὼν ἐλευθεροῖ ὅστις τι Σπαρτιητέων τῷ βασιλείῃ ἢ τῷ δημοσίῳ ὤφειλε· ἐν δ' αὖ Πέρσησι ὁ κατιστάμενος βασιλεὺς τὸν προοφειλόμενον φόρον μετίει τῇσι πόλισι πάσῃσι.
- 60 Συμφέρονται δὲ καὶ τάδε Αἰγυπτίοισι Λακεδαιμόνιοι. οἱ κήρυκες αὐτέων καὶ αὐληταὶ καὶ μάγειροι ἐκδέκονται τὰς πατρῴας τέχνας, καὶ αὐλητῆς τε αὐλητέω γίνεται καὶ μάγειρος μαγείρου καὶ κῆρυξ κήρυκος· οὐδὲ κατὰ λαμπροφωνίην ἐπιτιθέμενοι ἄλλοι σφέας παρακληίουσι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἐπιτελέουσι.
- 61 Ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεται, τότε δὲ τὸν Κλεομένεα ἑόντα ἐν τῇ Αἰγίνῃ καὶ κοινὰ τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσεργαζόμενον ὁ Δημάρετος διέβαλε, οὐκ Αἰγινητέων οὕτω κηδόμενος ὥς φθόνῳ καὶ ἄγῃ χρεάμενος. Κλεομένης δὲ νοστήσας ἀπ' Αἰγίνης ἐβούλευε τὸν Δημάρετον παῦσαι τῆς βασιλείης, διὰ πρῆγμα τοιόνδε ἐπίβασιν ἐς αὐτὸν ποιεύμενος. Ἀρίστωνι βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ καὶ γήμαντι γυναῖκας δύο παῖδες οὐκ ἐγένοντο. καὶ οὐ γὰρ συνεγινώσκετο αὐτὸς τούτου εἶναι αἴτιος, γαμέει τρίτην γυναῖκα. 2 ὧδε δὲ γαμέει. ἦν οἱ φίλος τῶν Σπαρτιητέων ἀνὴρ, τῷ προσεκέετο τῶν ἀστῶν μάλιστα ὁ Ἀρίστων. τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐτύγχανε ἑοῦσα γυνὴ καλλίστη μακροῦ τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν, καὶ ταῦτα μέντοι καλλίστη ἐξ αἰσχίστης γενομένη. ἑοῦσαν γάρ μιν τὸ εἶδος

zu Thuk. 2, 34, 2. — ἀγορὴ Volksversammlung. zu 6, 11, 1. — ἴσταται, γίνεται wäre der gew. Ausdruck. Es ist aber wohl οὐ κατίσταται zu lesen. (Kr. 56.) vgl. Thuk. 1, 31, 3. 3, 36, 5. verschieden sind die Stellen zu Her. 7, 175. — ἀρχαιρεσίῃ Sitzung zur Wahl von Beamten. Andre erklären: gewählte Obrigkeit.

C. 59. συμφέρονται τόδε stimmen darin überein. zu 1, 173, 3. — ἐνίστηται antritt. zu 1, 120, 4. — ἐσιὼν, τὴν ἀρχήν, τὴν βασιλείην. (Va.) — ὅστις. Spr. 51, 12. (13, 1.) — δημοσίῳ Fiscus.

C. 60. καὶ τάδε. Es schwebt vor: auch in Folgendem mit Andern, nämlich mit den A. — αὐλητέω erg. νιός. Genauer Kr. zu Xen. An. 1, 1, 1. — οὐδέ für οὐ Kr. (56.) — λαμπροφωνία findet sich erst wieder bei Spätern. — ἐπιτιθέμενοι sich auf das Geschäft legend. zu 1, 96, 1. — σφέας, Söhne von Herolden. Ab lehnt diese Kasteneintheilung der Lakedaemonier Manso Sparta 1, 1, S. 84.

C. 61 § 1. τότε. 6, 50. (Bä.) — προσεργαζόμενον für προσεργ. Eltz 2 p. 336. vgl. 2, 158, 3. — οὐκ οὕτω ὥς. zu 3, 47, 1. — ἄγῃ für ἄτῃ Va., ἄγει zwei Hsn., hier wohl: Missgunst; ein seltenes, sonst dichterisches Wort. — ἐβούλευε τόν. ἐβουλεύετο Kr. (56.) zu 6, 52, 2. — ἐπίβασιν Angriffsmittel. — καὶ οὐ γάρ. zu 1, 24, 2. — συνεγινώσκετο war sich bewusst, herodotisch. zu 1, 45, 2.

§ 2. προσεκέετο war ergeben. vgl. zu 1, 133, 2 u. z. Thuk. 6, 89, 3. — καὶ ταῦτα und zwar Spr. 51, 7, 6 (14.) — μέντοι so bei καὶ ταῦτα ist

φλαύρην ἢ τροφὸς αὐτῆς, οἷα ἀνθρώπων τε ὀλβίων θυγατέρα καὶ δυσειδέα ἑοῦσαν, πρὸς δὲ καὶ ὀρέουσα τοὺς γονέας συμφορὴν τὸ εἶδος αὐτῆς ποιευμένους, ταῦτα ἕκαστα μαθοῦσα ἐπιφράζεται τοιάδε. ἐφόρει αὐτὴν ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην ἐς τὸ τῆς³ Ἑλένης ἱρόν· τὸ δ' ἔστι ἐν τῇ Θεράπνῃ καλευμένῃ, ὑπερθε τοῦ Φοιβηίου ἱεροῦ· ὅπως δὲ ἐνείκειε ἢ τροφός, πρὸς τε τῷ γάλμα ἴστη καὶ ἐλίσσετο τὴν θεὸν ἀπαλλάξαι τῆς δυσμορφίης τὸ παιδίον. καὶ δὴ κοτε ἀπιούσῃ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῇ τροφῷ γυναῖκα λέγεται ἐπιφανῆναι, ἐπιφανεῖσαν δὲ ἐπείρεσθαι μιν ὅ τι φέρει ἐν τῇ ἀγκάλῃ, καὶ τὴν φράσαι ὡς παιδίον φορέει, τὴν δὲ κελεῦσαί οἱ δεῖξαι, τὴν δὲ οὐ φάναι· ἀπειροῆσθαι γάρ οἱ ἐκ τῶν γειναιμένων μηδενὶ ἐπιδεικνύναι· τὴν δὲ πάντως ἑωυτῇ κελεύειν ἐπιδεῖξαι. ὁρῶσαν δὲ τὴν γυναῖκα περὶ πολλοῦ ποιευμένην ἰδέ-⁴σθαι, οὕτω δὴ τὴν τροφὸν δεῖξαι τὸ παιδίον· τὴν δὲ καταψῶσαν τοῦ παιδίου τὴν κεφαλὴν εἶπαι· ὡς καλλιστεύσει πασέων τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν. ἀπὸ μὲν δὴ ταύτης τῆς ἡμέρης μεταπεσέειν τὸ εἶδος. γαμέει δὲ δὴ μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἄγητος ὁ Ἀλκείδεω, οὗτος δὴ ὁ τοῦ Ἀρίστωνος φίλος. τὸν δὲ Ἀρίστωνα ἐκνίζει ἄρα τῆς γυναικὸς ταύτης ὁ ἔρως·⁶² μῆλα νᾶται δὴ τοιάδε. αὐτός τε τῷ ἐταίρῳ, τοῦ ἦν ἡ γυνὴ αὕτη, ὑποδέκεται δωτίνην δώσειν τῶν ἑωυτοῦ πάντων ἓν, τὸ ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος ἔληται, καὶ τὸν ἐταῖρον ἐκέλευε ὡσαύτως τὴν ὁμοίην διδόναι. ὁ δὲ οὐδὲν φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ γυναικί, ὀρέων ἑοῦσαν καὶ Ἀρίστωνι γυναῖκα, καταινέει ταῦτα· ἐπὶ τούτοις δὲ ὅρκους ἐπήλασαν. μετὰ δὲ αὐτός τε ὁ Ἀρίστων ἔδωκε τοῦτο, ὅ τι δὴ

mir sonst woher nicht erinnerlich. (Kr. 56.) Stein vergleicht Eryxias p. 400: σιδηρῶ σταθμῶ νομίζουσι, καὶ ταῦτα μέντοι τῷ ἀχρείῳ τοῦ σιδήρου. Anderes bei Kr. zu Xen. An. 1, 8, 20. — ἑοῦσαν, πρὸς δὲ καὶ ὀρέουσα. Spr. 59, 2. Di. 56, 14, 3. Der Acc. ἑοῦσάν μιν hängt ab von μαθοῦσα, wenn nicht οἰκτιζουσα für ἑοῦσαν zu lesen ist. — ποιευμένους. zu 5, 5. — ἐπιφράζεται, ἐπινοεῖ. zu 1, 48.

§ 3. τῇ gehört zu καλευμένη. Spr. 50, 9. (12, 3.) — ὑπερθε. zu 1, 104. — ἱεροῦ ist vielleicht zu streichen. (Kr. 56.) — τῷ γάλμα, τῆς Ἑλένης. — ἴστη. zu 6, 43, 2. — ἐλίσσετο, ἐκένε. zu 1, 24, 2. — δυσμορφία scheint erst bei Spätern wieder vorzukommen. — γυναῖκα. gr. Spr. 55, 4, 2. — καὶ τήν. zu 4, 5, 2. — δεῖξαι. δέξαι und unten ἐπιδέξαι Schäfer. zu 2, 30, 3. — οὐ φάναι habe es verweigert. Spr. 67, 1, 2. — μηδενί. zu 1, 152, 2.

§ 4. ἰδέσθαι. Di. 52, 8, 2. — καλλιστεύσει πασέων. Di. 47, 28, 9. vgl. zu 1, 196, 2. — οὗτος. zu 1, 23. — δὴ der eben erwähnte, wie 1, 23. 43. 45, 2. 110, 1. 4, 151. 6, 63, 1. vgl. zu 1, 8, 1.

C. 62. ἐκνίζει juckte, reizte, ein mehr poetischer Ausdruck. „Pind. P. 10, 60: ἑτέροις ἑτέρων ἔρως ὑπέκνισε φρένας.“ (We.) zu 7, 10, 6. — ἄρα muss man wissen. Di. 69, 9, 2. — δωτίνην. zu 1, 61, 2. — τὴν ὁμοίην. zu 4, 119, 2. — ἀμφί, attisch περὶ. Di. 68, 30, 4. vgl. Spr. 68, 28. (32.) — καταινέειν. zubilligen. zu 1, 98, 1. — ὅρκους ἐπήλασαν.

ἦν, τὸ εἶλετο τῶν κειμηλίων τῶν Ἀρίστωνος ὁ Ἀγητος, καὶ αὐτὸς τὴν ὁμοίην ζητέων φέρεσθαι παρ' ἐκείνου, ἐνθαῦτα δὲ τοῦ ἐταίρου τὴν γυναῖκα ἐπειρᾶτο ἀπάγεσθαι. ὁ δὲ πλὴν τούτου μόνου τᾶλλα ἔφη καταινέσαι· ἀναγκαζόμενος μέντοι τῷ τε ὄρκῳ καὶ τῆς ἀπάτης τῇ παραγωγῇ ἀπίει ἀπάγεσθαι.

- 63 Οὕτω μὲν δὴ τὴν τρίτην ἐσηγάγετο γυναῖκα ὁ Ἀρίστων, τὴν δευτέραν ἀποπεμψάμενος. ἐν δέ οἱ χρόνῳ ἐλάσσονι καὶ οὐ πληρώσασα τοὺς δέκα μῆνας ἡ γυνὴ αὕτη τίκτει τοῦτον δὴ τὸν Δημάρητον. καὶ τίς οἱ τῶν οἰκετέων ἐν θώκῳ κατημένῳ μετὰ τῶν ἐφόρων ἐξαγγέλλει ὥς οἱ παῖς γέγονε. ὁ δὲ ἐπιστάμενός τε τὸν χρόνον τῷ ἡγάγετο τὴν γυναῖκα καὶ ἐπὶ δακτύλων συμβαλλόμενος τοὺς μῆνας εἶπε ἀπομόσας· “οὐκ ἂν ἐμὸς εἴη.” τοῦτο ἤκουσαν μὲν οἱ ἔφοροι, πρῆγμα μέντοι οὐδὲν ἐποιήσαντο τὸ παραντίκα. ὁ δὲ παῖς αὖξετο, καὶ τῷ Ἀρίστωνι τὸ εἰρημένον μετέμελε· παῖδα γὰρ τὸν Δημάρητον ἐς τὰ μάλιστα οἱ ἐνόμιζε εἶναι. Δημάρητον δὲ αὐτῷ οὔνομα ἔθετο διὰ τόδε· πρότερον τουτέων πανδημεὶ Σπαρτιῆται Ἀρίστωνι, ὥς ἀνδρὶ εὐδοκιμέοντι διὰ πάντων δὴ τῶν βασιλέων τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ γενομένων, ἄρῃν ἐποιήσαντο παῖδα γενέσθαι. διὰ τοῦτο μὲν οἱ τὸ οὔνομα Δημάρητος 64 ἔτέθη, χρόνου δὲ προϊόντος Ἀρίστων μὲν ἀπέθανε, Δημάρητος δὲ ἔσχε τὴν βασιληίην. ἔδεε δέ, ὥς ἔοικε, ἀνάπυστα γενόμενα ταῦτα καταπαῦσαι Δημάρητον τῆς βασιληίης, δι' ἧς Κλεομένει διεβλήθη μεγάλως πρότερόν τε ὁ Δημάρητος ἀπαγαγὼν τὴν

zu 1, 146, 2. — τὸ τῶν κειμηλίων. gr. Spr. 47, 9, 5 — ἀπίει. zu 5, 38? — ἀπάγεσθαι. zu 3, 75, 2. 5, 20, 1. 6, 81.

C. 63 § 1. οἱ. Di. 47, 9, 8. vgl. 5, 92, 3. — ἐλάσσονι καὶ οὐ πλ. Spr. 59, 2 A. (2, 3). — τοὺς δέκα μ. die bekanntlich erforderlichen zehn M., neun nach dem Sonnenjahr. vgl. 6, 69, 3 u. Kr. zu Arr. An. 7, 12, 6. — τίκτει. Di. 53, 1, 3. vgl. 5, 41, 1. 6, 131. — θώκῳ Sitzung, ein eig. poetisches Wort. — συμβαλλόμενος. zu 4, 101. πεμπαζόμενος will Naber Mnem. 4 p. 3. — ἀπομόσας etwa mit einem (οὐ) μὰ τὸν Δία, oder τῷ σιῶ. vgl. 6, 65, 2 u. zu 2, 179. — εἴη, ὁ παῖς.

§ 2. πρῆγμα οὐδὲν ἐποιήσαντο machten nichts daraus, legten kein Gewicht darauf. vgl. 7, 150, 2. 1, 19: τὸ παραντίκα μὲν λόγος οὐδεὶς ἐγένετο. — μετέμελε hätte ein attischer Prosaiker impersonal mit dem Ge. verbunden. vgl. 9, 1. — ἐς τὰ μάλιστα. zu 1, 20. — Δημάρητον. zu Γύνδην 5, 52, 4. — διὰ πάντων, ἐν πᾶσιν. zu 1, 25. — ἄρῃν, εὐχὴν, ungew. Spr. 52, 8, 1. — γενέσθαι. Spr. 50, 5 (6), 6. — τὸ οὔνομα der erwähnte Name.

C. 64. ἔσχε erhielt. zu 1, 7, 2. — ἔδεε es sollte dem Schicksal gemäss. zu χρόνῳ 1, 8, 1. — ἀνάπυστα γενόμενα ruchbar geworden, wie 6, 66. 9, 109, 1. (Sch.) Das Adjectiv nur noch bei Ho. Od. 2, 274. Aehnliches zu 2, 119, 2. — δι' ἧς, weil, für διὰ τὰ Struve 2 p. 302. Di. 25, 5, 4. — διεβλήθη verfeindet war. vgl. 1, 118. 5, 35, 1, wo der Ausdruck dem ἐσπέρχετο 5, 33, 3 entspricht. (Sch.) vgl. zu 1, 118. — πρότερον 5, 75, 1. — τότε 6, 50.

στρατιὴν ἐξ Ἐλευσῖνος, καὶ δὴ καὶ τότε ἐπ' Αἰγινήτων τοὺς
μηδίσαντας διαβάντος Κλεομένεος.

Ὅρμηθεὶς ὧν ἀποτίνυσθαι ὁ Κλεομένης συντίθεται Λευτυ- 65
χίδῃ τῷ Μενάρεος τοῦ Ἄγριος, ἐόντι οἰκίῃς τῆς αὐτῆς Δημαρήτῳ,
ἐπ' ᾧ τε, ἣν αὐτὸν καταστήσῃ βασιλέα ἀντὶ Δημαρήτου, ἔψεται
οἱ ἐπ' Αἰγινήτας. ὁ δὲ Λευτυχίδης ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημαρήτῳ
μάλιστα γεγονὼς διὰ πρῆγμα τοιόνδε· ἄρμοσαμένου Λευτυχίδεω
Πέρκαλον τὴν Χίλωνος τοῦ Δημαρμένου θυγατέρα, ὁ Δημάρη-
τος ἐπιβουλεύσας ἀποστερεῖ Λευτυχίδεα τοῦ γάμου, φθάσας
αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἄρπάσας καὶ σχὼν γυναῖκα. κατὰ τοῦτο²
μὲν τῷ Λευτυχίδῃ ἢ ἐχθρῇ ἢ ἐς τὸν Δημάρητον ἐγεγόνεε, τότε
δὲ ἐκ τῆς Κλεομένεος προθυμίας ὁ Λευτυχίδης κατόμνυται Δη-
μαρήτου, φὰς αὐτὸν οὐκ ἰκνευμένως βασιλεύειν Σπαρτιητέων,
οὐκ ἐόντα παῖδα Ἀρίστωνος. μετὰ δὲ τὴν κατωμοσίην ἐδίωκε
ἀνασώζων ἐκεῖνο τὸ ἔπος τὸ εἶπε Ἀρίστων τότε ὅτε οἱ ἐξήγγειλε
ὁ οἰκέτης παῖδα γεγονέναι, ὁ δὲ συμβαλλόμενος τοὺς μῆνας ἀπώ-
μοσε, φὰς οὐκ ἐωυτοῦ μιν εἶναι. τούτου δὴ ἐπιβατεύων τοῦ
ῥήματος ὁ Λευτυχίδης ἀπέφαινε τὸν Δημάρητον οὔτε ἐξ Ἀρίστω-
νος γεγονότα οὔτε ἰκνευμένως βασιλεύοντα Σπάρτης, τοὺς ἐφό-
ρους μάρτυρας παρεχόμενος κείνους οἱ τότε ἔτυχον πάρεδροί τε
ἐόντες καὶ ἀκούσαντες ταῦτα Ἀρίστωνος. τέλος δὲ ἐόντων περὶ 66
αὐτέων νεικέων, ἔδοξε Σπαρτιήτησι ἐπείρεσθαι τὸ χρηστήριον
τὸ ἐν Δελφοῖσι εἰ Ἀρίστωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρητος. ἀνωίστου
δὲ γενομένου ἐκ προνοίας τῆς Κλεομένεος ἐς τὴν Πυθίην, ἐν-
θαῦτα προσποιέεται Κλεομένης Κόβωνα τὸν Ἀριστοφάντου, ἀν-

C. 65 § 1. ορμασθαι auf etwas denken, sich an etwas machen, mit dem Infinitiv bei Her. u. Thuk., wie schon bei Homer, nicht selten, wie 1, 158. 3, 4, 2. 7, 1. 4. 19. 22. 9, 61. 91. 119. vgl. 5, 50 u. zu 3, 56. — ἀπο-
τίνυσθαι für ἀποτίγγυσθαι Bekker. Di. 40 u. τίνυμαι. — οἰκίης. gr. Spr. 47, 6, 5. — ἐπ' ᾧ τε ἔψεται. Di. 65, 2, 2. — μάλιστα. ἐς τὰ μά-
λιστα? (Kr. 56.) vgl. 1, 20. 6, 63, 2. 89; ohne ἐς 2, 147, 2. (Va.) vgl. zu 5, 63, 1. 91, 2. — ἄρμοσαμένου. zu 3, 137, 2. — φθάσας ἄρπάσας aus ἔφθῃ ἄρπάσας. Spr. 56, 5, 5.

§ 2. κατὰ τοῦτο. zu 2, 169, 1. 3, 109, 2. — ἐκ τῆς Κ. προθυμίας auf eifriges Betreiben des K. — κατόμνυται Δημαράτου beschwört wider den D. Spr. 47, 23. (24.) — φὰς, unattisch. Di. 38, 4, 1. — ἰκνευ-
μένως berechtigter Weise. vgl. zu 1, 216, 2. 2, 36, 1. Aehnlich ἰκνέ-
ται 6, 57, 3. vgl. 6, 84, 2. z. Thuk. 1, 99, 3. — κατωμοσία scheint sonst nicht vorzukommen. — ἐδίωκε, nämlich gerichtlich. — ἀνασώζων in die Erinnerung zurückrufend. (Sch.) Sonst nicht so; wohl aber σώζεσθαι (σώζειν) vom Behalten (im Gedächtnisse). „Heindorf zu Plat. Theait. 26.“ (Creuzer.) — τότε C. 63, 1. — οἱ ist auch zu γέγονε zu denken. — ὁ der C. 63, 1 erwähnte. — ἐπιβατεύων gestützt. zu 3, 63, 2.

C. 66. ἀνωίστου gebracht, wie ἐς θεὸν ἀνῶσαι 1, 157, zu φέρω, οἰστός mit ω, wofür vielleicht ο zu geben ist. (Va.) Sonst so beispiellos. — γενομένου erg. τοῦ πράγματος. gr. Spr. 47, 4, 4. Ueber die Sprechweise zu 2, 119, 2. — ἐκ προνοίας. zu 1, 120, 2. — προσποιέεται gewinnt

δρα ἐν Δελφοῖσι δυναστεύοντα μέγιστον, ὃ δὲ Κόβων Περίαλλαν τὴν πρόμαντιν ἀναπείθει τὰ Κλεομένης ἐβούλετο λέγεσθαι λέγειν. οὕτω δὴ ἡ Πυθίη ἐπειρωτῶντων τῶν θεοπρόπων ἔκρινε μὴ Ἀρίστωνος εἶναι Δημάρητον παῖδα. ὕστερῳ μέντοι χρόνῳ ἀνάπυστα ἐγένετο ταῦτα, καὶ Κόβων τε ἔφυγε ἐκ Δελφῶν καὶ Περίαλλα ἡ πρόμαντις ἐπαύθη τῆς τιμῆς.

- 67 Κατὰ μὲν δὴ τὴν Δημαρήτου κατάπαυσιν τῆς βασιληίης οὕτω ἐγένετο, ἔφυγε δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης ἐς Μήδους ἐκ τοιοῦδε ὀνειδέος. μετὰ τῆς βασιληίης τὴν κατάπαυσιν ὁ Δημάρητος ἦρχε αἰρεθεὶς ἀρχήν. ἦσαν μὲν δὴ γυμνοπαιδίαι, θεωμένου δὲ τοῦ Δημαρήτου ὁ Λευτυχίδης γεγωνὺς ἤδη αὐτὸς βασιλεὺς ἀντ' ἐκείνου πέμψας τὸν θεράποντα ἐπὶ γέλῳτι τε καὶ λάσθῃ εἰρώτα τὸν Δημάρητον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἄρχειν μετὰ τὸ βασιλεύειν. ὁ δὲ ἀλγήσας τῷ ἐπειρωτήματι εἶπε φᾶς αὐτὸς μὲν ἀμφοτέρων ἤδη πεπειρωῆσθαι, κεῖνον δὲ οὐ, τὴν μέντοι ἐπειρωτήσιν ταύτην ἄρξειν Λακεδαιμονίοισι ἢ μυρίης κακότητος ἢ μυρίης εὐδαιμονίας. ταῦτα δὲ εἶπας καὶ κατακαλυψάμενος ἦγε ἐκ τοῦ θεήτρου ἐς τὰ ἐσωτοῦ οἰκία, αὐτίκα δὲ παρασκευασάμενος
- 68 ἔθνε τῷ Διὶ βοῦν, θύσας δὲ τὴν μητέρα ἐκάλεσε. ἀπικομένη δὲ τῇ μητρὶ ἐσθεὶς ἐς τὰς χεῖρας οἱ τῶν σπλάγχνων κατικέτευε, λέγων τοιάδε· “ὦ μῆτερ, θεῶν σε τῶν τε ἄλλων καταπτόμενος ἱκετεύω καὶ τοῦ ἐρκείου Διὸς τοῦδε φράσαι μοι τὴν ἀληθείην, τίς μεύ ἐστι πατὴρ ὁρθῶ λόγῳ. Λευτυχίδης μὲν γὰρ ἔφη ἐν τοῖσι νείκεσι λέγων κνέουσάν σε ἐκ τοῦ προτέρου ἀνδρὸς οὕτω ἐλθεῖν παρ' Ἀρίστωνα· οἱ δὲ καί, τὸν ματαιότερον λόγον

für sich. Thuk. 1, 57, 2: Κορινθίους προσεποιεῖτο. Ar. Ri. 215: τὸν δῆμον αἰὲ προσποιεῖτο. (Va.) — μέγιστον. zu 5, 97, 1. — Περίαλλαν. Περίαλλον mit einer Hs. Lobeck Pathol. Prol. p. 23. — ἐπαύθη für ἐπαύσθη Bekker. gr. Spr. 40 u. παύω.

C. 67. τὴν Δημαρήτου κατάπαυσιν τῆς β. zu 6, 2. — ἐγένετο. gr. Spr. 61, 5, 6. — ἦρχε ἀρχήν verwaltete ein Amt, wie 3, 80, 4. gr. Spr. 46, 5, 1 u. Lobeck Path. Prolegg. p. 504. — γυμνοπαιδίαι, gefeiert im Hekatombaion. Manso Sparta 1, 2 S. 213 f. — τόν, den er gewöhnlich bei sich hatte. — ἐπὶ γέλῳτι zur Verspottung, wie 9, 82, 1. (Sch.) — λάσθῃ Verhöhnung, ein ziemlich verschollenes Wort. — ὁκοῖόν τι εἴη. zu 1, 129, 1. Ueber τι zu 2, 175, 1. vgl. zu 3, 52, 2. 6, 78. — εἶπε φᾶς. Sonst erscheint in dieser (herodotischen) Verbindung ἔλεγε. zu 1, 122, 1. — μυρίης. gr. Spr. 24, 2, 11. — κατακαλυψάμενος. Verhüllung des Gesichtes war Zeichen der Betrübniß. — οἰκία. zu 1, 35, 1.

C. 68. τῇ μητρὶ hängt von ἐσθεὶς ab und οἱ gehört zu χεῖρας ihre Hände. Di. 48, 12, 2. vgl. 3, 14, 3. — τῶν σπλάγχνων. Spr. 47, 14, 2. (15, 3.) — θεῶν καταπτόμενος an die Götter als Zeugen (bei deiner Aussage) gewendet. vgl. 8, 65, 4. Sonst so nicht üblich. — τοῦ ἐρκείου Διὸς, unter dessen Schutz das Haus und also auch die Echtheit der Familie stand. (Creuzer). — τοῦδε, hinzeigend auf den Altar, auf dem er das Opfer darbrachte. (Bä.) — ὁρθῶ λόγῳ. zu 5, 41. — οἱ δὲ καὶ Andre auch. Kr. zu Xen. An. 1, 3, 13. — ματαιότερον ungehörlicher. zu 3, 56.

λέγοντες, φασί σε ἔλθεῖν παρὰ τῶν οἰκετέων τὸν ὀνοφορβὸν καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνου παῖδα. ἐγὼ ὦν σε μετέρχομαι τῶν θεῶν εἰπεῖν τῶληθές· οὔτε γάρ, εἴ περ πεποίηκας τι τῶν λεγομένων, μούνη δὴ πεποίηκας, μετὰ πολλέων δέ· ὅ τε λόγος πολλὸς ἐν Σπάρτῃ ὥς Ἀρίστωνι σπέρμα παιδοποιὸν οὐκ ἐνῆν· τεκεῖν γὰρ ἂν οἱ καὶ τὰς προτέρας γυναῖκας.”

Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα ἔλεγε, ἡ δὲ ἀμείβετο τοισίδε· “ὦ παῖ, 69 ἐπεῖτε με λιτῇσι μετέρχεαι εἰπεῖν τὴν ἀληθείην, πᾶν εἰς σὲ κατεριήσεται τῶληθές. ὥς με ἡγάγετο Ἀρίστων ἐς ἐωυτοῦ, νυκτὶ τρίτῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἦλθέ μοι φάσμα εἰδόμενον Ἀρίστωνι, συνευνηθὲν δὲ τοὺς στεφάνους τοὺς εἶχε ἐμοὶ περιετίθει. καὶ τὸ μὲν οἰχάκεε, ἦκε δὲ μετὰ ταῦτα Ἀρίστων. ὥς δὲ με εἶδε ἔχουσιν στεφάνους, εἰρώτα τίς εἶη ὁ μοι δούς· ἐγὼ δὲ ἐφάμην ἐκεῖνον· ὁ δὲ οὐκ ὑπεδέκετο. ἐγὼ δὲ κατωμνύμην, φραμένη 2 αὐτὸν οὐ καλῶς ποιέειν ἀπαρνεύμενον· ὀλίγω γάρ τι πρότερον ἔλθόντα καὶ συνευνηθέντα δοῦναί μοι τοὺς στεφάνους. ὁρέων δὲ με κατομνυμένην ὁ Ἀρίστων ἔμαθε ὥς θεῖον εἶη τὸ πρῆγμα. καὶ τοῦτο μὲν οἱ στέφανοι ἐφάνησαν ἐόντες ἐκ τοῦ ἥρωίου τοῦ παρὰ τῇσι θύρῃσι τῇσι αὐλείῃσι ἰδρυμένου, τὸ καλέουσι Ἀστραβάκου· τοῦτο δὲ οἱ μάντιες τὸν αὐτὸν τοῦτον ἥρωα ἀναίρεον εἶναι οὔτω δὴ, ὦ παῖ, ἔχεις πᾶν ὅσον τι καὶ βούλει πυθέσθαι. ἡ 3 γὰρ ἐκ τοῦ ἥρωος τούτου γέγονας καὶ τοι πατήρ ἐστι Ἀστρά-

(120, 1.) — ἐλθεῖν παρ'. vgl. 2, 115, 2. — ὀνοφορβός nur noch 6, 69, 4. Doch kenn' ich dafür kein andres Wort. — μετέρχομαι gehe an, wende mich an, wie 6, 69, 1 u. μετιέναι Thuk. 3, 70, 1. 8, 73, 4. — θεῶν für πρὸς θεῶν. Eur. Hek. 752: ἵκετεύω σε τῶνδε γουνάτων. (Va.) vgl. Or. 671. Aehnlich bei Homer. Di. 47, 12, 5. — τῶληθές. Di. 14, 11, 7. — οὔτε. Dem entspricht ὅ τε (δέ nach Werfer Act. Mon. 1 p. 260. vgl. Her. 1, 108, 2.) — σπέρμα παιδοπ. γονή Naber Mnem. 4 p. 20. — τεκεῖν γὰρ ἂν denn sonst hätten geboren. gr. Spr. 54, 11, 9. vgl. 54, 6, 4.

C. 69 § 1. λιτῇσι, ἱκετείαις. zu 1, 105, 1. — εἰς (ἐς?) wie 1, 129, 1. 6, 135, 2. vgl. zu Xen. An. 5, 6, 27. — ἐς ἐωυτοῦ. Di. 68, 21, 2. vgl. 1, 108, 2. 113, 2. 4, 5, 2. 76, 2. 9, 108. — εἰδόμενον ähnlich, noch 7, 56, dichterisch. Di. 39. — συνευνηθέν, συγκοιμηθέν, wie § 2. vgl. 3, 69, 2. 6, 107, 1. Εὐνᾶν, εὐνᾶσθαι ist poetisch. — τοὺς στεφάνους. vgl. Lobeck Agl. 1335. — τοὺς für οὓς Struve 2 p. 286. — οἰχώκεε, ὥχετο. Di. 40 u. οἶχομαι. — ἐφάμην, ἔφην. Di. 38, 4, 3. — ἐκεῖνον, Ἀρίστωνα δοῦναι. Kr. zu Xen. An. 2, 2, 8. — οὐκ ὑπεδέκετο verneinte es, wie οὐκ ἔφη, ungew.; ἀπαρνεέσθαι § 2. zu 3, 130, 1. Spr. 67, 1, 2.

§ 2. ἀπαρνεύμενον. gr. Spr. 56, 8, 1. vgl. 5, 24, 2. — ὀλίγω τι. Di. 48, 15, 10. — στεφάνους pflegte man in solchen Fällen der geliebten Dame zu schenken. (Bä.) Hier doch sehr indiscret. — τοῦτο μὲν. zu 1, 30, 3. — ἥρωιον, ἥρώον, Heroencapelle. — Ἀστραβάκου, καλέουσι, wie Ἀστραβάκου ἐστὶ, ohne dass grade ἥρώιον zu ergänzen ist. gr. Spr. 47, 6, 11. — ἀναίρεον. Di. 28, 4, 2. Das Wort eig. von Orakelsprüchen gebraucht findet sich eben so von Wahrsagen aus den Eingeweiden der Opferthiere. zu 4, 150. Xen. An. 7, 6, 44.

§ 3. ὅσον τι. zu 1, 192, 1. — καί. Spr. 69, 28, 6. (32, 13.) — σε,

βακος ὁ ἦρως ἢ Ἀρίστων· ἐν γάρ σε τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἀναιρέομαι. τῇ δέ σευ μάλιστα κατάπτονται οἱ ἐχθροί, λέγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀρίστων, ὅτε αὐτῷ σὺ ἡγγέλθης γεγεννημένος, πολλῶν ἀκουόντων οὐ φήσειέ σε ἑωυτοῦ εἶναι (τὸν χρόνον γάρ, τοὺς δέκα μῆνας, οὐδέκω ἐξήκειν), αἰδρεῖν τῶν τοιούτων κεῖνος τοῦτο ἀπέρριψε τὸ ἔπος. τίκτουσι γὰρ γυναῖκες καὶ ἐννεάμηνα καὶ ἐπτάμηνα καὶ οὐ πᾶσαι δέκα μῆνας ἐκτελέσασαι· ἐγὼ δὲ σέ, ὦ παῖ, ἐπτάμηνον ἔτεκον. ἔγνω δὲ καὶ αὐτὸς [ὁ] Ἀρίστων οὐ μετὰ πολλὸν χρόνον ὡς ἀγνοίῃ τὸ ἔπος ἐκβάλοι τοῦτο. λόγους δὲ ἄλλους περὶ γενέσιος τῆς σεωυτοῦ μὴ δέκεο· τὰ γὰρ ἀληθέστατα πάντα ἀκήκοας. ἐκ δὲ ὀνοφορβῶν αὐτῷ τε Λευτυχίδῃ καὶ τοῖσι ταῦτα λέγουσι τίκτοιεν αἱ γυναῖκες παῖδας.”

- 70 Ἡ μὲν δὴ ταῦτα ἔλεγε, ὁ δὲ πνυθόμενός τε τὰ ἐβούλετο καὶ ἐπόδια λαβὼν ἐπορεύετο εἰς Ἡλιν, τῷ λόγῳ φάς ὡς εἰς Δελφοὺς χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ πορεύεται. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑποτοπηθέντες Δημάρητον δρησμῷ ἐπιχειρεῖν ἐδίωκον. καὶ κως ἔφθῃ εἰς Ζάκυνθον διαβάς ὁ Δημάρητος ἐκ τῆς Ἡλιδος· ἐπιδιὰ βάντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι αὐτοῦ τε ἄπτοντο καὶ τοὺς φεράποντας αὐτὸν ἀπαιρέονται. μετὰ δέ, οὐ γὰρ ἐξεδίδοσαν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι, ἐνθεῦτεν διαβαίνει εἰς τὴν Ἀσίην παρὰ βασιλέα Δαρεῖον. ὁ δὲ ὑπεδέξατό τε αὐτὸν μεγαλωστί καὶ γῆν τε καὶ πόλιν ἔδωκε. οὕτω ἀπύκετο εἰς τὴν Ἀσίην Δημάρητος καὶ τοιαύτη χρησάμενος τύχῃ, ἄλλα τε Λακεδαιμονίοισι συχνὰ ἔργοισι τε καὶ γνώμησι ἀπολαμπρυνθεῖς, ἐν δὲ δὴ καὶ Ὀλυμπιάδα σφι

ungew. eingeschoben, wie μέ 1, 115, 2. μὲν 5, 46. σφί 6, 92, 2. Di. 50, 3, 3. — ἀναιρέομαι. zu 3, 108, 2. — τῇ in welcher Beziehung, als ob unten folgen sollte: ταύτῃ ἴσθι ὅτι αἰδρεῖν. gr. Spr. 51, 13, 13. Abicht will τά. vgl. 3, 81, 1. — ἡγγέλθης γεγεννημένος. gr. Spr. 56, 7, 3. vgl. 2, 121, 11. 7, 37, 1. — αἰδρεῖν, ἀγνοίῃ § 4. Das seltene Wort noch an einigen Stellen bei Epikern. — ἀπέρριψε hat (so) hingeworfen; § 4 ἐκβάλοι.

§ 4. ἐννεάμηνα. zu δίδυμα 6, 52, 1. Ueber die Sache die Ansichten der Alten bei Aristot. Thierg. 7, 4 u. Gell. 3, 16. Achtmonatskinder, glaubten Manche, lebten nicht. (Bä.) — πᾶσαι erg. τίκτουσι. — οὐ μετὰ. zu 5, 64, 1, wo χρόνον fehlt. — ἀγνοίῃ für ἀνοίῃ Va. — τὰ ἀληθέστατα πάντα die vollste, reinste Wahrheit. Kr. zum Thuk. 6, 87, 1. — παῖδας streicht Naber Mnem. 4, 25 u. Cobet V. l. (2) p. 421. vgl. 3, 65, 4. 6, 139, 9, 93, 2.

C. 70 § 1. τῷ λόγῳ φάς, ungew. Verbindung, wie ἔλεγε φάς zu 1, 122, 1. 5, 84. — ὑποτοπηθέντες da sie den Verdacht gefasst, wie 9, 116, 2. Das mediale Präsens noch an einigen Stellen des Aristophanes; die Activa ὑποτοπεῖν und ὑποτοπεύειν auch bei Thukydides. Kr. dort zu 2, 5, 3. Sonst ὑποπτεύειν.

§ 2. μετὰ δέ. zu 1, 11, 2. — μεγαλωστί. zu 5, 67, 3. — Λακεδαιμονίοισι unter, bei den L. erklärt man, wobei ἐν nicht fehlen könnte. Es ist, wie unten σφί, der Dativ des Interesse. — ἀπολαμπρυνθεῖς ausgezeichnet, noch 1, 41; auch bei Attikern λαμπρύνεσθαι. — ἐν δὲ δὴ. zu 1, 74, 1. — Ὀλυμπιάδα für Ὀλύμπια, wie 6, 103, 1. 125, 3. 9, 33, 1.

ἀνελόμενος τεθρίππῳ προσέβαλε, μούνος τοῦτο πάντων δὴ τῶν γενομένων βασιλέων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας.

Λευτυχίδης δὲ ὁ Μενάριος Δημαρήτου καταπαυθέντος διε- 71
δέξατο τὴν βασιληίην, καὶ οἱ γίνεται παῖς Ζευξίδημος, τὸν δὴ
Κυνίσκον μετεξέτεροι Σπαρτιητέων ἐκάλεον. οὗτος ὁ Ζευξίδη-
μος οὐκ ἐβασίλευσε Σπάρτης· πρὸ Λευτυχίδεω γὰρ τελευτᾷ,
λιπὼν παῖδα Ἀρχίδημον. Λευτυχίδης δὲ στερηθεὶς Ζευξιδήμου
γαμέει δευτέρην γυναῖκα Εὐρυδάμην, ἐοῦσαν Μενίου μὲν ἀδελ-
φεὴν Διακτορίδεω δὲ θυγατέρα, ἐκ τῆς οἱ ἔρσεν μὲν γίνεται
οὐδέν, θυγάτηρ δὲ Λαμπιτώ, τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδήμου γα-
μέει δόντος αὐτῷ Λευτυχίδεω. οὐ μὲν οὐδὲ Λευτυχίδης κατε- 72
γήρα ἐν Σπάρτῃ, ἀλλὰ τίσιν τοιήνδε τινὰ Δημαρήτῳ ἐξέτισε.
ἐστρατήγησε Λακεδαιμονίοισι ἐς Θεσσαλίην, παρεὼν δὲ οἱ ὑπο-
χείρια πάντα ποιήσασθαι ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολί. ἐπ' αὐτο-
φώρῳ δὲ ἀλούς αὐτοῦ ἐν τῷ στρατοπέδῳ, ἐπικατήμενος χειρίδι
πλήρῃ ἀργυρίου, ἔφυγε ἐκ Σπάρτης ὑπὸ δικαστήριον ὑπαχθεὶς
καὶ τὰ οἰκία οἱ κατεσκάφη· ἔφυγε δὲ ἐς Τεγέην καὶ ἐτελεύ-
τησε ἐν ταύτῃ. ταῦτα μὲν δὴ ἐγένετο χρόνῳ ὕστερον· τότε δὲ 73
ὥς τῷ Κλεομένει ὠρθώθη τὸ ἐς τὸν Δημάρητον προῆγμα, ἀντί-
κα παραλαβὼν Λευτυχίδα ἦγε ἐπὶ τοὺς Αἰγινήτας, δεινὸν τινὰ
σφι ἔγκοτον διὰ τὸν προπηλακισμόν ἔχων. οὕτω δὴ οὔτε οἱ
Αἰγινῆται, ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων ἡκόντων ἐπ' αὐτούς, ἐδι-

Ail. H. A. 12, 40. vgl. Pind. O. 2, 3. (Va. u. We.) — ἀνελόμενος, νικήσας, wie 6, 103, 1. [122.] 125, 3. νίκην 9, 64. ἀγῶνας 9, 33, 1. vgl. zu 5, 102. (Va. u. Sch.) vgl. Od. φ, 117. — προσέβαλε brachte, verschaffte. Object ist Ὀλυμπιάδα auch hiezu. vgl. 6, 29. Uebergang vom Particip zum bestimmten Verbum. zu 1, 19. 129, 1.

C. 71. μετεξέτεροι, ἄλλοι. zu 1, 63. — ἐβασίλευσε wurde König. zu 1, 13. 2, 174. — ἔρσεν, ἄρσεν. Di. 2, 2, 6. männliches Kind. zu διδυμα 6, 52, 1 u. zu 4, 69. — δόντος. zu 1, 92, 3.

C. 72. μέν. Di. 69, 44, 1 u. zu 2, 120, 2. — κατεγήρα hält Buttmann unter γηρᾶν für den Ao. vgl. Br. p. 340. — Λακεδαιμονίοισι für die L. gr. Spr. 47, 20, 2. — παρεόν. Spr. 56, 8, 2. (9, 5.) vgl. 6, 82. 137, 3. 7, 24 u. zu 5, 49, 6. — πολύ. πολλόν. Kr. (44.) Di. 18, 6, 6. — αὐτοῦ ἐν. gr. Spr. 66, 3, 9 u. Kr. zu Xen. An. 2, 2, 1. vgl. oben 4, 135. — χειρίδι πλήρῃ für χειρὶ διπλῇ We. — ὑπάγειν, εἰς δίκην ἐνάγειν. Tim. der technische Ausdruck „auch 6, 82, 1. 136. 9, 93, 2.“ (Sch.) — ἐν ταύτῃ. ἐνθαῦτα? (Kr. 56.) Oder ἐν zu streichen: ταύτῃ dort. Denn οὗτος pflegt sich so (ohne πόλις) auf einen Namen nicht zu beziehen.

C. 73. ὠρθώθη glücklichen Erfolg gehabt hätte, wie 1, 208. vgl. Kr. zu Thuk. 2, 60, 2. Die La. εὐοδώθη ist ein neutestamentliches Glossem. Bei den frühern Schriftstellern kommt das Wort überhaupt nicht vor, da jetzt auch Hermann bei Soph. OK. 1435 εὖ διδοίη aufgenommen hat. — ἔγκοτος, der att. Prosa fremd, erscheint bei Dichtern adjectivisch; substantivisch öfter bei Her. (3, 59, 2. 6, 133, 1. 8, 29. 9, 110, 1), dieser Stelle nach Masculinum; als Neutrum bei dem Nachahmer Dionys. v. Hal. Aehnlich gebraucht Thukydides ὁ παράλογος als Substantiv. Kr. zu Dion. p. 267. — διὰ τὸν π. erwähnt 6, 50. — ἐδικαίειν. zu 3, 8, 2. — ἀντιβαίνειν

καίεν· ἔτι ἀντιβαίνειν, ἐκεῖνοί τε ἐπιλεξάμενοι ἄνδρας δέκα Αἰγινήτων τοὺς πλείστου ἀξίους καὶ πλούτῳ καὶ γένει ἦγον, καὶ ἄλλους καὶ δὴ καὶ Κριόν τε τὸν Πολυκρίτου καὶ Κάσαμβον τὸν Ἀριστοκράτεος, οἳ περ εἶχον μέγιστον κράτος· ἀγαγόντες δὲ σφεας ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν παραθήκην παρατίθενται ἐς τοὺς ἐχθίστους Αἰγινήτησι Ἀθηναίους.

- 74 Μετὰ δὲ ταῦτα Κλεομένεα ἐπάιστον γενόμενον κακοτεχνήσαντα ἐς Δημάρητον δεῖμα ἔλαβε Σπαρτιητέων καὶ ὑπεξέσχε ἐς Θεσσαλίην. ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀρκαδίην νεώτερα ἐπρησσε πρήγματα, συνιστὰς τοὺς Ἀρκάδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ, ἄλλους τε ὅρκους προσάγων σφι ἥ μὲν ἔψασθαι σφεας αὐτῷ τῇ ἂν ἐξηγῆται, καὶ δὴ καὶ ἐς Νώνακριν πόλιν πρόθυμος ἦν τῶν Ἀρκάδων τοὺς προεστεῶτας ἀγινέων ἐξορκοῦν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει λέγεται εἶναι ὑπ' Ἀρκάδων τὸ Στυγὸς ὕδωρ, καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον ἐκ πέτρης στάζει ἐς ἄγκος, τὸ δὲ ἄγκος αἵμασιῆς τις περιθέει κύκλος. ἡ δὲ Νώνακρις, ἐν τῇ ἡ πηγὴ αὕτη τυγχάνει ἐοῦσα,
- 75 πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας πρὸς Φενεῶ. μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι Κλεομένεα ταῦτα πρήσσοντα, κατήγον αὐτὸν δείσαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην τοῖσι καὶ πρότερον ἦρχε. κατελθόντα δὲ αὐτὸν αὐτίκα ὑπέλαβε μανίῃ νοῦσος, ἐόντα καὶ πρότερον ὑπομαργότερον· ὅκως γάρ τεω ἐντύχοι Σπαρτιητέων, ἐνέχραυε ἐς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ποιεῦντα δὲ αὐτὸν ταῦτα καὶ παραφρονήσαντα ἔδησαν οἳ προσήκοντες ἐν ξύλῳ· ὁ δὲ δεθεὶς τὸν φύλακον μουνωθέντα ἰδὼν τῶν ἄλλων αἵτεε μάχαιραν· οὐ βουλομένου δὲ τὰ πρῶτα τοῦ φυλάκου διδόναι ἀπείλεε τά μιν λυθεὶς ποιήσει, ἐς ὃ δείσας τὰς ἀπειλὰς ὁ φύλακος (ἦν γὰρ

Widerstand leisten, selten so. vgl. zu 5, 40. — παραθήκην. vgl. 9, 45, 1. (Va.) παρακαταθήκη gebrauchen für Depositum die attischen Prosaiker. Lobeck z. Phryn. p. 312. Es schwankt die La. 6, 86, 1. vgl. Br. p. 37. — παρατίθενται auch 6, 86, 1 u. 4. κατατίθενται einige Hsn., wie Thukydides von Geisseln immer. Kr. dort zu 3, 28, 3. 4, 57, 4. Von Depositen ist sonst παρακατατίθεσθαι üblich.

C. 74. ἐπάιστος γίνεται mit dem Particip, wie z. B. ἀγγέλλεται κακοτεχνήσας. zu 2, 119, 2. — Σπαρτιητέων vor den Sp. gr. Spr. 47, 7, 2. — ὑπεξέσχε. zu 5, 72, 1. — συνιστὰς verbindend. zu 1, 103, 1. — ὅρκους προσάγων zu Eiden anhaltend, veranlassend, ungewöhnlich. vgl. 1, 146, 2. — μέν. Di. 69, 44, 1. — ἦν. Uebergang vom Particip zum bestimmten Tempus. zu 1, 19. — ἀγινέων, ἄγων. zu 1, 1, 1. — ἐξορκοῦν für ἐξορκῶν oder ἐξόρκου. Va. Sonst nicht so mit dem Accusativ; analog dem ὀμνύναι θεόν.

C. 75 § 1. τοῖσι für ἐφ' οἷσι. zu 9, 33, 3. — ἐς Σπάρτην streicht Cobet V. 1. (2) p. 422. — ὑπέλαβε. zu 6, 27. — μανίῃ. μανιάς will Cobet a. a. O. vgl. p. 606. — ὑπομαργότερον. zu 3, 29, 1. Nur bei Her.; μάργος meist nur bei Dichtern. — ἐνέχραυε schlug in, wohl nur hier; χράνω Il. E, 138. — παραφρονήσαντα wahnsinnig geworden. — φύλακον,

τῶν τις εἰλωτέων) διδοῖ οἱ μάχαιραν. Κλεομένης δὲ παραλα-²
βὼν τὸν σίδηρον ἤρχετο ἐκ τῶν κνημέων ἑωυτὸν λωβώμενος·
ἐπιτάμνων γὰρ κατὰ μῆκος τὰς σάρκας προέβαινε ἐκ τῶν κνη-
μέων εἰς τοὺς μηρούς, ἐκ δὲ τῶν μηρῶν εἰς τε τὰ ἰσχία καὶ τὰς
λαπάρας, εἰς ὃ εἰς τὴν γαστέρα ἀπείκετο καὶ ταύτην καταχορδεύων
ἀπέθανε τρόπῳ τοιούτῳ, ὥς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων,
ὅτι τὴν Πυθίην ἀνέγνωσε τὰ περὶ Δημάρετον γενόμενα λέγειν,
ὥς δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι, διότι εἰς Ἐλευσίνα ἐσβαλὼν ἔκειρε τὸ
τέμενος τῶν θεῶν, ὥς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἱεροῦ αὐτέων τοῦ Ἀρ-
γού Ἀργείων τοὺς καταφυγόντας ἐκ τῆς μάχης καταγινέων κατέ-
κοπτε καὶ αὐτὸ τὸ ἄλσος ἐν ἀλογίῃ ἔχων ἐνέπρησε.

Κλεομένει γὰρ μαντευομένῳ ἐν Δελφοῖσι ἐχρήσθη Ἀργὸς 76
αἰρήσειν. ἐπεῖτε δὲ Σπαρτιήτας ἄγων ἀπείκετο ἐπὶ ποταμὸν
Ἐρασῖνον, ὃς λέγεται ῥέειν ἐκ τῆς Στυμφηλίδος λίμνης (τὴν γὰρ
δὴ λίμνην ταύτην εἰς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδούσαν ἀναφαίνεσθαι
ἐν Ἀργεῖ, τὸ ἐνθεῦτεν δὲ τὸ ὕδωρ ἤδη τοῦτο ὑπ' Ἀργείων Ἐρα-
σῖνον καλέεσθαι), ἀπικόμενος [δ'] ὧν ὁ Κλεομένης ἐπὶ τὸν πο-
ταμὸν τοῦτον ἐσφαγιάζετο αὐτῷ· καὶ οὐ γὰρ οὐδαμῶς ἐκαλλί-
ρεε διαβαίνειν μιν, ἄγασθαι μὲν ἔφη τοῦ Ἐρασίνου οὐ προδιδόν-
τος τοὺς πολίητας, Ἀργείους μέντοι οὐδ' ὥς χαιρήσειν. μετὰ δὲ
ταῦτα ἐξαναχωρήσας τὴν στρατιὴν κατήγαγε εἰς Θυρέην, σφασα-
σάμενος δὲ τῇ θαλάσῃ ταῦρον πλοίοισι σφεας ἤγαγε εἰς τε τὴν
Τιρυνθίην χώραν καὶ Ναυπλίην. Ἀργεῖοι δ' ἐβοήθεον πυνθα- 77
νόμενοι ταῦτα ἐπὶ θάλασσαν· ὥς δὲ ἀγχοῦ μὲν ἐγίνοντο τῆς
Τίρυνθος, χώρῳ δὲ ἐν τούτῳ τῷ κέεται Σήπεια οὖνομα, μεταί-

φύλακα. zu 1, 41. — λυθεῖς für αὐτίς eine Hs. — ποιήσει für ποιήσεις
Sch. Spr. 53, 6, 5 (6).

§ 2. ἤρχετο oder ἄρχεται für ἄρχετο Lh. zu 5, 51, 2. — καταχορ-
δεύων, κατατέμνων; nach Va.: εἰς χορδὰς τέμνοντα διαφθείρειν, synonym
mit dem ἐπιτάμνων κατὰ μῆκος τὰς σάρκας. Sonst ungebräuchlich. — ὥς
μὲν οἱ π. λέγουσι Ἑ. gehört zum Folgenden. zu 1, 22, 1. — ἀνέγνωσε,
ἀνέπεισε. zu 1, 68, 4. Ueber die Sache 6, 66. — γενόμενα. λεγόμενα
Reiske. — εἰς Ἐλευσίνα 5, 74 f. — καταγινέων sich stellend als erlaube
er ihnen heimzukehren; ἐξεκάλεε davon 6, 79. (Sch.) Vielleicht ἀπαγινέων.
Kr. (56.) — ἀλογίῃ. zu 2, 141, 1. ἐν ἀλογίῃ ποιεῖσθαι 7, 226. vgl. 4, 150.

C. 76. ἀφανές. ἀχανές Cobet V. 1. (2) p. 411. — τὸ ἐνθεῦτεν. zu 2,
8, 2. — ἤδη. zu 2, 29, 2. — ὧν nach einer Parenthese auch 1, 69, 1, ohne
δέ, das hier in mehrern Hsn. fehlt. — καὶ οὐ γὰρ. zu 1, 24, 2. — δια-
βαίνειν μιν. zu 7, 134, 1. Der Inf. mit ὥστε 9, 38. Eben so der blosse
Infinitiv nach ἐγίνετο τὰ ἱερά. Kr. zu Xen. An. 2, 2, 3. — οὐ χαιρήσειν
solle es übel ergehen. vgl. 1, 128. — σφεας, τοὺς στρατιώτας. Spr.
58, 4, 1.

C. 77 § 1. ἐβοήθεον zogen aus. zu 1, 30, 3. — ἀγχοῦ, ἐγγύς. zu
1, 9, 2. — τῷ, ἐν ῷ. gr. Spr. 51, 11, 1. — κέεται. zu 2, 62. — Σήπεια
οὖνομα für (ἡ) Σήπεια καλουμένη, ungew. — μεταίχμιον noch 6, 112,
1. 8, 140, 4, sonst dichterisch. Das μετα- wie in μεταπύργιον für μεσο-

χμιον οὐ μέγα ἀπολιπόντες ἴζοντο ἀντίοι τοῖσι Λακεδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα δὴ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχην οὐκ ἐφοβέοντο, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἰρεθέωσι· καὶ γὰρ δὴ σφι ἐς τοῦτο τὸ πρῆγμα εἶχε τὸ χρηστήριον τὸ ἐπίκοινα ἔχρησε ἡ Πυθίη τοῦτοισί τε καὶ Μιλησίοισι, λέγον ὧδε·

- 2 “ἀλλ’ ὅταν ἡ θήλεια τὸν ἄρσενα νικήσασα
ἐξελάσῃ καὶ κῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρῃται,
πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφέας τότε θήσει.
ὥς ποτέ τις ἐρέει καὶ ἐπεσσομένων ἀνθρώπων·
δεινὸς ὄφρις τριέλικτος ἀπώλετο δουρὶ δαμασθεῖς.”

ταῦτα δὴ πάντα συνελθόντα τοῖσι Ἀργείοισι φόβον παρεῖχε. καὶ δὴ σφι πρὸς ταῦτα ἔδοξε τῷ κήρυκι τῶν πολεμίων χρᾶσθαι, δόξαν δέ σφι ἐποίενν τοιόνδε· ὅπως ὁ Σπαρτιήτης κῆρυξ προσημαίνοι τι Λακεδαιμονίοισι, ἐποίενν καὶ οἱ Ἀργεῖοι τῶντὸ τοῦτο.
78 μαθὼν δὲ ὁ Κλεομένης ποιεῦντας τοὺς Ἀργεῖους ὁκοῖόν τι ὁ σφέτερος κῆρυξ σημήνει, παραγγέλλει σφι, ὅταν σημήνη ὁ κῆρυξ ποιέεσθαι ἄριστον, τότε ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα χωρέειν ἐς τοὺς Ἀργεῖους. ταῦτα καὶ ἐγένετο ἐπιτελέα ἐκ τῶν Λακεδαιμονίων· ἄριστον γὰρ ποιευμένοισι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ τοῦ κηρίγματος ἐπεκέατο, καὶ πολλοὺς μὲν ἐφόνευσαν αὐτέων, πολλῶ δ’ ἔτι πλεῦνας ἐς τὸ ἄλσος τοῦ Ἄργου καταφυγόντας περιζόμε-
79 νοι ἐφύλασσον. ἐνθεῦτεν δὲ ὁ Κλεομένης ἐποίηε τοιόνδε. ἔχων αὐτομόλους ἄνδρας καὶ πυνθανόμενος τουτέων ἐξεκάλεε, πέμπων κήρυκα, οὐνομαστὶ λέγων τῶν Ἀργείων τοὺς ἐν τῷ ἱερῷ ἀπεργμένους, ἐξεκάλεε δὲ φὰς αὐτέων ἔχειν τὰ ἄποινα· ἄποινα δέ ἐστι Πελοποννησίοισι δύο μνέαι τεταγμέναι κατ’ ἄνδρα αἰχμάλωτον ἐκτίνειν. κατὰ πεντήκοντα δὴ ὦν τῶν Ἀργείων ὥς ἐκά-

πύργιον. Kr. zum Thuk. 3, 22, 2. — ἀντίοι τοῖσι. Di. 48, 13, 2. — ἐκ τοῦ φανεροῦ. zu 5, 96. — ἀλλὰ μὴ, dem Ac. angefügt. Spr. 59, 2. (2, 4.) — εἶχε. zu 2, 53 u. 7, 143, 1. — ἐπίκοινα. zu 1, 216, 1.

§ 2. ἀλλ’. zu 1, 55. vgl. 3, 57, 2. — θήλεια. Spr. 43, 2. (2, 2.) Gemeint sind die Thaten der Argeierin Telesilla. Paus. 2, 20, 7 ff. (We.) — ἐπεσσομένων. ἐπ’ ἐσσομένων trennt Cobet V. l. (2) p. 422. — τριέλικτος dreimal gewunden, worauf bezogen ist unklar, wie der Orakelspruch überhaupt. Müller Dor. I S. 173. — δαμασθεῖς. Di. 39 u. δαμάω. Hier ist vielleicht etwas ausgefallen. (Kr. 56.) — δόξαν nachdem es beschlossen war. Di. 56, 9, 5 s. — τοιόνδε. zu 1, 80, 1.

C. 78. σημήνεις ποιέεσθαι. zu 5, 35, 1. — ὁ κῆρυξ, das zweite, streicht Naber Mnem. 3 p. 480. — ἐς τοὺς. vgl. 7, 194. 9, 20 u. Kr. zu Xen. An. 3, 2, 16. — ἐπιτελέα. zu 1, 124, 1. — ἐκ τῶν. zu 6, 13, 1. — ἐκ τοῦ in Folge des. zu 2, 152, 1.

C. 79. πυνθανόμενος nach den (Namen der) Geflüchteten. — ἄποινα. Thom. M.: λύτρα καὶ σῶστρα λογογράφοι, ἄποινα δὲ ποιηταί. In Platons Rep. 393, d erscheint es nur in der Relation einer homerischen Stelle; bei Her. noch 9, 120, 2. Ueber den Preis auch 5, 77, 2. — κατὰ πεντ. ungefährr, wie 2, 145, 2. 6, 44, 2. 117. (Sch.) 7, 173, 2. Ob eben so bei Attikern?

στοὺς ἐκκαλούμενος ὁ Κλεομένης ἔκτεινε. ταῦτα δὲ κως γινόμενα ἐλελήθεε τοὺς λοιποὺς τοὺς ἐν τῷ τεμένει· ἅτε γὰρ πυκνοῦ ἐόντος τοῦ ἄλσεος, οὐκ ὥρων οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτὸς ὅ τι ἔπρησον, πρὶν γε δὴ αὐτέων τις ἀναβὰς ἐπὶ δένδρος κατεῖδε τὸ ποιούμενον. οὐκ ὦν δὴ ἔτι καλεόμενοι ἐξήσαν. ἐνθαῦτα δὴ ὁ Κλεο- 80
μένης ἐκέλευε πάντα τινὰ τῶν εἰλωτέων περιnéειν ὕλην τὸ ἄλσος, τῶν δὲ πειθομένων ἐνέπρησε τὸ ἄλσος. καιομένου δὲ ἤδη ἐπείρετο τῶν τινα αὐτομόλων τίνος εἴη θεῶν τὸ ἄλσος· ὁ δὲ ἔφη Ἄργου εἶναι. ὁ δὲ ὥς ἤκουσε, ἀναστενάξας μέγα εἶπε· “ὦ Ἄπολλον χρηστήριε, ἧ μεγάλως με ἠπάτηκας φάμενος Ἄργος αἰρήσειν· συμβάλλομαι δ’ ἐξήκειν μοι τὸ χρηστήριον.”

Μετὰ δὲ ταῦτα ὁ Κλεομένης τὴν μὲν πλέω στρατιὴν ἀπῆ- 81
κε ἀπιέναι ἐς Σπάρτην, χιλίους δὲ αὐτὸς λαβὼν τοὺς ἀριστεὰς ἦιε ἐς τὸ Ἡραῖον θύσων. βουλόμενον δὲ αὐτὸν θύειν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ὁ ἱρεὺς ἀπηγόρευε, φὰς οὐκ ὅσιον εἶναι ξείνῳ αὐτόθι θύειν. ὁ δὲ Κλεομένης τὸν ἱερέα ἐκέλευε τοὺς εἰλωτας ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ἀπαγαγόντας μαστιγῶσαι καὶ αὐτὸς ἔθυσσε· ποιήσας δὲ ταῦτα ἀπήιε ἐς τὴν Σπάρτην. νοστήσαντα δὲ μιν ὑπῆγον οἱ 82
ἐχθροὶ ὑπὸ τοὺς ἐφόρους, φάμενοί μιν δωροδοκήσαντα οὐκ ἐλέειν τὸ Ἄργος, παρεὼν εὐπετέως μιν ἐλέειν. ὁ δὲ σφι ἔλεξε, οὔτε εἰ ψευδόμενος οὔτε εἰ ἀληθέα λέγων, ἔχω σαφηνέως εἶπαι, ἔλεξε δ’ ὦν φάμενος, ἐπεῖτε δὴ τὸ τοῦ Ἄργου ἱρὸν εἶλε, δοκέειν οἱ ἐξεληλυθέναι τὸν χρησμὸν τοῦ θεοῦ· πρὸς ὧν ταῦτα οὐ δικαιοῦν πειρᾶν τῆς πόλιος, πρὶν γε δὴ ἱροῖσι χρήσῃται καὶ μάθῃ εἶτε οἱ ὁ θεὸς παραδίδοι εἶτε οἱ ἐμποδὼν ἔστηκε· καλλιρευμένῳ δὲ 2
ἐν τῷ Ἡραίῳ ἐκ τοῦ ἀγάλματος τῶν στηθέων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι, μαθεῖν δὲ αὐτὸς οὕτω τὴν ἀτρεκίην, ὅτι οὐκ αἰρέει τὸ Ἄργος· εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος ἐξέλαμψε,

— ὡς ἐκάστους. zu 1, 114, 1. — ὅ τι ἔπρησον was für ein Schicksal sie hätten. zu 3, 52, 2. — δένδρος, δένδρον. zu 1, 17, 2.

C. 80. πάντα τινά. zu 1, 50, 1. — περιnéειν. zu 2, 107. — τῶν, τούτων. — καιομένου, τοῦ ἄλσεος. — μέγα. zu 1, 8, 2. — ἐξήκειν erfüllt ist. vgl. 1, 120, 3. ἐξεληλυθέναι 6, 82, 1. 108, 1. ἐπιτελέεσθαι 6, 140. ἐκπεραίνεσθαι Eur. Ky. 696. (Va.) Nicht so in der att. Prosa.

C. 81. τὴν πλέω. gr. Spr. 50, 4, 12. — ἀπῆκε ἀπιέναι. zu 2, 96, 3. — αὐτός. αὐτοῦς Sch. — ἀριστεὰς, poetisch. Di. 21 u. d. W. — βουλόμενον. Der (seltene) Ac. bei ἀπαγορεύειν ähnlich Xen. Kyr. 1, 4, 14: ἀπηγόρευε μηδένα βάλλειν. — ἀπηγόρευε. Lobeck Agl. p. 272.

C. 82 § 1. νοστήσαντα. zu 5, 24, 2. — μιν, das dritte, bezieht sich wohl auf Ἄργος. Di. 25, 1, 4 u. zu 1, 36, 2. — οὔτε — εἶπαι, οὐκ ἔχω εἶπαι οὔτε εἰ ἔλεξε etc. — σαφηνέως. zu 1, 140, 1. — δ’ ὦν, wie 4, 187, 2. vgl. zu 4, 5, 1. 5, 50. — φάμενος. zu 1, 122, 1 u. zu 5, 18, 3. — πειρᾶν τῆς πόλιος. Aehnliches öfter bei Thukydides. Kr. dort zu 1, 61, 3. — πρὶν γε δὴ. πρὶν ἢ? vgl. Reg. in πρὶν u. zu 4, 157. — χρήσῃται. Di. 54, 17, 9. Herm. de part. ἄν p. 108. — παραδίδοι. zu 6, 103, 1.

§ 2. αἰρέει. zu 5, 43. — αἰρέειν ἄν aus ἤρει ἄν. Di. 54, 6, 4. (6.)

αἰρέειν ἂν κατ' ἄκρης τὴν πόλιν, ἐκ τῶν στηθέων δὲ λάμψαν-
τος πᾶν οἱ πεποιῆσθαι ὅσον ὁ θεὸς ἐβούλετο γενέσθαι. ταῦτα
δὲ λέγων πιστά τε καὶ οἰκότα ἐδόκεε Σπαρτιήτησι λέγειν καὶ
ἀπέφυγε πολλὸν τοὺς διώκοντας.

83 Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἐχηρώθη οὕτω ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτέων
ἔσχον πάντα τὰ πρήγματα, ἄρχοντές τε καὶ διέποντες, ἐς ὃ ἐπή-
βησαν οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. ἔπειτά σφεας οὗτοι ἀνα-
κτώμενοι ὀπίσω ἐς ἐωντοὺς τὸ Ἄργος ἐξέβαλον· ἐξωθεύμενοι δὲ
οἱ δοῦλοι μάχη ἔσχον Τίρυνθα. τέως μὲν δὴ σφι ἦν ἄρθμια ἐς
ἀλλήλους, ἔπειτα δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλέαν-
δρος, γένος ἐὼν Φιγαλεὺς ἀπ' Ἀρκαδίας· οὗτος τοὺς δούλους
ἀνέγνωσε ἐπιθέσθαι τοῖσι δεσπότησι. ἐκ τούτου δὲ πόλεμός
σφι ἦν ἐπὶ χρόνον συχνόν, ἐς ὃ δὴ μόγις οἱ Ἀργεῖοι ἐπεκρά-
τησαν.

84 Ἀργεῖοι μὲν νυν διὰ ταῦτα Κλεομένεά φασι μανέντα ἀπο-
λέσθαι κακῶς· αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆταί φασι ἐκ δαιμονίου μὲν
οὐδενὸς μανῆναι Κλεομένεα, Σκύθησι δὲ ὁμιλήσαντά μιν ἀκρητο-
πότην γενέσθαι καὶ ἐκ τούτου μανῆναι. Σκύθας γὰρ τοὺς νο-
μάδας, ἐπεῖτε σφι Δαρεῖον ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα
μεμονέναι μιν τίσασθαι, πέμψαντας δὲ ἐς Σπάρτην συμμαχίην
τε ποιέεσθαι καὶ συντίθεσθαι ὥς χρεῶν εἶη αὐτοὺς μὲν τοὺς
Σκύθας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν πειρᾶν ἐς τὴν Μηδικὴν ἐσβαλεῖν,
σφέας δὲ τοὺς Σπαρτιήτας κελεύειν ἐξ Ἐφέσου ὁρμεωμένους
ἀναβαίνειν καὶ ἔπειτα ἐς τὸ αὐτὸ ἀπαντᾶν. Κλεομένεα δὲ λέ-
γουσι ἠκόντων τῶν Σκυθέων ἐπὶ ταῦτα ὁμιλέειν σφι μεζόνως,

Erwarten würde man ἐλεῖν, εἶλον. gr. Spr. 54, 10, 3. — κατ' ἄκρης. Di. 68, 24, 2. — πολλόν. 1, 140, 2.

C. 83. ἐχηρώθη, ἡρημώθη. Jenes ist dichterisch. — διέποντες, διοικούντες. zu 5, 22. — ἐπέβησαν, ἐφήβησαν. — τέως μὲν. zu 1, 11, 2. — ἄρθμια friedliche, einträchtige Verhältnisse. Das Wort noch 7, 101, 2. 9, 9. 37, 3. (Sch.) Von Frühern hat es die Od. π, 427. Aehnlich φίλα 3, 49. vgl. zu 2, 152, 3. — ἐπὶ χρόνον. χρόνον ἐπί? zu 1, 81.

C. 84 § 1. ἀκρατοπότης wird noch aus Athen. 10, 427, b angeführt. vgl. zu § 2. — μετὰ ταῦτα. zu 5, 55. — μεμονέναι hätten darauf gedacht, poetisch. Di. 39 u. μένω. — ὥς χρεῶν εἶη könnte füglich fehlen. Kr. (56.) zu Xen. An. 4, 2, 1. — τοὺς Σκύθας u. τοὺς Σπαρτιήτας streicht Cobet V. 1. (2) p. 422. — πειρᾶν für πειρᾶσθαι. Sonst scheint keine sichere Stelle der Art bei Her. vorzukommen; ich vermute daher dass περᾶν zu lesen und ἐσβαλεῖν zu streichen ist. Aisch. Pers. 65: πεπέρακεν ὁ στρατὸς εἰς γείτονα χώραν. Xen. Hell. 4, 5, 8: ἐκπεπερακότος αὐτοῦ τὰ θερμὰ εἰς τὸ πλατὺ ἀγγέλλουσιν. Indess findet sich πειρᾶν mit dem Inf. bei Soph. OT. 399 u. OK. 1276. Ar. Ri. 517. Thuk. 1, 50, 4. 2, 72, 3. 4, 9, 3. 128, 1. Xen. Mem. 1, 2, 29. in einigen Hsn. bei Her. 5, 85, 1. — σφέας τοὺς. zu 1, 4, 2. 2, 39, 2. — κελεύειν ist störend. Kr. (56.) — ἐς τὸ αὐτὸ nach, an demselben Punct. zu 1, 97, 1.

§ 2. ἐπὶ ταῦτα dazu, zu den Verhandlungen darüber. — μεζόνως,

ὀμιλέοντα δὲ μᾶλλον τοῦ ἰκνευμένου μαθεῖν τὴν ἀκρητοποσίην παρ’ αὐτέων· ἐκ τούτου δὲ μανῆναί μιν νομίζουσι Σπαρτιῆται. ἐκ τε τοῦ, ὥς αὐτοὶ λέγουσι, ἔπεὰν ζωρότερον βούλωνται πιέειν, “ἐπισκύθισον” λέγουσι. οὕτω δὲ Σπαρτιῆται τὰ περὶ Κλεομένη- νεα λέγουσι· ἐμοὶ δὲ δοκέει τίσιν ταύτην ὁ Κλεομένης Δημα- ρήτῳ ἐκτίσαι.

Τελευτήσαντος δὲ Κλεομένηος ὥς ἐπύθοντο Αἰγινῆται, ἔπεμ- 85 πον ἐς Σπάρτην ἀγγέλους καταβωσομένους Λευτυχίδεω περὶ τῶν ἐν Ἀθήνησι ὁμήρων ἐχομένων. Λακεδαιμόνιοι δὲ δικαστή- ριον συναγαγόντες ἔγνωσαν περιβρίσθαι Αἰγινήτας ὑπὸ Λευ- τυχίδεω, καὶ μιν κατέκριναν ἔκδοτον ἄγεσθαι ἐς Αἶγιναν ἀντὶ τῶν ἐν Ἀθήνησι ἐχομένων ἀνδρῶν. μελλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινήτεων τὸν Λευτυχίδα, εἶπέ σφι Θεασίδης ὁ Λεωπρέπεος, ἑὼν ἐν τῇ Σπάρτῃ δόκιμος ἀνὴρ· “τί βούλεσθε ποιεῖν, ἄνδρες 2 Αἰγινῆται; τὸν βασιλέα τῶν Σπαρτιητέων ἔκδοτον γενόμενον ὑπὸ τῶν πολιητέων ἄγειν; εἰ νῦν ὀργῇ χρεώμενοι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, ὅπως ἐξ ὑστέρης μή τι ὑμῖν, ἣν ταῦτα πρήσσητε, πανώλεθρον κακὸν ἐς τὴν χώραν ἐσβαλεῦσι.” ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινῆται ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς ὁμολογίῃ δὲ ἐχρήσαντο τοι- ῆδε, ἐπισπόμενον Λευτυχίδα ἐς Ἀθήνας ἀποδοῦναι Αἰγινήτῃσι τοὺς ἄνδρας. ὥς δὲ ἀπικόμενος Λευτυχίδης ἐς τὰς Ἀθήνας 86 ἀπαίτεε τὴν παρα[κατα]θήκην, οἱ Ἀθηναῖοι προφάσις εἶλκον οὐ βουλόμενοι ἀποδοῦναι, φάντες δύο σφέας ἑόντας βασιλέας παραθέσθαι καὶ οὐ δικαιοῦν τῷ ἑτέρῳ ἄνευ τοῦ ἑτέρου ἀποδι- δόναί. οὐ φαμένων δὲ ἀποδώσειν τῶν Ἀθηναίων ἔλεξέ σφι Λευτυχίδης τάδε·

“ὦ Ἀθηναῖοι, ποιεέτε μὲν ὁκότερα βούλεσθε αὐτοί· καὶ

zu viel. (Lg.) zu 2, 49, 1. — τοῦ ἰκνευμένου als sich gebührte. vgl. 6, 86, 2. zu 6, 65, 2 u. zu Thuk. 1, 99, 3. — ἀκρατοποσία auch bei Plut. Alex. 70 u. Athen. 10, 29. (Pape.) — τοῦ. τόσον oder τοσοῦτον andre Hsn. vgl. 5, 88 u. Di. 50, 1, 4. — ζωρότερον, ἀκρατέστερον bei Athen. 10, 427, b, minder mit Wasser vermischen, ein antikes, mehr poetisches Wort. Zu ergänzen ist οἶνον. Spr. 43, 3. (3, 2.) — ἐπισκύθισον giess skythisch (d. h. wenig) Wasser zu. Ueber die Sache vgl. Neumann die Hell. im Skythen- lande S. 307. — ταύτην. Spr. 61, 6, 2. (7, 1.)

C. 85 § 1. καταβοᾶν anklagen, so nur noch bei Thukydides. Kr. dort zu 1, 115, 2. — μιν gehört zu ἄγεσθαι. Denn κατακρίνειν erfordert den Genitiv oder Da. zu 2, 133, 2. Isokr. 1, 43: τὸ τελευτῆσαι πάντων ἡ πεπωμένη κατέκρινεν. — ἐχομένων. gr. Spr. 50, 10, 3. Die gewöhnliche Stellung unten. — Θεασίδης. Θεαρίδης Cobet N. 1. p. 339.

§ 2. ἔκδοτον γενόμενον. zu 3, 1, 1. — ὅπως μή. Spr. 54, 8, 4. (7.) — ἐξ ὑστέρης. zu 1, 108, 2. — πανώλεθρον. zu 6, 37, 1. — ἐς- βαλεῦσι für ἐσβάλωσι Kr. (56.) vgl. Herm. de part. ἄν p. 126, der jedoch S. 127 ἐσβάλωσι vertheidigt. — ἀποδοῦναι. gr. Spr. 57, 10, 6.

C. 86 § 1. προφάσις εἶλκον zogen die Sache durch Vorwände in die Länge. So Ar. Ly. 726: πάσας προφάσεις εἶλκον. (We.) — καὶ

γὰρ ἀποδιδόντες ποιέετε ὅσια καὶ μὴ ἀποδιδόντες τὰ ἐναντία
 τουτέων· ὁκοῖον μέντοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συνηνείχθῃ γενέσθαι
² περὶ παρα[κατα]θήκης, βούλομαι ὑμῖν εἶπαι. λέγομεν ἡμεῖς οἱ
 Σπαρτιῆται γενέσθαι ἐν τῇ Λακεδαίμονι κατὰ τρίτην γενεὴν τὴν
 ἀπ' ἐμέο Γλαῦκον Ἐπικύδεος παῖδα. τοῦτον τὸν ἄνδρα φαμέν
 τὰ τε ἄλλα πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἄρι-
 στα δικαιοσύνης πέρι πάντων ὅσοι τὴν Λακεδαίμονα τοῦτον τὸν
 χρόνον οἴκον. συνενειχθῆναι δέ οἱ ἐν χρόνῳ ἰκνευμένῳ τάδε
 λέγομεν, ἄνδρα Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Σπάρτην βούλεσθαι οἱ
 ἐλθεῖν ἐς λόγους, προῖσχύμενον τοιάδε· 'εἰμὶ μὲν Μιλήσιος,
³ ἦκω δὲ τῆς σῆς Γλαῦκε δικαιοσύνης βουλόμενος ἀπολαῦσαι. ὥς
 γὰρ δὴ ἀνὰ πᾶσαν μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ
 Ἰωνίην τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλός, ἐμεωυτῷ λόγους
 ἐδίδουν καὶ ὅτι ἐπικίνδυνός ἐστι αἰεὶ κοτε ἡ Ἰωνίη, ἡ δὲ Πελο-
 πόννησος ἀσφαλέως ἰδρυμένη, καὶ διότι χρήματα οὐδαμὰ τοὺς
 αὐτοὺς ἐστι ὁρᾶν ἔχοντας. ταῦτά τε ὦν ἐπιλεγομένῳ καὶ βου-
 λευομένῳ ἔδοξέ μοι τὰ ἡμίσεα πάσης τῆς οὐσίας ἐξαργυρώσαν-
 τα θέσθαι παρὰ σέ, εὖ ἐξεπισταμένῳ ὥς μοι κείμενα ἔσται
 παρὰ σοὶ σόα. σὺ δὴ μοι καὶ τὰ χρήματα δέξαι καὶ τάδε τὰ
 σύμβολα σῶζε λαβών· ὅς δ' ἂν ἔχων ταῦτα ἀπαιτέῃ, τούτῳ
⁴ ἀποδοῦναι. ὁ μὲν δὴ ἀπὸ Μιλήτου ἦκων ξεῖνος τοσαῦτα ἔλεξε,
 Γλαῦκος δὲ ἐδέξατο τὴν παρα[κατα]θήκην ἐπὶ τῷ εἰρημένῳ λόγῳ.
 χρόνον δὲ πολλοῦ διελθόντος ἦλθον ἐς τὴν Σπάρτην τούτου τοῦ
 παραθεμένου τὰ χρήματα οἱ παῖδες, ἐλθόντες δὲ ἐς λόγους τῷ
 Γλαύκῳ καὶ ἀποδεικνύντες τὰ σύμβολα ἀπαίτεον τὰ χρήματα.
 ὁ δὲ διωθέετο ἀντυποκρινόμενος τοιάδε· 'οὔτε μέμνημαι τὸ

vor γὰρ entspricht dem καὶ vor μὴ: sowohl — als, wie § 4 u. 9, 27, 3. gr. Spr. 69, 32, 21. — συνηνείχθῃ, συνέβη. zu 1, 19.

§ 2. ἡμεῖς οἱ. Spr. 50, 6, 3. (8, 2.) — περιήκειν τὰ πρῶτα den ersten Rang erlangt haben. vgl. 7, 16, 1. (Sch.) Ungew. so; über ἀνήκειν zu 5, 49, 2. — ἄριστα, Superlativ zu εὖ. Spr. 23, 9, 1. vgl. gr. Spr. 46, 12, 1. — ἰκνευμένῳ angemessenen, zur Prüfung seiner Rechtlichkeit. (Sch.) Doch wohl lieber mit La.: festgesetzten. zu 6, 84, 2. — προῖσχύμενον. zu 1, 3.

§ 3. ἀνά, κατά. Di. 68, 20, 3. — δικαιοσύνης λόγος. z. Thuk. 1, 69, 4. — ἐμεωυτῷ λόγους ἐδίδουν überlegte bei mir. zu 1, 34, 2. — αἰεὶ κοτε. zu 1, 58. — διότι. zu 2, 43, 2. — οὐδαμὰ, οὐδέποτε. zu 1, 5, 2. — τοὺς αὐτοὺς dieselben dem Geschlechte nach, forterbend. vgl. 2, 168. Kr. zum Thuk. 1, 2, 2 E. — ἐπιλεγομένῳ. zu 5, 30, 2. — ἐξαργυρώσαντα, ἐξαργυρίσαντα attisch. zu Thuk. 8, 81, 3. Ueber den Ac. Spr. 55, 2, 5. (7.) — ἀπαιτέῃ, τὰ χρήματα. — ἀποδοῦναι, imperativisch. gr. Spr. 55, 1, 5.

§ 4. διωθέετο. ὠθεῖν augmentirt Her. nie. Di. 40 u. d. W. — ἀντυποκρινόμενος zur Erwidernng antwortend; sonst (in anderm Sinne) nur noch bei Lukianos. — μέμνημαι τὸ προῆγμα. Spr. 47, 10, 2. (11, 2.) —

πρῆγμα οὐδέ με περιφέρει οὐδὲν εἰδέναι τουτέων τῶν ὑμεῖς λέγετε, βούλομαι τε ἀναμνησθεῖς ποιεῖν πᾶν τὸ δίκαιον· καὶ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὁρθῶς ἀποδοῦναι, καὶ εἰ γε ἀρχὴν μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων χρήσομαι ἐς ὑμέας. ταῦτα ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι κυρώσειν ἐς τέταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε· οἱ μὲν δὲ ἑ
Μιλήσιοι συμφορὴν ποιεύμενοι ἀπαλλάσσοντο ὥς ἀπεστερημέ-
νοι τῶν χρημάτων, Γλαῦκος δὲ ἐπορεύετο ἐς Δελφοὺς χρησό-
μενος τῷ χρηστηρίῳ. ἐπειρωτῶντα δὲ αὐτὸν τὸ χρηστήριον εἰ
ὅρκῳ τὰ χρήματα λήσεται, ἡ Πυθίη μετέρχεται τοισίδε τοῖσι
ἔπεσι.

Γλαῦκ' Ἐπικυδεῖδη, τὸ μὲν αὐτίκα κέρδιον οὕτως,

ὅρκῳ νικῆσαι καὶ χρήματα λήσασσθαι.

ὄμνυ, ἐπεὶ θάνατός γε καὶ εὖορκον μένει ἄνδρα.

ἀλλ' ὅρκου πάις ἔστιν ἀνώνυμος, οὐδ' ἐπι χεῖρες

οὐδὲ πόδες· κραιπνὸς δὲ μετέρχεται, εἰς ὃ κε πᾶσαν

συμμάρψας ὀλέσῃ γενεὴν καὶ οἶκον ἅπαντα.

ἄνδρ' εὖορκον γενεὴ μετόπισθεν ἀμείνων.

ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν θεὸν παραιτέετο αὐτῷ
σχεῖν τῶν ῥηθέντων. ἡ δὲ Πυθίη ἔφη τὸ πειρηθῆναι τοῦ θεοῦ
καὶ τὸ ποιῆσαι ἴσον δύνασθαι. Γλαῦκος μὲν δὲ μεταπεμψάμε-
νος τοὺς Μιλησίους ξείνους ἀποδιδούσιν τὰ χρήματα· τοῦ δὲ
εἵνεκα ὁ λόγος ὅδε, ὦ Ἀθηναῖοι, ὥρμήθη λέγεσθαι ἐς ὑμέας,
εἰρήσεται. Γλαύκου νῦν οὔτε τι ἀπόγονον ἔστι οὐδὲν οὔτ' ἰστίη
οὐδεμία νομιζομένη εἶναι Γλαύκου, ἐκτέτριπταί τε πρόρριζος ἐκ
Σπάρτης. οὕτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέεσθαι περὶ παρακαταθήκης
ἄλλο γε ἢ ἀπαιτεόντων ἀποδιδόναι.

οὔτε. οὐδέ Bekker. — περιφέρει es gemahnt mich, kommt mir wieder in den Sinn. Plat. Laches 180, e: περιφέρει τίς με καὶ μνήμη ἄρτι τῶνδε λεγόντων. (We.) vgl. zu 3, 71, 1. Sonst bei Attikern nichts vielleicht Aehnliches, wohl aber in Nachahmungen Späterer. — βούλομαι δέ? (Kr. 56). — ὁρθῶς. Eu. Or. 737: εἰκότως κακῆς γυναικὸς ἄνδρα γίνεσθαι κακόν. wo Schäfer (Pors. 727) ἔχει ergänzt. Hier erg. βούλομαι. Kr. zu Arr. An. 1, 1, 8. — ἀρχήν. zu 2, 95. — ἀναβάλλομαι κυρώσειν. zu 5, 49, 6.

§ 5. τὸ μὲν. Dem entspricht ἀλλά. — ὅρκῳ durch Abschwören. — λήσεται für λήσεται Werfer Act. Mon. 1 p. 233 s. Anders Hermann de part. ἄν p. 92. — κέρδιον. Di. 23, 5, 2. — ὅρκου πάις, die Strafe der Götter. (We.) — ἐπι, ἐπεισιν. Di. 68, 2, 6. — κραιπνός schnell, poetisch. — εἰς ὃ κε. Di. 54, 16, 6. — συμμάρψας, wie das Simplex, poetisch. — ἀνδρός. Vers des Hesiodos ε, 285. — ἀμείνων beglückter, nicht untergehend.

§ 6. ἴσον δύνασθαι gelte gleich; gleich viel vermögen bei Aisch. 2, 116. gr. Spr. u. Di. 46, 5, 6. (6, 6.) — ὥρμήθη. zu 3, 56. — τι ἀπόγονον. zu δίδυμα 6, 52, 1. Adjectivisch findet sich ἀπόγονος bei Attikern schwerlich. — ἰστίη. zu 5, 40. — ἐκτέτριπταί. vgl. 6, 37. Eur. Hipp. 684: Ζεὺς σ' ἰ γεννήτωρ ἐμός πρόρριζον ἐκτρίψειν οὐτάσας πυρί. (Va.) — πρόρριζος, σὺν ταῖς ῥίζαις ἀνασπώμενος. Hesych. zu 1, 32, 5. —

- Λευτυχίδης μὲν εἶπας ταῦτα, ὥς οἱ οὐδὲ οὕτω ἐσήκουον οἱ
 87 Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσετο· οἱ δὲ Αἰγινῆται, πρὶν τῶν πρότερον
 ἀδικημάτων δοῦναι δίκας τῶν ἐς Ἀθηναίους ὕβρισαν, Θηβαίοισι
 χαριζόμενοι, ἐποίησαν τοιόνδε. μεμφόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι
 καὶ ἀξιοῦντες ἀδικέεσθαι, ὥς τιμωρησόμενοι τοὺς Ἀθηναίους
 παρεσκευάζοντο. καὶ ἦν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι πεντετηρὶς
 ἐπὶ Σουνίῳ, λοχήσαντες ὧν τὴν Θεωρίδα νέα εἶλον πλήρεα ἀν-
 δρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων, λαβόντες δὲ τοὺς ἄνδρας ἔδησαν.
 88 Ἀθηναῖοι δὲ παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινητέων οὐκέτι ἀνεβάλ-
 λοντο μὴ οὐ τὸ πᾶν μηχανήσασθαι ἐπ' Αἰγινήτησι. καὶ ἦν γὰρ
 Νικόδρομος Κνοίθου καλεόμενος ἐν τῇ Αἰγίνῃ, ἀνὴρ δόκιμος,
 οὗτος μεμφόμενος μὲν τοῖσι Αἰγινήτησι πρότερον ἑωυτοῦ ἐξέ-
 λασιν ἐκ τῆς νήσου, μαθὼν δὲ τότε τοὺς Ἀθηναίους ἀναρτημέ-
 νους ἔρδειν Αἰγινήτας κακῶς, συντίθεται Ἀθηναίοισι προδοσίην
 Αἰγίνης, φράσας ἐν τῇ τε ἡμέρῃ ἐπιχειρήσει καὶ ἐκείνους ἐς
 τὴν ἡκεῖν δεήσει βοηθέοντας. μετὰ ταῦτα καταλαμβάνει μὲν
 κατὰ συνεθήκατο ὁ Νικόδρομος Ἀθηναίοισι τὴν παλαιὴν καλεο-
 89 μένην πόλιν, Ἀθηναῖοι δὲ οὐ παραγίνονται ἐς δέον· οὐ γὰρ ἔτυ-
 χον εἶναι νέες σφι ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινητέων συμβαλέειν· ἐν
 ᾧ ὧν Κορινθίων ἐδέοντο χρῆσαί σφι νέας, ἐν τούτῳ διεφθάρη
 τὰ πρήγματα. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἦσαν γὰρ σφι τοῦτον τὸν χρό-
 νον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα, Ἀθηναίοισι διδοῦσι δεομένοισι εἴκοσι
 νέας, διδοῦσι δὲ πενταδράχμους ἀποδόμενοι· δωτίνην γὰρ ἐν
 τῷ νόμῳ οὐκ ἐξῆν δοῦναι. ταύτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι
 καὶ τὰς σφετέρας, πληρώσαντες ἑβδομήκοντα νέας τὰς ἀπάσας,

ἀπαιτεόντων, αὐτῶν, τῶν παρακαταθεμένων. zu 1, 3. — οἱ ἐσήκουον. zu 1, 214, 1.

C. 87. τῶν. zu 2, 118, 2. — πρότερον 5, 81. Ueber das Adv. gr. Spr. 50, 8, 10. vgl. zu 2, 53. — καὶ ἦν γὰρ — ὧν. zu 1, 30, 2. — πεν-τετηρὶς für πεντήρης Schömann Opp. 1, 315. — Θεωρίδα, das seit Theseus für dessen Rettung aus Kreta dem Apollon auf Delos alljährlich eine Θεωρίαν oder Θυσίαν brachte. Platon Phaid. 58. (Va.) Zufällig findet sich Θεωρίς selten.

C. 88. μὴ οὐ. Spr. 67, 12, 5. (6.) — τὸ πᾶν. zu 4, 154, 1. — καὶ ἦν γὰρ. zu 1, 24, 2. — καλεόμενος. z. Thuk. 8, 6, 3. — πρότερον für προτέρην die Aldina. — ἐξέλασιν Vertreibung, in diesem Sinne bei den Fröhern sonst nicht. — ἀναρτημένους, παρεσκευασμένους, ὥρμημένους; wie 7, 8, 4. zu 5, 120. — ἔρδειν, ποιεῖν. Di. 46, 8, 1. — ἐκείνους, gegen-σätzlicher Betonung halber vor ἐς τὴν gestellt, wie öfter bei Conjunctionen. gr. Spr. 54, 17, 7. — συνεθήκατο, συνέθετο. Di. 36, 3, 2. — ἐς δέον zu gehöriger Zeit, wie 1, 32, 2. zu 1, 119, 1. ἐς τὸν καιρόν 6, 90. 7, 144.

C. 89. ἀξιόμαχοι gewachsen. So bei Her. öfter u. an einigen Stellen des Thukydides. Kr. dort zu 8, 80, 1. Mit dem Infinit. noch 7, 101, 2. 138. — χρῆσαι. Di. 40 u. κίχρημι. — ἐς τὰ μάλιστα. zu 1, 20. — διδοῦσι, δίδοασι. Di. 36, 1, 3. — πενταδράχμους für fünf Drachmen. Eben so δίμνεως 5, 77, 2. — δωτίνην, δωρεάν. zu 1, 69, 2. — ἐν nach. z.

ἔπλεον ἐπὶ τὴν Αἴγιναν καὶ ὑστέρησαν ἡμέρη μιῇ τῆς συγκει-
μένης.

Νικόδρομος δέ, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν καιρὸν οὐ παρεγί- 90
νοντο, ἐς πλοῖον ἐσβὰς ἐκδιδρῆσκει ἐκ τῆς Αἰγίνης· σὺν δέ οἱ
καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Αἰγινήτων ἔσποντο, τοῖσι Ἀθηναῖοι Σούνιον
οἰκῆσαι ἔδοσαν. ἐνθεῦτεν δὲ οὗτοι ὀρμεώμενοι ἔφερόν τε καὶ
ἦγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Αἰγινήτας. ταῦτα μὲν δὴ ὑστερον ἐγί- 91
νετο, Αἰγινήτων δὲ οἱ παχέες ἐπαναστάντος τοῦ δήμου σφι
ἅμα Νικοδρόμῳ ἐπεκράτησαν καὶ ἔπειτά σφας χειρωσάμενοι
ἐξῆγον ἀπολέοντες. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ ἄγος σφι ἐγένετο, τὸ
ἐκθύσασθαι οὐκ οἰοί τε ἐγίνοντο ἐπιμηχανώμενοι, ἀλλ' ἐφθησαν
ἐκπεσόντες πρότερον ἐκ τῆς νήσου ἢ σφι ἵλεων γενέσθαι τὴν
θεόν. ἑπτακοσίους γὰρ δὴ τοῦ δήμου ζωγρήσαντες ἐξῆγον ὡς
ἀπολέοντες, εἷς δέ τις τουτέων ἐκφυγὼν τὰ δεσμὰ καταφεύγει
πρὸς πρόθυρα Δήμητρος θεσμοφόρου, ἐπιλαβόμενος δὲ τῶν
ἐπισπαστήρων εἶχετο· οἱ δὲ ἐπείτε μιν ἀποσπάσαι οὐκ οἰοί τε
ἀπέλκοντες ἐγίνοντο, ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰς χεῖρας ἦγον οὕτω,
(αἱ) χεῖρες δὲ κεῖναι ἐμπεφυκυῖαι ἦσαν τοῖσι ἐπισπαστήρσι.

Ταῦτα μὲν νυν σφέας αὐτοὺς οἱ Αἰγινήται ἐργάσαντο, Ἀθη- 92
ναίοισι δὲ ἦκουσι ἐναυμάχησαν νηυσὶ ἑβδομήκοντα, ἐσσωθέντες
δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἐπεκαλέοντο τοὺς αὐτοὺς τοὺς καὶ πρότερον,
Ἀργεῖους. καὶ δὴ σφι οὗτοι μὲν οὐκέτι βοηθέουσι, μεμφόμενοι
ὅτι Αἰγινᾶται νέες ἀνάγκη λαμφθεῖσαι ὑπὸ Κλεομένεος ἔσχον
τε ἐς τὴν Ἀργολίδα χώραν καὶ συναπέβησαν Λακεδαιμονίοισι.

Thuk. 5, 49, 1. — τὰς ἀπάσας. zu 2, 159. — ἡμέρη μιῇ um Einen Tag. Kr. zu Xen. An. 1, 2, 25. — τῆς συγκειμένης nach dem verabredeten Tage. gr. Spr. 47, 18.

C. 90. σὺν δέ οἱ, wie σὺν δέ σφι. zu 5, 121. vgl. 7, 58, 1. Di. 51, 1, 7. Ueber ἐπεσθαι σὺν τινι gr. Spr. 48, 7, 12. — οἰκῆσαι. ἐνοικῆσαι Naber Mnem. 4 p. 5.

C. 91. οἱ παχέες. zu 5, 30, 1. — ἐπαναστάντες. zu 1, 89, 1. — ἐκθύσασθαι durch Opfer sühnen; so erst wieder bei Spätern. (Va.) — ἄγος. Kr. z. Dion. p. 273, 7. — ἐπιμηχανώμενοι. zu 1, 94, 2. — πρότερον, pleonastisch bei φθάνειν wie πρῶτον bei ἄρχειν. zu 1, 2, 1. Freilich nicht eben so gewöhnlich. Eig. giebt es hier mit η verbunden wie in der att. Prosa πρίν zu φθάνειν eine nähere Bestimmung. vgl. 6, 116. — γενέσθαι, der Infinitiv nach πρότερον ἢ auch 1, 72, 1. 199, 2. 2, 11, 3. 7, 2, 1. 9, 16, 3, nach πρότερα ἢ 2, 44, 3. So nach πρότερον ἢ und ὑστερον ἢ auch Thukydides und Spätere. zu Thuk. 1, 69, 4 u. 6, 58 ff. vgl. Di. 54, 17, 10. — δεσμὰ. Di. 21 u. δεσμός. — αἱ fehlt in mehrern Hsn. Di. 50, 11, 3 u. zu 2, 39, 1. — κεῖναι. κέναι, the hands with nothing attached to them. Grote hist. of Gr. V, 63 (48), 2. — ἐμπεφυκυῖαι. zu 3, 109, 1. — ἐπισπαστήρ Griff, sonst ῥόπτρον. (Va.)

C. 92 § 1. σφέας αὐτοὺς, ἀλλήλους. gr. Spr. 51, 2, 16. — τοὺς αὐτοὺς für τούτους αὐτούς Struve 2 p. 288 u. Dobree. — τοὺς, das zweite, fehlt in einigen Hsn., was Struve billigt. — καὶ συναπέβησαν, Αἰγινήται aus Αἰγινᾶται νέες. Spr. 58, 4, 1. — ἔσχον anlegten, landeten. gr. Spr.

συναπέβησαν δὲ καὶ ἀπὸ Σικυωνιέων νεῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἐσβολῇ. καὶ σφι ὑπ' Ἀργείων ἐπεβλήθη ζημίη χίλια τάλαντα ἐκτίσαι, πεντακόσια ἑκατέρους. Σικυῶνιοι μὲν νυν συγγνόντες ἀδικῆσαι, ὡμολόγησαν ἑκατὸν τάλαντα ἐκτίσαντες ἄζήμιοι εἶναι, Αἰγινῆται δὲ οὔτε συνεγινώσκοντο ἧσάν τε αὐθαδέστεροι. διὰ δὲ ταῦτα δεομένοισι ἀπὸ μὲν τοῦ δημοσίου οὐδεὶς Ἀργείων ἔτι ἐβοήθεε, ἐθελονταὶ δὲ ἐς χιλίους· ἦγε δὲ αὐτοὺς στρατηγὸς Εὐρυβάτης, πεντάεθλον ἐπασκῆσας. τουτέων οἱ πλεῖνες οὐκ ἀπενόστησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἐτελεύτησαν ὑπ' Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ· αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μονομαχίην ἐπασκέων, τρεῖς
93 μὲν ἄνδρας τρόπῳ τοιούτῳ κτείνει, ὑπὸ δὲ τοῦ τετάρτου Σωφάνεος τοῦ Δεκελέος ἀποθνήσκει. Αἰγινῆται δὲ ἐοῦσι ἀτάκτοις Ἀθηναίοις συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ ἐνίκησαν καὶ σφεων νέας τέσσερας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον.

94 Ἀθηναίοις μὲν δὲ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας, ὁ δὲ Πέρσης τὸ ἐωυτοῖ ἐποίεε, ὥστε ἀναμιμνήσκοντός τε αἰεὶ τοῦ θεράποντος μεμνησθαι μιν τῶν Ἀθηναίων καὶ Πεισιστρατιδέων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους, ἅμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρεῖος ταύτης ἐχόμενος τῆς προφάσιος καταστρέφεσθαι τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῷ γῆν τε καὶ ὕδωρ. Μαρδόνιον μὲν δὲ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ παραλύει τῆς στρατηγίης, ἄλλους δὲ στρατηγοὺς ἀποδέξας ἀπέστειλλε ἐπὶ τε Ἐρέτριαν καὶ Ἀθήνας, Δατίν τε, ἐόντα Μῆδον γένος, καὶ Ἀρταφέρνηα τὸν Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδέον ἐωυτοῦ· ἐντειλάμενος δὲ ἀπέπεμπε ἑξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἐρέτριαν ἀγαγεῖν
95 ἐωυτῷ ἐς ὄψιν τὰ ἀνδράποδα. ὥς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὗτοι οἱ ἀποδεχθέντες πορευόμενοι παρὰ βασιλέος ἀπίκοντο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πεδῖον, ἅμα ἀγόμενοι πεζὸν στρατὸν πολλόν

52, 2, 2 u. zu Thuk. 1, 110, 2. — Σικυωνιέων für Σικυωνίων Br. p. 218. — σφι, den Aegineten und Argeiern. — τῇ ἐσβολῇ. gr. Spr. 48, 2, 9. — ἐπεβλήθη. Attiker sagen gew. ζημίαν ἐπιτιθέναι, ζημία ἐπίκειται.

§ 2. συγγινώσκειν einsehen, anerkennen, bei Her. so im Activ. zu 1, 89, 2. — συνεγινώσκοντο, συνεχώρουν. zu 1, 45, 2. 9, 41, 2. — δῆ. δὲ ὧν σφι mehrere Hsn. — ἐπασκῆσας. zu 2, 77, 1. 9, 105. — ὑπό. zu 1, 3, 9. — τοιούτῳ, μονομαχίῃ.

C. 94. ὁ Πέρσης. zu τὸν Κόλχον 1, 2, 2. — τὸ ἐωυτοῦ, seine Rüstungen. — ὥστε, ὅτε. — μεμνησθαι hängt von ἀναμιμνήσκοντος ab. Xen. ἱππαρχ. 8, 10: ἔτι βούλομαι ὑπομνησθαι καὶ τόδε φυλάττεσθαι. vgl. Spr. 55, 3, 7. (13.) — μιν hängt von ἀναμιμνήσκοντος ab. Ueber die Sache 5, 105. — βουλόμενος, der No. mit dem absoluten Ge. verbunden. Di. 56, 14, 3. — γῆν. zu 4, 126. — φλαύρως, κακῶς sonst bei πράττειν. — ἑξανδραποδίσαντας nachdem sie gänzlich zu Sklaven gemacht hätten die Bewohner von.

C. 95 § 1. ἀποδεχθέντες, ἀποδειχθέντες. — πᾶς, eingeschoben. zu 4, 30.

τε καὶ εὖ ἐσκευασμένον, ἐνθαῦτα στρατοπεδευομένοισι ἐπῆλθε
 μὲν ὁ ναυτικὸς πᾶς στρατὸς ὁ ἐπιταχθεὶς ἐκάστοισι, παρεγένον-
 το δὲ καὶ αἱ ἵππαγωγοὶ νέες, τὰς τῷ προτέρῳ ἔτεϊ προεῖπε
 τοῖσι ἑωντοῦ δασμοφόροισι Δαρεῖος ἐτοιμάζειν. ἐσβαλόμενοι δὲ²
 τοὺς ἵππους ἐς ταύτας καὶ τὸν πεζὸν στρατὸν ἐσβιβάσαντες ἐς
 τὰς νέας ἐπλεον ἑξακοσίησι τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. ἐνθεῦτεν
 δὲ οὐ παρὰ τὴν ἡπειρον εἶχον τὰς νέας ἰθὺ τοῦ τε Ἑλλησπόν-
 του καὶ τῆς Θρηίκης, ἀλλ' ἐκ Σάμου ὁρμεώμενοι παρὰ τε Ἰκά-
 ριον καὶ διὰ νήσων τὸν πλόον ἐποιεῦντο, ὥς μὲν ἐμοὶ δοκέειν,
 δείσαντες μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἄθω, ὅτι τῷ προτέρῳ
 ἔτεϊ ποιεύμενοι ταύτῃ τὴν κομιδὴν μεγάλως προσέπταισαν· πρὸς
 δὲ καὶ ἡ Νάξος σφέας ἠνάγκαζε, πρότερον οὐκ ἄλοῦσα. ἐπεὶ⁹⁶
 δὲ ἐκ τοῦ Ἰκαρίου πελάγεος προσφερόμενοι προσέμιξαν τῇ Νάξῳ
 (ἐπὶ ταύτην γὰρ δὴ πρώτην ἐπεῖχον στρατεύεσθαι οἱ Πέρσαι),
 μεμνημένοι τῶν πρότερον οἱ Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρεα οἰχόντο φεύ-
 γοντες οὐδὲ ὑπέμειναν. οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι τοὺς
 κατέλαβον αὐτέων ἐνέπρησαν καὶ τὰ ἱρὰ καὶ τὴν πόλιν. ταῦτα
 δὲ ποιήσαντες ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους ἀνήγοντο.

Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐποίουν, οἱ Δῆλιοι ἐκλιπόντες καὶ⁹⁷
 αὐτοὶ τὴν Δῆλον οἰχόντο φεύγοντες ἐς Τήνον. τῆς δὲ στρατιῆς
 καταπλεύουσης ὁ Δᾶτις προπλώσας οὐκ ἔα τὰς νέας πρὸς τὴν
 νῆσον προσορμίζεσθαι, ἀλλὰ πέρην ἐν τῇ Ῥηνέῃ· αὐτὸς δὲ πν-
 θόμενος ἵνα ἦσαν οἱ Δῆλιοι, πέμπων κήρυκα ἠγόρευέ σφι τάδε·
 “ἄνδρες ἱεοί, τί φεύγοντες οἰχεσθε, οὐκ ἐπιτήδεα καταγνόντες
 κατ' ἐμεῖ; ἐγὼ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐπὶ τοσοῦτό γε φρονέω καὶ μοι
 ἐκ βασιλέος ὧδε ἐπέσταλται, ἐν τῇ χώρῃ οἱ δύο θεοὶ ἐγένοντο,

§ 2. ἐσβαλόμενοι. So vom Einladen von Sachen noch 1, 1, 3 u.
 bei Thuk. 8, 31, 2, wofür sonst εἰστίθασθαι. — εἶχον τὰς νέας steuerten
 die Schiffe, Od. ι, 279. κ, 91. λ, 70. zu 5, 33, 1. In der att. Prosa scheint
 ἔχειν transitiv so nicht vorzukommen. — Ἰκάριον erg. πέλαγος? Schaefer
 zu L. Bos p. 377. Ἰκαρον will Gebhardt Emendatt. Her. 1, p. 12. — διὰ
 νήσων. zu 8, 108, 2. — ὥς μὲν ἐμοὶ δοκέειν. zu 1, 131. — τῷ προ-
 τερώ. τρίτῳ πρότερον will Dobree oder τῷ προτέρῳ ἔτεϊ als aus § 2 ent-
 standen streichen. vgl. jedoch Clinton F. Hell. App. 5 p. 259. (Kr.) — ποιεύ-
 μενοι τὴν κομιδὴν, κομιζόμενοι. Kr. zu Xen. An. 1, 2, 17. — μεγά-
 λως. zu 1, 16. — πρὸς δέ. Spr. 68, 1, 1, (2, 2.)

C. 96. πρώτην. Spr. 57, 5, 3. vgl. zu 1, 26. — ἐπεῖχον, σκοπὸν
 εἶχον. Eustath. nahmen sich vor. zu 1, 80, 4. Ungew. so. — τῶν πρό-
 τερον, der Belagerung 5, 34. — οὐδέ, καὶ οὐ. zu 1, 45, 1.

C. 97. καὶ αὐτοί, wie die Naxier. — Ῥήνεια war nur vier Stadien
 von Delos entfernt. Kr. zu Thuk. 3, 104, 2. — ἠγόρευε liess sagen. zu
 ἔλεγε 5, 24, 1. — ἐπιτήδεα Gehöriges. z. Thuk. 5, 85, 2. — κατα-
 γνόντες, gew. mit dem blossen Ge. Spr. 47, 23. (24.) Vereinzelt noch mit
 κατὰ τινος Diod. 18, 62, wie κατηγορεῖν und καταψεύδεσθαι κατὰ τινος
 Xen. Hell. 1, 7, 9. Aisch. 2, 87. — ἐπὶ τοσοῦτο φρονέω bin in so weit
 (zu 4, 199), in dem Grade, vernünftig. (Valla.) vgl. 7, 15, 1. — ἐν τῇ für

ταύτην μηδὲν σίνεσθαι, μήτε αὐτὴν τὴν χώραν μήτε τοὺς οἰκήτορας αὐτῆς. νῦν ὦν καὶ ἄπιτε ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτέων καὶ τὴν νῆσον νέμεσθε.” ταῦτα μὲν ἐπεκηρυκεύσατο τοῖσι Δηλίοισι, μετὰ δὲ λιβανωτοῦ τριηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ
 98 ἐθυμίησε. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας ἔπλεε ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρέτριαν πρῶτα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολέας· μετὰ δὲ τοῦτον ἐνθεῦτεν ἔξαναχθέντα Δῆλος ἐκινήθη, ὥς ἔλεγον Δῆλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. καὶ τοῦτο μὲν κου τέρας ἀνθρώποισι τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν ἔφηνε ὁ θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπεος καὶ Ξέρξεω τοῦ Δαρείου καὶ Ἀρταξέρξεω τοῦ Ξέρξεω, τριῶν τουτέων ἐπεξῆς γενέων, ἐγένετο πλέω κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἴκοσι ἄλλας γενεὰς τὰς πρὸ Δαρείου γενομένας, τὰ μὲν ἀπὸ τῶν Περσέων αὐτῇ γενόμενα, τὰ δὲ ἀπ’ αὐτέων τῶν κορυφαίων περὶ τῆς ἀρχῆς πολεμεόντων. οὕτω οὐδὲν ἦν ἀεικὲς κινηθῆναι Δῆλον τὸ πρὶν εἶσθαι ἀκίνητον· καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γεγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε·

κινήσω καὶ Δῆλον ἀκίνητόν περ εἶσθαι.

[δύναται δὲ κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαν ταῦτα τὰ οὐνόματα, Δαρεῖος ἐρξίης, Ξέρξης ἀρήιος, Ἀρταξέρξης μέγας ἀρήιος. τούτους μὲν δὴ τοὺς βασιλεῖας ὧδε ἂν ὀρθῶς κατὰ γλῶσσαν τὴν σφετέρην Ἑλληνες καλέοιεν.]

99 Οἱ δὲ βάρβαροι ὥς ἀπῆραν ἐκ τῆς Δήλου προσίσχον πρὸς τὰς νήσους, ἐνθεῦτεν δὲ στρατιήν τε παρελάμβανον καὶ ὁμήρους τῶν νησιωτέων παῖδας ἐλάμβανον. ὥς δὲ περιπλέοντες τὰς νήσους προσέσχον καὶ ἐς Κάρυστον, (οὐ γὰρ δὴ σφι οἱ Καρύστιοι οὔτε ὁμήρους ἐδίδοσαν οὔτε ἔφασαν ἐπὶ πόλιν ἀστυγείτο-

ἐν ᾗ Struve p. 309. — οἱ δύο θεοί, Apollon und Artemis. — σίνεσθαι. zu 1, 17. Mit zwei Ac. auch 2, 68, 3. 7, 147, 1. — καὶ ἄπιτε. κάπιτε Cobet V. 1. (2) p. 422. — ἐπὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν. zu 1, 63. vgl. Spr. 51, 4, 4. (2, 10.)

C. 98 § 1. μετὰ — ἔξαναχθέντα. zu 1, 9, 2. — ἐκινήθη, durch ein Erdbeben; Widerspruch bei Thuk. 2, 8, 2. vgl. Voss Myth. Br. III S. 128 u. A. Kirchhoff über die Abfassungszeit des Her. (Abh. d. Berl. Ac. d. W.) S. 19. — κου. zu 1, 98, 2. — γενέων für γενεέων Bekker. vgl. Br. p. 219. — πλέω. Ueber die Sache Kr. Leben des Thuk. S. 26 f. (Kr. Anal. 1, 24 f.). — ἐπί. Spr. 68, 38 (42), 1.

§ 2. ἀπό. zu 5, 2. — κορυφαίων, besonders den Athenern und Lakedaemoniern. — ἀεικὲς, ἀπεικός. zu 3, 33. — δύναται — καλέοιεν als Einschlebsel verdächtigt von We. u. A. vgl. Br. p. 16. — δύναται. zu 2, 30, 1. — ἐρξίης, ein sonst unbekanntes Wort. Bei der ziemlich einstimmigen Uneinigkeit in den Erklärungen der Neuern über diese Namen lassen wir die vorliegenden Angaben auf sich beruhen. — μέγας. μέγα? Bekker.

C. 99. ἀπῆραν aufgebrochen waren. gr. Spr. 52, 2, 1. Kr. zu Xen. An. 7, 6, 33. — προσίσχον legten an. zu 3, 136. — οὔτε ἔφασαν.

νας στρατεύεσθαι, λέγοντες Ἑρετριάν τε καὶ Ἀθήνας), ἐνθαῦτα
τούτους ἐπολιόρκεόν τε καὶ τὴν γῆν σφέων ἔκειρον, ἐς ὃ καὶ οἱ
Καρύστιοι παρέστησαν ἐς τῶν Περσέων τὴν γνώμην. Ἑρετρίες 100
δὲ πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν Περσικὴν ἐπὶ σφέας ἐπι-
πλέουσιν Ἀθηναίων ἐδεήθησαν σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθη-
ναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο τὴν ἐπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τετρακισχι-
λίους (τοὺς) κληρουχέοντας τῶν ἵπποβοτέων Χαλκιδέων τὴν χώ-
ρην, τούτους σφι διδοῦσι τιμωροὺς. τῶν δὲ Ἑρετριέων ἦν ἄρα
οὐδὲν ὑγιὲς βούλευμα, οἱ μετεπέμποντο μὲν Ἀθηναίους, ἐφρόνεον
δὲ διφασίας ιδέας· οἱ μὲν γὰρ αὐτέων ἐβουλεύοντο ἐκλιπεῖν 2
τὴν πόλιν ἐς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης, ἄλλοι δὲ αὐτέων ἴδια κέρδεα
προσδεκόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσεω οἴσεσθαι προδοσίην ἐσκευά-
ζοντο. μαθὼν δὲ τουτέων ἑκάτερα ὥς εἶχε Αἰσχίνης ὁ Νόθω-
νος, ἐὼν τῶν Ἑρετριέων τὰ πρῶτα, φράζει τοῖσι ἤκουσι τῶν
Ἀθηναίων πάντα τὰ παρεόντα σφι πρήγματα, προσεδέετό τε
ἀπαλλάσσεσθαι σφεας ἐς τὴν σφετέρην, ἵνα μὴ προσαπόλωνται.
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα Αἰσχίνῃ συμβουλεύσαντι πείθονται. καὶ
οὔτοι μὲν διαβάντες ἐς Ὠρωπὸν ἔσωζον σφέας αὐτούς, οἱ δὲ 101
Πέρσαι πλέοντες κατέσχον τὰς νέας τῆς Ἑρετρικῆς χώρας κατὰ
Ταμύνας καὶ Χοιρέας καὶ Αἰγίλια, κατασχόντες δὲ ταῦτα τὰ
χωρία αὐτίκα ἵππους τε ἐξεβάλλοντο καὶ παρεσκευάζοντο ὥς
προσοισόμενοι τοῖσι ἐχθροῖσι. οἱ δὲ Ἑρετρίες ἐπεξελεῖν μὲν
καὶ μαχέσασθαι οὐκ ἐποιεῦντο βουλήν, εἴ πως δὲ διαφυλάξαιεν
τὰ τεῖχεα, τούτου σφι ἔμελε περί, ἐπεῖτε ἐνίκα μὴ ἐκλιπεῖν τὴν
πόλιν. προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς πρὸς τὸ τεῖχος ἐπι- 2
πτον ἐπὶ ἑξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμφοτέρων· τῇ δὲ ἐβδόμῃ
Εὐφορβός τε ὁ Ἀλκιμάχου καὶ Φίλαγρος ὁ Κυνέου, ἄνδρες τῶν

Spr. 67, 1, 2. — στρατεύεσθαι. στρατεύσεσθαι? Dobree. Direct: wir ziehen nicht zu Felde. — παρέστησαν. zu 3, 13, 2.

C. 100 § 1. βοηθοὺς. Spr. 55, 2, 5. (7.) Der Ge. 5, 80. — ἀπείπαντο lehnten ab. zu 4, 120, 2. — τοὺς die 5, 77, 2 erwähnten; das zweite τοὺς hat Kr. (56) zugefügt. — ἄρα ersichtlich. Spr. 53, 2, 6 (4). — διφασίας. zu 1, 18, 1. — ιδέας Weisen, Pläne. Kr. zu Thuk. 1, 109. 6, 76, 3. Mit φρονεῖν nach Spr. 46, 4. (6.)

§ 2. ἐκλιπεῖν ἐς, ἐκλιπόντας φυγεῖν ἐς, wie 8, 50. (Va.) Xen. An. 1, 2, 24. — ἐσκευάζοντο. zu 5, 103. — τὰ πρῶτα Hauptperson, wie 9, 78. (Sch.) Spr. 43, 4, 14.

C. 101 § 1. κατίσχειν von Schiffen bei Attikern gew. intransitiv, wie „7, 188, 1. 8, 40. 41, 1. Transitiv auch 7, 59, 2. 8, 40, 1.“ (Sch.) vgl. zu 5, 33, 1 u. Kr. zu Xen. An. 5, 9, 33. — Ταμύνας für τέμενος Va. u. We. vgl. Strab. p. 447. — ἐξεβάλλοντο schifften aus, ungew. so, wie der Ggs. ἐσβάλλεσθαι 6, 95, 2. — ἐπεξελεῖν. Spr. 50, 5 (6), 6. — περί trennt Her. von dem Ge. sehr selten durch Einschreibungen. Eltz 1 p. 116 s. stellt mit zwei Hsn. περί ἔμελε. — ἐνίκα. Di. 61, 5, 4. vgl. 8, 9. Thuk. 2, 54, 2: ἐνίκησεν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν εἰρῇσθαι.

§ 2. ἀμφοτέρων von beiden Seiten. zu 1, 76, 2. — Κυνέου,

ἄστων δόκιμοι, προδιδούσι τοῖσι Πέρσῃσι. οἱ δὲ ἐσελθόντες ἐς τὴν πόλιν τοῦτο μὲν τὰ ἱρὰ συλήσαντες ἐνέπρησαν, ἀποτινύμενοι τῶν ἐν Σάρδισι κατακαυθέντων ἱρῶν, τοῦτο δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἡνδραποδίσαντο κατὰ τὰς Δαρείου ἐντολάς.

- 102 Χειρωσάμενοι δὲ τὴν Ἑρέτριαν, καὶ ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας ἐπλεον ἐς τὴν Ἀττικὴν, κατέργοντες τε πολλὸν καὶ δοκέοντες ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ποιήσῃν τὰ καὶ τοὺς Ἑρετριέας ἐποίησαν. καὶ ἦν γὰρ ὁ Μαραθῶν ἐπιτηδεώτατον χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐνιππεῦσαι καὶ ἀγχοτάτω τῆς Ἑρετρίας, ἐς τοῦτό σφι κατη-
 103 γέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου. Ἀθηναῖοι δὲ ὥς ἐπύθοντο ταῦτα, ἐβοήθεον καὶ αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἦγον δὲ σφεας στρατηγοὶ δέκα, τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνα τὸν Στησαγόρεω κατέλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηνέων Πεισιστρατον τὸν Ἰπποκράτεος. καὶ αὐτῷ φεύγοντι Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι τεθρίππῳ συνέβη, καὶ ταύτην μὲν τὴν νίκην ἀνελόμενον μιν τῷτὸ ἐξενείκασθαι τῷ ὁμομητρίῳ ἀδελφεῷ Μιλτιάδῃ. μετὰ δὲ τῇ ὑστέρῃ Ὀλυμπιάδι τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι νικῶν παραδιδοῖ Πεισιστράτῳ ἀνακηρυχθῆναι καὶ τὴν νίκην παρεῖς τούτῳ κατῆλθε
 2 ἐπὶ τὰ ἑωυτοῦ ὑπόσπονδος. καὶ μιν ἀνελόμενον τῇσι αὐτῇσι ἵπποισι ἄλλην Ὀλυμπιάδα κατέλαβε ἀποθανεῖν ὑπὸ τῶν Πεισιστράτου παίδων, οὐκέτι περιέοντος αὐτοῦ Πεισιστράτου· κτείνουσι δὲ οὗτοί μιν κατὰ τὸ πρυτανήιον νυκτὸς ὑπείσαντες ἄνδρας. τέθραπται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστεος, πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ· καταντίον δ' αὐτοῦ αἱ ἵπποι τετάφραται αὐταὶ αἱ τρεῖς Ὀλυμπιάδας ἀνελόμεναι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι ἵπποι ἥδη τῷτὸ τοῦτο Εὐαγόρεω, Λάκωνος, πλέω δὲ τουτέων οὐδαμαί. ὁ μὲν δὲ πρεσβύτερος τῶν παίδων τῷ Κίμωνι Στησα-

Κυνέω Dind. p. XII, Κυνέω Br. p. 217 s. — προδιδούσι. τὴν πόλιν fügen einige Hsn. hinzu. vgl. zu 3, 45, 2. — ἀποτινύμενοι für ἀποτινύμενοι Bekker. zu 5, 77, 1. — τῶν. zu 3, 47, 1.

C. 102. κατέργοντες. zu 5, 63, 3. Thuk. 6, 6, 2: κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. (Sch.) καταγνόντες will Madvig Adv. cr. I, 306. — πολλόν, ähnlich wie bei κρατεῖν etc. zu 5, 1, 2. vgl. 6, 129, 1. — καὶ ἦν γὰρ. zu 1, 24, 2. — ἐνιππεῦσαι. vgl. 7, 59, 1. 9, 7, 3 u. Kr. zu Thuk. 2, 20, 2: ὁ χώρος ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι.

C. 103 § 1. ἐβοήθεον. zu 1, 30, 3. — τὸν πατέρα 6, 39—41. (We.) — κατέλαβε φυγεῖν. zu 2, 152, 1. — Ὀλυμπιάδα ἀνελέσθαι. zu 6, 70, 2. — μέν. Ggs.: in andern Dingen jedoch verschieden. Spr. 69, 31, 2. (35, 2.) — τῷτὸ dieselbe Ehre. Aehnlich ἐποίησαν τῷτὸ τοῦτο § 2. — ἐξενείκασθαι, selten so, zumal bei Attikern. Dem. 14, 1: τοῦ λέγειν εὖ δόξαν ἐκφέρονται. — παραδιδόναι, wie sonst δίδόναι. vgl. 8, 24, zu Xen. An. 6, 4, 34 u. Spr. 55, 3, 6. (11.) Mit dem Inf. auch 9, 78, 1.

§ 2. ὑπείσαντες, ὑποπέμψαντες. Di. 39 u. εἶσα. zu 3, 126. Ueber den att. Ausdruck Kr. zu Xen. An. 2, 4, 22. — καταντίον. zu 7, 33. — τετάφραται für τεθάφραται eine Hs. gr. Spr. 10, 8, A. 3, 4. — τῷ Κίμωνι

γόρης ἦν τῆνικαῦτα παρὰ τῷ πατρί Μιλτιάδῃ τρεφόμενος ἐν τῇ Χερσονήσῳ, ὃ δὲ νεώτερος παρ' αὐτῷ Κίμωνι ἐν Ἀθήνῃσι, τοῦνομα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἰκιστέω τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδεω Μιλτιάδην. οὗτος δὲ ὢν τότε ὁ Μιλτιάδης, ἦκων ἐκ τῆς Χερ-104
σονήσου καὶ ἐκπεφευγὼς διπλόον θάνατον, ἐστρατήγεε Ἀθη-
ναίων. ἅμα μὲν γὰρ οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἰμβρου περὶ πολλοῦ ἐποιεῦντο λαβεῖν τε καὶ ἀπαγαγεῖν παρὰ βασιλέα· ἅμα δὲ ἐκφυγόντα τε τούτους καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἑωυτοῦ δοκέοντά τε εἶναι ἐν σωτηρίῃ ἤδη, τὸ ἐνθεῦτέν μιν οἱ ἔχθροὶ ὑποδεξάμενοι καὶ ὑπὸ δικαστήριον αὐτὸν ἀγαγόντες ἐδίω-
ξαν τυραννίδος τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀποφυγὼν δὲ καὶ τούτους στρατηγὸς οὕτω Ἀθηναίων ἀπεδέχθη, αἵρεθεις ὑπὸ τοῦ δήμου.

Καὶ πρῶτα μὲν ἑόντες ἔτι ἐν τῷ ἄστεϊ οἱ στρατηγοὶ ἀπο-105
πέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναῖον μὲν ἄν-
δρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τε καὶ τοῦτο μελετῶντα, τῷ δὲ, ὡς αὐτός τε ἔλεγε Φειδιππίδης καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελλε, περὶ τὸ Παρθένιον οὔρος τὸ ὑπὲρ Τεγέης ὁ Πᾶν περιπίπτει. βώσαντα δὲ τοῦνομα τοῦ Φειδιππίδεω τὸν Πᾶνα Ἀθηναίοισι κελεῦσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἑωυτοῦ οὐδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιεῦνται ἑόντος εὖνου Ἀθηναίοισι καὶ πολλαχῇ γενομένου ἤδη σφι χρησίμου, τὰ δ' ἔτι καὶ ἔσομένου. καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖοι καταστάντων σφίσι εὖ ἤδη τῶν προηγμάτων πιστεύσαντες εἶναι ἀληθέα ἰδρύ-
σαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει Πανὸς ἱρόν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγελίης θυσίῃσι ἐπετέησι καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται· τότε δὲ106
πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος, ὅτε πέρ οἱ ἔφη καὶ τὸν Πᾶνα φανῆναι, δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ, ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας ἔλεγε· “ὦ Λακε-
δαιμόνιοι, Ἀθηναῖοι ὑμέων δέονται σφίσι βοηθῆσαι καὶ μὴ περι-

Di. 48, 12, 2. vgl. 4, 51. 9, 108. (We.) — Μιλτιάδην für Μιλτιάδης Kr. (56). zu 5, 52, 4.

C. 104. τὴν ἑωυτοῦ. gr. Spr. 43, 3, 3. — τυραννίδος. Spr. 47, 21, (22.) — αἵρεθεις. Spr. 52, 10, 5 (11). Der Gegensatz ist κνᾶμφ λαχῶν 109, 1.

C. 105. τοῦτο, τὸ ἡμεροδρομεῖν. zu 2, 37, 1. — μελετῶντα. zu 3, 115. — αὐτός γε? (Kr. 56.) — περιπίπτει, ἐντυγχάνει Paus. 1, 28, 4. Jenes ist so von Personen eben nicht üblich. — βώσαντα. Di. 39 u. βοάω. — κελεῦσαι. zu 5, 10. — διότι, fragend: weshalb. — εὖνου. εὐνόου Kön. — σφι für σφίσι Schäfer. Di. 25, 1, 6. — τὰ δέ theils. gr. Spr. 50, 1, 15. — καταστάντων. 7, 132. 158, 2: εὖ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατέστη. Gemeint ist die Zeit nach Vertreibung der Barbaren. — ἐπετέησι für ἐπετείησι Bekker. zu 4, 62, 2. 5, 49, 4. Zweier Endungen hin und wieder. Bredow p. 276. — λαμπάδι durch Fackellauf, λαμπαδηφορίῃ 8, 98. Paus. 1, 30, 2 u. die Erklärer zu Ar. Frö. 131. Ueber den Pan Voss Myth. Br. I p. 80 f.

C. 106 § 1. δευτεραῖος. Spr. 57, 5, 4. Ein Lauf von etwa zehn

ιδεῖν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλησι δουλосύνη περιπεσοῦσαν πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ νῦν Ἐρετριά τε ἡνδραπόδισται καὶ πόλι λογίμῳ ἢ Ἑλλάς γέγονε ἀσθενεστέρα.” ὁ μὲν δὴ σφι τὰ ἐντεταλμένα ἀπήγγελλε, τοῖσι δὲ ἕαδε μὲν βοηθέειν Ἀθηναίοισι, ἀδύνατα δὲ σφι ἦν τὸ παραντίκα ποιέειν ταῦτα, οὐ βουλομένοισι λύειν τὸν νόμον· ἦν γὰρ ἵσταμένου τοῦ μηνὸς εἰνάτη, εἰνάτη δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθαι ἔφασαν μὴ οὐ πλήρεος ἐόντος τοῦ κύκλου.

107 Οὗτοι μὲν νυν τὴν πανσέληνον ἔμενον, τοῖσι δὲ βαρβάροισι κατηγέετο Ἰππίης ὁ Πεισιστράτου ἔς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παροιχομένης νυκτὸς ὄψιν ἰδὼν ἐν τῷ ὕπνῳ τοιήνδε· ἐδόκεε ὁ Ἰππίης τῇ μητρὶ τῇ ἐωυτοῦ συνευνηθῆναι· συνεβάλετο ὦν ἐκ τοῦ ὀνείρου κατελθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνασωσάμενος τὴν ἀρχὴν τελευτήσῃ ἐν τῇ ἐωυτοῦ γηραιός. ἐκ μὲν δὴ τῆς ὄψιος συνεβάλετο ταῦτα, τότε δὲ κατηγεόμενος τοῦτο μὲν τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀπέβησε ἐς τὴν νῆσον τὴν Στυρέων, καλεομένην δὲ Αἰγίλειαν, τοῦτο δὲ καταγομένας ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νέας ὠρμιζε οὗτος, ἐκβάντας τε ἐς γῆν τοὺς βαρβάρους διέτασσε. καὶ οἱ ταῦτα διέποντι ἐπῆλθε πταρεῖν τε καὶ βῆξαι μεζόνως ἢ ὡς ἐώθεε· οἷα δὲ οἱ πρεσβυτέρῳ ἐόντι τῶν ὀδόντων οἱ πλεῦνες ἐσεύοντο. τουτέων ὦν ἓνα τῶν ὀδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βήξας· ἐκπεσόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτοῦ ἐποιέετο πολλὴν σπουδὴν ἐξευρεῖν. ὡς δὲ οὐκ ἐφαίνετό οἱ ὁ ὀδὼν, ἀναστενάξας εἶπε πρὸς τοὺς παραστάτας· “ἢ γῆ ἤδε οὐκ ἡμετέρη ἐστὶ οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσασθαι· ὁκόσον δέ τι μοι μέρος μετῆν ὁ ὀδὼν μετέχει.”

108 Ἰππίης μὲν δὴ ταύτῃ τὴν ὄψιν συνεβάλετο ἐξεληλυθέναι, Ἀθηναίοισι δὲ τεταγμένοισι ἐν τεμένει Ἡρακλέος ἐπῆλθον βοηθέοντες Πλαταιέες πανδημεῖ· καὶ γὰρ καὶ ἐδεδώκεσαν σφέας

geogr. Meilen täglich. Viel mehr nach den Angaben der Alten. Saumaise z. Sol. p. 33. — πρὸς. zu 3, 65, 3.

§ 2. πόλι um eine Stadt. Spr. 48, 12, 8. (15, 10.) — λογίμῳ. zu 2, 98. — ἕαδε, ἔδοξεν. Di. 39 u. ἀνδάνω. — ἵσταμένου anfangend d. h. in der ersten Dekade. Ideler Chron. I S. 280. — εἰνάτῃ Müller Dor. 2 p. 248. Für εἰνάτῃ δέ will Cobet V. 1. (2) p. 422 οἱ δέ. — ἐξελεύσεσθαι, ἐξιέναι. Di. 39 u. ἔρχεσθαι. — μὴ οὐ. zu 6, 9, 1. — τοῦ κύκλου, τῆς σελήνης. (Jacobs.)

C. 107 § 1. ὁ Ἰππίης ist mir verdächtig. — τῇ μητρὶ, aufs Vaterland gedeutet, wie von Brutus. (Jacobs.) — συνευνηθῆναι. zu 6, 69, 1. — συνεβάλετο. zu 1, 68, 2. — κατελθὼν gehört zu τελευτήσῃ: dass er heimgekehrt enden werde. — ἀπέβησε. zu 5, 63, 2.

§ 2. διέποντι. zu 5, 22. — μεζόνως. zu 2, 49, 1. — ἢ ὡς. zu 1, 22, 2. Xen. Kyr. 8, 1, 1: δοκεῖ ἐνδεέστερον ἢ ὡς ἐχρῆν δηλῶσαι. 4, 2, 47: κολαζόντων ἀφειδέστερον ἢ ὡς δεσπόται. — ὑπὸ βίης gehört zu ἐκβάλλει Spr. 52, 3, 1. — ὀδὼν, ὀδούς. Di. 17, 1, 1. — μετῆν. gr. Spr. 47, 15, 1.

C. 108 § 1. ἐξεληλυθέναι. zu 6, 80. — καὶ γὰρ καί. zu 2, 107. —

αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ Πλαταιέες καὶ πόρους ὑπὲρ αὐτέων οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς ἤδη ἀναραιοῦντο. ἔδοσαν δὲ ὧδε. πιεζέμενοι ὑπὸ Θηβαίων οἱ Πλαταιέες ἐδίδοσαν πρῶτα παρατυχοῦσι Κλεομένει τε τῷ Ἀναξανδρίδῃ καὶ Λακεδαιμονίοισι σφέας αὐτούς. οἱ δὲ οὐ δεκόμενοι ἔλεγον σφι τάδε· “ἡμεῖς μὲν ἐκαστέρω τε οἰκόμεν καὶ ὑμῖν τοιήδε τις γένοιτ' ἂν ἐπικουρή ψυχρή· φθαίητε γὰρ ἂν πολλάκις ἐξανδραποδισθέντες ἢ τινα πυθέσθαι ἡμέων. συμβουλευόμεν δὲ ὑμῖν δοῦναι ὑμέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πλησιοχώροισι τε ἀνδράσι καὶ τιμωρέειν ἐοῦσι οὐ κακοῖσι.” ταῦτα συνεβούλευον οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ κατ' εὐνοίην οὕτω τῶν Πλαταιέων ὥς βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἔχειν πόρους συνεστεῶτας Βοιωτοῖσι. Λακεδαιμόνιοι μὲν νυν Πλαταιεῦσι ταῦτα συνεβούλευον, οἱ δὲ οὐκ ἠπίστησαν, ἀλλ' Ἀθηναίων ἰρὰ ποιούντων τοῖσι δυνάδεκα θεοῖσι ἰκέται ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐδίδοσαν σφέας αὐτοῖς. Θηβαῖοι δὲ πυθόμενοι ταῦτα ἐστρατεύοντο ἐπὶ τοὺς Πλαταιέας, Ἀθηναῖοι δὲ σφι ἐβοήθεον. μελλόντων δὲ συνάπτειν μάχην Κορίνθιοι οὐ περιεῖδον, παρατυχόντες δὲ καὶ καταλλάξαντες ἐπιτρεψάντων ἀμφοτέρων οὔρισαν τὴν χώραν ἐπὶ τοισίδε, ἔαν Θηβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλομένους ἐς Βοιωτοὺς τελέειν. Κορίνθιοι μὲν δὴ ταῦτα γνόντες ἀπαλλάσσοντο, Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιοῦσι ἐπεθήκαντο Βοιωτοί, ἐπιθέμενοι δὲ ἐσώθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερβάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλαταιεῦσι εἶναι οὔρους, τούτους ὑπερβάντες τὸν Ἀσωπὸν αὐτὸν ἐποιήσαντο οὔρον Θηβαίοισι πρὸς Πλαταιέας εἶναι καὶ Ὑσιᾶς. ἔδοσαν μὲν δὴ οἱ Πλαταιέες σφέας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι τρόπῳ τῷ εἰρημένῳ, ἦκον δὲ τότε ἐς Μαραθῶνα βοηθέοντες.

Τοῖσι δὲ Ἀθηναίων στρατηγοῖσι ἐγίνοντο δίχα αἱ γνώμαι, 109

ἀναραιοῦντο für ἀναιρέατο Bekker. — ἐδίδοσαν boten an. gr. Spr. 53, 1, 7.

§ 2. ἐκαστέρω für ἐκατέρω Va. zu entfernt, um euch zu helfen. Spr. 49, 2 (6), 6. — τοιήδε τις, wie 2, 75, 1. 6, 111, 2. Spr. 51, 14 (16, 3). — ψυχρὴ νίκη 9, 49. ἐλπίς Eur. Iph. A. 1014 u. Jos. jüd. Kr. 1, 18, 3. (We.) — ἢ τινα πυθέσθαι. Di. 69, 31, 1. Diese Fügung ist überhaupt selten, nachgewiesen noch Xen. Kyr. 1, 6, 49. Theokr. 2, 116. Herodian 1, 17, 16. mit πρότερον oben 6, 91. — τιμωρέειν hängt ab von κακοῖσι untauglich. Kr. zu Thuk. 6, 38, 2. — οὐκ οὕτω ὥς. zu 3, 47, 1. — συνεστεῶτας feindselig gegenüber stehend. zu 1, 208.

§ 3. τὸν βωμόν. zu 2, 7. — περιεῖδον, συνάπτοντας oder συνάπτειν. gr. Spr. 56, 16. — τοισίδε für τοῖσδε Bekker. — οὔρισαν. Di. 2, 4, 2. 28, 4, 2. — ἔαν, dass sie nicht zwingen sollten, epexegetisch zu ἐπὶ τοισίδε, so doch eben nicht gewöhnlich; mit ἐπ' ᾧ τε. zu 5, 82, 2. — τελέειν ἐς. zu 3, 34, 2.

§ 4. γνόντες. zu 1, 74, 3. — ὑπερβάντες erweiternd. — εἶναι. Di. 55, 3, 21.

C. 109 § 1. δίχα zwiespältig. vgl. § 3. gr. Spr. 62, 2, 4 u. Kr. zu

τῶν μὲν οὐκ ἐώντων συμβαλέειν (ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μήδων συμβαλέειν), τῶν δὲ καὶ Μιλτιάδεω κελευόντων. ὥς δὲ δίχα τε ἐγίνοντο καὶ ἐνίκα ἢ χείρων τῶν γνωμέων, ἐνθαῦτα, ἣν γὰρ ἐνδέκατος ψηφιδοφόρος ὁ τῷ κυάμῳ λαχὼν Ἀθηναίων πολεμαρχέειν, (τὸ παλαιὸν γὰρ Ἀθηναῖοι ὁμόψηφον τὸν πολέμαρχον ἐποιεῦντο τοῖσι στρατηγοῖσι, ἣν τε τότε πολέμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος) πρὸς τοῦτον ἐλθὼν Μιλτιάδης ἔλεγε
²τάδε· “ἐν σοὶ νῦν, Καλλίμαχε, ἐστὶ ἢ καταδουλώσαι Ἀθήνας ἢ ἐλευθέρας ποιήσαντα μνημόσυνα λιπέσθαι ἐς τὸν ἅπαντα ἀνθρώπων βίον οἷα οὐδὲ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων λείπουσι. νῦν γὰρ δὴ, ἐξ οὗ ἐγένοντο Ἀθηναῖοι, ἐς κίνδυνον ἤκουσι μέγιστον, καὶ ἣν μὲν γε ὑποκύψωσι τοῖσι Μήδοισι, δέδοκται τὰ πείσονται παραδεδομένοι Ἰππίῃ· ἣν δὲ περιγένηται αὕτη ἢ πόλις, οἷη τέ ἐστι πρώτη τῶν Ἑλληνίδων πολιῶν γενέσθαι. κῶς ὢν δὴ ταῦτα οἷά τέ ἐστι γενέσθαι, καὶ κῶς ἐς σέ τι τουτέων ἀνή-
³κει τῶν πρηγμάτων τὸ κῦρος ἔχειν, νῦν ἔρχομαι φράσων. ἡμέων τῶν στρατηγῶν ἐόντων δέκα, δίχα γίνονται αἱ γνώμαι, τῶν μὲν κελευόντων συμβαλέειν τῶν δὲ οὐ [συμβαλέειν]. ἣν μὲν νυν μὴ συμβάλωμεν, ἔλπομαί τινα στάσιν μεγάλην ἐμπεσοῦσαν διασεῖσειν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα ὥστε μηδίσαι. ἣν δὲ συμβάλωμεν πρὶν τι καὶ σαθρὸν Ἀθηναίων μετεξετέροισι ἐγγενέσθαι, θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων οἰοί τέ εἶμεν περιγενέσθαι τῇ συμβολῇ. ταῦτα ὢν πάντα ἐς σέ νῦν τείνει καὶ ἐκ σέο ἥρτηται· ἣν γὰρ

Thuk. 1, 64, 1. — *ολίγους* zu wenige. vgl. 3, 13, 2. 7, 207. Spr. 49, 1. Kr. zu Thuk. 1, 50, 5: *ὀλίγαι ἀμύνειν ἤσαν*. — *τῶν δὲ καὶ Μ.* gr. Spr. 69, 32, 2. — *ἐνίκα* im Begriff war zu siegen. (Sch.) Oder *ἴση ἦν*? — *ψηφιδοφόρος* Stimmgeber, kommt sonst nicht vor, nur bei Spätern *ψηφηφόρος*. — *λαχὼν* durchs Loos gewählt. zu 1, 94, 3 E. — *ἐνθαῦτα*. Hiezu gehört *ἔλεγε τάδε*.

§ 2. *ἐν σοί*. Spr. 68, 8, 3. (12, 6.) vgl. 8, 60, 1. 118, 2. — *μνημόσυνα*. zu 1, 185, 1. — *βίον*. Geschichte sagen wir. — *λείπουσι*, das Präsens, in sofern die Sache als noch vorhanden gedacht wird. „Eur. Iph. T. 561: *λείπει ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον*;“ (Fäsi). — *ὑποκύψωσι*. zu 1, 130, 1. — *δέδοκται* es ist entschieden, durch Hippias und die Perser. vgl. 7, 16, 5. 9 [60, 1], 74. (We.) *δέδεκται* von *δείκνυμι* will nach Reiske Eltz 2 p. 333 s. — *οἷά τε*. zu 1, 194, 3. — *ἐς σέ ἀνήκει* es hängt von dir ab. vgl. 2, 104, 1. (Sch.) *ἐς σέ νῦν τείνει* § 3. (Va.) Jener Ausdruck ist den Attikern fremd. — *τι τοι* will Eltz eb. — *ἔρχομαι φράσων*. zu 1, 5, 2.

§ 3. *συμβαλέειν*, das erste fehlt in mehrern Hsn., das zweite wird zu streichen sein. Kr. (56.) vgl. Br. p. 86. So auch Naber Mnem. 3 p. 488. — *οὐ*. erg. *κελευόντων*, § 1 *οὐκ ἐώντων*. vgl. gr. Spr. 67, 10, 2. — *ἔλπομαι*, *ἐλπίζω*. zu 2, 11, 3. Von Besorgniss auch 9, 113, 1. vgl. Kr. zu Thuk. 1, 1, 1. — *διασεῖσειν* zerrütten. — *μετεξετέροισι*, *ἐνίοις*. zu 1, 63. — *τὰ ἴσα νεμόντων*. zu 6, 11. — *συμβολή* Treffen, so bei Her. öfter, wohl nicht in der att. Prosa. — *τείνει*. vgl. 7, 135, 2. Eur. Phoin. 435: *ἀλλ' ἐς σέ τείνει τῶνδε διάλυσις κακῶν*. vgl. zu § 3. (Va.) Aehnlich auch bei

σὺ γνώμη τῇ ἐμῇ προσθῇ, ἔστι τοι πατρίς τε ἐλευθέρη καὶ πόλις πρώτη τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἣν δὲ τὴν τῶν ἀποσπενδόντων τὴν συμβολὴν ἔλη, ὑπάρξει τοι τῶν ἐγὼ κατέλεξα ἀγαθῶν τὰ ἐναντία.”

Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης προσκτᾶται τὸν Καλλίμαχον.¹¹⁰ προσγενομένης δὲ τοῦ πολέμαρχου τῆς γνώμης ἐκεκύρωτο συμβάλλειν. μετὰ δὲ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἡ γνώμη ἔφερε συμβάλλειν, ὥς ἐκάστου αὐτέων ἐγένετο πρυτανήϊη τῆς ἡμέρης, Μιλτιάδῃ παρεδίδοσαν· ὁ δὲ δεκόμενος οὐ τί κω συμβολὴν ἐποιέετο, πρὶν γε δὴ αὐτοῦ πρυτανήϊη ἐγένετο. ὥς δὲ ἐς ἐκεῖνον περιῆλθε,¹¹¹ ἐνθαῦτα δὴ ἐτάσσοντο ὧδε Ἀθηναῖοι ὥς συμβαλέοντες. τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρεος ἡγέετο ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ νόμος τότε εἶχε οὕτω τοῖσι Ἀθηναίοισι, τὸν πολέμαρχον ἔχειν κέρας τὸ δεξιόν. ἡγεομένου δὲ τούτου ἐξεδέκοντο ὥς ἡριθμέοντο αἱ φυλαί, ἐχόμεναι ἀλληλέων. τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο, ἔχοντες τὸ εὐώνυμον κέρας, Πλαταῖες· ἀπὸ ταύτης γὰρ σφι τῆς μάχης,² θυσίας Ἀθηναίων ἀναγόντων καὶ πανηγύριος τὰς ἐν τῇσι πεντετηρίσι γινομένας, κατεύχεται ὁ κῆρυξ ὁ Ἀθηναῖος ἅμα τε Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι τὰ ἀγαθὰ καὶ Πλαταιεῦσι. τότε δὲ τασσομένων τῶν Ἀθηναίων ἐν τῷ Μαραθῶνι ἐγένετο τοιόνδε τι· τὸ στρατόπεδον ἐξισούμενον τῷ Μηδικῷ στρατοπέδῳ τὸ μὲν αὐτοῦ μέσον ἐγένετο ἐπὶ τάξις ὀλίγας, καὶ ταύτῃ ἦν ἀσθενέστατον τὸ στρατόπεδον, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἑρρόωτο πλήθει.

Platon. — ἐκ σέο ἡρτηται vgl. 9, 68. 3, 19. gr. Spr. 68, 17, 5. — τοι, σοι. — δὲ τὴν τῶν für δὲ τῶν Sch. vgl. zu 2, 34. Erg. γνώμην, δὲ τὰ τῶν We., τὴν für ἣν und ἣν nach συμβολὴν wollte Va. — ἀποσπενδύειν eifrig widerathen, Ggs. ἐπισπενδύειν 7, 18, 2. vgl. 7, 17. (Sch.) Thuk. 6, 29, 3.

C. 110. ἔφερε. zu 3, 77. — πρυτανήϊη. Schol. zu Thuk. 4, 118: ἡμέρα καθ' ἣν ἔχει τις ἐξουσίαν. Sonst ἡγεμονία gleichfalls ohne Artikel. zu Xen. An. 4, 7, 8. vgl. zu 2, 93, 1. — οὐ τί κω (πω) wird öfter verbunden. Schäfer zu Greg. C. p. 189.

C. 111 § 1. περιῆλθε. zu 1, 7, 1. — ἔχειν. gr. Spr. 57, 10, 9. — ἐξεδέκοντο folgten. zu 1, 185, 3. — ὥς ἡριθμέοντο für ὥς ἀρ. Bekker. vgl. Br. p. 296. In ihrer Reihenfolge, die durchs Loos bestimmt war. Ideler Chron. I S. 291 f. — ἐχόμεναι. zu 6, 8.

§ 2. γὰρ bezieht sich auf den etwa vorschwebenden Gedanken: Durch diese Theilnahme gewannen sie die Gunst der Athener: denn. Oder nach Jacobs: es ist aber gewiss dass sie an dieser Schlacht einen Antheil hatten: denn. Oder (δ') ἄρα? — ἀνάγειν θυσίας auch 2, 60, 2, vielleicht weil die Tempel meist hoch lagen. (Sch.) vgl. zu 2, 40, 1. — καὶ παν. ἐς παν. die meisten Hsn., vertheidigt von Eltz 2 p. 334. — πεντετηρίσι vierjährigen Festen, wie den grossen Panathenäen. zu 2, 4, 1. — λέγων verdächtigt Kr. (56.) — γίνεσθαι dass zu Theil werden möge, von κατεύχεται abhängig. vgl. 1, 132, 1. gr. Spr. 48, 7, 14. — ἐξισούμενον in gleich langer Front. Ueber das Particip Di. 56, 9, 1 u. 2. — αὐτοῦ. zu 6, 30. — ἐπὶ τάξις. Spr. 68, 36 (40), 6. vgl. 7, 188, 1. 9, 31, 1. — στρατόπεδον. zu 5, 112. Ueber die Fügung. gr. Spr. 56, 9, 2.

- 112 Ὡς δέ σφι διετέτακτο καὶ τὰ σφάγια ἐγίνετο καλὰ, ἐνθαῦ-
 τα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους.
 ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἐλάσσονες τὸ μεταίχμιον αὐτέων ἢ ὀκτώ.
 οἱ δὲ Πέρσαι ὁρέωντες δρόμῳ ἐπιόντας παρεσκευάζοντο ὡς δε-
 ξόμενοι, μανίην τε τοῖσι Ἀθηναίοισι ἐπέφερον καὶ πάγχυ ὀλε-
 θρίην, ὁρέωντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἐπειγομέ-
 2 νους οὔτε ἵππου ὑπαρχούσης σφι οὔτε τοξευμάτων. ταῦτα μὲν
 νυν οἱ βάρβαροι κατεΐκαζον, Ἀθηναῖοι δὲ ἐπείτε ἀθρόοι προσέ-
 μιζαν τοῖσι βαρβάροισι, ἐμάχοντο ἀξίως λόγου. πρῶτοι μὲν γὰρ
 Ἑλλήνων πάντων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν δρόμῳ ἐς πολέμιους ἐχρή-
 σαντο, πρῶτοι δὲ ἀνέσχοντο ἐσθῆτά τε Μηδικὴν ὁρέωντες καὶ
 ἄνδρας τοὺς ταύτην ἐσθημένους· τέως δὲ ἦν τοῖσι Ἑλλήσι καὶ
 113 τὸ οὔνομα τὸ Μήδων φόβος ἀκοῦσαι. μαχομένων δὲ ἐν τῷ
 Μαραθῶνι χρόνος ἐγίνετο πολλός. καὶ τὸ μὲν μέσον τοῦ στρα-
 τοπέδου ἐνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσαι τε αὐτοὶ καὶ Σάκαι ἐτε-
 τάχατο· κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἐνίκων οἱ βάρβαροι καὶ ῥήξαντες
 ἐδίωκον ἐς τὴν μεσόγαιαν, τὸ δὲ κέρας ἐκάτερον ἐνίκων Ἀθη-
 ναῖοί τε καὶ Πλαταιέες. νικῶντες δὲ τὸ μὲν τετραμμένον τῶν
 βαρβάρων φεύγειν ἔων, τοῖσι δὲ τὸ μέσον ῥήξασι αὐτέων συνα-
 γαγόντες τὰ κέρα ἀμφοτέρω ἐμάχοντο, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι.
 φεύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσησι εἶποντο κόπτοντες, ἐς ὃ ἐπὶ τὴν θά-
 λασσαν ἀπικόμενοι πῦρ τε αἶτεον καὶ ἐπελαμβάνοντο τῶν νεῶν.
 114 καὶ τοῦτο μὲν ἐν τούτῳ τῷ πόνῳ ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος
 διαφθείρεται, ἀνὴρ γενόμενος ἀγαθός, ἀπὸ δ' ἔθανε τῶν στρα-
 τηγῶν Στησίλεως ὁ Θρασίλεω· τοῦτο δὲ Κυνέγειρος ὁ Εὐφο-

C. 112 § 1. διετέτακτο die Aufstellung erfolgt war. gr. Spr. 61, 5, 6. vgl. zu 7, 40, 1. Doch kann auch στρατόπεδον Subject sein. — καλὰ fehlt in der Redensart bei Xenophon. vgl. Kr. zur An. 6, 2, 9. grosse Ausg. — ἀπείθησαν, ἀφείθησαν ihnen vorzugehen gestattet wurde. vgl. 7, 122. — δρόμῳ (im Sturmschritt. vgl. Thuk. 4, 96, 1) ἐπέλγασθαι unten, θεῖν bei Xenophon u. A. Kr. zur An. 1, 8, 18. — ἦσαν. Spr. 63, 6. — ἐπέ-
 φερον warfen vor, hielten für. 8, 10, 1: πάγχυ σφι μανίην ἐπενείκοντες
 ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νέας. (Jacobs.) vgl. 4, 154, 1. — καὶ πάγχυ gar
 sehr, wie bei Attikern καὶ πάνν, bei Her. meist καὶ (τὸ) κάρτα. zu 1, 71, 1.
 — ὀλίγους ohne ὄντας. gr. Spr. 56, 7, 4.

§ 2. κατεΐκαζον vermutheten gegen die Athener, d. h. ihnen als
 Thorheit anrechnend. Ein seltenes Compositum, bei Her. noch 9, 109, 2. —
 ἄνδρας τοὺς für τοὺς ἄνδρας Kr. (56). — ἐσθημένους, ἐνδεδυκότας.
 Di. 39 u. d. W. — ἀκοῦσαι. gr. Spr. u. Di. 55, 3, 9.

C. 113. μαχομένων, αὐτῶν, ἀμφοτέρων. zu 1, 3. — τὸ μέσον
 ἐνίκων. zu τὰ δύο 5, 1, 2. — τὸ τετραμμένον die in die Flucht
 Geschlagenen. Spr. 43, 4, 6. (17.) vgl. 9, 61, 1. — ῥηγνύναι findet sich
 so bei Homer öfter, wohl nicht bei Attikern; παραρῥηγνύναι jedoch bei
 Thukydides. Kr. dort zu 4, 96, 4. — πῦρ, um die Schiffe anzuzünden. vgl.
 Il. ο, 718: οἷσσετε πῦρ. (Jacobs.)

C. 114. πόνῳ Kampfe, wie 7, 224. 8, 89, 1. (Bä.) 7, 190. — ἀπὸ δ'
 ἔθανε, eine so auch bei Her. nicht gew. Tmesis. Di. 68, 47, 3. — τῶν

ρίωνος ἐνθαῦτα ἐπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νεὸς τὴν χεῖρα
ἀποκοπεῖς πελέκεϊ πίπτει, τοῦτο δὲ ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοί τε
καὶ οὐνομαστοί. ἑπτὰ μὲν δὴ τῶν νεῶν ἐπεκράτησαν τρόπῳ 115
τοιούτῳ Ἀθηναῖοι· τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἐξανακρουσά-
μενοι καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου ἐν τῇ ἔλιπον τὰ ἐξ Ἑρε-
τρίας ἀνδράποδα περιέπλων Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς
Ἀθηναίους ἀπικόμενοι ἐς τὸ ἄστυ. αἰτία δὲ ἔσχε ἐν Ἀθη-
ναίοισι ἐξ Ἀλκμαιωνιδέων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι·
τούτους γὰρ συνθεμένους τοῖσι Πέρσῃσι ἀναδέξαι ἀσπίδα εἶσι
ἤδη ἐν τῇσι νηυσί. οὗτοι μὲν δὴ περιέπλων Σούνιον, Ἀθη- 116
ναῖοι δὲ ὥς ποδῶν εἶχον τάχιστα ἐβοήθειον ἐς τὸ ἄστυ, καὶ
ἔφθησάν τε ἀπικόμενοι πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἥκειν καὶ ἐστρα-
τοπεδεύσαντο ἀπιγμένοι ἐξ Ἡρακλείου τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῳ
Ἡρακλείῳ τῷ ἐν Κυνοσάργει. οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπε-
ραιωρηθέντες Φαλήρου (τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίνειον τότε τῶν Ἀθη-
ναίων) ὑπὲρ τούτου ἀνακωχεύσαντες τὰς νέας ἀπέπλων ὀπίσω
ἐς τὴν Ἀσίην.

Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέθανον τῶν βαρβάρων 117
κατὰ ἑξακισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας, Ἀθηναίων δὲ ἑκα-
τὸν ἐνενήκοντα καὶ δύο. ἔπεσον μὲν ἀμφοτέρων τοσοῦτοι, συν-
ῆνικε δὲ αὐτόθι θῶμα γενέσθαι τοιόνδε, Ἀθηναῖον ἄνδρα
Ἐπίζηλον τὸν Κουφαγόρεω ἐν τῇ συστάσι μαχόμενόν τε καὶ ἄν-
δρα γινόμενον ἀγαθὸν τῶν ὁμμάτων στερηθῆναι, οὔτε πληγέντα
οὐδὲν τοῦ σώματος οὔτε βληθέντα, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζόης δια-
τελέειν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἔοντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν

στρατηγῶν. Spr. 47, 8, 1. (9, 1.) — ἀφλάστον, τὸ ἄκρον τῆς πρύμνης.
(Glossem.) Dem Lande zugekehrt war das Hintertheil. zu Arr. An. 1, 18, 6.
Das Wort ist selten, sonst nur bei Dichtern und nur im Singular.

C. 115. ἐξανακρούεσθαι scheint sonst nicht vorzukommen; ἀνακρούε-
σθαι ist das eig. Wort vom rückwärts Rudern der Schiffe. — αἰτία ἔσχε
die Beschuldigung trat ein, fand statt. zu 5, 70. — ἐκ μηχανῆς in
Folge einer Intrigue, intriganten Veranlassung. — αὐτοὺς, τοὺς Πέρ-
σας. — ἐπινοηθῆναι noch 3, 122, 1; sonst auch bei Her., wie bei Atti-
kern, die active Form. — ἀναδέξαι, ἀρθεῖσαν δεῖξαι, wie 6, 121. 123. 124.
7, 128, 2; so wohl nicht bei Attikern.

C. 116. ὥς ποδῶν εἶχον. gr. Spr. 47, 10, 5. vgl. 9, 59. — τάχιστα
ist vielleicht Glossem zum Vorhergehenden. (Va.) Dies u. c. 117 A. ἐν
Μαραθῶνι streicht Cobet V. 1. (2) p. 422. — ἔφθησαν πρὶν ἢ ἥκειν.
Eben so 9, 70, 1. Xen. Kyr. 3, 2, 4: ἦν φθάσωμεν πρὶν τοὺς πολεμίους
συλλεγῆναι, λάβοιμεν ἂν τὸ ἄκρον. vgl. zu 6, 45. 108, 2. — ὑπεραιωρη-
θέντες auf die hohe See gefahren; anders 4, 103, 2. Sonst erscheint
dies Compositum erst bei Spätern. — Φαλήρου oberhalb, auf der hohen
See von Ph. Spr. 47, 22. (23.) — ἀνακωχεύσαντες, μετεώρους κατέχον-
τες. Hesych. nachdem sie auf der hohen See vor Anker gelegt
hätten, noch so 7, 100. 168, 2. Ein vorzugsweise herodotisches Wort, hin
und wieder auch bei Spätern. vgl. Kr. zu Arr. An. 2, 19, 4.

C. 117. κατὰ. zu 6, 79. — συνήνεικε, συνέβη. zu 1, 73, 2. — ἦκου-

ἤκουσα περὶ τοῦ πάθους τοιόνδε τινὰ λόγον, ἄνδρα οἱ δοκέειν ὀπλίτην ἀντιστῆναι μέγαν, τοῦ τὸ γένειον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σκιάζειν· τὸ δὲ φάσμα τοῦτο ἑωυτὸν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἑωυτοῦ παραστάτην ἀποκτεῖναι. ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἐπυθόμην λέγειν.

- 118 Δᾶτις δὲ πορευόμενος ἅμα τῷ στρατῷ εἰς τὴν Ἀσίην, ἐπεῖτε ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ. καὶ ἦτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, οὐ λέγεται· ὁ δέ, ὥς ἡμέρη τάχιστα ἐπέλαμψε, ζήτησιν ἐποιέετο τῶν νεῶν, εὐρὼν δὲ ἐν Φοινίσσῃ νηὶ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος κεχρυσωμένον ἐπυνθάνετο ὁκόθεν σεσυλημένον εἶη, πυθόμενος δὲ ἐξ οὗ ἦν ἱροῦ, ἐπλεε τῇ ἑωυτοῦ νηὶ εἰς Δῆλον· καὶ ἀπίκατο γὰρ τηνικαῦτα οἱ Δῆλιοι ὀπίσω εἰς τὴν νῆσον, κατατίθεται τε εἰς τὸ ἱρὸν τὸ ἄγαλμα καὶ ἐντέλλεται τοῖσι Δηλίοισι ἀπαγαγεῖν τὸ ἄγαλμα εἰς Δῆλιον τὸ Θηβαίων· τὸ δ' ἔστι ἐπὶ θαλάσῃ Χαλκίδος καταντίον. Δᾶτις μὲν δὴ ταῦτα ἐντειλάμενος ἀπέπλεε, τὸν δὲ ἀνδριάντα τοῦτον Δῆλιοι οὐκ ἀπήγαγον, ἀλλὰ μιν δι' ἐτέων εἴκοσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ θεοπροπίου ἐκομίσαντο ἐπὶ Δῆλιον. τοὺς δὲ τῶν Ἐρετριέων ἠνδραποδισμένους Δᾶτις τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὥς προσέσχον εἰς τὴν Ἀσίην πλέοντες, ἀνήγαγον εἰς Σοῦσα. βασιλεὺς δὲ Δαρεῖος, πρὶν μὲν αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἐρετριέας, ἐνεῖχε σφι δεινὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης προτέρων τῶν Ἐρετριέων· ἐπεῖτε δὲ εἶδέ σφεας ἀπαχθέντας παρ' ἑωυτὸν καὶ ὑποχειρίους ἑωυτῷ ἔοντας, ἐποίησε κακὸν ἄλλο οὐδέν, ἀλλὰ σφεας τῆς Κισσίης χώρας κατοίκησε ἐν σταθμῷ ἑωυτοῦ τῷ οὐνομά ἐστι Ἀρδέρικκα, ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ διηκοσίους σταδίους ἀπέχοντι, τεσσεράκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ φρέατος τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδέας· καὶ γὰρ ἄσφαλτον καὶ ἄλας καὶ ἔλαιον ἀρύονται ἐξ αὐτοῦ τρόπῳ τοιῷδε. ἀντλέεται μὲν κηλωνηίῳ, ἀντὶ δὲ γαυλοῦ ἡμισυ ἄσκοῦ οἱ προσδέδεται· ὑποτύψας δὲ τούτῳ ἀντλέει καὶ ἔπειτα ἐγχέει εἰς δεξαμενὴν· ἐκ δὲ ταύτης εἰς ἄλλο διαχεόμενον τρέπεται τριφασίας ὁδοῦς. καὶ

σα, nicht von ihm selbst. Sonst würde er τάδε ἤκουον αὐτοῦ gesagt haben, wie 9, 16, 1. (Va.)

C. 118. ἐπέλαμψε, ὑπέφαινε; das Impf. 1, 190, 1. — ζήτησιν Durchsuchung. Va. will ἐξετάσιν. — ἐξ οὗ. ἐκ τοῦ Struve p. 318. — καὶ — γὰρ. zu 1, 24, 2. — τὸ Θηβαίων. gr. Spr. 47, 5, 8. — καταντίον. zu 7, 33. — δι' ἐτέων. zu 1, 62, 1.

C. 119 § 1. ἐνεῖχε σφι χόλον. zu 1, 118. — ἀρξάντων προτέρων. vgl. 3, 49. 6, 133, 1 u. zu 1, 2, 1. — ἀπαχθέντας. ἀναχθέντας? Bekker. — τοῦ wird durch den relativen Satz erklärt. — ἰδέας Erscheinungen, d. h. Stoffe.

§ 2. ἀρύοντο für ἀρύσσονται Matthiä; ἀρύτονται wollte Jacobs; ἀρύσσονται Cobet V. l. (2) p. 422. — κηλωνηίῳ. zu 1, 193, 1. — ὑποτύψας, εἰς τὸ φρέαρ (Werfer Act. Mon. 1, p. 109.) zu 2, 136, 3. — ἀντλέει, ὁ ἀντλέων. zu 1, 195. — εἰς ἄλλο in ein andres Gefäss. (Valla.) [ἄλλο] σε

ἡ μὲν ἄσφαλτος καὶ οἱ ἄλλες πήγνυνται παραυτίκα, τὸ δὲ ἔλαιον
συνάγουσι ἐν ἀγγηίοις, τὸ οἱ Πέρσαι καλέουσι ῥαδινάκην· ἔστι
δὲ μέλαν καὶ ὀδυρὴν παρεχόμενον βαρέαν. ἐνθαῦτα τοὺς Ἑρε-
τριέας κατοίκησε βασιλεὺς Δαρεῖος, οἱ καὶ μέχρι ἐμέο εἶχον τὴν
χώρην ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν. τὰ μὲν δὴ
περὶ Ἑρετριέας ἔσχε οὕτω.

Λακεδαιμονίων δὲ ἦκον ἐς τὰς Ἀθήνας δισχίλιοι μετὰ τὴν 120
πανσέληνον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβεῖν, οὕτω ὥστε
τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἐγένοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὕστεροι δὲ ἀπικό-
μενοι τῆς συμβολῆς ἰμείροντο ὅμως θεήσασθαι τοὺς Μήδους·
ἐλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα ἐθεήσαντο. μετὰ δὲ αἰνέοντες
Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτέων ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

Θῶνμα δέ μοι καὶ οὐκ ἐνδέκομαι τὸν λόγον, Ἀλκμαιωνίδας 121
ἂν κοτε ἀναδέξαι Πέρσησι ἐκ συνθήματος ἀσπίδα, βουλομένους
ὑπὸ βαρβάροισι τε εἶναι Ἀθηναίους καὶ ὑπ' Ἰππίῃ, οἵτινες μᾶλ-
λον ἢ ὁμοίως Καλλίῃ τῷ Φαινίππου, Ἰππονίκου δὲ πατρί, φαί-
νοντα μισοτύραννοι ἐόντες. Καλλίης τε γὰρ μῦθος Ἀθηναίων
ἀπάντων ἐτόλμα, ὅπως Πεισίστρατος ἐκπέσοι ἐκ τῶν Ἀθηνέων,
τὰ χρήματα αὐτοῦ κηρυσσόμενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου ὠνέεσθαι καὶ
τᾶλλα τὰ ἔχθιστα ἐς αὐτὸν πάντα ἐμηχανᾶτο· καὶ οἱ Ἀλκμαιω- 123
νίδαι ὁμοίως ἢ οὐδὲν ἔσσαν τούτου ἦσαν μισοτύραννοι. Θῶνμα
ὦν μοι, καὶ οὐ προσίεμαι τὴν διαβολήν, τούτους γε ἀναδέξαι
ἀσπίδα, οἵτινες ἔφευγόν τε τὸν πάντα χρόνον τοὺς τυράννους,

ἄλλο Dobree. — ἀγγηίοισι für ἀγγείοις Br. p. 233. Doch scheint Einigen
συνάγουσι ἐν ἀγγείοις τό verdächtig. — ὀδυρὴν, ὀσμὴν. Di. 4, 5, 1.

C. 120. καταλαβεῖν einzutreffen, bei noch unentschiednem Kampfe.
Ueber den Inf. Spr. 50, 5 (6), 6. — ὕστεροι. gr. Spr. 47, 27, 9. — ἰμεί-
ρειν und ἰμείρεσθαι sind dichterisch, dies noch 3, 123. 7, 44; über ἡμερος
zu 1, 30, 2. — αἰνέοντες, ἐπαινέοντες. gr. Spr. 40 u. d. W.

C. 121. ἐνδέκομαι, προσίεμαι 6, 123, erkenne als wahr an. vgl. 3,
7, 115. 4, 25. 5, 106, 2. (Sch.) Bei Attikern nicht oft ähnlich. — ἂν ἀνα-
δέξαι dass sie würden emporgezeigt haben. vgl. 6, 124. 7, 128, 2 u.
Spr. 54, 6, 4. (6.) — ἐκ συνθήματος. zu 5, 74. — Ἀθηναίους streicht
Cobet V. 1. (2) p. 423. — ἐόντες gewesen. Spr. 53, 2, 4. (9.) vgl. ἀποπέμ-
πων 7, 221. — Ἰππονίκου δέ, nicht τε. Di. 69, 70, 2 u. Kr. zu Xen. An.
1, 7, 9. — πάντα. zu 4, 154, 1.

C. 122. Hier folgt gewöhnlich noch folgende Stelle: Καλλιέω δὲ τούτου
ἄξιον πολλαχοῦ μνήμην ἔστι πάντα τινὰ ἔχειν. τοῦτο μὲν γὰρ τὰ προλε-
λεγμένα, ὡς ἀνὴρ ἄκρος ἐλευθερῶν τὴν πατρίδα· τοῦτο δὲ τὰ ἐν Ὀλυμπίῃ
ἐποίησε, Ἰππῳ νικήσας, τεθρίππῳ δὲ δεύτερος γενόμενος, Πύθια δὲ πρό-
τερον ἀνελόμενος, ἐφανερώθη ἐς τοὺς Ἕλληνας πάντας μεγίστησι δαπά-
νῃσι· τοῦτο δὲ κατὰ τὰς ἐωντοῦ θυγατέρας ἐούσας τρεῖς οἷός τις ἀνὴρ
ἐγένετο. ἐπειδὴ γὰρ ἐγένοντο γάμου ὥραϊαι, ἔδωκέ σφι δωρεὴν μεγαλο-
πρεπεστάτην ἐκείνησί τε ἐχαρίσατο· ἐκ γὰρ πάντων τῶν Ἀθηναίων τὸν
ἐκάστη ἐθέλοι ἄνδρα ἐωντῇ ἐκλέξασθαι, ἔδωκε τούτῳ τῷ ἀνδρί. Allein
diese Stelle fehlt in einigen Hsn. und Valckenärs Verwerfung derselben ist
wohl begründet. vgl. Br. p. 16.

C. 123. προσίεμαι. zu 1, 75, 3. — τούτων. Spr. 60, 5, 2. (6, 2.) —

ἐκ μηχανῆς τε τῆς τούτων ἐξέλιπον οἱ Πεισιστρατίδαι τὴν τυραννίδα. καὶ οὕτω τὰς Ἀθήνας οὗτοι ἦσαν οἱ ἐλευθερώσαντες πολλῶ μᾶλλον ἢπερ Ἀρμόδιός τε καὶ Ἀριστογείτων, ὥς ἐγὼ κρίνω· οἱ μὲν γὰρ ἐξηγρίωσαν τοὺς λοιποὺς Πεισιστρατιδέων Ἰππαρχον ἀποκτείναντες, οὐδέ τι μᾶλλον ἔπαυσαν τοὺς λοιποὺς τυραννεύοντας, Ἀλκμαιωνίδαι δὲ ἐμφανέως ἠλευθέρωσαν, εἰ δὴ οὗτοί γε ἀληθέως ἦσαν οἱ τὴν Πυθίην ἀναπείσαντες πρόσημαίνειν Λακεδαιμονίοισι ἐλευθεροῦν τὰς Ἀθήνας, ὥς μοι πρότερον
 124 δεδήλωται. ἀλλὰ γὰρ ἴσως τι ἐπιμεμφόμενοι Ἀθηναίων τῷ δήμῳ προεδίδοσαν τὴν πατρίδα. οὐ μὲν ὦν ἦσαν σφέων ἄλλοι δοκιμώτεροι ἔν γε Ἀθηναίοισι ἄνδρες οὐδ' οἱ μᾶλλον ἐτετιμέατο. οὕτω οὐδὲ λόγος αἰρέει ἀναδεχθῆναι ἐκ γε ἂν τούτων ἀσπίδα ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ. ἀνεδέχθη μὲν γὰρ ἀσπίς, καὶ τοῦτο οὐκ ἔστι ἄλλως εἰπεῖν· ἐγένετο γάρ· ὅς μέντοι ἦν ὁ ἀναδέξας, οὐκ ἔχω προσωτέρῳ εἰπεῖν τουτέων.

125 Οἱ δὲ Ἀλκμαιωνίδαι ἦσαν μὲν καὶ τὰ ἀνέκαθεν λαμπροὶ ἐν τῇσι Ἀθήνησι, ἀπὸ δὲ Ἀλκαίωνος καὶ αὐτὶς Μεγακλέος ἐγένοντο καὶ κάρτα λαμπροί. τοῦτο μὲν γὰρ Ἀλκμαίων ὁ Μεγακλέος τοῖσι ἐκ Σαρδίων Λυδοῖσι παρὰ Κροίσου ἀπικνεομένοισι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι συμπρήκτωρ τε ἐγίνετο καὶ συνελάμβανε προθύμως, καὶ μιν Κροῖσος πνυθόμενος τῶν Λυδῶν τῶν ἐς τὰ χρηστήρια φοιτεόντων ἑαυτὸν εὖ ποιέειν μεταπέμπεται ἐς Σάρδις, ἀπικόμενον δὲ δωρέεται χρυσῷ τὸν ἂν δύνηται τῷ² ἑαυτοῦ σώματι ἐξενείκασθαι ἐς ἅπαξ. ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς τὴν δωρεήν, ἐοῦσαν τοιαύτην, τοιάδε ἐπιτηδεύσας προσέφερε. ἐνδὺς κιθῶνα μέγαν καὶ κόλπον βαθὺν καταλιπόμενος τοῦ κιθῶνος, κοθόρνους τοὺς εὗρισκε εὐρυτάτους ἐόντας ὑποδησάμενος ἦιε ἐς τὸν Θησαυρὸν ἐς τὸν οἱ κατηγέοντο. ἐσπεσὼν δὲ ἐς

τοὺς λοιπούς, Hippias und Thessalos. Das zweite streicht We.; τοῦ λοιποῦ Reiske. — τι μᾶλλον. Spr. 48, 12, 9. (15, 11.) Eben so gestellt 1, 146, 1. 3, 72, 3. vgl. zu Thuk. 1, 13, 1. 7, 57, 1 u. zu Arrian. An. 4, 1, 2. — ἠλευθέρωσαν für ἐλευθέρωσαν Bekker. vgl. Br. p. 300. — ἐλευθεροῦν, der Inf. bei σημαίνειν auch 5, 35, 1. 6, 78. — πρότερον 5, 63, 1.

C. 124. ἀλλὰ γὰρ doch dieser Grund genügt nicht: denn. vgl. zu 5, 3. Den Einwurf macht der Schriftsteller sich selbst. — μὲν ὦν. gr. Spr. 69, 35, 1. — λόγος αἰρέει. zu 1, 132, 2. — ἂν. δὴ Cobet N. 1. p. 501. — λόγῳ Zweck. zu 8, 5, 2. — ὅς. zu τοὺς 1, 56, 1. vgl. Di. 58, 8, 4. — τουτέων als diese Gründe dass nicht die Alkmaioniden es gethan.

C. 125 § 1. τὰ ἀνέκαθεν. zu 1, 170, 2. — καὶ κάρτα, καὶ πάνν. zu 1, 119, 3. — τοῦτο μὲν. Statt τοῦτο δὲ folgt μετὰ δέ C. 126. — Κροίσου. Her. verwechselt wahrscheinlich den Kroisos (563—546) mit dessen Vater Alyattes (621—563). Vgl. Schoemann N. J. 111, 466 f. — ἑαυτὸν εὖ ποιέειν ihm, dem Kroisos, Dienste geleistet habe. — τόν, ὅσον. zu 2, 65, 2. — ἐς ἅπαξ. Spr. 66, 1, 2. (3.)

§ 2. τοιαύτην, auf einen Gang beschränkt. — ἐπιτηδεύσας. zu 3, 18. — προσέφερε brachte dazu. vgl. zu 7, 172, 2. Va. will προσεφεῦρε.

σωρὸν ψήγματος πρῶτα μὲν παρέσαξε παρὰ τὰς κνήμας τοῦ χρυσοῦ ὅσον ἐχώρεον οἱ κόθορνοι, μετὰ δέ, τὸν κόλπον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ καὶ ἐς τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος καὶ ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα ἐξήιε ἐκ τοῦ θησαν-³ ροῦ, ἔλκων μὲν μόγις τοὺς κοθόρνους, παντὶ δέ τεω οἰκῶς μάλ-
λον ἢ ἀνθρώπῳ, τοῦ τό τε στόμα ἐβέβυστο καὶ πάντα ἐξώγκωτο.
ἰδόντα δὲ τὸν Κροῖσον γέλωσ ἐσῆλθε, καὶ οἱ πάντα τε ἐκεῖνα
διδοῖ καὶ πρὸς ἕτερα δωρέεται οὐκ ἐλάσσω ἐκείνων. οὕτω μὲν
ἐπλούτησε ἡ οἰκίη αὕτη μεγάλως, καὶ ὁ Ἀλκμαίων οὗτος οὕτω
τεθριπποτροφήσας Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται· μετὰ δέ, γενεῇ δευ-¹²⁶
τέρῃ ὕστερον, Κλεισθένης μιν ὁ Σικυῶνος τύραννος ἐξήειρε, ὥστε
πολλῷ οὐνομαστοτέραν γενέσθαι ἐν τοῖσι Ἑλλήσι ἢ πρότερον ἦν.

Κλεισθένεϊ γὰρ τῷ Ἀριστωνύμῳ τοῦ Μύρωνος τοῦ Ἀνδρέω
γίνεται θυγάτηρ τῇ οὐνομα ἦν Ἀγαρίστη. ταύτην ἠθέλησε, Ἑλ-
λήνων πάντων ἐξευρὼν τὸν ἄριστον, τούτῳ γυναικα προσθεῖναι.
Ὀλυμπίων ὧν ἐόντων καὶ νικῶν ἐν αὐτοῖσι τεθρίππῳ ὁ Κλεισθέ-
νης κήρυγμα ἐποιήσατο, ὅστις Ἑλλήνων ἐωντὸν ἀξιοῖ Κλεισθέ-
νεος γαμβρὸν γενέσθαι, ἥκειν ἐς ἐξηκοστὴν ἡμέρην ἢ καὶ πρό-
τερον ἐς Σικυῶνα ὡς κυρώσοντος Κλεισθένεος τὸν γάμον ἐν ἐνι-
αυτῷ, ἀπὸ τῆς ἐξηκοστῆς ἀρξαμένου ἡμέρης. ἐνθαῦτα Ἑλλήνων
ὅσοι σφίσι τε αὐτοῖσι ἦσαν καὶ πάτρῃ ἐξωγκωμένοι, ἐφοίτεον
μνηστῆρες, τοῖσι Κλεισθένης καὶ δρόμον καὶ παλαίστρην ποιη-
σάμενος ἐπ' αὐτῷ τοίτῳ εἶχε. ἀπὸ μὲν δὲ Ἰταλίας ἦλθε Σμιν-¹²⁷
δυρίδης ὁ Ἱπποκράτεος Συβαρίτης, ὃς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς
εἷς ἀνὴρ ἀπύκετο (ἢ δὲ Σύβαρις ἥκμαζε τοῦτον τὸν χρόνον μά-
λιστα), καὶ Σιρίτης Δάμασος Ἀμύριος τοῦ σοφοῦ λεγομένου παῖς.
οὗτοι μὲν ἀπ' Ἰταλίας ἦλθον, ἐκ δὲ τοῦ κόλπου τοῦ Ἰονίου
Ἀμφίμνηστος Ἐπιστρόφου Ἐπιδάμνιος· [οὗτος δὲ ἐκ τοῦ Ἰονίου
κόλπου.] Αἰτωλὸς δὲ ἦλθε Τιτόρμου τοῦ ὑπερφύντος τε Ἑλλη-
νας ἰσχύι καὶ φυγόντος ἀνθρώπους ἐς τὰς ἐσχατιὰς τῆς Αἰτω-

§ 3. γέλωσ ἐσῆλθε wandelte eine Empfindung an die Lachen erregte. zu 3, 42, 2. — ἐπλούτησε wurde reich. Spr. 53, 5, 1. — τεθριπποτροφήσας. zu 6, 35, 1.

C. 126. δευτέρῃ dem nächsten. vgl. 6, 127, 3. (Dobree.) — οὐνομαστοτέραν, τὴν οἰκίην. — προσθεῖναι. zu 1, 196, 2. — νικῶν. Spr. 53, 1, 3. (4.) — ἥκειν der solle kommen. Spr. 50, 5 (6), 6. vgl. 8, 41, 1. — ἐς. zu 1, 77, 3. — ἀρξαμένου nachdem er die Berechnung des Jahres angefangen haben würde. — πάτρῃ, πατρίδι. zu 2, 115, 1. Ohne Artikel nur weil noch ein Begriff damit verbunden ist, wie Thuk. 2, 72, 4. 4, 18, 2? — ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, um während des Jahres der Bewerbung ihre bezügliche Geschicklichkeit zu zeigen. — εἶχε. zu 6, 12, 2.

C. 127 § 1. ἐπὶ πλεῖστον zum höchsten Grade. — εἷς ἀνὴρ, gr. Spr. 49, 10, 5. — οὗτος — κόλπου ist zu pleonastisch. (Kr. 56.) — ὑπερφύντος der von Natur übertraf, ein erst bei Spätern wieder vorkommendes Wort. — φυγόντος. vgl. 4, 174. (We.)

- ² λίδος χώρας, τούτου τοῦ Τιτόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου Φείδωνος τοῦ Ἀργείων τυράννου παῖς Λεωκήδης, Φείδωνος δὲ τοῦ τὰ μέτρα ποιήσαντος Πελοποννησίοισι καὶ ὑβρίσαντος μέγιστα δὴ Ἑλλήνων ἀπάντων, ὃς ἐξαναστήσας τοὺς Ἡλείων ἀγωνοθέτας αὐτὸς τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα ἔθηκε, τούτου δὲ δὴ παῖς καὶ Ἀμιάντος Λυκούργου, Ἀρκὰς ἐκ Τραπεζοῦντος, καὶ Ἀζήν ἐκ Παίου πόλιος Λαφάνης Εὐφορίωνος τοῦ δεξαμένου τε, ὡς λόγος ἐν Ἀρκαδίῃ λέγεται, τοὺς Διοσκόρους οἰκίοισι καὶ ἀπὸ τούτου ξεινοδοκέοντος πάντας ἀνθρώπους, καὶ
- ³ Ἡλείος Ὀνομαστὸς Ἀγαίου. οὗτοι μὲν δὴ ἐξ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον, ἐκ δὲ Ἀθηνέων ἀπίκοντο Μεγακλῆς τε ὁ Ἀλκμαίωνος τούτου τοῦ παρὰ Κροῖσον ἀπικομένου, καὶ ἄλλος Ἴπποκλείδης Τισάνδρου, πλούτῳ καὶ εἰδεῖ προφέρων Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ Ἐρετρίας, ἀνθεύσης τοῦτον τὸν χρόνον, Λυσανίης· οὗτος δὲ ἀπ' Εὐβοίης μῦνος. ἐκ δὲ Θεσσαλίας ἦλθε τῶν Σκοπαδέων Διακτορίδης Κραννώνιος, ἐκ δὲ Μολοσσῶν Ἀλκων.
- 128 Τοσοῦτοι μὲν ἐγένοντο οἱ μνηστήρες· ἀπικομένων δὲ τουτέων ἐς τὴν προειρημένην ἡμέρην, ὁ Κλεισθένης πρῶτα μὲν τὰς πάτρας τε αὐτέων ἀνεπύθετο καὶ γένος ἐκάστου, μετὰ δὲ κατέχων ἐνιαυτὸν διεπειρᾶτο αὐτέων τῆς τε ἀνδραγαθίας καὶ τῆς ὀργῆς καὶ παιδεύσιός τε καὶ τρόπου, καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ ἰὼν ἐς
- ² συνουσίην καὶ συνάπασιν· καὶ ἐς γυμνάσιά τε ἐξαγινέων ὅσοι ἦσαν αὐτέων νεώτεροι καὶ τό γε μέγιστον ἐν τῇ συνεστοῖ διεπειρᾶτο· ὅσον γὰρ κατεῖχε χρόνον αὐτοῦς, τοῦτον πάντα ἐποίεε καὶ ἅμα ἐξεΐνιζε μεγαλοπρεπέως. καὶ δὴ κου μάλιστα τῶν μνηστήρων ἠρέσκοντο οἱ ἀπ' Ἀθηνέων ἀπιγμένοι, καὶ τουτέων μᾶλλον Ἴπποκλείδης ὁ Τισάνδρου καὶ κατ' ἀνδραγαθίην ἐκρίνετο καὶ ὅτι τὰ ἀνέκαθεν τοῖσι ἐν Κορίνθῳ Κυψελίδησι ἦν προσήκων.
- 129 Ὡς δὲ ἡ κυρίη ἐγένετο τῶν ἡμερέων τῆς τε κατακλίσιος τοῦ

§ 2. ἀπὸ δὲ Π. erg. ἦλθε. — Φείδωνος δέ. Dieser Pheidon war viel älter. Es ist also hier ein Fehler oder Herodot hat geirrt. vgl. Müller Aeginett. p. 60 ss. Vielleicht sind die Worte bis ἔθηκε eingefälscht (Kr. 56.) — δέ. zu 5, 113. — μέγιστα. Spr. 46, 7. (11, 2.) — Ἀζήν, ein Azanier.

§ 3. προφέρων. Spr. 52, 2, 4. — ἀνθεύσης. zu 4, 1, 1.

C. 128 § 1. κατέχων sie bei sich behaltend. — ὀργῆς. zu 1, 73, 2.

§ 2. καὶ ἐς γ. τε. gr. Spr. 69, 32, 11. — τό γε μέγιστον was die Hauptsache. gr. Spr. 57, 10, 12. Kr. zu Xen. An. 1, 3, 10. — συνεστοῖ für συνεστήν (συνιστήν?) Schäfer und eine Hs. Sonst kommen beide Wörter nicht vor; doch ἀπεστοῖ 9, 85, 2. vgl. Di. 18, 3, 2. Ueber die Verbindung Spr. 59, 2. (2, 3.) — πάντα alles Mögliche. vgl. zu 1, 85, 1 u. 4, 154, 1. — κου bei μάλιστα auch 1, 119, 1. 209, 1. 7, 21, 2. (Sch.) 3, 26, 2. Ueber das eben so gebrauchte καὶ zu 1, 76, 1. Beides nicht so bei Attikern. — ἠρέσκοντο οἱ οἱ Bekker, unnöthig. Auch hat Her. οἱ οἱ wohl nie so verbunden. — ἐκρίνετο wurde vorgezogen. vgl. 6, 129 u. zu 3, 31, 2. (Sch.) „So ἐδέδοκτο ohne Dat. 9, 74“. (Eltz 2° p. 338.)

C. 129 § 1. ἡ κυρίη τῶν ἡ. zu 1, 48. — κατακλίσιος τοῦ γάμου

γάμου καὶ ἐκφάσιος αὐτοῦ Κλεισθένης τὸν κρίνοι ἐκ πάντων, θύσας βοῦς ἑκατὸν ὁ Κλεισθένης εὐώχῃ αὐτοὺς τε τοὺς μνηστῆρας καὶ τοὺς Σικωνίους πάντας. ὥς δὲ ἀπὸ δείπνου ἐγένοντο, οἱ μνηστῆρες ἔριν εἶχον ἀμφὶ τε μουσικῇ καὶ τῷ λεγόμενῳ ἐς τὸ μέσον. προϊούσης δὲ τῆς πόσιος κατέχων πολλὸν τοὺς ἄλλους ὁ Ἰπποκλείδης ἐκέλευσε τὸν αὐλητὴν αὐλῆσαι οἱ ἐμμέλειαν, πειθόμενου δὲ τοῦ αὐλητέω ὠρχήσατο. καὶ κως ἑωυτῷ μὲν ἀρεστῶς ὠρχέετο, ὁ δὲ Κλεισθένης ὀρέων ὅλον τὸ πρῆγμα ὑπώπτευε. μετὰ δὲ ἐπισχὼν ὁ Ἰπποκλείδης χρόνον ἐκέ-²λευσέ οἱ τινα τράπεζαν ἐσενεῖκαι, ἐσελθοίσης δὲ τῆς τραπέζης πρῶτα μὲν ἐπ' αὐτῆς ὠρχήσατο Λακωνικὰ σχημάτια, μετὰ δὲ ἄλλα Ἀττικά, τὸ τρίτον δὲ τὴν κεφαλὴν ἐρείσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῖσι σκέλεσι ἐχειρονόμησε. Κλεισθένης δὲ τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ δεύτερα ὀρχεομένου, ἀποστυγέων γαμβρόν οἱ ἔτι γενέσθαι Ἰπποκλείδεα διὰ τὴν τε ὀρχησιν καὶ τὴν ἀναιδείην, κατεῖχε ἑωυτόν, οὐ βουλόμενος ἐκραγῆναι ἐς αὐτόν· ὥς δὲ εἶδε τοῖσι σκέλεσι χειρονομήσαντα, οὐκέτι κατέχειν δυνάμενος εἶπε· “ὦ παῖ Τισάνδρου, ἀπωρχήσαό γε μὴν τὸν γάμον.” ὁ δὲ Ἰπποκλείδης ὑπολαβὼν εἶπε· “οὐ φροντὶς Ἰπποκλείδῃ.” ἀπὸ τούτου μὲν τοῦτο οὐνομάζεται, Κλεισθένης δὲ σιγὴν ποιησάμενος ἔλεξε 130 ἐς μέσον τάδε· “ἄνδρες παιδὸς τῆς ἐμῆς μνηστῆρης, ἐγὼ καὶ πάντας ὑμέας ἐπαινέω καὶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰ οἶόν τε εἴη, χαρίζομαι ἂν, μήτ' ἓνα ὑμέων ἐξαίρετον ἀποκρίνων μήτε τοὺς λοιποὺς ἀποδοκιμάζων. ἀλλ' οὐ γὰρ οἷά τέ ἐστι μῆς πέρι παρθένου βουλευόντα πᾶσι κατὰ νόον ποιέειν, τοῖσι μὲν ὑμέων ἀπελαυνόμενοι τοῦδε τοῦ γάμου τάλαντον ἀργυρίου ἐκάστῳ δωρεὴν δίδωμι τῆς ἀξιόσιος εἵνεκα τῆς ἐξ ἐμεῦ γῆμαι καὶ τῆς ἐξ οἴκου

Beilager. (Sch.) Sonst nicht so. — ἐκφάσις Ausspruch, scheint sonst nicht vorzukommen. — ἀπό. zu 1, 126, 2. — ἔριν. zu 9, 33, 2. — ἀμφὶ μουσικῇ. zu 1, 140, 2. — τῷ λεγόμενῳ ἐς τὸ μέσον was zum allgemeinen Besten, zur Unterhaltung der Gesellschaft, gesprochen wurde. vgl. § 2 E. u. zu 4, 97, 3. — κατέχων beherrschend, überrtreffend. (Valla.) — πολλόν. zu 5, 1, 2. 6, 102 u. zu Thuk. 4, 92, 5. — ἐμμέλειαν, χορικὴν ὀρχησιν. (Glossen.) — ὑπώπτευε. zu 3, 44. ὑποπτεύειν τι heisst hier wohl: mit Grimm auf etwas schauen. vgl. Ernesti z. Kallim. H. auf Del. 62. (We.) Meineke hat dort ἐποπτεύοντες.

§ 2. σχημάτια Stellungen, Pantomimen. Die Tänze der Alten waren keine blosse Hüpferei. Dies Diminutiv kommt sonst nicht vor. — ἀποστυγέων, poetisch. Di. 40 u. στυγέω. — ἀναιδείην. Di. 15, 2, 4. — ἐκραγῆναι losbrechen. Aehnlich 8, 74. Sonst eben nicht so. — κατέχειν. zu 5, 19. — ἀπωρχήσαο hast vertanzt, kommt, wie die Sache, sonst nicht vor. Der Hellene hätte es für eine Fabel gehalten, wenn man ihm gesagt hätte, dass manches schwache Haupt sich einst durch gewandte Füße eine Frau ertanzen würde. — μὴν. μὲν Kr. (56.) zu 7, 152, 2. — οὐνομάζεσθαι d. h. ist eine sprüchwörtliche Redensart geworden.

C. 130. κρίσιος. Andre κρίσει. — ἀλλ' οὐ γάρ. zu 1, 14, 2. — τῆς ἐξ. gr. Spr. 50, 6, 9. — ἐξ ἐμεῦ eine von mir Erzeugte. zu τῶν

ἀποδημίας, τῷ δὲ Ἀλκμαίωνος Μεγακλέϊ ἐγγυῶ παῖδα τὴν ἐμὴν Ἀγαρίστην νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίων.” φραμένου δὲ ἐγγυᾶσθαι Μεγακλέος ἐκεκύρωτο ὁ γάμος Κλεισθένεϊ.

131 Ἀμφὶ μὲν κρίσιος τῶν μνηστήρων τοσαῦτα ἐγένετο καὶ οὕτω Ἀλκμαιωνίδαί ἐβώσθησαν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα. τουτέων δὲ συνοικησάντων γίνεται Κλεισθένης τε ὁ τὰς φυλὰς καὶ τὴν δημοκρατίην Ἀθηναίοισι καταστήσας, ἔχων τὸ οὖνομα ἀπὸ τοῦ μητροπάτορος τοῦ Σικωνίου· οὗτός τε δὴ γίνεται Μεγακλέϊ καὶ Ἰπποκράτης, ἐκ δὲ Ἰπποκράτεος Μεγακλέης τε ἄλλος καὶ Ἀγαρίστη ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλεισθένεος Ἀγαρίστης ἔχουσα τὸ οὖνομα, ἣ συνοικήσασά τε Ξανθίππῳ τῷ Ἀρίφρονος καὶ ἔγκυος ἐοῦσα εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ· ἐδόκεε δὲ λέοντα τεκεῖν· καὶ μετ’ ὀλίγας ἡμέρας τίκτει Περικλέα Ξανθίππῳ.

132 Μετὰ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρῶμα γενόμενον Μιλτιάδης, καὶ πρότερον εὐδοκίμεων παρ’ Ἀθηναίοισι, τότε μᾶλλον αὖξετο. αἰτήσας δὲ νέας ἐβδομήκοντα καὶ στρατιὴν τε καὶ χρήματα Ἀθηναίους, οὐ φράσας σφί ἐπ’ ἣν ἐπιστρατεύεται χώραν, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς καταπλουτιεῖν, ἣν οἱ ἔπωνται (ἐπὶ γὰρ χώραν τοιαύτην δὴ τινα ἄξιον ὄθεν χρυσὸν εὐπετέως ἄφθονον οἴσονται), λέγων

133 τοιαῦτα αἶτεε τὰς νέας. Ἀθηναῖοι δὲ τούτοις ἐπαρθέντες παρέδοσαν. παραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατιὴν ἐπλεε ἐπὶ Πάρον, πρόφασιν ἔχων ὥς οἱ Πάριοι ὑπῆρξαν πρότεροι στρατευόμενοι τριήρεϊ ἐς Μαραθῶνα ἅμα τῷ Πέρσῃ. τοῦτο μὲν δὴ πρόσχημα λόγου ἦν, ἀτὰρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε τοῖσι Παρίοισι διὰ Λυσαγόρεα τὸν Τισίεω, ἐόντα γένος Πάριον, διαβαλόντα μιν πρὸς Ὑδάρνεα τὸν Πέρσῃ. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν ἐπλεε ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατιῇ ἐπολιόρκεε Παρίους κατειλημένους ἐντὸς τείχεος, καὶ ἐσπέμπων κήρυκα αἶτεε ἑκατὸν τάλαντα, φὰς, ἣν μή οἱ δῶσι οὐκ ἀπαναστήσῃ τὴν στρατιὴν πρὶν ἢ ἐξέλῃ σφέας.

3, 84, 2. — ἐγγυᾶσθαι dass er die Verlobte als solche annehme. In solchem Falle ὁ διδοὺς ἐγγυᾶ, ἐγγυᾶται ὁ λαμβάνων bei Isai. 3, 29. 37 f. (Va.)

C. 131. ἐβώσθησαν. zu 3, 39, 2. vgl. 8, 124, 1. — Κλεισθένεος. gr. Spr. u. Di. 47, 5, 3 (4). — ἐδόκεε δὴ? Kr. (56.) zu 1, 108, 1.

C. 132. τρῶμα Niederlage der Perser. zu 1, 18, 1. — αἰτήσας, angefangen als ob παραλαβὼν ἐπλεε c. 133 sich anschliessen sollte. Die parenthetischen Angaben veranlassten eine Anakoluthie. — ἐπιστρατεύεται von der Vorbereitung. gr. Spr. 53, 1, 6. Doch hat eine Hs. στρατεύσεται, eine ἐπιστρατεύσεται. — παρέδοσαν. ἔδοσαν Cobet V. 1. (2) p. 423.

C. 133 § 1. ἔχων streicht Cobet a. a. O. — υπῆρξαν στρατευόμενοι. vgl. 7, 8, 3: υπῆρξαν ἄδικα ποιεῦντες. vgl. 9, 78 u. gr. Spr. 56, 5, 1. Ueber πρότεροι zu 6, 119, 1. — πρόσχημα. zu 4, 167. — ἔγκοτον. zu 6, 73. — ἐς τήν, ἐς τὴν γῆν (νῆσον) ἐς ἣν. gr. Spr. 51, 13, 7. — κατειλημένους. zu 1, 80, 4. 2, 141, 2. 3, 13, 1. 8, 27, 1. 9, 31, 4.

§ 2. πρὶν ἢ ἐξέλῃ. Di. 54, 17, 9. — ὁκως. zu 2, 49, 2. 7, 159. —

οἱ δὲ Πάριοι ὅπως μὲν τι δώσουσι Μιλτιάδῃ [ἀργύριον] οὐδὲ διανοεῦντο, οἱ δὲ ὅπως διαφυλάξουσι τὴν πόλιν, τοῦτο ἐμνηχανῶντο, ἄλλα τε ἐπιφραζόμενοι καὶ τῇ μάλιστα ἔσκε ἐκάστοτε ἐπίμαχον τοῦ τείχεος, τοῦτο ἅμα νυκτὶ ἐξήρετο διπλήσιον τοῦ ἀρχαίου.

Ἐς μὲν δὴ τοσοῦτο τοῦ λόγου οἱ πάντες Ἕλληνες λέγουσι,¹³⁴ τὸ ἐνθεῦτεν δὲ αὐτοὶ Πάριοι γενέσθαι ὥδε λέγουσι· Μιλτιάδῃ ἀπορέοντι ἐλθεῖν ἐς λόγους αἰχμάλωτον γυναῖκα, εἰσὺσαν μὲν Παρίην γένος, οὖνομα δὲ οἱ εἶναι Τιμοῦν, εἶναι δὲ ὑποζάκορον τῶν χθονίων θεῶν. ταύτην ἐλθοῦσαν ἐς ὄψιν Μιλτιάδεω συμβουλευσαί οἱ, εἰ περὶ πολλοῦ ποιέεται Πάρον ἐλεῖν, τὰ ἂν αὐτῇ ὑποθῇται, ταῦτα ποιέειν. μετὰ δὲ τὴν μὲν ὑποθέσθαι, τὸν δὲ² ἀπικόμενον ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν πρὸ τῆς πόλιος ἑόντα τὸ ἔρκος θεσμοφόρου Δήμητρος ὑπερθορέειν, οὐ δυνάμενον τὰς θύρας ἀνοῖξαι, ὑπερθορόντα δὲ ἰέναι ἐπὶ τὸ μέγαρον ὅ τι δὴ ποιήσοντα ἐντός, εἴτε κινήσοντά τι τῶν ἀκινήτων εἴτε ὅ τι δὴ ποτε πρήξοντα· πρὸς τῇσι θύρῃσι τε γενέσθαι καὶ πρόκατε φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης ὀπίσω τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴεσθαι, καταθρώσκοντα δὲ τὴν αἵμασιν τὸν μηρὸν σπασθῆναι· οἱ δὲ αὐτὸν τὸ γόνυ προσπταῖσαι λέγουσι.

δώσουσι. Spr. 53, 7, 6. (8.) — ἀργύριον für ἀργυρίον einige Hsn.; ἀργυρίου τι wäre eine lateinische Construction. (Matthiä.) Das Substantiv wird zu streichen sein. (Kr. 56.) — οἱ δέ. zu 1, 17, 2. — ἔσκε. zu 1, 196, 1. — ἐκάστοτε, als ob ἐρεθείη für ἔσκε stände, mit Bezug auf die Besichtigung. — ἐπίμαχον eine angreifbare Stelle, wie 1, 84, 2, wo τὸ χωρίον, und 9, 21, 1, wo τό eingefälscht ist. vgl. zu 7, 176, 1. Thuk. 4, 115, 2 u. zu σύντομος Her. 5, 17. — τοῦ τείχεος hängt von τῇ ab. (Jacobs.) zu 1, 84, 2 u. z. Arr. 1, 1, 7. — ἐξήρετο. ἐξηείρετο Dobree. Ueber die Verbindung zu ἐπεπόμφεε 1, 85, 1. — διπλήσιον. Spr. 57, 4. (4, 2.) — διπλήσιον τοῦ. gr. Spr. 47, 27, 10.

C. 134 § 1. ἐς τοσοῦτο τοῦ λόγου bis zu diesem Puncte der Erzählung. — λέγουσι, das Erzählte gleichmässig. Doch ist vorher wohl κατὰ ταῦτά ausgefallen. vgl. 4, 150, 1. Consentiant übersetzt Valla an beiden Stellen. — αὐτοί, μοῦνοι 4, 150. gr. Spr. 51, 6, 7. — εἶναι mit εἰσὺσαν verbunden. Aehnlich 2, 134, 2 u. zu Thuk. 6, 72, 4. — Τιμοῦν. Di. 48, 3, 4. — ὑποζάκορον Unterpriesterin. Buttmann Lex. I S. 220 f. erklärt ζάκορος durch διάκονος. (Bä.) Das Wort ist ziemlich verschollen. — τῶν χθονίων θεῶν, der Demeter und Persephone. Lobeck Agl. p. 72. — ὑποθῇται. ὑπόθεται Rumpf.

§ 2. ἔρκος Einfriedigung, unten αἵμασιν, περίβολος bei Pausan. 8, 31, 1. vgl. 37, 1. (Va.) zu 7, 191. Ueber den Ac. gr. Spr. 46, 6, 3. So ὑπεράλλεσθαι τοὺς σταυροὺς Xen. An. 7, 4, 17. — ὑπερθορέειν. zu 2, 66, 2. — μέγαρον. zu 1, 47, 2. Ueber die Sache Lobeck Agl. p. 278. — ὅ τι δὴ. Spr. 51, 13. (15, 1.) — κινήσοντα. zu 1, 183, 2. — τε γενέσθαι καὶ als er kam, sei. zu 4, 181, 2. vgl. 5, 108. 6, 23, 1. 32. — πρόκατε, εὐθύς. zu 1, 111, 4. — αὐτὸν ὑπῆλθε. Di. 46, 7, 9. 48, 11, 3. — καταθρώσκοντα τὴν αἵμασιν. So ἀναβαίνειν τὸ οὖρος 7, 218, 1. καταβαίνειν κλίμακα Od. α, 330. ὑπερώια ψ, 85. (Matthiä.) vgl. zu 7, 218, 1.

- 135 Μιλτιάδης μὲν νυν φλαύρως ἔχων ἀπέπλεε ὀπίσω, οὔτε χρήματα Ἀθηναίοισι ἄγων οὔτε Πάρον προσκτησάμενος, ἀλλὰ πολιορκήσας τε ἕξ καὶ εἴκοσι ἡμέρας καὶ δηιώσας τὴν νῆσον. Πάριοι δὲ πνυθόμενοι ὥς ἡ ὑποζάκορος τῶν Θεῶν Τιμῶν Μιλτιάδῃ κατηγήσατο, βουλόμενοί μιν ἀντὶ τουτέων τιμωρήσασθαι Θεοπρόπους πέμπουσι ἐς Δελφούς, ὥς σφέας ἡσυχίῃ τῆς πολιορκίης ἔσχε. ἔπεμπον δὲ ἐπειρησομένους εἰ καταχρήσονται τὴν ὑποζάκορον τῶν Θεῶν ὥς ἐξηγησαμένην τοῖσι ἐχθροῖσι τῆς πατρίδος ἄλωσιν καὶ τὰ ἐς ἔρσενα γόνον ἄρῶντα ἰρὰ ἐκφήνασαν Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἔα, φᾶσα οὐ Τιμοῦν εἶναι τὴν αἰτίην τουτέων, ἀλλὰ δεῖν γὰρ Μιλτιάδεα τελευτᾶν μὴ εὔ, φανῆναί οἱ τῶν κακῶν κατηγεμόνα. Παρίοισι μὲν δὴ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησε.
- 136 Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρου Μιλτιάδεα ἀπονοστήσαντα ἔσχον ἐν στόμασι, οἱ τε ἄλλοι καὶ μάλιστα Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρωνος, ὃς θανάτου ὑπαγαγὼν ὑπὸ τὸν δῆμον Μιλτιάδεα ἐδίωκε τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης εἵνεκεν. Μιλτιάδης δὲ αὐτὸς μὲν παρεὼν οὐκ ἀπελογέετο (ἦν γὰρ ἀδύνατος, ὥστε σηπομένου τοῦ μηροῦ), προκειμένου δὲ αὐτοῦ ἐν κλίνῃ ὑπεραπελογέοντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τε τῆς ἐν Μαραθῶνι πολλὰ ἐπιμεμνημένοι καὶ τὴν Ἀῆμνον αἴρεσιν, ὥς ἔλῶν Ἀῆμνόν τε καὶ τισάμενος τοὺς Πελασγοὺς παρέδωκε Ἀθηναίοισι. προσγενομένου δὲ τοῦ δήμου αὐτῷ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ θανάτου, ζημιώσαντος δὲ κατὰ τὴν ἀδικίην πεντήκοντα ταλάντοισι, Μιλτιάδης μὲν μετὰ ταῦτα σφακελίσαντος τε τοῦ μηροῦ καὶ σαπέντος τελευτᾷ, τὰ δὲ πεντήκοντα τάλαντα ἐξέτισε ὁ παῖς αὐτοῦ Κίμων.
- 137 Ἀῆμνον δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ὧδε ἔσχε. Πελασγοὶ ἐπεῖτε ἐκ τῆς Ἀττικῆς ὑπ' Ἀθηναίων ἐξεβλήθησαν, εἴτε ὧν δὴ δικαίως εἴτε ἀδίκως· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λε-

C. 135 § 1. κατηγήσατο. zu 7, 183. — ἡσυχίῃ τῆς π. zu 1, 45, 2. — ἔσχε hatte betroffen. Spr. 53, 5, 1. vgl. 4, 75, 2.

§ 2. καταχρήσονται. zu 1, 82, 5. Der Indicativ des Futurs wie in selbständigen Fragen. Dobree 1 p. 32 wollte (mit einer Hs.) καταχρήσονται, nicht nothwendig. Spr. 53, 7, 2. (3.) — ἔρσενα γόνον, ἄρῶνας. zu 2, 43, 1. Eben so attische Dichter, „wie Aisch. Cho. 495. Eu. Andr. 23: ἄρσεν' ἐν-τίκτω γόνον.“ (Jacobs.) — ἄρῶντα. vgl. Lobeck Agl. p. 278.

C. 136. ἔσχον. εἶχον? Kr. (56.) — ἐν στόμασι. zu 3, 157, 2. — θανάτου. Spr. 47, 21, 2. (22, 1.) — προκειμένου αὐτοῦ während er öffentlich, vor dem Volke, ausgestellt lag. — πολλά, wie 2, 155, 1. gr. Spr. 47, 11, 4 u. Kr. zu Xen. An. 4, 3, 2. — αἴρεσιν. gr. Spr. 47, 11, 2. — προσγενομένου τοῦ δήμου da das Volk sich ihm günstig erwies. — τοῦ θανάτου von der Todesstrafe. — ἀδικίην Schaden. (Jacobs.) — ταλάντοισι. Kr. zu Thuk. 2, 65, 2: χρήμασι ζημιοῦν. — τελευτᾷ. zu 4, 78, 1.

C. 137 § 1. Πελασγοί, meint Arnold z. Thuk. 4, 73, werde erst wieder C. 138, 1 aufgenommen durch οἱ Πελασγοί — ἐλόχησαν. vgl. z. Thuk. 4, 74, 1. — ἀδίκως. Hier sollte als Nachsatz folgen ἐκχωρήσαντες ἄλλα

γομενα, ὅτι Ἑκαταῖος μὲν ὁ Ἥγησάνδρου ἔφησε ἐν τοῖσι λόγοισι λέγων ἀδίκως· ἐπεῖτε γὰρ ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώραν τὴν σφίσι ὑπὸ τὸν Ὑμησσὸν εἶδον εἶδον οἰκῆσαι, μισθὸν τοῦ τείχεος τοῦ περὶ τὴν ἀκρόπολιν κοτε ἐληλαμένου, ταύτην ὡς ἰδεῖν τοὺς Ἀθηναίους ἐξεργασμένην εἶναι, τὴν πρότερον εἶναι κακὴν τε καὶ τοῦ μηδεὸς ἀξίην, λαβεῖν φθόρον τε καὶ ἴμερον τῆς γῆς καὶ οὕτω ἐξελαύνειν αὐτοὺς οὐδεμίαν ἄλλην πρόφασιν προῖσχομένους τοὺς Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι, δικαίως² ἐξελάσαι. κατοικημένους γὰρ τοὺς Πελασγοὺς ὑπὸ τῷ Ὑμησσῷ, ἐνθεῦτεν ὁρμεωμένους ἀδικεῖν τάδε. φοιτᾶν γὰρ αἰεὶ τὰς σφετέρας θυγατέρας ἐπ' ὕδωρ ἐπὶ τὴν Ἐννεάκρουνον (οὐ γὰρ εἶναι τοῦτον τὸν χρόνον σφίσι κω οὐδὲ τοῖσι ἄλλοις Ἑλλήσι οἰκέτας), ὅπως δὲ ἔλθοιεν αὐταί, τοὺς Πελασγοὺς ὑπ' ὕβριός τε καὶ ὀλιγωρίας βιάσθαι σφέας. καὶ ταῦτα μέντοι σφίσι οὐκ ἀποχρᾶν³ ποιεῖν, ἀλλὰ τέλος καὶ ἐπιβουλεύοντας ἐπιχειρήσειν ἐπ' αὐτοφώρῳ φανῆναι. ἐωντοὺς δὲ γενέσθαι τοσοῦτω ἐκείνων ἄνδρας ἀμείνονας, ὅσῳ παρεὸν αὐτοῖσι ἀποκτεῖναι τοὺς Πελασγοὺς, ἐπεὶ σφεας ἔλαβον ἐπιβουλεύοντας, οὐκ ἐθελῆσαι, ἀλλὰ σφι προειπεῖν ἐκ τῆς γῆς ἐξιέναι. τοὺς δὲ οὕτω δὴ ἐκχωρήσαντας ἄλλα τε σχεῖν χωρία καὶ δὴ καὶ Ἀῆμνον. ἐκεῖνα μὲν δὴ Ἑκαταῖος ἔλεξε,¹³⁸ ταῦτα δὲ Ἀθηναῖοι λέγουσι.

Οἱ δὲ Πελασγοὶ οὗτοι Ἀῆμνον τότε νεμόμενοι καὶ βουλόμενοι τοὺς Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι εἶναι τε ἐξεπιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων ὁρτὰς πεντηκοντέρους κτησάμενοι ἐλόχησαν Ἀρτέμιδι ἐν Βραυρωνί ἀγούσας ὁρτὴν τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας, ἐν-

τε ἔσχον χωρία. Allein wegen der parenthetischen Erläuterungen folgte § 3 E. eine diesen angefügte Wendung. — πλήν. πλήν ἢ 2, 130. (Kr. 56.) — μέν. Dem entspricht ὡς δὲ § 2. Erwarten würde man ὅτι ἀδίκως, ὡς Ἑκαταῖος. — ἔφησε λέγων. zu 1, 114, 3. — ἐπεῖτε ἰδεῖν. Di. 55, 4, 3. — τὴν, das zweite für ἤν. — σφίσι. σφι? (τοῖς Πελασγοῖς). Di. 51, 1, 16. αὐτοῖσι nach σφίσι ist von Schäfer in beiden A. u. Bekker gestrichen, vertheidigt von Eltz 2 p. 339. Sch. vermuthet αὐτοί. — ὑπὸ τόν. zu 1, 56, 2. — τεῖχος 5, 64. (We.) — ἐληλαμένον. zu 1, 180, 1. — ταύτην ὡς ἰδεῖν, Erneuerung des obigen ἐπεὶ τε ἰδεῖν τὴν χώραν. — τὴν εἶναι welches gewesen sei. Spr. 53, 2, 4. (9.) u. Di. 55, 4, 3. (Sch.) — τοῦ μηδεὸς. Spr. 47, 25, 6. (26, 7.) vgl. 8, 106, 2 u. zu 1, 32, 1. — φθόρον. Subjectsac.: Neid habe sie erfasst. (Valla.) — πρόφασιν. zu 8, 3.

§ 2. ἐξελάσαι. gr. Spr. u. Di. 55, 4, 7. (3.) u. zu ἀγαγέσθαι 1, 65, 3. — κατοικημένους. zu 1, 27, 2. — θυγατέρας τε καὶ τοὺς παῖδας ἐπὶ die meisten Hsn. — ὀλιγωρίας. zu 3, 89, 2. — βιάσθαι. zu 1, 19.

§ 3. ἐπιβουλεύοντας. zu 1, 24, 1. — ἐπιχειρήσειν. gr. Spr. 53, 7, 11. Zu construiren ist: φανῆναι ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐπιβουλεύοντας ἐπιχειρήσειν. Gemeint ist wohl eine Absicht die Athener zu vertreiben. — φανῆναι. Sonst sagte man λαμβάνειν ἐπ' αὐτοφώρῳ. — ἐωντούς. zu 1, 34, 1. — ὅσῳ. da. zu 5, 49, 2. — παρεόν. zu 6, 72. — ἐξιέναι dass sie ausziehen sollten. Spr. 55, 3, 7. (13.) vgl. 1, 21. 6, 140.

C. 138 § 1. κτησάμενοι. Andre στησάμενοι. vgl. Eltz 1 p. 118. — ἐλόχησαν. zu 5, 121. — τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας, die man nie

Θεῦτεν δὲ ἄρπάσαντες τουτέων πολλὰς οἶχοντο ἀποπλέοντες καὶ σφεας ἐς Ἀἴμνον ἀγαγόντες παλλακὰς εἶχον. ὥς δὲ τέκνων αὐταὶ αἱ γυναῖκες ὑπεπλήσθησαν, γλῶσσάν τε τὴν Ἀττικὴν καὶ ²τρόπους τοὺς Ἀθηναίων ἐδίδασκον τοὺς παῖδας. οἱ δὲ οὔτε συμμίσγεσθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πελασγίδων γυναικῶν παισὶ ἤθελον, εἴ τε τύπτοιτό τις αὐτέων ὑπ' ἐκείνων τινός, ἐβοήθεόν τε πάντες καὶ ἐτιμώρεον ἀλλήλοισι· καὶ δὴ καὶ ἄρχειν τε τῶν παίδων οἱ παῖδες ἐδικαίευν καὶ πολλὸν ἐπεκράτεον. μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ Πελασγοὶ ἔωντοῖσι λόγους ἐδίδοσαν· καὶ σφίσι βουλευομένοισι δεινόν τι ἐσέδυνε, εἰ δὴ διαγινώσκοιεν σφίσι τε βοηθέειν οἱ παῖδες πρὸς τῶν κουριδιέων γυναικῶν τοὺς παῖδας καὶ τουτέων αὐτίκα ἄρχειν πειρώατο, τί δὴ ἀνδρωθέντες δῆθεν ποιήσουσι. ἐνθαῦτα ἔδοξέ σφι κτείνειν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τῶν Ἀττικέων γυναικῶν. ποιεῦσι δὴ ταῦτα, προσαπολλύουσι δὲ σφεων καὶ τὰς μητέρας. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ προτέρου τούτων, τὸ ἐργάσαντο αἱ γυναῖκες τοὺς ἅμα Θόαντι ἄνδρας σφετέρους ἀποκτείνας, νενόμισται ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ σχέτλια ἔργα πάντα Λήμνια καλέεσθαι.

- 139 Ἀποκτείνας δὲ τοῖσι Πελασγοῖσι τοὺς σφετέρους παῖδας τε καὶ γυναῖκας οὔτε γῇ καρπὸν ἔφερε οὔτε γυναῖκές τε καὶ ποῖμναι ὁμοίως ἔτικτον καὶ πρὸ τοῦ. πιεζόμενοι δὲ λιμῶ τε καὶ ἀπαιδίῃ ἐς Δελφοὺς ἔπεμπον, λύσιν τινὰ αἰτησόμενοι τῶν παρεόντων κακῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφέας ἐκέλευε Ἀθηναίοισι δίκας δίδόναι ταύτας τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσωσι. ἦλθόν τε δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Πελασγοὶ καὶ δίκας ἐπηγγέλλοντο [βουλόμε-
²νοι] δίδόναι παντὸς τοῦ ἀδικήματος. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ πρυτανηίῳ κλίνην στρώσαντες ὥς εἶχον κάλλιστα καὶ τράπεζαν ἐπιπλήην ἀγαθῶν πάντων παραθέντες ἐκέλευον τοὺς Πελασγοὺς

Ἀθηναίας nannte aus Ehrfurcht vor der Ἀθηνᾶ oder Ἀθηναία. (La.) — ὑπεπλήσθησαν nach und nach zahlreiche Kinder bekommen hatten.

§ 2. οὔτε — εἴ τε. gr. Spr. 69, 25, 2. — πολλόν. zu 5, 1, 2. — ἔωντοῖσι λόγους ἐδίδοσαν. zu 1, 97, 1. — δεινόν τι, δέος. vgl. Bast Ep. crit. p. 139 (Dobree) vgl. zu 1, 61, 2. — ἐσέδυνε, noch so, jedoch mit dem Ac. Soph. OT. 1317. Ueber εἰσῆλθεν Di. 48, 11, 3. — σφίσι, ἀλλήλοις. gr. Spr. 51, 2, 16. — κουριδιέων. zu 1, 135. — τί δὴ schliesst sich an δεινόν τε ἐσέδυνε an: es erfasste sie die entrüstende Betrachtung was eben erst. — δῆθεν dem Anschein nach? vgl. 7, 211, 2. Oder ist δῆτα zu lesen? (Kr. 56.)

§ 3. προσαπολλύουσι. Di. 36, 1, 3. — τοὺς ἅμα Θόαντι. vgl. Apollod. 1, 9, 17. 3, 6, 4. (Sch.) — ἄνδρας σφετέρους ist eig. Apposition: welche ihre Männer waren. vgl. z. Thuk. 3, 92, 4.

C. 139 § 1. δικάσωσι. δικαῖωσι Cobet V. 1. (2) p. 423. — βουλόμενοι verdächtigt Kr.

§ 2. εἶχον konnten. — ἐπίπλεος auch 3, 18. Die Attiker scheinen

τὴν χώραν σφίσι παραδιδόναι οὕτω ἔχουσιν. οἱ δὲ Πελασγοὶ ὑπολαβόντες εἶπαν· “ἐπεὰν βορέη ἀνέμῳ αὐτημερὸν νηῦς ἐξάνύσῃ ἐκ τῆς ὑμετέρης ἐς τὴν ἡμετέραν, τότε παραδώσομεν.” τοῦτο εἶπαν ἐπιστάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γενέσθαι. ἡ γὰρ Ἀττικὴ πρὸς νότον κέεται πολλὸν τῆς Δήμνου. τότε μὲν το-140 σαῦτα· ἔτεσι δὲ κάρτα πολλοῖσι ὕστερον τουτέων, ὥς ἡ Χερσόνησος ἡ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐγένετο ὑπὲρ Ἀθηναίοισι, Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος ἐτησιέων ἀνέμων κατεστηκότων νηὶ κατανύσας ἐξ Ἐλαιοῦντος τοῦ ἐν Χερσονήσῳ ἐς Δήμνον προηγόρευε ἐξιέναι ἐκ τῆς νήσου τοῖσι Πελασγοῖσι, ἀναμιμνήσκων σφέας τὸ χρηστήριον, τὸ οὐδαμὰ ἥλπισαν σφίσι οἱ Πελασγοὶ ἐπιτελέεσθαι. Ἡφαιστιέες μὲν νυν ἐπείθοντο, Μυριναῖοι δὲ οὐ συγγινωσκόμενοι εἶναι τὴν Χερσόνησον Ἀττικὴν ἐπολιορκέοντο, ἐς ὃ καὶ αὐτοὶ παρέστησαν. οὕτω δὲ τὴν Δήμνον ἔσχον Ἀθηναῖοί τε καὶ Μιλτιάδης.

dies Compositum nicht gebraucht zu haben. — τὴν χώραν ihr Land, Lemnos. — ἐξάνύσῃ die Fahrt zurückgelegt haben würde, wie 7, 183. (Sch.) κατανύσας 6, 140. vgl. zu Thuk. 2, 97, 2. — ἐπιστάμενοι meinend. — πολλόν eine weite Strecke, in einem Tage nicht zurückzulegen. — Δήμνον von πρὸς νότον regiert: südlich von L. (Lg.) gr. Spr. 47, 10, 6. vgl. zu 3, 99. 4, 7, 2.

C. 140. τοσαῦτα. zu 4, 150. — κατεστηκότων. Das Simplex z. Thuk. 2, 97, 1. — οὐδαμά. zu 1, 5, 2. — συγγινωσκόμενοι. zu 1, 45, 2. — παρέστησαν. zu 3, 13, 2.

Druckfehler und Berichtigungen.

1. Text. S. 11 Z. 5 v. u. 1. οὕτω. S. 13 Z. 2 v. u. καὶ. S. 27 Z. 3 v. o. ὁδὸς. S. 61 Z. 5 v. u. εἶναι Ἀργείων. S. 77 Z. 14 v. o. συχνοῦς. S. 89 Z. 3 v. u. δύο. S. 127 Z. 7 v. u. μνηστῆρες.

2. Anmerkungen. S. 4 Z. 11 v. o. 1, 162. 2, 137, 2. S. 9 Z. 7 v. u. 42. 5, 39, 2. S. 11 Z. 1 v. o. ἰστιῆσθαι. S. 14 Z. 9 v. o. αἰτιώμενον. S. 34 Z. 9 v. o. Ail. 3, 21. S. 39 Z. 8 v. u. 1, 82, 5. S. 40 Z. 1 v. u. Aristeid. II. S. 54 Z. 2 v. o. δύνασθαι. S. 80 Z. 3 v. u. 69, 70, 3. S. 104 Z. 4 v. o. ἐπήβησαν, ἐφήβησαν. S. 128 Z. 2 v. o. ἐγγυᾶ.

Ausserdem sind bei dem Abdruck viele Lesezeichen abgesprungen, welche auf den Correcturen sichtlich waren.

Nachwort.

K. W. Krüger hat das dritte Heft seines Herodot, welches früher als das zweite vergriffen ist, in seinen letzten Lebensjahren so wie auch die übrigen einer genauen Ueberarbeitung unterzogen und mit allen seinen Aenderungen habe ich dasselbe nach seinem Handexemplare abdrucken lassen. Nur sehr geringe Zusätze, hauptsächlich in Madvig's und Cobet's Conjecturen bestehend, habe ich hinzuzufügen mir erlaubt, während ich zu anderweitigen Aenderungen mich nicht für berechtigt halten konnte. Die Freunde einer grammatischen Erklärung des Herodot werden aber manche feine grammatische Bemerkung, besonders über Herodot's Sprachgebrauch, und nicht wenig scharfsinnige Vermuthungen in den Zusätzen der neuen Auflage und hoffentlich auch in ihnen den thatsächlichen Beweis dafür finden, dass Krüger's Herodot weder in Rücksicht auf die Methode der Erklärung noch auf den Gehalt der Anmerkungen den übrigen von ihm veranstalteten Ausgaben griechischer Classiker nachgesetzt zu werden verdient. Schliesslich wiederhole ich die schon im Nachworte zum ersten Hefte der Sprachlehre für Schulen (Att. Formlehre, 5. Aufl. Leipzig 1875) ausgesprochne Bitte, mich direct oder durch buchhändlerische Vermittelung auf Fehler und Versehen aufmerksam machen oder Aenderungsvorschläge mir freundlichst mittheilen zu wollen.

Prenzlau, am 31. October 1875.

W. Pökel.

Herodotus,

Hērodotu Historiēs apodexis

Bd.: 3

Berlin 1875

Passau, Staatliche Bibliothek -- S nv/Ada 31/1-1/5
urn:nbn:de:bvb:12-bsb11340152-0